

Obsah

II Nelegislativní akty

ROZHODNUTÍ

- ★ **Rozhodnutí Komise (EU) 2017/2111 ze dne 5. července 2016 o založení a kapitalizaci společnosti Airport Handling S.p.A. SA.21420 (2014/C) (ex 2014/NN) provedených Itálií (oznámeno pod číslem C(2016) 4103) (Pouze italské znění je závazné) ⁽¹⁾ 1**
- ★ **Rozhodnutí Komise (EU) 2017/2112 ze dne 6. března 2017 o opatření / režimu podpory / státní podpoře SA.38454 – 2015/C (ex 2015/N), kterou Maďarsko zamýšlí poskytnout na podporu rozvoje dvou nových jaderných reaktorů v jaderné elektrárně Paks II (oznámeno pod číslem C (2017) 1486) (Pouze anglické znění je závazné) ⁽¹⁾ 45**
- ★ **Rozhodnutí Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/2113 ze dne 11. září 2017, kterým se mění příloha V směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES, pokud jde o doklady o dosažené kvalifikaci a názvy oborů odborné přípravy (oznámeno pod číslem C(2017) 6054) ⁽¹⁾ 119**

⁽¹⁾ Text s významem pro EHP.

II

(Nelegislativní akty)

ROZHODNUTÍ

ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) 2017/2111

ze dne 5. července 2016

**o založení a kapitalizaci společnosti Airport Handling S.p.A. SA.21420 (2014/C) (ex 2014/NN)
provedených Itálií**

(oznámeno pod číslem C(2016) 4103)

(Pouze italské znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 108 odst. 2 první pododstavec této smlouvy,

s ohledem na Dohodu o Evropském hospodářském prostoru, a zejména na čl. 62 odst. 1 písm. a) této dohody,

poté, co vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek v souladu s výše uvedenými ustanoveními ⁽¹⁾, a s ohledem na tyto připomínky,

vzhledem k těmto důvodům:

1. POSTUP

- (1) Dne 23. června 2010 informovala Komise, na základě stížnosti, italské orgány o svém rozhodnutí zahájit formální vyšetřovací řízení podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva“) v souvislosti s kapitálovými injekcemi uskutečněnými v letech 2002 až 2010 podnikem SEA S.p.A. (dále jen „SEA“), který je státním provozovatelem milánských letišť Malpensa a Linate, do jeho dceřiné společnosti SEA Handling S.p.A. (dále jen „SEAH“), která je provozovatelem poskytujícím na těchto letištích pozemní odbavení.
- (2) V tomto období vlastnilly podnik SEA téměř výhradně veřejné orgány, konkrétně město Milán (84,56 %) a provincie Milán (14,56 %) společně s menšími akcionáři (0,88 %). V prosinci 2011 bylo 29,75 % kapitálu SEA prodáno soukromému fondu F2i (*Fondi italiani per le infrastrutture*). Na konci roku 2012 navýšil F2i svůj podíl v SEA na 44,31 %. Při uzavření formálního vyšetřovacího řízení tímto rozhodnutím bylo 54,81 % podniku SEA ve vlastnictví města Milán, 44,31 % fondu F2i a 0,88 % jiných akcionářů.
- (3) Dne 19. prosince 2012 přijala Komise rozhodnutí C(2012) 9448, opravené rozhodnutím C(2013) 1668 ze dne 22. března 2013 (dále jen „rozhodnutí o vrácení podpory“) týkající se podpory poskytnuté podnikem SEA jeho dceřiné společnosti SEAH v letech 2002 až 2010. Komise došla k závěru, že veškeré injekce provedené podnikem SEA do kapitálu jeho dceřiné společnosti představují protiprávní státní podporu. Komise došla též k závěru, že ačkoli mohl být podnik SEAH klasifikován jako podnik v obtížích, nemohly být tyto kapitálové injekce prohlášeny podle pokynů EU pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích za slučitelné s vnitřním trhem ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 44, 6.2.2015, s. 30.

⁽²⁾ Úř. věst. C 249, 31.7.2014, s. 1.

- (4) V důsledku toho bylo Itálii nařízeno, aby v souladu s platnými vnitrostátními právními předpisy přijala veškeré nezbytné kroky k tomu, aby od podniku SEAH získala tuto podporu neslučitelnou s vnitřním trhem ve výši přibližně 359,644 milionu EUR (plus úroky při navrácení) zpět.
- (5) Ve dnech 4. března 2013, 15. března 2013 a 18. března 2013 podaly postupně Itálie, SEAH a město Milán k Tribunálu žalobu na neplatnost proti rozhodnutí o vrácení podpory (věci T-125/13, T-152/13 a T-167/13). Ve věcech T-125/13, T-152/13 a T-167/13 dosud nebylo rozhodnuto.
- (6) Dne 18. března 2013 a 21. března 2013 podaly SEAH a město Milán žádosti o pozastavení účinnosti rozhodnutí o vrácení podpory (věci T-152/13 R a T-167/13 R). Dne 21. května 2013 nařídil správní soud Lombardie (dále jen „lombardský správní soud“) pozastavení provádění rozhodnutí o vrácení podpory. Dne 25. září 2013 Státní rada usnesení lombardského správního soudu zrušila. Žádost o pozastavení vznesená k Tribunálu byla stažena v červnu 2013 ⁽³⁾.
- (7) Dne 27. listopadu 2013 Itálie konzultovala Komisi v neformálním postupu předběžného oznámení ohledně následujících projektů: zaprvé o plánu podniku SEA provést likvidaci společnosti SEAH, zadruhé o záměru podniku SEA založit novou dceřinou společnost poskytující služby pozemního odbavení na milánských letištích, pojmenovanou Airport Handling S.p.A. (dále jen „Airport Handling“), a vložit do ní počáteční kapitál. V tomto postupu předběžného oznámení požádala Itálie Komisi o potvrzení, že:
- a) prodej aktiv podniku SEAH v likvidačním řízení neobsahuje s ohledem na podnik Airport Handling žádné prvky hospodářské kontinuity, a nepřevádí tak závazky podniku SEAH na podnik Airport Handling, a to zejména požadavek vrácení protiprávní a s vnitřním trhem neslučitelné státní podpory, kterou podnik SEAH obdržel;
- b) kapitálová injekce podniku SEA do kapitálu podniku Airport Handling není klasifikována jako státní podpora.
- (8) Dopisem ze dne 9. července 2014 Komise Itálii sdělila, že v souvislosti se založením podniku Airport Handling podnikem SEA rozhodla zahájit řízení podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy (dále jen „rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014“). Tímto řízením Komise Itálii vyzvala k tomu, aby jí do jednoho měsíce od data doručení tohoto dopisu poskytla veškeré informace, které mohou pomoci posoudit otázku převedení povinnosti vrácení podpory z podniku SEAH na Airport Handling, jakož i případnou podporu spojenou s kapitálovou injekcí SEA do podniku Airport Handling.
- (9) Dne 19. září 2014 podaly Itálie a podniky SEA a Airport Handling k Tribunálu žaloby na neplatnost proti rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014 (věci T-673/14, T-674/14 a T-688/14). Tribunál (čtvrtý senát) žalobu ve věci T-673/14 usnesením ze dne 8. prosince 2015 zamítl, žaloby ve věcech T-674/14 a T-688/14 byly dne 14. července 2015, resp. 15. července 2015 staženy.
- (10) Dne 23. září 2014 a 25. září 2014 podaly podniky SEA a Airport Handling žádosti o *předběžné* opatření k pozastavení účinnosti rozhodnutí Komise o zahájení řízení z roku 2014 (věci T-674/14 R a T-688/14 R). Dne 29. září 2014 předseda Tribunálu nařídil pozastavit zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014 v *Úředním věstníku Evropské unie*. Dne 28. listopadu 2014 zamítl předseda Tribunálu žádosti podniků SEA a Airport Handling o *předběžná* opatření a zrušil prozatímní *předběžné* opatření, jímž bylo Komisi nařízeno, aby rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014 nezveřejňovala ⁽⁴⁾.
- (11) Dne 6. února 2015 bylo rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014 zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ⁽⁵⁾ a Komise tím vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek k posuzovaným opatřením.
- (12) Itálie zaslala své připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014 dopisem datovaným dne 9. září 2014.

⁽³⁾ Viz usnesení ze dne 20. června 2013, věc T-152/13 R, ECLI:EU:T:2013:337, a usnesení ze dne 1. července 2013, věc T-167/13 R, ECLI:EU:T:2013:331.

⁽⁴⁾ Viz usnesení ze dne 28. listopadu 2014, věc T-688/14 R, ECLI:EU:T:2014:1010. Předseda Tribunálu zamítl žádost ve věci T-674/14 R usnesením ze dne 27. listopadu 2014, ECLI:EU:T:2014:1009.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 44, 6.2.2015, s. 30.

- (13) Komise obdržela připomínky od čtyř zúčastněných stran. Tyto připomínky postoupila Itálii a dala jí příležitost, aby se k nim vyjádřila. Itálie informovala Komisi o svém vyjádření k uvedeným připomínkám dopisem ze dne 26. května 2015.
- (14) Komise požádala Itálii dopisem ze dne 20. května 2015 o poskytnutí doplňujících informací. Itálie odpověděla dopisy ze dne 19. a 22. června 2015 a 2. července 2015.
- (15) Jednání útvarů Komise a zástupců italských orgánů a svěřenství Milan Airport Handling Trust proběhla dne 30. ledna 2015, 7. května 2015 a 15. září 2015. Po těchto jednáních následovalo několik podání Komisi ze strany fondu dne 6. února 2015, 8. června 2015, 13. srpna 2015 a 23. září 2015, jejichž cílem bylo v podstatě informovat Komisi o stavu procesu prodeje menšinového podílu v podniku Airport Handling. Povaha a úkol fondu budou vysvětleny v oddíle 2.3 níže.
- (16) Dopisem ze dne 23. října 2015 požádala Komise Itálii o doplňující informace. Itálie odpověděla dopisem ze dne 10. listopadu 2015.
- (17) Dne 25. listopadu 2015 se konalo jednání mezi útvary Komise a italskými orgány, svěřenstvím Milan Airport Handling Trust a společností D'Nata, která se připravovala na získání podílu na základním kapitálu podniku Airport Handling.
- (18) Dopisem ze dne 16. prosince 2015 informovala Itálie Komisi o plánech částečně změnit rozsah hospodářských činností podniku Airport Handling.
- (19) V dopise ze dne 18. prosince 2015 představila Itálie shrnutí hlavních prvků, které poskytla v průběhu řízení. Komise na něj odpověděla dopisem ze dne 19. ledna 2016.
- (20) V dopisech ze dne 29. ledna a 15. února 2016 sdělila Itálie Komisi aktuální informace o procesu privatizace podniku Airport Handling.

2. POPIS OPATŘENÍ

- (21) Jsou posuzována dvě opatření. Zaprvé, vytvoření podniku Airport Handling v souvislosti s likvidací podniku SEAH. Komise posuzovala, zda toto opatření vyvolalo hospodářskou kontinuitu mezi oběma podniky, vedoucí k převodu povinnosti vrátit podporu z podniku SEAH na podnik Airport Handling. Zadruhé, poskytnutí vlastního kapitálu podniku Airport Handling jeho veřejnou mateřskou společností SEA. Komise posuzovala, zda je toto opatření prováděno v souladu s trhem. Níže je uveden popis okolností těchto transakcí.

2.1. Smlouvy s odbory a nové pracovní smlouvy

- (22) V období, během kterého byla posuzovaná opatření prováděna, uzavřela skupina SEA (SEA a SEAH) a podniky SEAH a Airport Handling smlouvy s odbory, které zastupovaly zaměstnance podniku SEAH, na pozadí dobrovolné likvidace podniku SEAH, iniciované podnikem SEA. Obecným cílem těchto smluv bylo chránit pracovní místa všech pracovníků podniku SEAH a zajistit pokračující a udržitelné činnosti odbavování ve společnosti SEA Group. Byly uzavřeny tyto dohody:
- (23) Poté, co podnik SEA rozhodl, že by měla v zájmu splnění rozhodnutí o vrácení podpory proběhnout likvidace podniku SEAH, uzavřela skupina SEA dne 4. listopadu 2013 smlouvu s odborovými organizacemi, aby byla vyřešena problematika hrozící nadbytečnosti pracovníků podniku SEAH. Smlouva stanovila plán pobídek k dobrovolnému ukončení pracovního poměru pro všechny zaměstnance SEAH, prováděný formou hromadných výpovědí, a založení nové 100 % vlastněné dceřiné společnosti podniku SEA, která by přijala část pracovníků SEAH.
- (24) Tato smlouva upřesnila „návrh vyrovnání“ a stanovila, že je nutná „prováděcí smlouva“, která určí pravidla pro nové smluvní podmínky a novou pracovní strukturu zaměstnanců podniku Airport Handling, jelikož požadavek přerušování kontinuity vyslovený Komisí by vyžadoval zcela nové vytvoření pracovních poměrů. Navíc uzavření takové prováděcí smlouvy by podle smlouvy bylo možné až po ukončení „obchodních jednání mezi podnikem Airport Handling a dopravními společnostmi na letištích Linate a Malpensa v kontextu volné hospodářské soutěže“⁽⁶⁾. Stručně řečeno, prováděcí smlouva se musela opírat o následující principy:

— pokračování cíle chránit pracovní místa všech pracovníků podniku SEAH,

⁽⁶⁾ Bod 5 smlouvy ze dne 4. listopadu 2013.

- identifikace jasných kritérií pro možné přeřazení pracovníků v rámci skupiny SEA,
  - ekonomická životaschopnost činností v rámci odbavování,
  - definice vhodného, inkluzivního systému pracovněprávních vztahů,
  - pokračující uplatňování sociálního systému skupiny SEA.
- (25) Dne 22. dubna 2014 zahájil podnik SEAH program mobility propuštěných pracovníků (*Collocamento in mobilità*), program sociálního zabezpečení zavedený italským státem především s cílem podpořit zaměstnance podniků v obtížích v období nezaměstnanosti⁽⁷⁾. V té době měl podnik SEAH 2 214 zaměstnanců, což odpovídá 1 980 zaměstnancům na plný pracovní úvazek.
- (26) Dne 31. května 2015 měl podnik Airport Handling [...] (*) zaměstnanců ([...] (*) v přepočtu na plné pracovní úvazky, dále jen „FTE“), z čehož [...] (*) zaměstnanců ([...] (*) FTE) bylo původně zaměstnanci podniku SEAH.
- (27) Dne 4. června 2014 podepsaly podnik SEAH a odborové svazy prováděcí smlouvu, jejímž cílem bylo provést ustanovení návrhu vyrovnání popsaného ve (24). bodě odůvodnění výše.
- (28) V souladu se smlouvou dal podnik SEA zaprvé souhlas s tím, že podnik Airport Handling zaměstná pracovníky podniku SEAH v rozsahu a s výhradou profilů pracovních míst požadovaných podnikem Airport Handling, a zadruhé, že jednání s odborovými organizacemi budou zahájena s ohledem na kritéria výběru pracovníků. Smlouva též poukazuje na to, že jakákoli nová pracovní smlouva uzavřená s podnikem Airport Handling by se nutně vyznačovala nesouladem s formálním a věcným obsahem pracovní smlouvy s podnikem SEAH.
- (29) Podle této smlouvy podnik SEAH ukázal, že je schopen poskytnout program finančních pobídek pro pracovníky, kteří do 30. června 2014 vysloví svůj souhlas s tím, že nebudou protestovat proti podmínkám propouštění.
- (30) Dne 4. června 2014 uzavřel smlouvu s odborovými organizacemi i podnik Airport Handling. Tato smlouva upřesňuje počet zaměstnanců s pracovní smlouvou na dobu neurčitou, o které podnik Airport Handling požádal dne 1. července 2014. Dále upřesnila, že podnik Airport Handling souhlasí s tím, že přednostně zaměstná bývalé zaměstnance podniku SEAH.
- (31) Tato smlouva naznačuje předpokládanou poptávku podniku Airport Handling po pracovních silách, vyjádřenou v FTE. V této souvislosti smlouva zdůrazňuje, že tyto údaje se mohou změnit z hlediska celkového počtu a/nebo proměnných v ní stanovených. Odhady týkající se zaměstnanců byly následující: [...] (*) FTE stálých zaměstnanců pro provozní činnosti, [...] (*) FTE administrativních pracovníků, [...] (*) FTE pracovníků se smlouvou na dobu určitou na sezónní práce. Smlouva stanovuje, že v zájmu uspokojení této poptávky bude prioritní strategií podniku Airport Handling oslovit jednotlivé osoby, které v současnosti zaměstnává podnik SEAH. Stanovuje též proces nábory, právní a finanční obsah pracovních smluv, sociální politiku a organizaci práce. Ustanovení dohody implikují, že bývalí pracovníci podniku SEAH budou přijati na základě nových smluv s podstatně odlišnými ekonomickými podmínkami.
- (32) Pracovní ujednání v této smlouvě se odlišují od pracovních ujednání, která v souvislosti se svými zaměstnanci uplatňoval podnik SEAH. Zejména:
- v rámci celostátní kolektivní pracovní smlouvy pro letecké pracovníky by podnik Airport Handling uplatnil oddíl Poskytovatelé odbavování, zatímco oddíl Provozovatelé letišť se týká pracovních smluv s pracovníky, kteří byli původně zaměstnání v podniku SEAH. Podle Itálie stanoví oddíl Poskytovatelé odbavování odlišné podmínky týkající se volna (20 místo 22 dnů ročně), pracovní doby (7:30 hodin denně místo 7:15 hodin denně) a odměnu a dávky (zrušení šestidenní odměny),
  - různá organizace platových práv, např. neuplatňování některých kapitol podnikové kolektivní smlouvy doplňující celostátní kolektivní smlouvu, která se uplatňovala na zaměstnance v podniku SEAH,
  - různá organizace zaměstnanců (např. [...] (*)).

(7) Zákon č. 223 ze dne 23. července 1991 o pravidlech týkajících se fondu pro případ nezaměstnanosti, mobility propuštěných zaměstnanců, dávek v nezaměstnanosti, provádění směrnic EU, umístění do zaměstnání a dalších ustanovení týkajících se trhu práce (GURI č. 175 ze dne 27. července 1991).

(*) Obchodní tajemství.

- (33) Podle Itálie v důsledku toho:
- klesly celkové náklady práce podniku Airport Handling v porovnání s celkovými náklady práce podniku SEAH o 30 %,
  - váha nákladů doplňující podnikové kolektivní smlouvy podniku Airport Handling se v porovnání s podnikem SEAH snížila o [...] (*)%, přičemž průměrné roční snížení platů představuje [...] (*) násobek měsíčního platu.
- (34) Dne 9. června 2014 schválila mimořádná valná hromada akcionářů podniku SEAH zrušení podniku a jeho dobrovolnou likvidaci a za den nabytí účinnosti zrušení stanovila 1. červenec 2014⁽⁸⁾.
- (35) Insolvenční správce byl jmenován a dostal za úkol prodat aktiva podniku, vyplatit věřitele a připravit konečnou rozvahu a zprávu o likvidaci.
- (36) Odborové organizace podmínily vstup v platnost smluv ze dne 4. června 2014 pozitivním výsledkem referenda mezi zaměstnanci podniku SEAH. Toto referendum se konalo ve dnech 11. až 13. června 2014. V něm byla dohoda ze dne 4. července 2014 odmítnuta.
- (37) Z tohoto důvodu rozhodla valná hromada akcionářů podniku SEAH dne 1. července 2014 o prodloužení lhůty pro ukončení činnosti podniku SEAH do 31. srpna 2014 a zmocnila insolvenčního správce (který se ujal své úlohy dne 1. července 2014) k prozatímnímu řízení podniku až do tohoto data a po jeho uplynutí k pokračování v likvidaci aktiv podniku SEAH a ukončení jeho činnosti.
- (38) Aby byl překonán negativní výsledek referenda ze dne 14. června 2014, navrhly odborové organizace dne 4. července 2014 určitá vyjasnění bodů stanovených ve smlouvě ze dne 4. června 2014, například to, že další dny práce musí být rozloženy rovnoměrně po dobu celého roku, že odkaz na „efektivnost pracovní doby“ znamená, že musí být odpracováno alespoň 7,5 hodiny denně v pětidenním pracovním týdnu a že si pracovníci mohou vybrat ze dvou možností, jak budou pracovat o určitých svátcích, které nejsou podle nové smlouvy již placeny. Dne 7. července 2014 podnik Airport Handling tyto návrhy schválil. Dne 15. července 2014 podnik podepsal doplňkovou smlouvu, která potvrdila platnost smlouvy ze dne 4. června 2014 a obsahovala vyjasnění požadovaná odborovými organizacemi. Tato nová smlouva však nezavedla žádné zásadní změny v porovnání s původně odmítnutou smlouvou ze dne 4. června 2014.
- (39) V srpnu 2014 přistoupil podnik SEAH k propuštění všech svých pracovníků. Současně začal podnik Airport Handling nabírat z řad bývalých pracovníků podniku SEAH ty, které pokládal za zásadní pro své činnosti. Obrátil se též na společnost Adecco, poskytovatele služeb v oblasti dočasné práce, s žádostí o dočasné pracovníky.
- (40) Podnik SEAH ukončil činnost k 1. září 2014. V ten den zahájil na milánských letištích svou činnost podnik Airport Handling. K 1. září 2014 měl podnik Airport Handling [...] (*) zaměstnanců ([...] (*) FTE), a zaměstnával tudíž [...] (*)% pracovníků zaměstnaných v podniku SEAH k 22. dubnu 2014, což je datum, kdy SEAH zahájil oficiální řízení pro hromadné propuštění svých zaměstnanců. Kromě toho podnik Airport Handling využíval [...] (*) dočasných pracovníků ([...] (*) FTE) [...] (*).

2.2. Smlouva s leteckými dopravci

- (41) Dopisem ze dne 22. dubna 2014 informoval podnik SEAH letecké dopravce, dodavatele a další zúčastněné strany, že k 1. červenci 2014 ukončí svou činnost, a že tudíž v ten den přestane poskytovat služby pozemního odbavování na milánských letištích.

(*) Obchodní tajemství.

(8) Dobrovolná likvidace se v zásadě podobá zrušení soudem kromě skutečnosti, že je na akcionářích na valné hromadě, a nikoli na soudu, aby přijali rozhodnutí o zrušení podniku, jmenovali insolvenčního správce a určili jejich pravomoci. Jedině když se nemůže sejít většina akcionářů, musí podnik podat návrh na zahájení likvidace k soudu. Soud poté určí insolvenčního správce v souladu se stanovami podniku nebo podle rozhodnutí akcionářů na valné hromadě, ledaže je jasné, že neshody mezi akcionáři způsobí, že nebudou schopni na valné hromadě přijmout rozhodnutí. V takovém případě jmenuje insolvenčního správce sám soud.

- (42) Na základě výše uvedeného sdělení se deset leteckých společností rozhodlo, že služby pozemního odbavování na milánských letištích svěří jiným poskytovatelům, než jsou podniky SEAH a Airport Handling.
- (43) Současně si podnik Airport Handling vybralo za poskytovatele pozemního odbavování na základě otevřených výběrových řízení 19 leteckých společností působících na milánských letištích. Další letecké společnosti si podnik Airport Handling vybraly na základě postupů soutěžního dialogu. Podle Itálie se výběr poskytovatele služeb opírá zpravidla o posouzení určitých faktorů, jako jsou cena, finanční zdraví poskytovatele, dostupnost účinného vybavení, existence sítě, dosavadní výsledky, zkušenosti a schopnosti provozovatele.

2.3. Založení podniku Airport Handling a převod účasti podniku SEA na svěřenství Milan Airport Handling Trust; kapitalizace podniku Airport Handling

- (44) Podnik Airport Handling byl založen dne 9. září 2013 jako společnost s ručením omezeným na akcie se základním kapitálem ve výši 10 000 EUR.
- (45) Dne 10. března 2014 představenstvo podniku SEA rozhodlo o navýšení kapitálu podniku Airport Handling až na 2,5 milionu EUR, aby tento podnik splnil požadavky Národního úřadu pro civilní letectví (ENAC) k certifikaci pro poskytovatele pozemního odbavování. Podle platných vnitrostátních pravidel uděluje úřad ENAC licence poskytovatelům služeb pozemního odbavování, kteří splňují tyto požadavky ⁽⁹⁾.
- kapitál ve výši nejméně jedné čtvrtiny pravděpodobného obrátu,
  - provozní zdroje a organizační kapacita přiměřené k výkonu služeb,
  - potvrzení dokládající, že byly splněny všechny povinnosti vyplývající z pracovněprávních předpisů a právních předpisů týkajících se bezpečnosti.
- (46) Dne 30. června 2014 představenstvo podniku SEA rozhodlo o zřízení svěřenství Milan Airport Handling Trust (dále jen „trust“) a o navýšení kapitálu podniku Airport Handling až na 25 milionů EUR.
- (47) Trust byl založen dne 30. června 2014 a tentýž den byla podepsána zřizovací listina. Podle zakládací listiny trust: i) jedná jako jediný akcionář podniku Airport Handling při čekání na prodej menšinového podílu podniku a ii) zajišťuje, aby podnik Airport Handling nepůsobil v hospodářské kontinuitě na společnost SEA Handling.
- (48) Podle zřizovací listiny byl trust zřízen pro konkrétní účely:
- potvrdit a ověřit, že mezi podnikem Airport Handling a podniky SEA a SEAH není hospodářská kontinuita, což je zajištěno zejména řízením podniku Airport Handling nezávisle na podniku SEA,
  - povolit vstup nezávislých externích investorů do základního kapitálu podniku Airport Handling u podílu nejméně 30 %.
- (49) Podle zřizovací listiny vykonává trust za účelem splnění tohoto poslání svou pravomoc:
- jmenovat členy představenstva, statutární auditory a jiné právnické osoby, přičemž vybírá způsobilé kandidáty, kteří nemají žádnou odpovědnost za provoz nebo jakýkoli pracovní poměr v podnicích SEA nebo SEAH,
  - žádat členy představenstva o zprávu týkající se událostí přerušující hospodářskou kontinuitu, k němuž došlo před založením trustu, a
  - zajistit, aby byly zavedeny vhodné postupy, a předešlo se tak tomu, že by obchodní informace podniku SEA nevhodně zvýhodňovaly podnik Airport Handling při získávání nebo udržování smluv s leteckými společnostmi v porovnání s konkurencí, a to při dodržení omezení obsažených v příloze A zřizovací listiny.

⁽⁹⁾ Podnik Airport Handling podal žádost o licenci na poskytování služeb pozemního odbavování na letištích Linate a Malpensa dne 21. ledna 2014. Úřad ENAC mu licenci udělil dne 17. dubna 2014.

- (50) Podle zřizovací listiny musí správce trustu zejména ověřit, zda od založení podniku Airport Handling nevstoupily v platnost žádné právní akty, na jejichž základě by podnik SEAH převedl na podnik Airport Handling jakákoli aktiva, movitý i nemovitý majetek, smlouvy s leteckými společnostmi a/nebo s dodavateli odbavovacích služeb, práva duševního vlastnictví nebo jednostranné závazky s hospodářskými důsledky (tj. skutečné nebo osobní záruky) neuvedené ve zřizovací listině.
- (51) V tomto smyslu vylučuje zřizovací listina z rozsahu kontrolní pravomoci správce majetku:
- skutečnost, že podnik Airport Handling byl založen a kapitalizován podnikem SEA,
  - skutečnost, že podnik Airport Handling převzal pracovníky podniku SEAH,
  - skutečnost, že si Airport Handling pronajímá svá aktiva a odbavovací zařízení od podniku SEAH na základě nájemní smlouvy, jejíž platnost vyprší dne 28. února 2015.
- (52) Kromě toho zřizovací listina stanoví též, že správce trustu musí ověřit, že:
- s výjimkou pravomocí udělených podniku SEA podle zřizovací listiny je provozní řízení podniku Airport Handling odděleno od řízení podniku SEA a je pod kontrolou a dohledem představenstva, jehož členy jmenuje nezávisle správce trustu,
  - před vytvořením trustu nebo po něm podniky SEA a Airport Handling neuvádí do praxe právní listiny, na jejichž základě by podnik SEA převedl aktiva, movitý nebo nemovitý majetek, smlouvy, jednostranné závazky s hospodářskými důsledky nebo práva duševního vlastnictví, neuvedené ve zřizovací listině nebo nepožadované podnikem SEA jakožto držitelem koncese na milánských letištích, a
  - podnik Airport Handling zavádí postupy a kontroly, aby zabránil tomu, že by mohl mít prospěch z majetkových obchodních informací podniku SEA, které by ho mohly nevhodně zvýhodnit při získávání nebo udržování smluv s leteckými společnostmi, jako jsou informace o smlouvách, které podnik SEAH v minulosti uzavřel, nebo požadavky leteckých společností sdělené podniku SEA jakožto provozovateli letišť.
- (53) Podle zřizovací listiny však není úkolem správce trustu ověřovat nebo posuzovat okolnosti, že:
- představitelé podniku SEA se účastnili jednání se zaměstnanci, které měl přijmout podnik Airport Handling,
  - podnik Airport Handling využívá zaměstnance podniku SEA na základě outsourcingu, včetně generálního ředitele, což mělo být zachováno po dobu trvání trustu,
  - některé centralizované služby by i nadále poskytoval podnik SEA,
  - podnik SEA může ověřovat kvalitativní úroveň služeb, aby splnil své povinnosti coby provozovatele infrastruktury milánských letišť,
  - rozhodnutí o budoucím financování podniku Airport Handling jsou ponechána zcela na podniku SEA, aniž jsou dotčena práva představenstva podniku Airport Handling rozhodovat o plnění obchodního plánu.
- (54) Pokud jde o vstup externího investora do podniku Airport Handling, stanovuje zřizovací listina, že počáteční fázi procesu k otevření kapitálu tohoto podniku „způsobilým akcionářům“ (konkrétně fyzickým nebo právnickým osobám či subjektům, které coby subjekty se sídlem v Itálii nejsou klasifikovány jako veřejné subjekty nebo podniky ovládané italským státem, s výjimkou kótovaných společností) měl řídit podnik SEA a že se předpokládalo, že bude dokončena do 28. února 2015.
- (55) Zřizovací listina stanovuje, že pokud bude do 1. března 2015 podnik SEA stále akcionářem podniku Airport Handling a jeho podíl bude vyšší než [...] (*) %, začne správce trustu hledat investory, kteří budou muset splnit podmínky, jež mu původně sdělil podnik SEA prostřednictvím listiny, s níž musí být seznámen právník jednající jako osoba vykonávající dohled nad trustem, a s výhradou včasné revize podnikem SEA. V každém jiném případě nesmí správce trustu převést podíl v podniku Airport Handling bez souhlasu podniku SEA.

(*) Obchodní tajemství.

- (56) Zřizovací listina dále stanovuje, že po prodeji [...] (*) % podílu podniku SEA v podniku Airport Handling bude SEA hledat soukromé investory ochotné převzít další podíly na kapitálu podniku Airport Handling, přičemž vezme v úvahu sociální ohledy a svou povinnost i nadále zajišťovat služby pozemního odbavování na milánských letištích.
- (57) Dne 26. srpna 2014 schválilo představenstvo podniku Airport Handling dodatek ke zřizovací listině. Tento dodatek stanovil, že podnik Airport Handling vydá podle čl. 2346 odst. 6 italského občanského zákoníku⁽¹⁰⁾ 20 000 zúčastněných kapitálových nástrojů – SFP (*strumenti finanziari partecipativi*) s nominální hodnotou 1 000 EUR za kus, které budou nabídnuty podniku SEA. Dodatek byl podepsán následující den.
- (58) Dne 27. srpna 2014 valná hromada akcionářů podniku Airport Handling⁽¹¹⁾ rozhodla o navýšení kapitálu podniku z 1,3 mil. EUR na 5 milionů EUR, upsaných a splacených podnikem SEA.
- (59) Týž den převedl podnik SEA veškerý podíl v podniku Airport Handling na trust a jmenoval správce trustu, konkrétně společnost Crowe Horwath Trustee Services (dále jen „správce trustu“), a pověřil ho řízením podniku Airport Handling.
- (60) Dne 27. srpna 2014 jmenoval správce trustu nové představenstvo podniku Airport Handling. [...] (*) vyšší manažery podniku SEA [...] (*) , z pěti, [...] (*). Podle Itálie oba vykonávají své činnosti ve výhradním zájmu podniku Airport Handling na základě smlouvy o dočasném pověření od mateřské společnosti SEA.
- (61) Ještě dne 27. srpna 2014, po svěření podílu podniku SEA trustu, rozhodla valná hromada akcionářů podniku Airport Handling⁽¹²⁾ o jeho přeměně ze společnosti s ručením omezeným (S.R.L.) na akciovou společnost (S.p.A.) a o vydání 20 000 SFP, nabídnutých k upsání podniku SEA v ceně 1 000 EUR za kus. Podnik SEA tyto SFP upsal a splatil následující den, čímž byl kapitál podniku Airport Handling zvýšen na 25 milionů EUR celkem (5 milionů EUR základního kapitálu a 20 milionů EUR ve formě SFP).

2.4. Pokus o prodej aktiv podniku SEAH; nájemní smlouva uzavřená s podnikem Airport Handling

- (62) Dne 12. listopadu 2014 vydal insolvenční správce výzvu k vyjádření zájmu o koupi aktiv podniku SEAH; výzva byla zveřejněna v dodatku k Úřednímu věstníku Evropské unie:

„Itálie – Milán: Prodej zařízení, které zahrnuje mimo jiné tyto prvky: zařízení pro uložení nákladu do letadla, transportéry, zdvihací plošiny, vysokozdvíhací vozíky, samojezdící/tažené dopravní pásy, samojezdící/tažené schody/schody BAE, elektrické/naftové/hybridní traktory, sudy, generátory, klimatizační jednotky, kompresory, vozíky na zavazadla/zboží 2014/5 218-385934 – výzva k vyjádření zájmu“⁽¹³⁾. Pro účely výzvy k vyjádření zájmu byla aktiva seskupena do devíti sad.

- (63) Podnik SEAH pověřil institut *Istituto del Marchio di Qualità S.p.A.* (dále jen „IMQ“) provedením komplexního ocenění jeho aktiv a na základě něj stanovením částky za pronájem jeho zařízení pro pozemní odbavování, jakož i stanovením prodejní ceny těchto aktiv. Institut IMQ předložil dvě zprávy: dne 25. června 2014 zprávu o nájemném, dne 16. října 2014 zprávu o rozdělení aktiv na sady k prodeji. Podle IMQ se musí odhadovaná hodnota aktiv chápat jako pravděpodobná tržní hodnota, kterou by měla z peněžního hlediska aktiva podobných technických charakteristik, výkonu, stavu z hlediska oprav a uchovávání, používání a stáří.
- (64) Uzavření podávání nabídek na devět sad k prodeji bylo stanoveno na 26. ledna 2015.
- (65) IMQ navrhl jako nájemné za zařízení pro pozemní odbavování podniku SEAH částku ve výši [...] (*) EUR za pololetí [...] (*) EUR za rok).

(*) Obchodní tajemství.

⁽¹⁰⁾ SFP jsou kapitálové nástroje, a tudíž se na ně nevztahuje povinnost splatit částku, kterou přispěl podnik SEA. Neudělují administrativní práva, ale podobají se akciím z hlediska kapitálových práv. Tyto nástroje poskytují zejména právo na podíl na zisku a rezervě a práva na jiné kapitálové položky, a to i v případě zrušení podniku.

⁽¹¹⁾ V ten den byl podnik SEA stále jediným akcionářem podniku Airport Handling.

⁽¹²⁾ V ten den byl jediným akcionářem podniku Airport Handling trust.

⁽¹³⁾ Oznamení o zahájení zadávacího řízení č. 2014/S218-385934 ze dne 12. 11. 2014 v dodatku k Úřednímu věstníku Evropské unie „tenders electronic daily“ (TED): <http://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:385934-2014:TEXT:CS:HTML&tabId=0>.

- (66) Dne 1. září 2014 uzavřely podniky SEAH a Airport Handling nájemní smlouvu, podle níž si Airport Handling pronajme zařízení pro pozemní odbavování za nájemné ve výši [...] (*) EUR, tj. za částku, kterou navrhl institut IMQ. Platnost nájemní smlouvy měla skončit dne 31. srpna 2015.
- (67) Pro potvrzení správnosti oceňovacího procesu, který IMQ provedl, najaly podniky Airport Handling a SEAH dne 1. září 2014 druhého nezávislého odborníka, společnost *Ernst & Young* financial-business Advisors SpA (dále jen „E&Y“), aby znovu stanovil cenu nájemného. V této souvislosti se podniky SEAH a Airport Handling smluvně dohodly, že pokud by z druhého ocenění vyplynulo, že se tržní hodnota odchyluje od úrovně stanovené institutem IMQ nejméně o [...] (*) %, byla by smluvní částka náležitě upravena se zpětným účinkem.
- (68) Dne 15. října 2014 předložila společnost E&Y svou zprávu a stanovila tržní hodnotu pronájmu aktiv podniku SEAH na [...] (*) EUR ročně. Dne 25. října 2014 souhlasily podniky Airport Handling a SEAH s tím, že analýzu provedenou společností E&Y rozšíří, a pověřily ji úkolem zanalyzovat skutečné provozní podmínky a fyzický stav aktiv (E&Y původně vycházel při svém posuzování z fyzické kontroly vzorku aktiv). Tato analýza odhalila, že řada strojů a zařízení není vhodná k použití s přihlédnutím ke krátké době pronájmu a vysokým nákladům nutným na opravy z hlediska zastaralé povahy mnoha zařízení. Podle trustu v den, kdy předložil své připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014, zvažovaly podniky SEAH a Airport Handling řešení, jímž by se vyhnuly soudnímu sporu. V důsledku toho bylo nájemné retroaktivně upraveno na [...] (*) EUR ročně.
- (69) Dne 26. listopadu 2014 rozhodlo představenstvo podniku Airport Handling o zahájení veřejného výběrového řízení na nákup nového zařízení na trhu. Dne 11. února 2015 nahradil podnik Airport Handling díky tomuto výběrovému řízení přibližně [...] (*) % svého zařízení aktivy koupenými na trhu za přibližnou cenu [...] (*) EUR. Podle italských orgánů financoval Airport Handling tento nákup výhradně z vlastních zdrojů.
- (70) Dne 9. února 2015 bylo výběrové řízení na prodej aktiv podniku SEAH prohlášeno za neúspěšné, jelikož žádný uchazeč nevyjádřil zájem o koupi kterékoli sady.
- (71) Dne 26. února 2015 obdržel podnik SEAH první oznámení od podniku Airport Handling, jímž Airport Handling vyjádřil svůj zájem o koupi šesti z devíti nabízených sad. Dne 3. června 2015 Airport Handling své oznámení zájmu obnovil. Dne 18. září 2015 byly podniku Airport Handling prodány [...] (*) za cenu uvedenou v počátečním výběrovém řízení, tedy [...] (*) EUR.

2.5. Prodej menšinového podílu v podniku Airport Handling

- (72) Jak stanovuje zřizovací listina, zahájil správce trustu řízení o prodeji menšinového podílu na kapitálu podniku Airport Handling.
- (73) Za tímto účelem jmenoval správce trustu dne 27. ledna 2015 italskou pobočku společnosti *BNP Paribas* finančním poradcem při prodeji „nejméně 30 %“ základního kapitálu podniku Airport Handling externím investorům. Italské orgány upozornily na to, že společnost *BNP Paribas* jakožto finanční poradce organizovala proces prodeje zcela nezávisle. Naplánovala tyto fáze prodeje: 1. předběžné prověřování; 2. organizace transakce; 3. uzavření transakce.
- (74) Nezávazné nabídky na koupi [...] (*)–[...] (*)% podílu v podniku Airport Handling předložilo pět investorů se zájmem. [...] (*), [...] (*), [...] (*), [...] (*) a [...] (*).
- (75) Aby měl investor provozní kontrolu nad podnikem Airport Handling, zavazuje se správce trustu podle návrhu kupní smlouvy poskytnutého Itálií k tomu, že na celou dobu až do uplynutí odkladné lhůty⁽¹⁴⁾ udělí investorovi právo jmenovat většinu, tj. tři z pěti členů představenstva, mezi nimiž bude výkonný ředitel podniku, zatímco předsedu představenstva jmenuje valná hromada akcionářů.

(*) Obchodní tajemství.

⁽¹⁴⁾ „Datum mezního termínu“ 18 kalendářních měsíců od provedení a výměny všech dokumentů a výkonu a završení všech závazků vyplývajících z kupní smlouvy.

- (76) Dne 21. září 2015 podepsal správce trustu závaznou rámcovou investiční smlouvu s podnikem D'Nata na prodej [...] (*) % akcií podniku Airport Handling. Podle této smlouvy se uplatňují následující ujednání:
- (77) Počáteční investice: poté, co orgány pro kontrolu fúzí akvizici povolí, nabude podnik D'Nata [...] (*) % akcií podniku Airport Handling s právem jmenovat většinu členů představenstva a výkonného ředitele. Cílem tohoto ujednání bylo to, aby byl podnik D'Nata navzdory svému menšinovému podílu skutečně v postavení většinového akcionáře.
- (78) Dodatečná investice: podle ujednání o kupní opci je podnik D'Nata oprávněn získat další [...] (*) % podíl v podniku Airport Handling. Specifická prodejní opce v případě státní podpory stanoví, že podnik D'Nata bude mít právo svůj [...] (*) % podíl prodat zpět za upravenou počáteční pořizovací cenu, pokud Komise přijme záporné rozhodnutí nebo pokud bude 18 měsíců po dokončení počáteční investice řízení o státní podpoře stále probíhat.
- (79) Dne 8. února 2016 italský úřad pro hospodářskou soutěž, *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato*, nabytí výhradní kontroly nad podnikem Airport Handling ze strany podniku D'Nata podle italského zákona o kontrole fúzí povolil. Správce trustu informoval Komisi, že po tomto povolení přistoupí s podnikem D'Nata k uzavření investice dne 8. března 2016.

2.6. Obchodní plán na období 2014–2017

2.6.1. Obchodní plán ze dne 14. listopadu 2013

- (80) V průběhu fáze předběžného vyšetřování dala Itálie k dispozici obchodní plán podniku Airport Handling na období 2014–2017 ze dne 14. listopadu 2013 (dále jen „obchodní plán z listopadu 2013“), aby doložila, že investice podniku SEA do kapitálu podniku Airport Handling byla v souladu se zásadou investora v tržním hospodářství. Hlavní prvky tohoto plánu jsou shrnuty níže:
- (81) Obchodní plán se zaměřuje na služby na rampě⁽¹⁵⁾ a pro cestující⁽¹⁶⁾, které představují hlavní část podnikatelské činnosti podniku Airport Handling. Očekávalo se, že celkový tržní podíl podniku na obou letištích, tj. Malpensa a Linate, bude ve druhém pololetí roku 2014 [50–70] (*) %, resp. [50–70] (*) % a že do roku 2017 vzroste na [60–80] (*) %, resp. [60–80] (*) %.
- (82) Předpoklady vypracované v plánu znázorňují rostoucí provozní výnosy díky předpovídanému rostoucímu podílu na trhu. Předpokládalo se, že celkové výnosy vzrostou z [...] (*) EUR za druhou polovinu roku 2014 na [...] (*) EUR v roce 2017, a to na základě předpokladu, že osobní doprava za období 2014–2017 poroste o [...] (*)–[...] (*) % ročně.
- (83) Očekávalo se, že se díky nárůstu počtu smluv na dobu určitou zvýší průměrný počet zaměstnanců z [...] (*) FTE v roce 2014 na [...] (*) FTE v roce 2017. Náklady práce byly odhadovány na zhruba [...] (*) % celkových provozních nákladů. Podnik SEA zvýšil v referenčním období produktivitu pomocí tří hlavních určujících aspektů o 12 %:
- zvýšení účinnosti během počáteční fáze činnosti podniku Airport Handling (úprava podílu smluv na dobu určitou a smluv na částečný pracovní úvazek, lepší vymezení pracovního programu², úprava organizační struktury za účelem účinnějšího využívání zdrojů omezením počtu sezónních pracovníků, maximalizace kapacity stávajících pracovních sil),
  - úspory z rozsahu vyplývající z růstu dopravy,
  - strukturální změny v obchodních procesech (lepší plánování a organizace práce, investice do technických řešení s cílem umožnit částečnou nebo úplnou automatizaci některých činností, propojení výdajů na pracovní síly s výstupy a výsledky podniku).

(*) Obchodní tajemství.

⁽¹⁵⁾ Služby v neveřejných prostorách letiště, včetně nástupu/výstupu cestujících, zavazadel a nákladu, vyvažování letadel a distribuce zavazadel.

⁽¹⁶⁾ Služby poskytované ve veřejných prostorách letiště.

- (84) Počáteční náklady začínajícího podniku na opětovné vyjednání smluv mezi klientem a dodavatelem, pracovní smlouvy, nábor, sepsání organizačních, administrativních a provozních postupů, právní náklady, bankovní poplatky, poradenství a nákup drobných položek a různých zásob byly odhadnuty na částku [...] (*) EUR.
- (85) Provozní náklady začínajícího podniku, tj. kapitálové výdaje vyžadované na to, aby podnik Airport Handling začal fungovat, byly odhadnuty na [...] (*) EUR za nové zařízení. Pro účely obchodního plánu z listopadu 2013 se však předpokládalo, že podnik Airport Handling získá použitá zařízení pro pozemní odbavování oceněná na [...] (*) EUR.
- (86) Aby mohly být pokryty výlohy na všechny odhadované náklady začínajícího podniku, požaduje obchodní plán zvýšení kapitálu ve výši [...] (*) EUR v [...] (*).

2.6.2. Obchodní plán ze dne 6. srpna 2014

- (87) Dále v průběhu vyšetřování předložila Itálie upravený obchodní plán na období 2014–2017 ze dne 6. srpna 2014 (dále jen „obchodní plán ze srpna 2014“) schválený představenstvem podniku Airport Handling dne 26. srpna 2014. Podle informací poskytnutých Itálií byla tato revize dokončována již v červenci 2014. Hlavní předpoklady tohoto plánu jsou shrnuty níže:
- (88) Podíl na trhu: Pokud jde o [...] (*), předpokládá obchodní plán ze srpna 2014 na základě aktualizovaných předpokladů úrovní provozu [...] (*) o něco nižší růst než předchozí plán s podílem na trhu ve výši [70–80] (*) % v [...] (*) a [...] (*).
- (89) Ceny: Jednotkové ceny (za pohyb letadla) jsou vyšší než ceny předpokládané v obchodním plánu z listopadu 2013 a jsou z nominálního hlediska po celé období 2014–2017 konstantní.
- (90) Náklady na zaměstnance: Odhadované náklady na zaměstnance v obchodním plánu ze srpna 2014 jsou o něco vyšší než náklady předpokládané v obchodním plánu z listopadu 2013 a pohybují se mezi [...] (*) a [...] (*) % provozních nákladů. Tento nárůst je způsoben [...] (*).
- (91) Dalšími zohledněnými náklady byly externí náklady, odpisy a opravné položky a rezervy, které společně tvořily asi [...] (*) % celkových provozních nákladů, a regulované náklady na (asi [...] (*) %) služby, které podnik SEA poskytuje podniku Airport Handling za využívání společné sdílené infrastruktury letiště (zejména [...] (*)). Podle odhadu obchodního plánu ze srpna 2014 by se muselo [...] (*) EUR investovat do nákupu zařízení, z toho [...] (*) % do nákupu nového zařízení a [...] (*) % do nákupu ojetých vozidel na trhu. Tato čísla se opírala o nabídky potenciálních dodavatelů, které podnik Airport Handling obdržel v březnu 2014.
- (92) Stejně jako obchodní plán z listopadu 2013 ukazuje obchodní plán ze srpna 2014 snížení provozních nákladů v porovnání se strukturou nákladů podniku SEAH, dosažené v zásadě díky zvýšení efektivity a snížení počtu pracovníků.

2.6.3. Hospodářská posouzení obchodního plánu

2.6.3.1. Zpráva BCG

- (93) Podnik Airport Handling pověřil společnost *Boston Consulting Group* předběžným nezávislým posouzením obchodního plánu na období 2014–2017 (dále jen „zpráva BCG“). Společnost BCG doručila svou zprávu dne 14. října 2014.
- (94) Zpráva BCG vychází z obchodního plánu schváleného dne 26. srpna 2014, obchodního plánu vypracovaného v listopadu 2013, vlastních zkušeností z oboru a know-how, jakož i veřejných údajů týkajících se vývoje na trhu a hlavních provozovatelů odbavování.
- (95) Stručně řečeno, společnost BCG zhodnotila následující předpoklady, z nichž obchodní plán vychází: vyhlídky výnosů (na základě předpokládaného potenciálu růstu provozu, předpokládaného růstu objemu odbaveného podnikem Airport Handling), náklady na zaměstnance (na základě nákladů na FTE, předpokládaný růst produktivity), plánované investice (celková částka ve výši [...] (*) EUR).

(*) Obchodní tajemství.

- (96) Společnost BCG svá zjištění shrnula takto:
- (97) Předpoklady týkající se objemu provozu na úrovni podniku SEA se v zásadě jeví jako udržitelné a ve shodě s opatřeními přijatými významnými organizacemi, zejména IATA a Eurocontrol. Společnost BCG však konstatovala, že záměr zachovat konstantní mix přepravců, tvořený nízkonákladovými přepravci a tzv. tradičními přepravci, by nebyl v souladu s historickým vývojem mixu na terminálu Malpensa, kde měl podíl nízkonákladových přepravců v průběhu minulých čtyř let vzrůst o [...] (*) procentních bodů. Navíc by mohlo nové vnitrostátní nařízení (*Decreto Linate*) vést k přesunu některých přepravců z Malpensity do Linate.
- (98) Předpoklad možného vývoje objemů odbavených podnikem Airport Handling se jeví jako obecně dosažitelný, neboť zaprvé smlouvy podepsané s novými přepravci k datu, kdy společnost BCG napsala zprávu, by zajistily podíl na trhu ve výši [60–70] (*) %; zadruhé, cílový podíl na trhu ve výši [70–80] (*) % pro rok 2017 by byl udržitelný s ohledem na současnou dynamičnost hospodářské soutěže v odvětví, jakož i podíl ve výši [70–80] (*) %, který měl podnik SEAH na trhu v minulosti.
- (99) Podle společnosti BCG se zdálo, že předpoklady ohledně výnosů ze služeb pro provozovatele letiště jsou při probíhajících jednáních s podnikem SEA ve značném rozsahu sledovány. Z důvodu předpokládaného dvouletého trvání smlouvy však nemohla posoudit očekávané výnosy v posledním roce plánu (2017).
- (100) Předpoklady růstu průměrných jednotkových nákladů na zaměstnance ve výši [...] (*) % ročně od roku 2014 do roku 2017 by byly obecně v souladu se smlouvou uzavřenou mezi Italským sdružením provozovatelů letišť (Assaeroporti) a odborovými svazy v říjnu 2014.
- (101) [...] (*) zlepšení produktivity zdrojů se jeví jako obecně udržitelné zaprvé z toho důvodu, že [...] (*) % zvýšení produktivity bylo dosaženo již v době, když byla zpráva sepsána, a zadruhé z toho důvodu, že zbývajících [...] (*) % se zdá být rozumných vzhledem k současným organizačním pákám a technickému stavu provádění.
- (102) Společnost BCG rovněž shledala, že rozpočet ve výši [...] (*) EUR určený na investice je podle všeho obecně v souladu s nákupem nové flotily tvořené především novými vozidly (95 %), jak ukazují podrobné kupní hodnoty uvedené v nabídkách, které podnik Airport Handling obdržel k březnu 2014.
- (103) Společnost BCG zjistila, že v souhrnu by se zisková rozpětí předpokládaná v obchodním plánu do roku 2017 [...] (*) %, [...] (*) EUR jevíla obecně v souladu s průměrnou ziskovostí významného vzorku jiných evropských společností působících v soukromém a veřejném sektoru nebo mírně pod touto průměrnou ziskovostí (na základě srovnání se společnostmi *Portway*, *Acciona*, *Aviapartner*, *Fraport* a *ATA-Handling*). Společnost BCG však poukázala na to, že vlastní vývoj dopravního mixu a případné dopady nového nařízení týkajícího se Linate (*Decreto Linate*) by mohly vést k menšímu provozu v Malpense.

2.6.3.2. Zpráva skupiny Brattle

- (104) Podnik SEA pověřil skupinu Brattle analýzou své kapitálové injekce do podniku Airport Handling a především analýzou toho, zda je tato investice v souladu se zásadou investora v tržním hospodářství. Skupina Brattle doručila svou zprávu dne 30. března 2015.
- (105) Podle této zprávy se analýza opírá o informace, které byly podniku SEA známy v době rozhodnutí o investici do podniku Airport Handling, jakož i o veřejné údaje týkající se konkurenčního postavení podniku SEA. Podle zprávy jsou předpoklady v obchodním plánu z listopadu 2013 nejrelevantnější pro kritérium investora v tržním hospodářství, jelikož představují základ, ze kterého podnik SEA vycházel při realizaci investice⁽¹⁷⁾.
- (106) Podle zprávy skupiny Brattle lze pochybnosti vyslovené Komisí v rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014, konkrétně to, že obchodní plán podniku Airport Handling je příliš optimistický, rozptýlit, jelikož klíčové předpoklady obchodního plánu jsou v praxi realizovány. Konkrétně např. podíl podniku Airport Handling na trhu v roce 2014 překročil prognózu obchodního plánu z listopadu 2013.

(*) Obchodní tajemství.

⁽¹⁷⁾ Zpráva skupiny Brattle, s. 1 bod 1 a s. 7 bod 34.

- (107) Podle zprávy skupiny Brattle se jednotkové ceny (ceny, které podnik Airport Handling účtuje za každý pohyb letadla) uvedené v obchodním plánu ze srpna 2014 opírají o již uzavřené smlouvy s leteckými společnostmi a v průměru činí [...] (*) EUR, což je více než cena předpokládaná v obchodním plánu z listopadu 2013, která se pohybuje v rozpětí od [...] (*) EUR v roce 2014 do [...] (*) EUR v roce 2017. To odborníky vedlo k následujícím závěrům: zaprvé tržní ceny v obchodním plánu ze srpna 2014 se více podobají skutečnému dosaženému procesu, jelikož vycházely z podepsaných smluv. Zadruhé obchodní plán z listopadu 2013, o který podnik SEA opíral své rozhodnutí o investici, tržní cenu, kterou by podnik Airport Handling mohl účtovat, ve skutečnosti podhodnotil. Zatřetí to potvrzuje, že tržní ceny v obchodním plánu z listopadu 2013 nebyly jen přiměřené, ale ve skutečnosti byly příliš nízké.
- (108) A pak také odborníci konstatovali, že tržní ceny, které podnik Airport Handling vyjednal s leteckými společnostmi, jsou nižší než ceny, které ve skutečnosti účtoval podnik SEAH.
- (109) Odborníci souhlasí s tím, že se počáteční podíl podniku Airport Handling na trhu, jak ho předpokládá obchodní plán z listopadu 2013, může na poměry nového subjektu na trhu jevit jako vysoký. Předpokládají však, že investor v tržním hospodářství by věděl, že zánik podniku SEAH vyvolá neobvyklou situaci, přičemž na letištích podniku SEA je „k máni“ velký počet smluv o odbavování. Odborníci došli k závěru, že by podnik Airport Handling tudíž této situace využil stejným způsobem, jak by to mohli učinit ostatní provozovatelé na milánských letištích. Podle zprávy by předpokládaný podíl podniku Airport Handling na trhu byl navíc podílem, který je typický pro velká italská letiště, kde největší poskytovatel pozemního odbavování zpravidla drží podíl ve výši zhruba 70 % trhu. Odborníci také konstatovali, že podnik Airport Handling je jediným poskytovatelem pozemního odbavování s dostatečnými aktivy a zařízeními pro zaručení 24hodinového kompletního servisu, což bude s ohledem na konkurenci klíčovou výhodou.
- (110) Odborníci též zjistili, že nižší náklady na zaměstnance jsou jednou z hlavních příčin, proč se čekalo, že podnik Airport Handling bude ziskový, ačkoli podnik SEAH byl ve ztrátě. Takový předpoklad pokládali za rozumný, neboť podnik Airport Handling dojednával nové pracovní smlouvy, kde pracovníci souhlasili s tím, že v porovnání s předchozími smlouvami s podnikem SEAH budou pracovat dalších 20 dnů ročně.
- (111) Kromě toho podle zprávy skupiny Brattle uváděl obchodní plán ze srpna 2014 náklady na FTE ve výši [...] (*) EUR za hodinu, [...] (*), ačkoli obchodní plán z listopadu 2013 náklady práce mírně podhodnotil.
- (112) Dle názoru odborníků by investor v tržním hospodářství při investování do podniku Airport Handling očekával, že v souladu se standardní finanční teorií dosáhne míry návratnosti (vnitřní míra návratnosti) ve výši váženého průměru nákladů kapitálu (WACC) nebo vyšší. V tomto případě výpočty potvrdily, že ve všech scénářích přesahuje očekávaná vnitřní míra návratnosti projektu WACC, a soukromý investor by tudíž očekával, že jeho investice do podniku Airport Handling bude zisková.
- (113) Konzultant též poznamenal, že v době, kdy podnik SEA v roce 2013 rozhodl o zřízení podniku Airport Handling, vlastnil soukromý kapitálový fond F2i 44,31 % podniku. Fond F2i jmenuje dva členy představenstva podniku SEA a podle zprávy skupiny Brattle nikdo z představenstva nehlasoval proti návrhu, aby podnik SEA investoval do podniku Airport Handling, což by dokládalo, že se očekávalo, že investice bude zisková, a tudíž v souladu se zásadou investora v tržním hospodářství.
- (114) Dále podle zprávy skupiny Brattle by investor v tržním hospodářství pokládal pravděpodobnost, že Komise konstatuje hospodářskou kontinuitu mezi podniky SEAH a Airport Handling, a bude tudíž vyžadovat, aby posledně jmenovaný podnik podporu považovanou v rozhodnutí o vrácení podpory za neslučitelnou vrátil, za poměrně nízkou. A to proto, že podnik SEA podnikl opatření s cílem omezit účel podniku Airport Handling a zabránit hospodářské kontinuitě, např. zřízením trustu. Podle finančních odhadů skupiny Brattle ohledně obchodního plánu z listopadu 2013 byla investice podniku SEA s podnikem Airport Handling v souladu se zásadou investora v tržním hospodářství, dokud byla pravděpodobnost nalezení hospodářské kontinuity nižší než [...] (*) % (s ohledem na odhad nákladů kapitálu navržený podnikem SEA) nebo nižší než [...] (*) % (s ohledem na odhad nákladů kapitálu navržený skupinou Brattle). Podle skupiny Brattle bylo rozumné předpokládat, že vzhledem k okolnostem, a zejména k oznámení Komisi, by investor v tržním hospodářství posoudil takovou pravděpodobnost za nižší než [...] (*) % a investoval by do podniku Airport Handling z čistě ekonomického hlediska.

(*) Obchodní tajemství.

2.7. Oznámené omezení rozsahu ekonomických činností podniku Airport Handling

- (115) Itálie navrhla další omezení rozsahu činností, které v současnosti podnik Airport Handling vykonává, v porovnání s činnostmi, které v minulosti vykonával podnik SEAH. Zejména s ohledem na [...] (*).
- (116) Podle nové a odlišné smlouvy s platností do 31. prosince 2018 poskytuje podnik SEA v současnosti [...] (*).
- (117) Podnik SEA prohlásil, že je ochoten vypovědět nejpozději do 31. prosince 2016 smlouvu týkající se [...] (*), čímž ji vezme podniku Airport Handling, a též přijmout přibližně [...] (*) jeho zaměstnanců, kteří v současnosti [...] (*). V důsledku této změny by se obrat podniku Airport Handling, který byl v prvním roce jeho činnosti v řádu [...] (*) EUR, snížil zhruba o [...] (*) EUR.

3. DŮVODY PRO ZAHÁJENÍ FORMÁLNÍHO VYŠETŘOVACÍHO ŘÍZENÍ

3.1. O hospodářské kontinuitě a převedení povinnosti vrácení podpory

- (118) V rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014 měla Komise předběžně za to, že v tomto případě jsou kritéria stanovená Soudním dvorem pro účely rozhodnutí o tom, zda podnik, který není původním příjemcem podpory, může nést odpovědnost za vrácení podpory, z velké části splněna. Zejména:
- i když byli pracovníci opětovně zaměstnáni podnikem Airport Handling, ze smlouvy uzavřené mezi podniky SEA a SEAH a odborovými svazy dne 4. listopadu 2013 vyplývalo, že bývalým zaměstnancům podniku SEAH byla zaručena práva nabytá podle předchozích smluv s podnikem SEAH,
  - podle informací, které měla Komise v této fázi k dispozici, se podniky SEA a Airport Handling zapojily ještě před skončením platnosti hlavních smluv s leteckými společnostmi do společného marketingového úsilí s cílem ujistit letecké společnosti působící na daném letišti, že podnik SEA bude po dokončení likvidace podniku SEAH pokračovat v pozemním odbavování prostřednictvím své nové dceřiné společnosti Airport Handling,
  - zařízení nezbytné k poskytování služeb pozemního odbavování by si podnik Airport Handling pronajal od podniku SEAH, a to až do (případného) prodeje těchto aktiv třetím stranám v otevřeném výběrovém řízení. Komise se dospěla k závěru, že argument Itálie, že podnik Airport Handling by si taková aktiva pronajal za tržní cenu, mohl být akceptován do té míry, že hodnota předmětných aktiv byla posouzena odborníkem, jehož jmenovala mateřská společnost SEA, a že konečný prodej těchto aktiv nebyl jistý,
  - nový podnik provádějící pozemní odbavování by měl stejného vlastníka jako SEAH, tedy podnik SEA. Komise pokládala návrh Itálie nabídnout 20 % kapitálu nového poskytovatele pozemního odbavování ve výběrovém řízení za nedostatečnou záruku přerušení kontinuity s podnikem SEAH, neboť zaprvé byl návrh omezen pouze na menšinový podíl a zadruhé nebyly poskytnuty žádné záruky, že k tomu skutečně dojde. Kromě toho by byl kapitál soukromým investorům nabídnut až po vstupu podniku Airport Handling na trh,
  - načasování (po přijetí rozhodnutí o vrácení podpory) a ekonomická logika založení nového poskytovatele služeb pozemního odbavování naznačily, že plán předběžně oznámený Itálií představuje mechanismus, kterým Itálie zamýšlí obejít vrácení podpory.
- (119) Komise tudíž předběžně došla k závěru, že účelem založení nového podniku je zřejmě obejít povinnost vrácení podpory a že Airport Handling je nástupcem podniku SEAH. Na základě toho měla Komise předběžně za to, že podnik Airport Handling by mohl nést odpovědnost za vrácení podpory poskytnuté v minulosti podniku SEAH a shledané neslučitelnou podle rozhodnutí o vrácení podpory z roku 2012.

3.2. O kapitálové injekci

- (120) Komise zaujala předběžně stanovisko, že rozhodnutí podniku SEA zřídit Airport Handling a vložit do něj kapitál, bylo možné přičíst státu: Zaprvé Komise konstatovala, že město Milán vlastnilo v podniku SEA většinový podíl ve výši 54,81 %, a že by se tudíž mělo předpokládat, že rozhodovací procesy tohoto podniku ovlivňoval stát, který se rovněž zapojoval do rozhodnutí učiněných podnikem. Zadruhé se Komise odvolala na některé výroky zástupců italských orgánů v souvislosti s touto problematikou, které podle všeho naznačovaly, že založení podniku Airport Handling proběhlo pod taktovkou italských orgánů, zejména v zájmu ochrany zaměstnanosti na milánských letištích.

(*) Obchodní tajemství.

- (121) Jelikož podnik SEA byl zřejmě ovládán italskými orgány, došla Komise k předběžnému závěru, že součástí kapitálové injekce, která byla financována podnikem SEA, byly státní zdroje.
- (122) Komise též zaujala předběžné stanovisko, že SEA nejednal při realizaci kapitálové injekce do kapitálu podniku Airport Handling jako investor v tržním hospodářství.
- (123) Zprvč Komise vyjádřila pochybnosti, zda by soukromý investor poskytl podniku Airport Handling kapitál v době, kdy tak učinil SEA, neboť útvary Komise již informovaly italské orgány, že zamýšlené zřízení nového poskytovatele pozemního odbavování pravděpodobně povede k hospodářské kontinuitě, a tudíž k odpovědnosti nového podniku uhradit podporu, jež byla v rozhodnutí o vrácení podpory z roku 2012 shledána za neslučitelnou se společným trhem. Obchodní plán z listopadu 2013 však riziko převedení odpovědnosti za vrácení podpory z podniku SEAH na Airport Handling nezohlednil.
- (124) Zadruhé Komise vyjádřila pochybnosti, zda se obchodní plán, z něhož vycházelo rozhodnutí podniku SEA investovat do podniku Airport Handling, zakládal na dostatečně solidních předpokladech.
- (125) Komise se tudíž domnívala, že investice SEA ve výši 25 milionů EUR do podniku Airport Handling se zřejmě neopírá o ekonomická hodnocení srovnatelná s těmi, která by rozumný soukromý investor v podobné situaci za příslušných okolností před takovými investicemi provedl, aby určil jejich budoucí ziskovost. Na tomto základě zaujala Komise předběžné stanovisko, že kapitálová injekce ve výši 25 milionů EUR představovala státní podporu ve prospěch podniku Airport Handling.

4. PŘIPOMÍNKY ITÁLIE

4.1. K hospodářské kontinuitě

- (126) Itálie připomněla, že podle ustálené judikatury je cílem vrácení protiprávní a neslučitelné státní podpory odstranit narušení hospodářské soutěže, které způsobila konkurenční výhoda poskytnutá nezákonnou podporou. V důsledku toho musí protiprávní a neslučitelnou podporu vrátit podnik, který z ní skutečně měl prospěch. Povinnost vrácení podpory může být rozšířena na jiné podniky než původní příjemce podpory jedině za předpokladu, že jsou splněny následující kumulativní podmínky:
- bylo shledáno, že podnik pokračuje v činnosti přijímajícího podniku, a
  - podnik si ponechává skutečný přínos konkurenční výhody spojené s přijetím podpory.
- (127) Podle Itálie lze v tomto případě převedení konkurenční výhody spojené s podporou udělenou podniku SEAH od samého začátku vyloučit.
- (128) Itálie konkrétně konstatuje, že Komise údajnou výhodu udělenou podniku SEAH definovala v 219. bodě odůvodnění a násl. svého rozhodnutí o vrácení podpory jako částku odpovídající kompenzaci ztrát podniku SEAH v průběhu období 2002–2010. Jak naznačuje Komise, tyto ztráty způsobily vysoké náklady na zaměstnance, které představují významný podíl struktury nákladů poskytovatele pozemního odbavování. Jelikož kapitálové injekce klasifikované Komisí jako státní podpora sloužily primárně k pokrytí ztrát vyplývajících z příliš vysokých nákladů na zaměstnance podniku SEAH, byla by podle názoru Itálie konkurenční výhoda, z níž měl podnik SEAH prospěch, tím pádem odstraněna jeho likvidací a odchodem z trhu.
- (129) Itálie rovněž konstatovala, že i když mohla být část – třebaže malá – konkurenční výhody spojené s podporou poskytnutou podniku SEAH spojena s aktivy podniku, tj. aktivy, které podnik SEAH používal k výkonu své činnosti v oblasti pozemního odbavování na milánských letištích, nevztahoval se na tato aktiva převod z podniku SEAH na Airport Handling. Ten si je dočasně až do prodeje na otevřeném trhu pronajal za tržních podmínek.
- (130) Itálie dále konstatovala, že i když převod konkurenční výhody z podniku SEAH na Airport Handling skutečně proběhl, nelze v tomto případě stanovit, že Airport Handling skutečně pokračuje v ekonomické činnosti podniku SEAH.
- (131) Zprvč nedošlo k převodu pracovních smluv, ve skutečnosti ani podle práva, mezi podniky SEAH a Airport Handling. Podle Itálie zaměstnal Airport Handling pouze za podstatně nových podmínek pracovníky, kteří jsou nezbytně nutní pro výkon pozemního odbavování. Nové pracovní smlouvy se navíc řídily jiným režimem (spíše oddílem *Poskytovatel pozemního odbavování* než oddílem *Provozovatelé letiště* v celostátní kolektivní smlouvě (*Contratto Collettivo Nazionale di Lavoro* (CCNL)) a sdružením zaměstnanců (*Assohandlers* místo *Assoaerporti*). Na základě toho Itálie upozornila, že Airport Handling dosáhl snížení nákladů na zaměstnance spolu s výrazným zvýšením produktivity.

- (132) Itálie rovněž dodala, že tvrzení Komise v rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014, že bývalým zaměstnancům podniku SEAH byla zaručena práva v souvislosti s přechozími smlouvami se SEAH, nebylo doloženo faktickými důkazy. Podle Itálie neposkytla smlouva ze dne 4. listopadu 2013 žádnou záruku ve prospěch bývalých zaměstnanců podniku SEAH v souvislosti s nabytými právy a jasně stanovila nutnost, aby se nové pracovní smlouvy opíraly o nové podmínky.
- (133) Ani nedošlo k žádnému převodu smluv uzavřených mezi podnikem SEAH a leteckými dopravci působícími na milánských letištích na Airport Handling. Podle Itálie vyjednal Airport Handling po ukončení smluv mezi SEAH a leteckými dopravci nové smlouvy s leteckými dopravci působícími na milánských letištích. Kromě toho v rozporu s tvrzeními Komise v rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014, která nejsou podle Itálie podložena žádnými faktickými důkazy, se podniky SEA a Airport Handling podle Itálie nezapojily do společného marketingového úsilí za tímto účelem. Tato okolnost byla každopádně pro posouzení hospodářské kontinuity mezi podniky SEAH a Airport Handling irelevantní. V tomto ohledu Itálie připomněla, že současné portfolio klientů podniku Airport Handling se liší od portfolia klientů SEAH. Airport Handling uzavřel některé smlouvy spíše s leteckými dopravci, kteří nebyli zákazníky podniku SEAH, zatímco se mu současně nepodařilo udržet některé z bývalých zákazníků SEAH.
- (134) Itálie konstatovala, že skutečnost, že obchodní plán podniku Airport Handling stanoví podíl na trhu [...] (*), nemůže být sama o sobě pokládána za doklad o hospodářské kontinuitě. Takový podíl na trhu by měl být posouzen s ohledem na cíl podniku Airport Handling, jímž je dosažení životaschopnosti ve střednědobém horizontu.
- (135) Itálie rovněž uvedla, že podnik Airport Handling není zapojen do procesu prodeje aktiv podniku SEAH, a tudíž mezi oběma podniky nedojde k převodu aktiv. Dle názoru Itálie navíc pouhý fakt, že aktiva příjemce podpory jsou pronajata třetímu podniku, nemůže představovat dostatečný důkaz o tom, že třetí podnik užíval konkurenční výhody spojené s podporou. Aby byl pronájem těchto aktiv známkou kontinuity, musí podle Itálie probíhat za cenu nižší, než je tržní cena. V tomto případě však cenu pronájmu určila nezávislá společnost (IMQ).
- (136) Itálie rovněž připomněla, že podíl podniku SEA se výrazně liší od období, kdy byla podniku SEAH poskytnuta údajná podpora. Zatímco SEA byl v období 2002–2010 výhradně státním podnikem, v současnosti vlastní 44,31 % jeho kapitálu soukromý investor, F2i.
- (137) Podle názoru Itálie představuje též další záruku absence kontinuity mezi podniky SEAH a Airport Handling zřízení trustu. Ve skutečnosti, jak stanovuje zřizovací listina, by měly činnosti správce trustu napomoci při dosahování následujících cílů:
- zajištění nezávislého řízení podílu SEA v podniku Airport Handling, které předpokládá výhradní kontrolu nad podnikem, a tím zajištění absence jakéhokoli zájmu a/nebo informačního toku mezi podnikem Airport Handling a skupinou SEA, se zvláštním odkazem na SEAH a činnosti odbavování, které SEAH původně na milánských letištích prováděl,
  - povolení vstupu nových soukromých investorů nespojených se skupinou SEA do kapitálu podniku Airport Handling, v prvním kroku nejméně [...] (*) %.
- (138) V důsledku převodu 100 % podílu SEA v podniku Airport Handling na trust byl správce trustu zapsán do obchodního rejstříku jako jediný akcionář podniku. Na základě tohoto oprávnění má správce trustu plnou a podstatnou kontrolu nad podílem SEA v podniku Airport Handling.
- (139) Jako jediný akcionář podniku Airport Handling musí správce trustu mimo jiné:
- uplatňovat hlasovací práva při jmenování řídicích orgánů podniku Airport Handling nezávisle a bez jakýchkoli zásahů ze strany SEA, a to takovým způsobem, aby bylo zajištěno, že členové těchto orgánů nevykonávají nebo nevykonávali provozní úlohy ani nejsou závislí na podnicích SEA či SEAH. Ve chvíli převodu podílu podniku SEA na trust podali všichni členové řídicích orgánů podniku Airport Handling jmenovaní podnikem SEA svou rezignaci a byli nahrazeni těmi, které jmenoval správce trustu,

(*) Obchodní tajemství.

- sledovat přerušení hospodářské kontinuity mezi podniky SEAH a Airport Handling a požadovat při tom pravidelné zprávy o řízení podniku, správném provádění obchodního plánu, tržním podílu a vyhlídkách v oblasti rozvoje,
- zajistit, aby byly zavedeny postupy, které zabrání nepatřičným výhodám podniku Airport Handling plynoucím z informací, které má SEA, pro získání nebo zachování smluv s leteckými dopravci nebo dodavateli zboží či služeb,
- ověřit, zda mezi podniky SEAH a Airport Handling neproběhla žádná prodejní transakce.

4.2. Ke kapitálové injekci

4.2.1. Ke státním prostředkům a přičitatelnosti státu

- (140) Podle názoru Itálie status podniku SEA jako veřejného podniku nestačí k tomu, aby byl vyvozen závěr, že jeho zdroje jsou klasifikovány jako státní prostředky ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy. V tomto ohledu Itálie připomněla, že finanční zdroje podniku Airport Handling nevlastní ani neovládá podnik SEA, jelikož jeho podíl v Airport Handling spravuje nezávislý orgán, díky čemuž je trust naprosto nezávislý na SEA.
- (141) Podnik SEA tudíž neměl možnost uplatňovat typické pravomoci většinového akcionáře, konkrétně mimo jiné pravomoc jmenovat členy řídicích orgánů dceřiné společnosti, a podílet se tudíž rozhodujícím způsobem na řízení podniku.
- (142) Podle Itálie nemůže Komise vyvozovat přičitatelnost napadeného opatření státu z pouhé skutečnosti, že je vysoce nepravděpodobné, že by tato opatření byla přijata bez zásahu státu. Podle ní je Komise povinna plnit vysoký standard, pokud jde o dokazování. Příslušná opatření mohou být pokládána za přičitatelná státu jen do té míry, že veřejný akcionář podniku SEA hrál klíčovou roli při přijetí kapitálové injekce ve prospěch podniku Airport Handling. V tomto smyslu je podle Itálie důležité uvést, že v souladu s článkem 15 stanov podniku SEA musí rozhodnutí týkající se mimo jiné zvýšení kapitálu dceřiných společností přijmout nejméně šest členů ze sedmi, což vyžaduje souhlas správců jmenovaných soukromým akcionářem F2i. V důsledku toho nemůže veřejný akcionář, bez ohledu na své vlastnictví většiny akcií podniku SEA, platně rozhodnout o zvýšení kapitálu bez souhlasu (nebo spíše rozhodujícího hlasu) členů představenstva, které jmenoval soukromý akcionář.
- (143) Itálie dále tvrdila, že takové výroky, jakými byly například výroky ministerstva pro infrastrukturu a dopravu k uklidnění pracovníků, citované Komisí v rozhodnutí o zahájení řízení, jsou zcela v souladu s evropskou a italskou praxí, a nelze je tudíž použít jako důkaz o přičitatelnosti opatření státu. Na předmětná opatření je zapotřebí pohlížet jako na politická prohlášení, která mají zmírnit nepříznivé dopady nezaměstnanosti.
- (144) Na základě toho se Itálie domnívá, že investice SEA do podniku Airport Handling není přičitatelná státu a nezahrnuje státní prostředky, a nepředstavuje tak státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy.

4.2.2. K existenci hospodářské výhody

- (145) Itálie připomněla, že soukromý akcionář přispívá ke kapitálovým injekcím v poměru ke kapitálovému podílu, který má v podniku SEA, tj. 44,31 %. Podle ní má účast soukromého investora F2i skutečný hospodářský dopad a je významná. V tomto ohledu pokládá za důležité poznamenat, že podle praxe Komise byla za významnou považována soukromá investice ve výši jedné třetiny celkové investice. Podle názoru Itálie to samo o sobě stačí k tomu, aby nebyla kapitálová injekce kvalifikována jako státní podpora ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy.
- (146) Zadruhé Itálie tvrdí, že obchodní plán podniku Airport Handling zhodnotil nezávislý odborník, který došel k závěru, že investice SEA je důvodná z čistě ekonomického hlediska, a je tudíž v souladu se zásadou investora v tržním hospodářství.
- (147) Na základě toho se Itálie domnívá, že investice SEA do podniku Airport Handling byla provedena za okolností, které by byly přijatelné pro soukromého investora působícího za běžných tržních podmínek, a opatření tak nepředstavuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy.

5. PŘIPOMÍNKY ZÚČASTNĚNÝCH STRAN

- (148) Komise obdržela připomínky podniku SEAH (v likvidaci), trustu Milan Airport Handling Trust and Airport Handling, podniku SEA a zúčastněné třetí strany, která požádala o anonymitu.

5.1. Připomínky trustu Milan Airport Handling Trust and Airport Handling (dále jen „trust“)

5.1.1. K převodu pracovních sil

- (149) Podle trustu vytvořil podnik Airport Handling již na začátku své činnosti svůj obchodní model na základě ekonomické logiky odlišně od obchodního modelu SEAH tak, že měl za cíl fungovat na trhu samostatně a dosáhnout životaschopnosti bez kapitálových zásahů svého akcionáře.
- (150) Podnik Airport Handling se zejména vždy domníval, že jeho obchodní model by se měl řídit úpravou pracovních sil uspořádanou podle kritérií účinnosti a významnosti. Podle trustu jsou pro činnost odbavování charakteristické pracovní špičky v určitá období v roce (např. v létě). Aby tyto rychlé změny poptávky byly řešeny, musí poskytovatel služeb reagovat flexibilně tím, že přijme dočasné pracovníky na ta období, kdy je nábor odůvodněn ve vztahu k objemu požadované práce.
- (151) Zatímco podnik SEAH většinou využíval [...] (*) ([...] (*)), Airport Handling zavedl přístup opírající se o [...] (*) (např. [...] (*)). Ačkoli to vyžadovalo komplexnější odbornou přípravu, řízení a koordinaci, na druhou stranu to vedlo k vyšší flexibilitě a v důsledku k poklesu provozních nákladů. Podle trustu to umožnilo [...] (*) (dne 31. prosince 2014 měl Airport Handling [...] (*)).
- (152) Trust tvrdil, že nedošlo k převodu pracovních smluv mezi podniky SEAH a Airport Handling, jak dokládají následující okolnosti:
- Airport Handling přijal své pracovníky podle plánu definovaného zcela nezávisle, a to podle očekávaných objemů provozu a specifické organizace práce, čímž dosáhl významného poklesu počtu pracovních sil v porovnání s podnikem SEAH,
  - bývalé zaměstnance SEAH přijal podnik Airport Handling na základě podmínek, které jsou formálně a podstatně odlišné, podle obchodního modelu odlišného od obchodního modelu SEAH.
- (153) Kromě toho trust připomněl klima důrazné opozice a velmi složité vztahy s odborovými organizacemi v červnu 2014. Podle trustu je zjevné, že pokud by podnik Airport Handling opětovně zaměstnal bývalé zaměstnance SEAH za stejných podmínek, neměli by tito zaměstnanci žádný důvod ke stížnostem. Naopak, silný odpor odborových svazů vůči smlouvě z června 2014 dokládal skutečnost, že si zaměstnanci byli plně vědomi toho, že se jejich pracovní podmínky zhoršily.

5.1.2. Ke smlouvám s leteckými dopravci

- (154) Zprvce trust tvrdil, že smlouvy s leteckými dopravci jsou ze své povahy nepřevoditelné na třetí strany. Článek 3.2 standardní smlouvy o pozemním odbavování výslovně stanovuje, že kromě výjimečných případů sjednaných s podniky poskytujícími pozemní odbavování nemůže dopravce udělovat podle smlouvy úkoly třetím stranám:

„S výjimkou zvláštních případů vzájemně sjednaných oběma stranami nesmí dopravce pověřit žádnou jinou osobu, společnost či organizaci poskytováním služeb, s jejichž poskytováním na základě této smlouvy souhlasila společnost poskytující odbavování.“

- (155) Trust uvedl několik výroků leteckých společností, které neuskutečnily výběrové řízení ve smyslu postupů zadávání veřejných zakázek, aby jako poskytovatele pozemního odbavování vybraly Airport Handling. Tyto letecké společnosti ale daly najevo, že Airport Handling byl vybrán na základě výběrového řízení vycházejícího z referenčního srovnání s jinými poskytovateli pozemního odbavování.
- (156) Kromě toho trust připomněl, že trvání smlouvy o odbavování stanovuje letecký dopravce a často existuje možnost, aby smlouvu vypověděl. Například standardní smlouva podle IATA stanovuje, že každá strana může smlouvu vypovědět s 60denní výpovědní lhůtou. Smlouva s leteckým dopravcem nemusí tudíž být dlouhodobou smlouvou, na jejímž základě může být poskytovatel pozemního odbavování chráněn před konkurencí. Ve skutečnosti mohou dopravci od smlouvy odstoupit, pokud od jiných poskytovatelů služeb získají lepší podmínky.

(*) Obchodní tajemství.

- (157) Trust tvrdí, že když podnik SEAH opustil trh a Airport Handling jednal o nových smlouvách s leteckými dopravci, navrhli letečtí dopravci podniku Airport Handling, jakož i ostatním kontaktovaným poskytovatelům služeb, jiné – výhodnější – podmínky, než nabízel SEAH. Podle trustu je zcela běžné, že se letecký dopravce rozhodne ukončit smlouvu, pokud od jiných konkurenčních poskytovatelů odbavování dostane výhodnější podmínky; nebo ohrozí její pokračování, pokud současný poskytovatel odbavení není ochoten zlepšit svou nabídku v porovnání s nabídkou jiných poskytovatelů.
- (158) Podnik Airport Handling zahájil svou činnost na milánských letištích dne 1. září 2014 poté, co byl podíl podniku SEA převeden na trust. Ačkoli Airport Handling na začátku informoval ENAC a letecké dopravce o zahájení své činnosti dne 1. července 2014, zpoždění vyplývající z převodu akcií na trust a potíže s odborovými svazy toto spuštění provozu zpozdily až na 1. září 2014.
- (159) Dne 28. února 2015 uzavřel podnik Airport Handling smlouvy o pozemním odbavování s [...] (*) leteckými dopravci, z nichž [...] (*) jich působilo v Linate a [...] (*) v Malpense. Trust dále tvrdil, že Airport Handling neuzavřel smlouvy se všemi dopravci, kteří byli původně ve smluvním vztahu s podnikem SEAH. Konkrétně [...] (*).
- (160) Podle trustu se smlouvy, které podnik Airport Handling podepsal s leteckými dopravci, liší od smluv s podnikem SEAH:
- *Právní pohled:* Airport Handling uzavřel nový smluvní vztah a nestal se nástupcem bývalé smlouvy. Neodpovídá tudíž za předchozí závazky, nároky ani dluhy dopravců ve vztahu k podniku SEAH.
  - *Z hlediska obsahu:*
    - Airport Handling téměř systematicky dostává od dopravců (přímo nebo formou oznámení o vyhlášení výběrového řízení) žádosti o [...] (*),
    - někteří dopravci [...] (*)
    - někteří dopravci požadovali [...] (*).
- (161) Podle trustu především [...] (*) dopravci získali od podniku Airport Handling v rámci jednání o nové smlouvě o pozemním odbavování [...] (*). Současně [...] (*) dopravci měli smlouvu [...] (*) s podnikem SEAH.
- (162) Trust rovněž uvedl, že platnost některých z nejdůležitějších smluv s dopravci ([...] (*)) vyprší v těchto termínech:
- smlouva s [...] (*) dne [...] (*),
  - smlouva s [...] (*) dne [...] (*),
  - smlouva s [...] (*) dne [...] (*).

5.1.3. K předpokládanému společnému marketingovému úsilí

- (163) Stejně jako Itálie se trust domnívá, že by jakékoli společné marketingové úsilí vynaložené podniky SEA/SEAH a Airport Handling, lze-li jej doložit, bylo pro posouzení hospodářské kontinuity bezvýznamné.
- (164) Trust se navíc domnívá, že skutečnost, že podnik SEA mohl veřejně uvést a/nebo sdělit dopravcům, že skupina hodlá pokračovat s operacemi pozemního odbavování, je pro účely vyšetřování irelevantní vzhledem k tomu, že vznik a kapitalizace podniku Airport Handling byly Komisi známy od roku 2013.

5.1.4. K očekávanému podílu podniku Airport Handling na trhu

- (165) Podle trustu skutečnost, že podnik Airport Handling může dosáhnout významné přítomnosti na trhu se službami pozemního odbavování na milánských letištích, nevyplývá z převodu aktiv z podniku SEAH na Airport Handling, ale z konkrétního kontextu milánských letišť a obchodních modelů různých poskytovatelů odbavování.

(*) Obchodní tajemství.

- (166) Dle stanoviska trustu skutečnost, že podnik a jiný provozovatel (ať už to je nová společnost, nebo již existující provozovatel), který odchází z trhu, získá podobné podíly na trhu, je na trhu běžným jevem a výsledkem křížové pružnosti mezi konkurenčními podniky. Na hypotetickém trhu s pouhými dvěma podniky A a B je pravděpodobné, že pokud se společnosti nebude dařit, její zákazníci a podíl na trhu přejdou k podniku B bez jakékoli právní či skutečné vazby mezi těmito dvěma podniky. V případě milánských letišť je pravda, že zde působí více než dva poskytovatelé odbavování, ale podle trustu zaměřovaly doposud pouze dva z nich svůj obchodní model na milánská letiště. Podobné podíly na trhu by podle názoru trustu mohly být odůvodněny odkazem na skutečnost, že Airport Handling je jediným poskytovatelem služeb, který svou činnost na milánských letištích organizuje jako centrální poskytovatel, aby z velké části uspokojil poptávku dopravců a poskytoval vysoce kvalitní služby.
- (167) Podle trustu se úvaha Komise točí v kruhu: buď je podíl na trhu, kterého měl Airport Handling dosáhnout podle odhadu obchodního plánu na milánských letištích, nerealistický a kapitálová injekce do něj představovala státní podporu, nebo je podíl na trhu skutečně realistický, avšak v tomto případě je pro otázku hospodářské kontinuity významná skutečnost, že Airport Handling mohl tohoto podílu na trhu dosáhnout.

5.1.5. K používání aktiv podniku SEAH podnikem Airport Handling

- (168) Trust zdůrazňuje, že výběrové řízení na prodej aktiv podniku SEAH bylo prohlášeno za neúspěšné, jelikož zájem o koupi sad, které byly dány do prodeje, nevyjádřil žádný uchazeč.
- (169) Podle podniku Airport Handling byla hlavní příčinou zastaralost těchto aktiv, a tudíž jejich neatraktivnost pro trh. Trust totiž tvrdí, že z [...] (*) nejhodnotnějších součástí (tj. [...] (*)) koupil podnik SEAH po 31. prosinci 2006 pouze asi [...] (*) aktiv. Většina aktiv byla více než 15 let stará, což způsobuje výrazné problémy při shánění náhradních dílů a v důsledku toho i problémy při zajišťování požadovaných úrovní výkonnosti.
- (170) Trust též připomněl, že ve výběrovém řízení na prodej aktiv podniku SEAH Airport Handling nepředložil žádnou nabídku. Domnívá se však, že jeho pořízení aktiv nebylo důkazem hospodářské kontinuity s podnikem SEAH.
- (171) Trust také tvrdil, že Airport Handling v současnosti používá aktiva podniku SEAH v rámci dvoustranné smlouvy, která byla uzavřena dne 1. září 2014. Podle trustu byla smlouva vyjednána dle tržních podmínek mezi podnikem SEAH a správcem trustu v období mezi datem zřízení trustu (30. června 2014) a datem skutečného převodu účasti SEA v podniku Airport Handling na trust (27. srpna 2014).
- (172) Správce trustu zanesl do smlouvy významné změny, např.
- ověření tržní hodnoty nájemného nezávislým odborníkem, kterého jmenovaly Airport Handling a SEAH, aby bylo zajištěno, že Airport Handling uhradí za používání aktiv SEAH tržní cenu,
  - úprava tohoto nájemného v případě odchylky od nájemného stanoveného nezávislým odborníkem o více než 10 %,
  - prodloužení smlouvy do 31. srpna 2015, aby byla sladěna s běžnou obchodní praxí,
  - možnost pronajmout zařízení třetím stranám,
  - podmínka, že Airport Handling bude provádět rutinní údržbu a opravy, zatímco za mimořádnou údržbu stále ponese odpovědnost podnik SEAH.
- (173) Trust připomněl, že nájemné bylo stanoveno na základě nezávislých ocenění různými odborníky, a tudíž odráželo tržní cenu.
- (174) Trust též uvedl, že podnik Airport Handling již zavedl postupy pro koupi významné části aktiv ([...] (*) %) nutných pro podnikání od třetích stran s cílem nahradit aktiva pronajatá od podniku SEAH při uplynutí platnosti nájemní smlouvy. V tomto smyslu:
- dne 26. listopadu 2014 se představenstvo podniku Airport Handling usneslo, že zahájí výběrové řízení na obnovu aktiv pronajatých od podniku SEAH za celkovou odhadovanou hodnotu přibližně [...] (*) EUR,

(*) Obchodní tajemství.

- tato výběrová řízení (všechna kromě jednoho, které v době podání připomínek trustu k rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014 bylo stále v počáteční fázi) byla dokončena na začátku ledna 2015 a Airport Handling již schválil první objednávku nákupu ve výši zhruba [...] (*) % aktiv (včetně [...] (*)) dne 11. února 2015. Podle trustu mohla být druhá objednávka podána krátce nato s výhradou nalezení alternativních forem financování nebo dodání, jelikož výsledky výběrového řízení odhalily výrazný nárůst ceny nového zařízení.

5.1.6. K načasování a logice provozu

- (175) Podle trustu je závěr, že vytvoření nové dceřiné společnosti SEA věnující se pozemnímu odbavování má za cíl obejít příkaz k vrácení podpory, stejný, jako kdyby se řeklo, že negativní rozhodnutí o státní podpoře brání tomu, aby příjemce údajné podpory obnovil svou činnost za nových podmínek.

5.1.7. K opatřením správce trustu s cílem zajistit přerušeni hospodářské kontinuity

- (176) Trust upozorňuje na to, že dne 1. srpna 2014 uzavřeli správce trustu a podnik SEA protokol, podle kterého správce trustu může začít vykonávat určité funkce, které budou vést a sledovat činnosti podniku Airport Handling v průběhu července a srpna 2014.

- (177) Navíc k opatřením přijatým v konzultaci s podnikem SEAH ohledně pronájmu aktiv SEAH a ohledně odborné zprávy správce trustu požadoval a získal v tomto stadiu finanční zdroje nezbytné k výkonu jeho práce v naprosté nezávislosti na SEAH. Kromě toho správce trustu naléhal na SEA, aby předefinoval své smlouvy o službách s podnikem Airport Handling, určil nového hlavního poradce pro Airport Handling a požadoval změny stanov Airport Handling, aby byla zajištěna plná autonomie podniku.

- (178) Po převodu účasti podniku SEA na trust jmenoval správce trustu dne 27. srpna 2014 nové členy představenstva.

- (179) Správce trustu též dohlédl na to, aby nové představenstvo:

- požádalo členy představenstva podniku Airport Handling, aby připravili a poskytli úplné hodnocení podniku s cílem zajistit, aby nebyly přijaty žádné akty, které nejsou slučitelné s požadavkem přerušeni hospodářské kontinuity,

- požadovalo zavedení postupů, které:

- zajistí mimo jiné to, že nebudou zavedeny žádné právní akty mezi podniky SEAH a Airport Handling týkající se dodávky zboží, movitého a/nebo nemovitého majetku, smluv s leteckými společnostmi a/nebo dodavateli zboží a služeb souvisejících s činnostmi odbavování,

- ověří, zda Airport Handling zavede nezbytné postupy a kontrolní opatření, aby předešel tomu, že bude mít prospěch z nedovolených obchodních informací, které má podnik SEA a které by mohly zvýhodnit Airport Handling vůči konkurenci při pořizování nebo udržování smluv s dopravci nebo které jsou významné pro postavení podniku Airport Handling na trhu s pozemním odbavováním,

- zohlednilo stávající pozice začleněním vedoucích funkcí, jsou-li pokládány za nedostatečné (v první řadě ředitelství pro právní záležitosti a zdroje),

- upravilo řízení podniku Airport Handling přenesením rozsáhlých rozhodovacích pravomocí na výkonného ředitele, který je členem správce trustu,

- posoudilo a předběžně potvrdilo generálního ředitele,

- rozhodlo, zda by podnik Airport Handling měl mít svou vlastní webovou stránku,

- zahájilo intenzivní jednání s podnikem SEA pro účely důkladné revize smluv o službách, které existují mezi podniky Airport Handling a SEA, s cílem zajistit, aby všechny služby byly dostupné za nejlepších možných podmínek a dosáhly možnosti přerušeni služby bez pokuty, pokud se Airport Handling rozhodne využít interní struktury nebo oslovit jiné a výhodnější dodavatele,

(*) Obchodní tajemství.

— informovalo zákazníky, dodavatele a příslušný orgán (ENAC) o změně v řízení podniku.

(180) Správce trustu též podnikl opatření k zajištění přerušeni hospodářské kontinuity. V souhrnu tyto postupy zahrnují:

— seznam činností považovaných za významné pro zajištění přerušeni hospodářské kontinuity,

— posouzení a schválení těchto operací,

— informační tok pro představenstvo,

— postupy týkající se správy, oddělování a uchovávání informací, které mohou být významné pro přerušeni hospodářské kontinuity.

(181) Podle trustu byly tyto interní postupy vysvětleny na dvou školeních pro vyšší, resp. střední vedení podniku Airport Handling.

5.1.8. K přičitatelnosti opatření státu

(182) Podle trustu neuplatňovaly italské orgány v období od června do srpna 2014 přímý vliv na podnik SEA a jeho rozhodnutí investovat do Airport Handling. Neobjevil se žádný přímý ani nepřímý náznak, který by mohl vyvolat i sebemenší pochybnost o tom, že rozhodnutí o zřízení a/nebo kapitalizaci podniku Airport Handling záviselo na italských orgánech.

5.1.9. K obchodnímu plánu podniku Airport Handling a souladu se zásadou investora v tržním hospodářství

(183) Podle trustu není mezi podniky SEAH a Airport Handling žádná kontinuita, každý soukromý investor by proto vzal v úvahu křehkost posudku Komise v rozhodnutí o zahájení z roku 2014 a nenechal by se tímto posouzením při svém rozhodování o investici do podniku Airport Handling ovlivnit.

(184) Trust objasnil, že obchodní plán z listopadu 2013 původně předložený Komisi byl mezitím vylepšen. Proto obchodním plánem, na jehož základě vzešlo rozhodnutí kapitalizovat Airport Handling, byl obchodní plán ze srpna 2014 přijatý představenstvem Airport Handling dne 26. srpna 2014.

(185) Po převodu účasti SEA na trust přistoupil správce trustu k ověření toho, zda je obchodní plán podniku Airport Handling důvěryhodný. Podle trustu nově jmenované představenstvo Airport Handling nejprve přezkoumalo, zda je obchodní plán ze dne 6. srpna 2014 hodnověrný, přičemž tento úkol svěřilo společnosti Boston Consulting Group (dále jen „BCG“).

(186) Společnost BCG podala podniku Airport Handling zprávu o svých zjištěních dne 14. října 2014. Došla k závěru, že cíl obchodního plánu, tj. EBIT v roce 2017 ve výši [...] (*) EUR, s rozpětím [...] (*) %, je rozumný a že úroveň odchylky je obecně v souladu s průměrnou ziskovostí významného vzorku jiných veřejných a soukromých evropských společností působících v odvětví pozemního odbavování nebo je mírně nižší. BCG též potvrdila platnost obchodního plánu z listopadu 2013.

5.1.9.1. K zamýšlenému snížení počtu pracovních sil a zvýšení efektivity

(187) Podle trustu je podnik Airport Handling odhodlán dosáhnout maximální efektivity a flexibility pomocí [...] (*). Podle obchodního plánu ze dne 6. srpna 2014 se očekává, že tento podnik zaměstná [...] (*). Toho bude dosaženo zefektivněním koordinačních struktur a zavedením nových účinných zařízení a počítačových systémů pro řízení pracovníků, které podniku Airport Handling umožní nenahrazovat odcházející pracovníky.

(*) Obchodní tajemství.

5.1.9.2. Ke zvýšení efektivnosti spojenému s faktory specifickými pro organizaci práce

(188) Podle trustu přinese ještě větší míra efektivnosti následující soubory opatření:

- *optimalizace podílu smluv na dobu určitou a smluv na částečný pracovní úvazek*: podle odhadu vzroste efektivnost již v roce 2015 zhruba o [...] (*) %, a společně s [...] (*) by se do roku 2017 zvýšila o dalších [...] (*) %,
- *lepší vymezení pracovního programu*: pracovní smlouva uplatňovaná podnikem Airport Handling předpokládá [...] (*) než smlouva, kterou pro své zaměstnance používal podnik SEAH. To umožňuje úspory ve výši [...] (*) % s ohledem na počet pracujících zaměstnanců. Kromě toho denní pracovní doba pracovníků na plný pracovní úvazek byla [...] (*) s dopadem na potřeby nábory ve výši [...] (*) %. S obnovením kolektivní smlouvy, očekávané v průběhu roku 2015, další [...] (*). Podnik Airport Handling dále hodlá optimalizovat využívání zdrojů zavedením takových nástrojů, jako je práce na směny a smlouvy s úpravou denního a týdenního harmonogramu podle skutečných požadavků v souladu s novými možnostmi, které kolektivní smlouvy nabízejí na celostátní úrovni. Díky tomuto mechanismu bude moci Airport Handling zvýšit efektivnost nejméně o dalších [...] (*) %,
- *přijetí organizační struktury za účelem účinnějšího využívání zdrojů* o [...] (*): již od roku 2015 dojde ke zvýšení efektivnosti v důsledku sezónního vylepšení matic, které jsou funkcí růstu dopravy a redistribuce volna na devět období, což představuje [...] (*). Odhad úspor činí [...] (*) %,
- *optimalizace kapacity stávajících pracovníků*: progresivní využívání [...] (*) povede k pozitivnímu růstu produktivity o 0,5 %. Ke zvýšení efektivnosti bude dále přispívat omezení pozic pro [...] (*), zčásti již provedené [...] (*) a zčásti prováděné během roku 2015 [...] (*).
- *úspory z rozsahu vyplývající z růstu dopravy*: nárůst dopravy stávajících zákazníků a smlouvy s novými dopravci, a to i těmi, kteří fungují v časech mimo špičku, umožní zlepšení faktorů saturace pracovníků s účinkem z hlediska produktivní efektivnosti + [...] (*) % v roce 2017.
- *strukturální změny v odvětvových procesech*: trust zmínil následující cesty předpokládané pro účely podpory efektivnosti: lepší plánování a organizace práce, investice do technických řešení s cílem umožnit částečnou nebo úplnou automatizaci některých činností, propojení výdajů na pracovní síly s výstupy a výsledky podniku. Pokud jde o plánování práce, uvedl trust, že Airport Handling předpokládal investice do nových systémů informačních technologií pro řízení pracovníků a zařazování do směn vedoucí k racionálnějšímu využívání zdrojů s efektivností [...] (*) %. Airport Handling navíc zahájil proces pořizování nového zařízení s moderními geolokalizačními systémy. Efektivnost v souvislosti s využitím pracovníků se odhaduje na [...] (*) %.

(189) Podle trustu může Komise na základě výsledků, jichž podnik Airport Handling dosáhl v prvních měsících provozu, ověřit ex-post, že předpoklady v obchodním plánu byly rozumné. Trust poukázal na výsledky v prvních čtyřech měsících činnosti, tj. [...] (*) EBIT ve výši [...] (*) EUR a [...] (*) ve výši [...] (*) EUR v porovnání s prognózami obchodního plánu z 6. srpna 2014. Tento pozitivní trend byl výsledkem výnosů [...] (*) [...] (*) EUR) a nákladů [...] (*) [...] (*) EUR).

5.2. Přípomínky podniku SEAH (v likvidaci)

5.2.1. K aktivům podniku SEAH

(190) Podle podniku SEAH mělo zařízení pro pozemní odbavování před jeho vstupem do likvidace účetní hodnotu [...] (*) EUR. Průměrné stáří těchto aktiv bylo [...] (*). Z přibližně [...] (*) položek vyšší hodnoty (zařízení [...] (*) kromě [...] (*) jich bylo po 31. prosinci 2006 nabyto pouze [...] (*)).

(*) Obchodní tajemství.

- (191) Když byla zahájena likvidace podniku SEAH, zahrnovala jediná další aktiva podniku pracovní kapitál spojený s činností, která byla ukončena k 1. září 2014. Navíc byly přítomny určité [...] (*). Tyto položky byly mezitím zlikvidovány. Podle podniku SEAH proto likvidátor může v souvislosti s financováním nákladů na likvidaci a veškerých dalších zbývajících dlužných položek počítat pouze s prodejem zařízení pro pozemní odbavování.

5.2.2. K výběrovému řízení na prodej aktiv podniku SEAH

- (192) Jedním z hlavních úkolů likvidátora bylo dokončit otevřené, veřejné a nediskriminující výběrové řízení pro prodej aktiv podniku SEAH, které bylo zahájeno ještě před vstupem podniku do insolvenčního řízení.
- (193) Podle podniku SEAH byla aktiva seskupena do devíti svazků, které zahrnovaly doplňující se aktiva různé hodnoty, a to s funkční autonomií. Cílem bylo zaručit širokou účast ve výběrovém řízení. Aktiva byla do svazků rozdělena tak, aby řešila požadavky trhu, určené na základě činnosti významných poskytovatelů odbavování na italských letištích. Dostupné informace ukazují, že prodejní řízení bylo omezeno na poskytovatele odbavování, provozovatele letišť, letecké dopravce, výrobce typů prodáváného zařízení, distributory a leasingové společnosti. Kromě toho byly stanoveny určité minimální požadavky týkající se zejména i) obratu nejméně 1 milionu EUR za svazek aktiv, pro který hodlají předložit nabídku; ii) čistých aktiv v minimální hodnotě 1 milion EUR nebo 2 miliony EUR v případě, že potenciální kupující předloží nabídku na více než jeden svazek; iii) poměru dluhu k aktivům ve výši maximálně 3. Výzva k podávání nabídek nestanovila žádná jiná kritéria výběru než povinné požadavky stanovené výše.
- (194) Podnik SEAH poznamenává, že zájem o pořízení těchto aktiv nevyjádřil žádný potenciální uchazeč. Jediné žádosti o informace byly předloženy mimo rámec řízení od stran zájemajících se o nabytí pouze některých aktiv, avšak za ceny výrazně nižší, než byly ceny stanovené nezávislými odborníky. SEAH též uvedl, že zájem o nabytí předmětných aktiv vyjádřil i podnik Airport Handling, ale nepodal žádnou nabídku. Komise konstatuje, že již 27. listopadu 2013 při konzultaci s Komisí ohledně plánu podniku SEA poslat podnik SEAH do likvidace, zřídit Airport Handling a poskytnout mu kapitál, prohlásily italské orgány, že Airport Handling se nezúčastní prodejního řízení, a nepodá v něm tedy žádnou nabídku.
- (195) Po neúspěšném pokusu o prodej aktiv podniku SEAH přistoupil insolvenční správce k oslovení hlavních provozovatelů v odvětví, aby s nimi projednal možnost prodeje těchto aktiv a podmínky, které by se na takový prodej mohly vztahovat.

5.2.3. K ocenění aktiv

- (196) Podnik SEAH připomněl, že před jeho vstupem do likvidace jeho představenstvo vybralo jako nezávislého odborníka pověřeného oceněním aktiv společnost IMQ. Ocenění bylo doručeno dne 25. června 2014 a navrhlo nájemné ve výši [...] (*) EUR ročně jakožto hodnotu, která by měla být v souladu s tržními podmínkami. Dne 1. září 2014 pověřil podnik SEAH druhým oceněním aktiv společnost E&Y. Na žádost správce trustu zadali SEAH a správce trustu společnosti E&Y úkol poskytnout další ocenění. Společnost E&Y poté navrhla nájemné ve výši 1,4 milionu EUR ročně.
- (197) Podnik SEAH dodal, že Airport Handling v současnosti používá jeho aktiva na základě nájemní smlouvy a odpovídá za jejich údržbu (náklady na údržbu se odhadují na [...] (*) EUR ročně).

5.2.4. K nájemní smlouvě

- (198) Podle podniku SEAH proběhla před uzavřením nájemní smlouvy mezi stranami intenzivní jednání bez zásahu podniku SEA. SEAH tvrdil, že uzavření nájemní smlouvy je vzhledem k jejich odmítnutí povinnou podmínkou pro zachování hodnoty aktiv. Bez nájemní smlouvy s podnikem Airport Handling by SEAH musel zařízení odstranit z prostor letiště, což by způsobilo výrazné náklady na dopravu a údržbu.
- (199) Podnik SEAH rovněž uvedl, že vzhledem ke konci platnosti nájemní smlouvy dne 31. srpna 2015 zvažoval insolvenční správce možnosti pro odmítnutí aktiv. Poukazuje na to, že prodej aktiv podniku Airport Handling, jakmile byly zmírněny pochybnosti Komise o hospodářské kontinuitě, by mu umožnil maximalizovat hodnotu těchto aktiv v insolvenčním řízení.

(*) Obchodní tajemství.

5.3. Připomínky podniku SEA

5.3.1. K hospodářské kontinuitě

- (200) Podle stanoviska podniku SEA se judikatura citovaná v rozhodnutí o zahájení řízení v roce 2014 od tohoto případu poměrně výrazně odlišuje.
- (201) Zaprvé, tato judikatura poukazuje výhradně na situace charakterizované přítomností převodu aktiv z příjemce podpory na nově vytvořený podnik. Týká se výhradně případů, kdy podnik, který měl prospěch z neslučitelné státní podpory a nebyl schopen tuto výhodu vrátit, založil nový podnik, na který převedl část svých činností. Zadržel, ve všech případech citovaných Komisí se převod mezi příjemcem a novým podnikem týkal aktiv značné hodnoty (činnosti, vybavení, zboží, nemovitosti, ochranné známky, práva průmyslového vlastnictví).
- (202) Podle podniku SEA vedou charakteristiky tohoto případu k závěru, že podnik Airport Handling nemohl požívat konkurenční výhody spojené s údajnou podporou, kterou obdržel podnik SEAH, jelikož nepřevzal od SEAH žádná aktiva. Údajná konkurenční výhoda poskytnutá SEAH naopak skončila likvidací podniku, a nemohla být tudíž převedena.
- (203) SEA připomíná, že v rozhodnutí o vrácení podpory z roku 2012 došla Komise k závěru, že údajná konkurenční výhoda udělená podniku SEAH odpovídala financování ztrát, které podniku vznikly a které byly způsobeny hlavně vysokými náklady na zaměstnance. SEA připomíná, že náklady na zaměstnance mají významný dopad na strukturu nákladů poskytovatelů pozemního odbavování, jelikož představují 65 % až 80 % celkových nákladů, a upozorňuje, že na rozdíl od případů citovaných Komisí se tento případ netýká převodu akcií nebo aktiv vyžadovaných při výkonu (nebo spíše při pokračování) činnosti podniku SEAH ani provozu, jehož cílem je chránit aktiva příjemce, a tudíž obejít příkaz k vrácení podpory.
- (204) Podle SEA je třeba konstatovat, že jelikož byla výhoda odvozená od údajné státní podpory pro podnik SEAH využita k pokrytí ztrát vyplývajících z příliš vysokých nákladů práce, skončila tato výhoda definitivně likvidací podniku a propuštěním pracovníků. Podle stanoviska SEA nemůže skutečnost, že bývalé zaměstnance SEAH následně přijal podnik Airport Handling za podmínek formálně a věcně odlišných, tento závěr zásadně změnit.
- (205) SEA dodává, že i kdyby bylo obecně uznáváno, že absence převodu aktiv z podniku SEAH na Airport Handling není dostatečná k vyvození závěru o absenci hospodářské kontinuity, nelze na okolnosti transakce podléhající vytvoření podniku Airport Handling, viděné jako celek, pohlížet jako na okolnosti, které představují obcházení příkazu k vrácení podpory.
- (206) Podle podniku SEA vychází rozhodnutí o zřízení nového podniku pro pozemní odbavování působícího na základě tržních podmínek v hospodářské soutěži s jinými poskytovateli služeb z ekonomické logiky a je odůvodněno modelem řízení, který se výrazně odlišuje od modelu předchozího provozovatele SEAH ([...] (*)) za účelem plnění cíle udržitelné ziskovosti ve střednědobém až dlouhodobém horizontu.
- (207) SEA konstatuje, že oznámení podniku SEAH, že ukončí činnost na milánských letištích a půjde do likvidace, dalo vzniknout vlně účinné hospodářské soutěže na trhu, během níž si letečtí dopravci působící na milánských letištích mohli vybrat poskytovatele služeb pozemního odbavování na základě srovnávacího hodnocení nabídek předložených různými poskytovateli.
- (208) Podle SEA po tomto soutěžním procesu uzavřel podnik Airport Handling úspěšně smlouvy s leteckými dopravci, a to naprosto nezávisle na SEA. Ve skutečnosti se někteří dopravci, původně klienti podniku SEAH, rozhodli, že služby podniku Airport Handling nevyužijí, a Airport Handling uzavřel smlouvy s dopravci, jimž SEAH služby původně neposkytoval.
- (209) Navíc podle SEA, ve smyslu směrnic Rady 78/660/EHS⁽¹⁸⁾ a 83/349/EHS⁽¹⁹⁾ o konsolidovaných účetních závěrkách, provedených do italských právních předpisů legislativním výnosem č. 127 ze dne 9. dubna 1991, Airport Handling již pro účetní účely není součástí skupiny SEA, a jeho rozpočet není tudíž konsolidován s rozpočtem SEA, jelikož po převodu účasti SEA na trust nemá v podniku Airport Handling žádnou pravomoc jej ovládat a řídit.

(*) Obchodní tajemství.

⁽¹⁸⁾ Čtvrtá směrnice Rady 78/660/EHS ze dne 25. července 1978, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o ročních účetních závěrkách některých forem společností (Úř. věst. L 222, 14.8.1978, s. 11).

⁽¹⁹⁾ Sedmá směrnice Rady 83/349/EHS ze dne 13. června 1983, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o konsolidovaných účetních závěrkách (Úř. věst. L 193, 18.7.1983, s. 1).

- (210) V zájmu urychlení vstupu třetích stran do kapitálu podniku Airport Handling podepsali SEA a správce trustu navíc dne 26. ledna 2015 „prováděcí nařízení podle článku 20 zřizovací listiny“ s cílem převést na správce trustu odpovědnost za hledání externího investora. Správce trustu a SEA se rozhodli, že nezávislým poradcem pro tento úkol jmenují společnost BNP Paribas.
- (211) Společnost BNP Paribas asistovala podniku Airport Handling při přípravě nabídky k prodeji akcií, kontaktovala několik investorů, kteří by mohli mít o vstup do Airport Handling zájem, a vedla jednání s potenciálními investory.
- (212) Podnik SEA dodal, že jakmile soukromý investor získá nejméně 30 % podniku Airport Handling, zváží SEA hledání investorů, kteří budou mít zájem převzít většinový podíl v podniku.

5.3.2. Ke státním prostředkům a přičitatelnosti státu

- (213) Podle SEA skutečnost, že podnik SEA je veřejný podnik, nestačí k tomu, aby byl vyvozen závěr, že jeho zdroje jsou klasifikovány jako státní zdroje ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy. Navíc po zřízení trustu nespádají finanční zdroje podniku Airport Handling pod kontrolu SEA, a tudíž nelze tvrdit, že jde o státní zdroje ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy.
- (214) V tomto ohledu SEA dodává, že:
- první zvýšení kapitálu, představující 3,7 mil. EUR, bylo dne 27. srpna 2014 schváleno valnou hromadou akcionářů podniku Airport Handling. V týž den byla trustu svěřena celá účast podniku SEA v SEAH. V ten den se správce trustu stal pro veškeré právní účely jediným akcionářem podniku Airport Handling,
  - v týž den vydal správce trustu jako jediný akcionář podniku Airport Handling 20 000 SFP v celkové hodnotě 20 milionů EUR. SFP byly upsány a plně splaceny podnikem SEA dne 28. srpna 2014.
- (215) SEA zdůrazňuje, že od svého převodu zůstaly finanční zdroje podniku Airport Handling vždy pod kontrolou správce trustu, jediného akcionáře podniku Airport Handling.
- (216) Podle stanoviska SEA výše uvedené skutečnosti ukazují, že veřejný akcionář SEA (město Milán) nemůže – přímo ani nepřímo – ovlivňovat používání finančních nástrojů v souvislosti s podnikem Airport Handling a že po celou dobu trvání trustu zůstanou tyto zdroje pod kontrolou jeho správce. V každém případě přišel podnik SEA v důsledku zřízení trustu o svou pravomoc jmenovat členy představenstva podniku Airport Handling.

5.4. Připomínky zúčastněné třetí strany

- (217) Komise obdržela připomínky zúčastněné strany, která požadovala, aby ani její totožnost, ani její připomínky nebyly sděleny žádné třetí straně.

6. VYJÁDRĚNÍ ITÁLIE K PŘIPOMÍNKÁM ZÚČASTNĚNÝCH STRAN

- (218) Itálie se vyjádřila k připomínkám, které v rámci vyšetřování předložily trust a SEA.
- (219) Itálie plně podpořila připomínky výše uvedených zúčastněných stran a podtrhla, že jsou na jedné straně dokladem toho, že italské orgány do činnosti podniku SEA ani do jeho rozhodnutí investovat do podniku Airport Handling nezasahovaly, a na straně druhé toho, že Airport Handling nepokračuje v ekonomické činnosti podniku SEAH.

7. POSOUZENÍ

- (220) V tomto případě musela Komise posoudit dvě samostatné záležitosti: zaprvé možný převod povinnosti vrácení podpory vyplývající z rozhodnutí o vrácení podpory z podniku SEA Handling na podnik Airport Handling, zadruhé případnou podporu spojenou s kapitálovou injekcí 25 milionů EUR do podniku Airport Handling.

7.1. Hospodářská kontinuita a převod povinnosti vrácení podpory

- (221) Na základě zavedené judikatury musejí protiprávní a neslučitelnou podporu vrátit ty podniky, které z ní skutečně měly prospěch⁽²⁰⁾.
- (222) V případě nesolventních příjemců státní podpory lze povinnost vrácení podpory splnit registrací závazku týkajícího se vrácení podpory do harmonogramu závazků, pokud příjemce podpory na trhu existuje⁽²¹⁾. Soudní dvůr uvedl, že „nachází-li se přitom podnik, kterému byly poskytnuty protiprávní podpory, v úpadku a byla-li založena společnost s cílem pokračovat v části činnosti tohoto podniku v úpadku, pokračování v této činnosti, aniž byly zcela navráceny dotyčné podpory, může způsobit přetrvávání narušení hospodářské soutěže v důsledku konkurenční výhody, ze které měla tato společnost na trhu prospěch na úkor svých konkurentů. Má-li taková nově založená společnost nadále prospěch z této výhody, může tak být povinna navrátit dotčené podpory. Tak je tomu zejména v případě, kdy je prokázáno, že tato společnost nadále účinně využívá konkurenční výhodu spojenou se získáním těchto podpor, zvláště tehdy, když tato společnost nabývá aktiv společnosti v likvidaci, aniž jako protiplnění zaplatí cenu odpovídající tržním podmínkám, nebo když je prokázáno, že důsledkem založení takové společnosti bylo obejít povinnost vrátit uvedené podpory⁽²²⁾.“
- (223) V souvislosti s převodem aktiv z příjemce podpory na jinou společnost, která pokračuje v jejích činnostech, Soudní dvůr potvrdil, že pro posouzení hospodářské kontinuity mezi těmito dvěma společnostmi lze vzít v úvahu následující faktory:⁽²³⁾ rozsah převodu (aktiva a pasiva, převzetí pracovní síly, seskupená aktiva atd.), převodní cena; totožnost akcionářů nebo vlastníků nabývajících firmy a původní firmy, okamžik, ke kterému byl převod uskutečněn (po zahájení vyšetřování, po zahájení řízení nebo po přijetí konečného rozhodnutí), a konečně hospodářská logika transakce.
- (224) Podle judikatury lze výše uvedené faktory vzít v úvahu v různé míře podle specifických znaků daného případu⁽²⁴⁾. Z toho vyplývá, že Komise není povinna vzít v úvahu všechny tyto faktory, jak dokládá použití výrazu „lze vzít v úvahu“⁽²⁵⁾.
- (225) Aby bylo možné rozhodnout, zda je mezi podniky SEAH a Airport Handling hospodářská kontinuita a zda lze Airport Handling pokládat za podnik odpovědný za vrácení neslučitelné podpory, která byla poskytnuta prvně jmenovanému, uplatnila Komise výše uvedené ukazatele na specifické okolnosti předmětného případu.

7.1.1. Rozsah převodu

7.1.1.1. Převod pracovních sil a pracovních smluv

- (226) Po zahájení likvidace podniku SEAH podnik Airport Handling opětovně zaměstnal velkou část jeho bývalých zaměstnanců a ti zpočátku tvořili většinu jeho pracovních sil. Má tudíž smysl provést analýzu, zda tato situace nenaznačuje obcházení rozhodnutí o vrácení podpory. Za tímto účelem je třeba posoudit, zda proces, který vedl k tomuto výsledku, nepředstavuje převod personálu podniku SEAH na Airport Handling při současném zachování jeho základních znaků. To je o to relevantnější vzhledem k tomu, že pro podnik provádějící pozemní odbavování jsou pracovní síly primárním zdrojem, který potřebuje pro svou činnost⁽²⁶⁾.
- (227) Podle Itálie nedošlo mezi podniky SEAH a Airport Handling k žádnému převzetí pracovních sil, jelikož SEAH vypověděl pracovní smlouvy a Airport Handling pracovníky zaměstnal na základě nových smluv s podstatně odlišnými podmínkami. Toto stanovisko podpořil jak Airport Handling, tak i SEA.

⁽²⁰⁾ Věc C-303/88, *Itálie v. Komise*, ECLI:EU:C:1991:367, bod 57; věc C-277/00, *Německo v. Komise („SMI“)*, ECLI:EU:C:2004:238, bod 75. Splacením podpory musí příjemce pozbyt výhody, které předtím na trhu požíval, a je obnovena situace před podporou.

⁽²¹⁾ Věc C-454/09, *Komise v. Itálie* („Podpora ve prospěch společnosti New Interline SpA“), ECLI:EU:C:2011:650, bod 36.

⁽²²⁾ C-610/10, *Komise v. Španělsko*, ECLI:EU:C:2012:781, bod 106.

⁽²³⁾ Spojené věci C-328/99 a C-399/00 *Itálie a SIM 2 Multimedia v. Komise („Seleco-Multimedia“)* ECLI:EU:C:2003:252, body 69, 77–78. Tento soubor ukazatelů byl poté potvrzen ve věci T-123/09 *Ryanair v. Komise*, ECLI:EU:T:2012:164, bod 155.

⁽²⁴⁾ Spojené věci T-415/05, T-416/05 a T-423/05, *Řecká republika a další v. Komise*, ECLI:EU:T:2010:386, bod 135.

⁽²⁵⁾ Věc T-123/09, *Ryanair v. Komise*, ECLI:EU:C:2012:164, bod 156.

⁽²⁶⁾ Viz poznámka pod čarou č. 40.

- (228) Podle názoru Itálie nelze smlouvu, kterou podniky SEA a SEAH a odborové svazy podepsaly 4. listopadu 2013, vykládat jako záruku práv nabytých podle předchozích smluv s podnikem SEAH pro bývalé zaměstnance SEAH. Tato smlouva byla v podstatě programovým dokumentem, který byl následně nahrazen smlouvami podepsanými dne 4. června 2014. Ze znění těchto smluv bylo zjevné, že bývalým zaměstnancům podniku SEAH nebyla zaručena původně nabytá práva, ale že je podnik Airport Handling zaměstnal za nových podmínek.
- (229) Na základě informací získaných při formálním vyšetřovacím řízení Komise posuzovala i) proces, jímž významnou část pracovních sil podniku SEAH zaměstnal Airport Handling, ii) a smlouvy s odborovými svazy týkající se opětovného zaměstnání pracovních sil SEAH.
- (230) Zaprvé, co se týče procesu, je zapotřebí hned na začátku poznamenat, že nedošlo k právnímu převodu pracovních smluv z podniku SEAH na Airport Handling. Smlouvy s SEAH byly právoplatně ukončeny a s podnikem Airport Handling byly uzavřeny nové smlouvy. Pracovní smlouvy nebyly navíc ani automaticky, ani globálně převedeny z podniku SEAH na Airport Handling. Ve skutečnosti nedošlo vůbec k žádnému převodu pracovních smluv. Prvně jmenovaný podnik je totiž ukončil předtím, než druhý jmenovaný podnik část pracovníků znovu zaměstnal za odlišných podmínek.
- (231) Zadruhé, pokud jde o rozsah převodu, je třeba poznamenat toto: Dne 22. dubna 2014, kdy podnik SEAH zahájil program mobility propuštěných pracovníků, jeho pracovní síly čítaly [...] (*), což odpovídalo [...] (*) FTE. Dostupné údaje ukazují, že dne 31. května 2015, devět měsíců před zahájením jeho činnosti, měl podnik Airport Handling [...] (*) zaměstnanců, z nichž [...] (*) bylo původně zaměstnáno v SEAH. Airport Handling tak do té doby převzal přibližně [...] (*) % zaměstnanců SEAH. Převod tudíž nebyl úplný, a ani téměř úplný. Nicméně je také zapotřebí zmínit, že pracovní síly podniku Airport Handling, alespoň v rané fázi po zahájení činnosti, tvořili téměř výhradně bývalí zaměstnanci podniku SEAH.
- (232) Zatřetí, pokud jde o hmotněprávní podmínky opětovného zaměstnání, Komise poznamenává, že se smlouvy uzavřené mezi podnikem Airport Handling a bývalými zaměstnanci SEAH lišily od předchozích smluv s SEAH formálně i věcně zejména v tom, že se uplatňovaly odlišné podmínky týkající se tohoto:
- na zaměstnance podniku Airport Handling se vztahuje [...] (*),
  - Airport Handling neuplatňuje [...] (*) doplňující celostátní kolektivní smlouvu.
  - Hmotněprávní změny pracovních podmínek zahrnují:
    - [...] (*),
    - [...] (*), což SEAH uplatňoval na své zaměstnance,
    - organizaci práce, např. [...] (*).
  - Měřitelným výsledkem výše vyjmenovaných změn je snížení nákladů práce zhruba o [...] (*) % v porovnání s náklady práce SEAH, přičemž v obou případech byly důvodem změny příslušného režimu celostátní kolektivní smlouvy a doplňkové podnikové smlouvy, váha podmínek posledně jmenované smlouvy na náklady práce byla snížena o 50 %.
- (233) A konečně též okolnosti, za kterých byly vyjednány pracovní podmínky mezi zapojenými stranami a které byly v tomto případě nakonec sjednány, naznačují, že pracovní podmínky se podstatně změnily: podniky SEA, SEAH a Airport Handling jednaly s odborovými svazy samostatně a dosáhly s nimi samostatných smluv. Podniku Airport Handling a odborovým svazům trvalo déle než osm měsíců, než dosáhly shody ohledně podmínek přijímacího řízení, právního a finančního obsahu pracovních smluv, sociální politiky a organizace práce. Podle trustu byli pracovníci SEAH zpočátku proti změnám, s nimiž odborové svazy zastupující je souhlasily ve smlouvě z června 2014. Pracovníci tyto změny odmítli v referendu. Podle dokumentace, kterou poskytl trust, pak odborové svazy souhlasily s novými pracovními podmínkami až poté, co podnik Airport Handling akceptoval to, že zavede určitá

(*) Obchodní tajemství.

vyjasnění výše uvedené smlouvy. Komise konstatuje, že Airport Handling jednal s odborovými svazy samostatně a navzdory počátečním neshodám se mu podařilo provést výše popsané změny. Jak bylo popsáno v (38). bodě odůvodnění, smlouva mezi podnikem Airport Handling a odborovými svazy ze dne 4. června 2014 nebyla podstatně změněna poté, co ji odborové svazy odmítly v referendu, v němž k ní požadovaly řadu vysvětlení.

- (234) S ohledem na výše uvedené úvahy nebyl skutečný převod pracovních sil ani úplný, ani nenaznačoval duplikaci podstaty pracovních podmínek ve smlouvách se SEAH.
- (235) Toto zjištění není ovlivněno smlouvami, které podniky SEA, SEAH a Airport Handling uzavřely s odborovými organizacemi ohledně pracovních sil. Ve skutečnosti cíl smluv nenaznačuje, že budou pracovní síly zcela převedeny z podniku SEAH na Airport Handling, ani že budou pokračovat podmínky v pracovních smlouvách s SEAH. Komise zejména konstatuje, že podle počátečního návrhu vyrovnání ze dne 4. listopadu 2013 mezi SEA a odborovými svazy musí být budoucí prováděcí smlouva inspirována cílem chránit pracovní místa všech pracovníků podniku SEAH⁽²⁷⁾. Tato smlouva vyjmenovává řadu opatření k dosažení tohoto cíle, v podstatě všechny mechanismy stanovené v příslušných právních předpisech, které upravují zaměstnanost a kolektivní vyjednávání, jako jsou sítě sociálního zabezpečení a rozvázání pracovního poměru dohodou, které též mají být provedeny v rámci skupiny SEA, a řešení zahrnující přesun v rámci skupiny. Tato smlouva tak skutečně naznačovala, že pracovní místa měla být přesunuta v rámci skupiny SEA jako celek⁽²⁸⁾, ale nejen do podniku Airport Handling a pouze jako jedno z více opatření. Kromě toho tyto smlouvy nebyly uzavřeny s Airport Handling, který s pracovníky uzavřel samostatné smlouvy. Proto počet pracovních míst přesunutých do podniku Airport Handling smluvní strany neurčily předem, ale byl stanoven na základě personálních potřeb podniku po uzavření smluv s leteckými společnostmi.
- (236) Komise dále konstatuje, že nic nenaznačovalo tomu, že měl podnik Airport Handling povinnost, kterou by mu uložily buď veřejné orgány, nebo jeho mateřská společnost SEA, zaměstnat bývalé pracovníky podniku SEAH.
- (237) Závěrem, pokud jde o rozsah převodu pracovních sil, domnívá se Komise, že okolnosti naznačují zřejmý silnější prvek hospodářské kontinuity z důvodu opětovného zaměstnání významné části pracovních sil podniku SEAH v podniku Airport Handling. Avšak skutečnosti spojené s opětovným zaměstnáním musí být brány v úvahu, zejména ukončení všech smluv a uzavření nových smluv s novými smluvními podmínkami. Komise tudíž došla k závěru, že převod pracovních sil nemůže být vykládán jako jasná známka hospodářské kontinuity mezi podniky SEAH a Airport Handling.

7.1.1.2. Smlouvy s leteckými dopravci

- (238) Ve svém rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014 zaujala Komise předběžné stanovisko, že očekávané podíly podniku Airport Handling na trhu po dobu prvních šesti měsíců činnosti lze pokládat za realistické díky insourcingu obchodní činnosti, kterou původně vykonával podnik SEAH.
- (239) V průběhu vyšetřování Itálie, SEA a Airport Handling tvrdily, že tato očekávání se opírají o obchodní plán podniku Airport Handling ze srpna 2014. Umožnilo je stanovení významného poklesu provozních nákladů, kterého bylo dosaženo díky efektivnosti práce a snížení počtu pracovníků.
- (240) Kromě toho smlouvy s leteckými společnostmi působícími na milánských letištích byly podnikem Airport Handling nově vyjednány. Podle Itálie nemohly být takové smlouvy z právního hlediska převedeny z podniku SEAH na Airport Handling. Musely být vyjednány nově v rámci hospodářské soutěže s ostatními poskytovateli služeb působícími na milánských letištích.
- (241) Jak bylo totiž popsáno výše ve (133). a (208). bodě odůvodnění, portfolio klientů podniku Airport Handling se liší od portfolia klientů podniku SEAH. Když podnik SEAH opustil trh, rozhodla se řada jeho klientů, že služby pozemního odbavování svěří jiným provozovatelům než podniku Airport Handling. A podniku Airport Handling se zase naopak podařilo přilákat zákazníky, jimž SEAH služby původně neposkytoval.

⁽²⁷⁾ „Pokračování cíle chránit pracovní místa všech pracovníků podniku SEAH.“ Viz bod 6, pododstavec 1 smlouvy ze dne 4. listopadu 2013.
⁽²⁸⁾ „Využití všech mechanismů poskytnutých příslušnými právními předpisy, které upravují zaměstnanost a kolektivní vyjednávání (v první řadě sítě sociálního zabezpečení a rozvázání pracovního poměru dohodou, které též mají být bezproblémově provedeny v rámci skupiny SEA s ohledem na blížící se lhůtu 31. prosince 2013), a řešení zahrnujících přesun v rámci skupiny (v obou případech v souladu s novými obchodními příležitostmi a v souladu s insourcingovými procesy zavedenými na základě smluv společnosti po zrušení základny a s interní mobilitou navrženou pro řešení organizačních požadavků společnosti SEA SpA)“; tamtéž.

- (242) Aby byla doložena skutečnost, že nové smlouvy, které podnik Airport Handling uzavřel s leteckými dopravci, nebyly pouze předmětem nových jednání, ale že též stanovily zásadně odlišné smluvní podmínky, předložila Itálie informace dokládající, že některé letecké společnosti, jimž původně poskytoval služby SEAH (např. [...] (*)), mohly získat výrazně výhodnější podmínky od podniku Airport Handling než od SEAH. Zejména, v průběhu jednání s podnikem Airport Handling, [...] (*) požadovala, aby [...] (*). V důsledku toho [...] (*) získala [...] (*)⁽²⁹⁾.
- (243) V průběhu vyšetřování Itálie vysvětlila, že podnik SEA nepodmínil udělení slev z letištních poplatků leteckým dopravcům na milánských letištích uzavřením smluv o pozemním odbavování s podnikem Airport Handling. Na základě připomínek doručených během vyšetřování neexistují žádné listinné důkazy o tom, že se SEA choval tak, aby přiměl letecké společnosti působící na milánských letištích k uzavření nové smlouvy o pozemním odbavování s podnikem Airport Handling.
- (244) V rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014 vyjádřila Komise pochybnosti o tom, že smlouvy s leteckými společnostmi byly vyjednány nově. V této souvislosti Komise poukázala na informace, které naznačují, že podniky SEA a Airport Handling přijaly ještě před skončením platnosti těchto smluv společná marketingová opatření s cílem ujistit letecké společnosti působící na daném letišti, že podnik SEA bude pokračovat v pozemním odbavování. Formální vyšetřovací řízení však nepřineslo žádné faktické důkazy o tom, že podniky SEA a Airport Handling na základě společného marketingového úsilí zorganizovaly pouhou změnu dodavatele, aniž by leteckým společností, jako hlavním subjektům, ponechaly prostor pro nové vyjednání smluvních podmínek. Komise zejména nezískala žádné důkazy o tom, že by buď SEA, nebo Airport Handling byly ve skutečnosti schopny zmařit pokusy bývalých zákazníků podniku SEAH získat výhodnější podmínky od jiných poskytovatelů pozemního odbavování.
- (245) Komise posoudila, zda byl Airport Handling při přípravě zahájení své činnosti skutečně v postavení nového subjektu, nebo zda spíše těžil z tržního postavení podniku SEAH na trhu a z kontaktů na zákazníky, aby zajistil kontinuitu činností. Pokud by odchod podniku SEAH z trhu nepřinesl – za specifických okolností zkoumaného případu – jeho zákazníkům příležitost vyjednat si nové smlouvy s jinými poskytovateli pozemního odbavování, než je Airport Handling, mohlo by to být známkou obcházení rozhodnutí o vrácení podpory v tom, že by to znamenalo převod zákazníků z podniku SEAH na Airport Handling.
- (246) V tomto ohledu má zvláštní význam toto: obchodní plán podniku Airport Handling nezohlednil alternativní scénáře s nižšími podíly na trhu. To by mohlo naznačovat, že Airport Handling si byl jist tím, že s poměrně vysokou pravděpodobností převezme zákaznickou základnu podniku SEAH, a mohl tak případně očekávat, že bude mít prospěch z bývalého postavení podniku SEAH na trhu a kontaktů na zákazníky, a bude tak moci přilákat zákazníky a příslušné smlouvy, aniž bude při získávání těchto smluv čelit konkurenci jiných podniků poskytujících pozemní odbavování.
- (247) Některé formální a věcné faktory však ukazují, že tomu tak nebylo.
- (248) Zaprvé, pokud jde o formu převodu, smlouvy o službách nebyly z právního hlediska převedeny z podniku SEAH na Airport Handling. Letecké společnosti si tak mohly svobodně vybrat jiného poskytovatele než Airport Handling, jakmile skončila platnost jejich smluv s SEAH, jak je popsáno ve (43). bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí.
- (249) Zadruhé, dostupné informace naznačují, že zákazníci byli v době, kdy je SEAH informoval o ukončení své činnosti, v postavení, kdy mohli oslovit jiné poskytovatele služeb. Ve skutečnosti fakt, že řada klientů přešla jinam, dokazuje, že taková příležitost existovala. A nejdůležitější je skutečnost, že SEAH neměl s výjimkou mimořádných situací žádné právní důvody k jednostrannému převodu smluv na jakoukoli třetí stranu. Podle informací, které poskytly italské orgány, však ustanovení o mimořádných situacích nebylo uplatněno. Italské orgány poskytly přehled zákaznické základny podniku Airport Handling ke dni 14. února 2014, který ukazuje, že z původních 68 zákazníků SEAH jich k jiným poskytovatelům služeb pozemního odbavování odešlo [...] (*), že z [...] (*) klientů podniku Airport Handling v té době odešel jeden od konkurence, tři byli na letišti nově a [...] (*) byli bývalými klienty podniku SEAH. [...] (*) z těchto [...] (*) bývalých klientů SEAH vyjednálo nové, pro ně výhodnější smluvní podmínky buď stanovením nižších cen (13 klientů), upraveným portfoliem služeb ([...] (*) služeb), nebo dokonce kombinací obou možností ([...] (*) klientů). Pouze dvacet klientů tak uzavřelo smlouvy o poskytování služeb, které v podstatě stanovovaly stejné podmínky jako předchozí smlouvy se SEAH. Snížené ceny se pohybovaly od [...] (*) do [...] (*) % v porovnání s cenami původně sjednanými s SEAH.

(*) Obchodní tajemství.

⁽²⁹⁾ [...] (*).

- (250) Vzhledem k výše uvedenému nenachází Komise v procesu, který vedl podnik Airport Handling k uzavření smluv s řadou bývalých zákazníků SEAH, žádnou známku obcházení rozhodnutí o vrácení podpory (a tudíž ani známku hospodářské kontinuity). Ve skutečnosti se zdálo, že Airport Handling byl při jednání s dopravci působícími na milánských letištích čelil skutečné hospodářské soutěži, a naznačuje to, že záměrem podniku SEAH opustit trh byla skutečně otevřena hospodářská soutěž mezi poskytovateli služeb na milánských letištích.

7.1.1.3. Aktiva podniku SEAH

- (251) Jako třetí bod v analýze rozsahu převodu posoudila Komise rozsah převodu aktiv.
- (252) Komise konstatuje, že když Airport Handling zahájil svou činnost, získal 100 % veškerého svého zařízení pro pozemní odbavování formou pronájmu od podniku SEAH. O pět měsíců později začal postupně toto zařízení nahrazovat aktivy, která koupil na trhu, a nakonec v září 2015 koupil [...] (*) z [...] (*) sad aktiv od podniku SEAH.
- (253) Konkrétně začal podnik Airport Handling poskytovat služby pozemního odbavování pomocí aktiv podniku SEAH na základě nájemní smlouvy. Platnost této smlouvy měla skončit dne 31. srpna 2015. Před koncem platnosti této nájemní smlouvy Airport Handling vyjádřil zájem o pořízení [...] (*) z [...] (*) sad ve výběrovém řízení, konkrétně sad č. [...] (*). Airport Handling uvedl, že ačkoli ve skutečnosti zhruba jedna třetina zařízení pro pozemní odbavování, které vlastnil SEAH a pronajal si Airport Handling, byla stará, byl Airport Handling ochoten pořídit si přibližně [...] (*) % tohoto zařízení (které by mu stačilo k vlastnímu podnikání) s uvážením toho, že mezitím sehnal na trhu významnou zásobu náhradních dílů, které by se mohly používat k výměně některých dílů nejzastaralejšího zařízení SEAH.
- (254) Dostupná dokumentace naznačuje, že jednání o prodeji mezi podniky Airport Handling a SEAH začala, když Airport Handling učinil v dopise ze dne 3. června 2015 následující návrhy:
- [...] (*) % sleva na [...] (*) zaprvé s ohledem na stáří a stav flotily a zadruhé s ohledem na výsledek prodeje, který zahájil SEA,
  - platba [...] (*) v období od 31. července do 31. prosince 2015,
  - původní nájemní smlouva má skončit na základě oboustranné dohody dne 30. června 2015 a SEAH poskytne nejdéle do 31. prosince 2015 prozatímní a omezený bezplatný pronájem (*comodato*) přibližně [...] (*) vybraných položek [...] (*), přičemž pojistné a údržbu bude hradit Airport Handling.
- (255) V týž den se konalo jednání stran. Dopisem ze dne 10. června 2015 odpověděl insolvenční správce podniku SEAH na návrhy podniku Airport Handling ve smyslu shrnutém níže:
- ačkoli je SEAH ochoten nabídku přijmout, není připraven poskytnout slevy, jelikož všechny ceny byly stanoveny na základě odborných ocenění. Insolvenční správce upozornil, že Airport Handling nebude dokonce muset hradit žádné náklady na dopravu,
  - SEAH nepřijímá platbu ve splátkách, ledaže Airport Handling poskytne náležité záruky,
  - při absenci slev je SEAH ochoten flotilu převést dne 30. června 2015 a souhlasí s půjčením konkrétních položek, avšak pouze nejdéle do 30. listopadu 2015.
- (256) Podle italských orgánů pokračovala jednání až do září 2015, kdy SEAH souhlasil s platbou kupní ceny [...] (*) za prodej [...] (*) sad, [...] (*). Kupní cena činila [...] (*) EUR, což byla cena původně uvedená v neúspěšném výběrovém řízení. Původní pronájem byl výjimečně prodloužen až do [...] (*) u [...] (*) položek flotily a za platbu celkového nájemného ve výši [...] (*) EUR, přičemž toto nájemné se opíralo o hodnotu připisovanou těmto položkám výše uvedenými nezávislými hodnoceními. Airport Handling tyto [...] (*) položky vrátil podniku Airport Handling dne [...] (*).

(*) Obchodní tajemství.

- (257) Podle podniku Airport Handling byla koupě nicméně ekonomicky ospravedlněna, zejména následujícími důvody:
- obchodní model podniku Airport Handling v podstatě spočívá v tom, že podnik má provozní centrálu pouze na jednom místě, konkrétně na milánských letištích, a opírá se tudíž o organizační model, který stanovuje, že lidské zdroje a technické prostředky musí uspokojovat poptávku po službách v jednom jediném místě (obchodní model poskytovatele se základnou). Podle názoru Airport Handling tento model zajišťuje lepší efektivnost a bezpečnější rozpětí ziskovosti. Stáří a efektivnost zařízení by tak Airport Handling znepokojovaly méně než provozovatele, kteří působí na několika letištích, a tudíž musejí nutně provádět „štíhlou správu“ svého zařízení.
  - Ačkoli část zařízení byla stará, řada položek byla poměrně zánovní a mohla být provozována efektivně.
  - Položky byly již na místě, a tudíž by nevznikly žádné náklady na dopravu.
  - Podnik Airport Handling doufal, že sníží náklady na údržbu, jelikož většina položek pocházela od stejného výrobce a byla stejného modelu.
  - Při pokusu o koupi použitého zařízení na trhu v celé EU zjistil Airport Handling, že trh nenabízí dostatek použitého zařízení na to, aby uspokojil jeho požadavky za přijatelnou cenu.
  - Vyvážený mix použitých a nových aktiv by se měl používat během počáteční fáze hlavně z toho důvodu, že dodavatelé zařízení nejsou podle všeho schopni dodat nové zařízení najednou a že Airport Handling měl též důvod se domnívat, že náhlý obrovský nárůst poptávky by inicioval prudký vzestup cen. Airport Handling tak spíše hodlal postupně vyřazovat použité položky z provozu a nahrazovat je novými.
  - A konečně složité by bylo také testovat novou flotilu a náležitě školit pracovníky ohledně jejího provozu během pravidelné činnosti, zejména v počáteční fázi.
- (258) Airport Handling mezitím – v období od listopadu 2014 do ledna 2015 – zahájil výběrové řízení na nákup nového zařízení na trhu. Podle italských orgánů je hodnota zařízení koupeného během tohoto prvního výběrového řízení přibližně [...] (*) EUR.
- (259) Komise posoudila, zda je porovnání hodnoty a počtu aktiv podniku Airport Handling koupených na trhu s hodnotou a počtem položek pronajatých a poté koupených od SEAH spolehlivým ukazatelem hospodářské kontinuity. Pokud jde o srovnatelnost obou typů aktiv, Komise zjistila, že:
- insolvenční správce podniku SEAH vytvořil sady, aby v každé sloučil položky, které byly ve funkčním stavu, společně s méně funkčními aktivy a položkami,
  - zařízení SEAH bylo obecně staré,
  - podle italských orgánů bylo zhruba [...] (*) z [...] (*) položek koupených od SEAH v dobrém nebo poměrně funkčním stavu. Zhruba jedna třetina mohla být přinejlepším využita na náhradní díly. U 700 koupených položek bylo později zjištěno, že mají minimální nebo nulovou hodnotu/využití; celkem 270 položek bylo poté zaparkováno a vyřazeno z provozu,
  - zařízení pro pozemní odbavování se skládá z široké škály různých položek, jako jsou schody, nákladní vozy, vysokozdvizné vozíky, zařízení pro uložení nákladu do letadla a přepravní vozíky.

(*) Obchodní tajemství.

— Může se stát, že jedno nové, moderní vozidlo, které se používá neustále, může fungovat mnohem efektivněji než několik starých vozidel, která zpravidla vyžadují více odstávek na údržbu.

- (260) Z toho Komise vyvozuje, že porovnání hodnoty a počtu kusů nového zařízení s hodnotou pronajatého a koupeného zařízení nelze v tomto případě použít jako ukazatel hospodářské kontinuity.
- (261) Na tomto základě Komise posoudila důležitost aktiv (provozních nástrojů) jako produkčního faktoru v podniku Airport Handling v poměru k práci jako produkčnímu faktoru a též v poměru k obratu podniků SEAH i Airport Handling.
- (262) Pokud jde o důležitost aktiv v poměru k práci, činila v poslední rozvaze SEAH před likvidací hodnota provozních nástrojů přibližně [...] (*) EUR. Airport Handling naopak vlastnil v roce 2015 kapitálová aktiva v hodnotě [...] (*) EUR⁽³⁰⁾. Na rozdíl od toho náklady práce Airport Handling činily od září 2014 do srpna 2015 podle provozní výsledovky za toto období [...] (*) EUR⁽³¹⁾.
- (263) Hodnota aktiv má též nižší význam v porovnání s obratem: provozní výsledovka za období od září 2014 do srpna 2015 ukazuje, že obrat činil [...] (*) EUR. Dotčená aktiva se tudíž oproti práci jeví jako produkční faktor menší důležitosti. Jejich hodnota je v porovnání s obratem vytvořeným prací a aktivity také velmi nízká. Informace získané ve formálním vyšetřovacím řízení spíše naznačují, že SEAH i Airport Handling uplatňují obchodní model výrazně intenzivnější z hlediska pracovní síly než z hlediska aktiv.
- (264) Komise tudíž dospěla k závěru, že i když Airport Handling získal všechna svá aktiva zpočátku od SEAH, nelze to samo o sobě chápat jako známku hospodářské kontinuity, protože aktiva jsou v pozemním odbavování pouze produkčním faktorem menší důležitosti.

7.1.1.4. Shrnutí posouzení rozsahu převodu

- (265) Posouzení otázky, jak dalece by rozsah převodu mohl znamenat, že hospodářská kontinuita mezi podniky SEAH a Airport Handling, vede k následující domněnce:
- (266) Zaprvé, nedošlo k převodu portfolia klientů z SEAH na Airport Handling. Při likvidaci SEAH byly naopak všechny smlouvy ukončeny a Airport Handling musel smlouvy znovu získat, přičemž mohl přilákat některé předchozí klienty SEAH a některé nové klienty, o jiné klienty ve vztahu ke konkurenci zase přišel. Smluvní podmínky byly vyjednány nezávisle na předchozích podmínkách smlouvy s podnikem SEAH. V tomto ohledu měl Airport Handling stejné postavení jako jakýkoli jiný konkurent nebo nový subjekt. Komise bere v úvahu skutečnost, že nedošlo k žádnému převodu portfolia klientů, jako jasnou známku hovořící proti hospodářské kontinuitě.
- (267) Zadruhé, Airport Handling přijal své počáteční pracovní síly výhradně od SEAH, ale s novými smlouvami a novými smluvními podmínkami. Nedošlo k žádnému blokovému převodu pracovních smluv, automatickému převodu takových smluv a replikaci jejich pracovních podmínek.
- (268) Zatřetí, i když je pravda, že si Airport Handling zpočátku pronajal veškerá aktiva pro pozemní odbavování od podniku SEAH, nakonec, po uplynutí pronájmu, převzal pouze jejich část, jelikož mezitím začal zařízení nakupovat od třetích stran. Dostupné informace dále napovídají, že aktiva představují pouze menší podíl produkčních aktiv při pozemním odbavování a nejsou pro strukturu nákladů a efektivnost podniku Airport Handling rozhodující.
- (269) Celkově, soudě z pohledu rozsahu převodu, se Komise domnívá, že všechny okolnosti spojené se založením podniku Airport Handling těsně po likvidaci podniku SEAH sledované společně nejsou dostatečně přesvědčivé na to, aby naznačovaly, že mezi oběma podniky existuje hospodářská kontinuita s cílem obejít rozhodnutí o vrácení podpory.

(*) Obchodní tajemství.

⁽³⁰⁾ Komise konstatuje, že podle výkazů a úplného inventáře poskytnutých podnikem Airport Handling byla větší část aktiv SEAH stará, náročná na údržbu a zcela odepsaná.

⁽³¹⁾ Podle výše uvedené zprávy skupiny Brattle o obchodním plánu podniku Airport Handling činily náklady práce podniku [...] (*).

7.1.2. Platba tržní ceny

- (270) Podle judikatury by převod aktiv za cenu pod tržní cenou byl rovněž známkou hospodářské kontinuity mezi likvidovaným podnikem dlužícím státní podporu a nově vytvořeným podnikem.

7.1.2.1. Aktiva podniku SEAH – obecné poznámky

- (271) V kontextu insolvenčního řízení může k obcházení negativního rozhodnutí o státní podpoře převodem aktiv dojít, zejména když:

- jsou aktiva prodána – nebo pronajata – pod tržní cenou (například po prodeji, který není dostatečně otevřený, transparentní a nediskriminující), nebo
- insolvenční správce provedl kroky, které ošidily věřitele a které mohly zmenšit aktiva insolventního podniku, nebo porušil zásadu rovného postavení věřitelů vůči ztrátě veřejných věřitelů⁽³²⁾.

- (272) Naopak, Komise se domnívá, že převod – nebo pronájem – aktiv od insolventního podniku, který obdržel neslučitelnou podporu, na nový podnik není známkou obcházení rozhodnutí o vrácení podpory, pokud:

- nebylo uskutečněno nic, co by snížilo hodnotu aktiv insolventního podniku ve prospěch nového podniku, na úkor věřitelů (jelikož účelem likvidace je maximalizovat zisky z prodeje aktiv, aby věřitelé mohli být odškodněni v maximální možné míře),
- veřejní věřitelé (s nárokem spojeným s neslučitelnou podporou) nebyli v porovnání s jinými věřiteli nevhodně znevýhodněni (včetně případně nového podniku nebo jeho zakladatelů) v kontextu insolvenčního řízení.

- (273) V takovém případě:

- nájemné bylo stanoveno na základě dvou externích hodnocení. Podle druhého ocenění, které vycházelo z komplexní kontroly pronajatého zařízení, bylo upraveno směrem nahoru. Nic tedy nenaznačuje tomu, že cena, za kterou byla aktiva podniku SEAH pronajata podniku Airport Handling, se lišila od běžných tržních podmínek.
- Nic také nenasvědčuje tomu, že transakce provedené z iniciativy insolvenčního správce ošidily věřitele a že mohly snížit hodnotu aktiv podniku SEAH. Konkrétně pak, jak je podrobněji ukázáno níže, všechny dostupné informace ukázaly, že pro účely prodeje aktiv podniku SEAH byla zorganizována řádná výběrová řízení, která všem případně zainteresovaným kupujícím dala příležitost k podání nabídky. Skutečnosti, že cenu pronájmu určili externí odborníci a že po druhém ocenění byla upravena směrem nahoru a že insolvenční správce podniku SEAH nebyl ochoten poskytnout podniku Airport Handling slevu z kupní ceny zařízení, ukazují, že proces likvidace organizovaný insolvenčním správcem byl řízen směrem k maximalizaci výnosů s ohledem na dotčená aktiva, ve prospěch věřitelů SEAH, a nevedl tudíž ke zvláštnímu převodu hospodářské výhody na podnik Airport Handling.
- Komise též poznamenává, že žádná ze zúčastněných stran netvrdila, že likvidační řízení porušilo práva věřitelů ani nesnížilo hodnotu aktiv, která dlužil SEAH, nebo že tato aktiva byla pronajata podniku Airport Handling pod tržní cenou. Zařízení SEAH pro pozemní odbavování tvořilo zhruba 4 000 aktiv. Podle plánu původně oznámeného Itálií měla být tato aktiva pronajata podnikem SEAH za tržní cenu až do prodeje na otevřeném trhu v rámci likvidačního řízení.

7.1.2.2. Pronájem aktiv podniku SEAH podniku Airport Handling – stanovení nájemného

- (274) Po neúspěchu nabídkového řízení byla zařízení pro pozemní odbavování pronajata podniku Airport Handling na základě nájemní smlouvy, která byla původně platná do 31. srpna 2015.

⁽³²⁾ Věc C-277/00, *Německo v. Komise*, („SMI“), ECLI:EU:C:2004:238, bod 93.

- (275) Podle judikatury pouhá skutečnost, že si podnik pronajal na určité období některá nebo všechna aktiva insolventního podniku, nemusí nutně znamenat, že nový podnik požívá konkurenční výhody spojené s podporou, která byla předtím poskytnuta pronajímateli⁽³³⁾. Pronájem aktiv příjemcem podpory podniku vykonávajícímu podobnou činnost nenaznačuje hospodářskou kontinuitu, pokud cena pronájmu odráží tržní cenu. Pokud by však cena pronájmu, placená novým podnikem příjemci podpory, byla nižší než tržní cena, mohlo by to znamenat hospodářskou kontinuitu v tom, že by mohlo být řečeno, že výhoda udělená příjemci formou protiprávní a neslučitelné podpory byla plně nebo zčásti převedena na nový podnik prostřednictvím ceny pod tržní hodnotou.
- (276) Dostupné informace naznačují, že podnik SEAH a správce trustu vyjednali nájemní smlouvu dle tržních podmínek. Kromě toho nájemné určila dvě po sobě jdoucí externí ocenění. Aby byla potvrzena správnost prvního ocenění, které stanovilo roční nájemné na [...] (*) EUR, podniky SEAH a Airport Handling společně pověřily společnost E&Y úkolem nájemné opětovně posoudit. Toto druhé ocenění původně doporučilo nájemné [...] (*) ve výši [...] (*) EUR. Poté, co SEAH a Airport Handling souhlasily s rozšířením tohoto druhého ocenění, aby zahrnuly nové informace shromážděné ve zprávách o dodávkách zařízení, zjistili odborníci, že řada strojů a položek zařízení není vhodná k použití, a svůj původní odhad [...] (*) upravili na [...] (*) EUR. Na základě této druhé zprávy o ocenění se podniky SEAH a Airport Handling dohodly, že nájemné sníží na [...] (*) EUR ročně.
- (277) Závěrem dostupné informace naznačují, že podniky SEAH a Airport Handling jednaly dle tržních podmínek a opíraly se o odborné zprávy o hodnotě předmětných aktiv. Skutečnost, že druhé ocenění bylo po vzájemné žádosti obou stran revidováno, znamená, že obě měly v úmyslu udržet cenu pronájmu co nejvíce v souladu s tržními podmínkami a předejít jakýmkoli případným pochybnostem ohledně koluze. Komise se tudíž domnívá, že sjednané nájemné je alespoň tržní cena.

7.1.2.3. Koupě části aktiv podniku SEAH podnikem Airport Handling – kupní cena

- (278) Podnik Airport Handling koupil aktiva po neúspěchu nabídkového řízení a po ukončení platnosti nájemní smlouvy. Komise posoudila, zda prostřednictvím této transakce získal nějakou výhodu pramenící z předchozí protiprávní podpory poskytnuté podniku SEAH. Toto posouzení vychází z předpokladu, že výhoda je vyloučena, pokud kupní cena [...] (*) EUR odpovídá alespoň tržní ceně.
- (279) Výzva k vyjádření zájmu o aktiva podniku SEAH byla zveřejněna dne 12. listopadu 2014 v dodatku k Úřednímu věstníku Evropské unie. Vzhledem k vysokému počtu položek se likvidátor rozhodl za asistence nezávislé poradenské společnosti IMQ rozdělit položky do devíti sad. Podle SEAH bylo důvodem předejít neefektivnosti z důvodu příliš velké rozptýlenosti. S cílem přilákat co nejvíce uchazečů byla každá sada definována jako samostatná kombinace aktiv, včetně položek, které se vzájemně doplňují a mají různou hodnotu. Externí odborník stanovil minimální cenu každé sady.
- (280) Prodejní řízení bylo omezeno na poskytovatele odbavování, provozovatele letišť, letecké dopravce, výrobce typů prodávaného zařízení, distributory a leasingové společnosti splňující určitá kritéria minimální solventnosti.
- (281) Podle Itálie nebyl ve výběrovém řízení formálně vyjádřen žádný zájem. SEAH pouze obdržel neformální sdělení od třetích stran, které chtěly prověřit možnost pořízení pouze některých aktiv, ale za nižší ceny, než byly ceny uvedené ve výběrovém řízení. Tato sdělení byla v rámci vyšetřování předána Komisi.
- (282) Itálie tvrdila, že po negativním výsledku výběrového řízení se insolvenční správce podniku SEAH pokusil vzbudit zájem potenciálních kupců aktiv podniku tím, že kontaktoval některé provozovatele působící v odvětví služeb odbavování, jakož i ty provozovatele, kteří vyjádřili svůj zájem během výběrového řízení neformálně, a tím, že povolil přístup do tzv. data room, jakož i k aktivům, aby si každý provozovatel se zájmem mohl aktiva prohlédnout na místě.

⁽³³⁾ Věc C-277/00, *Německo v. Komise*, („SMI“), ECLI:EU:C:2004:238, bod 88.

(*) Obchodní tajemství.

- (283) Následně bylo doručeno několik oznámení zájmu o koupi zařízení podniku SEAH, avšak stále za ceny nižší, než byly ceny uvedené ve výběrovém řízení. Nakonec byl jediným důvěryhodným kupcem se zájmem o koupi zařízení SEAH podnik Airport Handling.
- (284) Komise posoudila, zda dotčené nabídkové řízení skutečně oslovilo trh, aby jeho neúspěch mohl být považován za známku toho, že trh neměl o koupi aktiv podniku SEAH zájem. Komise předpokládá, že nabídkové řízení je skutečně otevřeno trhu a vedeno směrem k maximalizaci výnosů, pokud je otevřené, transparentní, nediskriminující a nepodmíněné.
- (285) Pokud jde o otevřenost předmětného řízení, Komise poznamenává, že prodej byl zveřejněn v dodatku k Úřednímu věstníku EU, a dostalo se mu tak náležitě široké publicity.
- (286) Řízení však bylo omezeno na některé typy kupujících, konkrétně na poskytovatele odbavování, provozovatele letišť, letecké dopravce, výrobce, distributory a leasingové společnosti splňující určitá kritéria minimální solventnosti ((193). bod odůvodnění výše).
- (287) Mimoto italské orgány neuvedly platné důvody, proč předem omezily rozsah potenciálních kupujících. Z tohoto důvodu nebylo nabídkové řízení plně otevřené, jelikož kritéria způsobilosti mohla nabídkové řízení omezit tak, že si veřejný majitel nemohl být jistý, zda dostane ekonomicky nejvýhodnější nabídku.
- (288) V praxi však Komise zaujímá stanovisko, že neexistují nic, co by naznačovalo, že by výběrové řízení bylo úspěšné, pokud by nebylo omezeno na provozovatele pozemního odbavování nebo související podniky. To potvrzuje skutečnost, že nabídky dosahující požadovaných cen nepřinesly ani pokusy přilákat uchazeče neformálně mimo rámec výběrového řízení.
- (289) Insolvenční správce podniku SEAH obdržel několik vyjádření zájmu o koupi zařízení podniku SEAH za ceny nižší, než byly ceny uvedené v nabídkovém řízení. To je dostatečnou známkou toho, že tržní hospodářské subjekty mimo vymezenou oblast původně způsobilých uchazečů nebyly ochotny zaplatit cenu, kterou požadoval SEAH.
- (290) Výše popsaný výsledek prodejního řízení i jednání mezi podnikem SEAH jakožto prodávajícím a podnikem Airport Handling jakožto kupujícím ukazuje, že počáteční požadovaná cena byla vyšší než cena, kterou byly tržní hospodářské subjekty ochotny zaplatit. Zejména insolvenční správce podniku SEAH jakožto prodávající jednal dle tržních podmínek, aby z prodeje předmětných aktiv získal maximální hospodářskou výhodu. Z dokumentace poskytnuté italskými orgány vyplývá, že nabídka podniku Airport Handling byla skutečně ekonomicky nejvýhodnější nabídkou, kterou SEAH dostal. Airport Handling měl naopak ekonomické důvody k porušení aktiv navzdory odmítnutí podniku SEAH poskytnout mu slevu nebo výhodnější platební podmínky. Kupní cenu lze považovat za alespoň tržní cenu. Neexistuje tudíž nic, co by nasvědčovalo tomu, že Airport Handling získal koupí části aktiv podniku SEAH nějakou výhodu, která by vyplývala z předchozí protiprávní podpory pro SEAH.

7.1.2.4. Závěr týkající se tržní ceny jako potenciálního ukazatele hospodářské kontinuity

- (291) Vzhledem k výše uvedenému došla Komise k závěru, že okolnosti pronájmu a následného prodeje skutečně vylučují jakýkoli převod hospodářské výhody z podniku SEAH na podnik Airport Handling. Cenu pronájmu a kupní cenu nelze tudíž v tomto případě pokládat za ukazatel hospodářské kontinuity.

7.1.3. Totožnost akcionářů

- (292) V rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014 Komise konstatovala, že se Itálie zavázala k tomu, že vedením podniku Airport Handling pověří na dobu tří let nezávislého správce trustu⁽³⁴⁾. Kromě toho Itálie navrhla otevřít 20 % základního kapitálu tohoto podniku investorům. Komise poté zjistila, že by zaprvé činnost pozemního odbavování měla stejného majitele, SEA, a zadruhé že návrh Itálie nabídnout 20 % kapitálu nového poskytovatele pozemního odbavování ve výběrovém řízení byl nedostatečnou zárukou přerušování návaznosti na podnik SEAH, jelikož zaprvé je návrh omezen jen na menšinový podíl a zadruhé nebyly v tomto ohledu poskytnuty žádné záruky. Kromě toho by byl kapitál soukromým investorům nabídnut až po vstupu podniku Airport Handling na trh.

⁽³⁴⁾ Viz 16. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

- (293) V průběhu vyšetřování Itálie tvrdila, že založení trustu by zaručilo absenci návaznosti mezi podniky SEAH a Airport Handling. Správce trustu by zajistil nezávislé řízení účasti podniku SEA v Airport Handling, které předpokládá výhradní kontrolu nad podnikem, a tím zaručení absence jakéhokoli zájmu a/nebo informačního toku mezi podnikem Airport Handling a skupinou SEA.
- (294) Komise posoudila chronologické a podstatné charakteristiky identity vlastnictví v předmětném případě.
- (295) Zaprvé, pokud jde o chronologii, Komise konstatuje, že SEA zřídil podnik Airport Handling dne 9. září 2013. Trust byl založen dne 30. června 2014; zřizovací listina byla podepsána též den. Komise konstatuje, že trust převzal skutečné řízení podniku Airport Handling až později, dne 27. srpna 2014, když podnik SEA převedl veškerý podíl v podniku Airport Handling na trust a jmenoval správce trustu. Ten pak jmenoval nové představenstvo podniku Airport Handling. Podnik zahájil svou činnost o několik dní později, dne 1. září 2014. Komise však uvádí, že podle dostupných informací podnik již vykonával ekonomickou činnost tím, že nabízel své služby na trhu před tímto datem a zjevně již v dubnu 2014, jelikož řada smluv o službách byla uzavřena [...] (*)⁽³⁵⁾. V té době však byl plně vlastněn a ovládán podnikem SEA.
- (296) Zadruhé, pokud jde o podstatné charakteristiky přechodu vlastnictví a kontroly na trust, Komise posuzovala, zda je skutečnost, že podnik Airport Handling byl dočasně řízen správcem trustu krátkou dobu před zahájením své činnosti, dostatečná k vyloučení toho, že SEA mohl vykonávat práva v souvislosti s řízením podniku Airport Handling tak, že mohl jednostranně přijímat obchodní rozhodnutí. V tomto ohledu Komise konstatuje:
- (297) Podle zřizovací listiny se na činnost správce trustu vztahují určitá podstatná omezení, zejména to, že správce trustu není povinen šetřit:
- zda se představitelé podniku SEA účastnili jednání se zaměstnanci, které měl opětovně zaměstnat podnik Airport Handling,
  - že SEA na základě outsourcingu dodává pracovníky podniku Airport Handling, včetně generálního ředitele,
  - že některé ústřední služby, včetně vztahů s investory a péče o zákazníky, bude i nadále poskytovat podnik SEA,
  - že rozhodnutí o financování jsou ponechána zcela na podniku SEA.
- (298) Navíc ačkoli se na základě zřizovací listiny předpokládá, že řízení podniku Airport Handling je oddělené od řízení podniku SEAH, Airport Handling řídí bývalý vedoucí oddělení rozvoje činnosti v oblasti letectví v podniku SEA.
- (299) Komise konstatuje, že podnik SEA ve skutečnosti vyslal do podniku Airport Handling dva vysoké manažery. Oba dva zastávají v Airport Handling v současnosti vysoké řídicí funkce. Podle Itálie není mezi SEA a těmito manažery žádný hierarchický vztah a manažeři nevykonávají žádnou činnost ve prospěch SEA. Jejich odměnu určuje Airport Handling též nezávisle.
- (300) Podle Itálie bylo rozhodnutí podniku SEA o vyslání těchto dvou manažerů do podniku Airport Handling přijato s ohledem na návrhy Itálie týkající se otevření kapitálu Airport Handling třetím stranám. Za tímto účelem bylo na jedné straně nutné zajistit, aby vedení podniku bylo plně kvalifikované, a na druhé straně, aby pracovní podmínky manažerů byly flexibilní. Ve skutečnosti Itálie objasnila, že Airport Handling podepsal s podnikem SEA smlouvy o vyslání u [...] (*) zaměstnanců.
- (301) Závěrem Komise shledává, že chronologie i podstatná ustanovení o pověření potvrzují, že SEA během počáteční fáze činnosti podniku Airport Handling a během zahájení ekonomické činnosti vykonával nad tímto podnikem kontrolu do té míry, která navzdory své proměnlivosti nepřetržitě zajišťovala významný vliv na každodenní řízení.
- (302) Komise vzala na vědomí výše popsanou rámcovou investiční smlouvu ze dne 21. září 2015, uzavřenou mezi správcem trustu a soukromým tržním hospodářským subjektem D'Nata, ohledně prodeje [...] (*) % podílu v podniku Airport Handling, ve spojení s právem jmenovat většinu členů představenstva a též výkonného ředitele podniku Airport Handling, a dále ohledně opce na další [...] (*) % podíl v tomto podniku.

(*) Obchodní tajemství.

⁽³⁵⁾ Data podpisu smlouvy podle seznamu poskytnutého Itálií: např. [...] (*)).

- (303) Společnost D'Nata bude mít skutečnou kontrolu nad podnikem Airport Handling, až jmenuje většinu členů představenstva a též výkonného ředitele podniku Airport Handling. Kromě toho dostupné informace o nabídkovém procesu, který byl zorganizován nezávisle na SEA i správci trustu soukromou bankou, potvrzují, že společnost D'Nata získala podíl v podniku Airport Handling za tržní cenu. A konečně dostupné informace potvrzují, že D'Nata není totožná ani jinak spojena s podnikem SEA.
- (304) Nicméně převod kontroly nad podnikem Airport Handling ze SEA a správce trustu na společnost D'Nata proběhl více než dva roky poté, co SEA založil podnik Airport Handling, a více než jeden rok poté, co tento podnik zahájil svou činnost.
- (305) Komise tudíž nemůže pouze na základě kritéria týkajícího se totožnosti akcionářů vyvodit, že neexistuje žádná hospodářská kontinuita. Komise nicméně toto kritérium posoudila společně s ostatními příslušnými kritérii, aby určila, zda lze absenci hospodářské kontinuity stanovit.

7.1.4. Načasování transakce

- (306) Likvidace podniku SEAH dne 1. července 2014 a založení podniku Airport Handling dne 9. září 2013 proběhly poté, co Komise dne 12. prosince 2012 přijala rozhodnutí o vrácení podpory. Podnik v likvidaci zajišťoval pozemní odbavování až do doby, než svou činnost zahájil dne 1. září 2014 podnik Airport Handling.
- (307) Načasování událostí by tak mohlo být na první pohled známkou toho, že dopadem procesu, který vyvrcholil vytvořením podniku Airport Handling, bylo obejití rozhodnutí o vrácení podpory, které bylo přijato před tímto procesem. Komise však připomíná, že judikatura nevyžaduje, aby Komise zkoumala – hlavně a nad rámec dalších kritérií – okamžik, kdy došlo k převodu aktiv, který je uveden mezi skutečnostmi, které „lze“ zohlednit k vyloučení hospodářské kontinuity mezi těmito dvěma subjekty⁽³⁶⁾.

7.1.5. Hospodářská logika transakce

- (308) Dostupné informace potvrzují, že podnik Airport Handling v podstatě pokračuje ve stejném typu podnikatelské činnosti, kterou vykonával podnik SEAH, nabízí tedy služby letištního odbavení na letištích Linate a Malpensa.
- (309) V tomto ohledu se Komise odvolává na judikaturu, podle níž pouhá okolnost, že nabyvatel ve skutečnosti pokračuje v činnosti podniku, který je povinen vrátit podporu, nemusí nutně znamenat, že prvně jmenovaný podnik požívá konkurenční výhody spojené s podporou poskytnutou druhému podniku. V konkrétním případě, na který se Komise odvolává, si první podnik pronajal zařízení za tržní cenu od podniku, který dostal podporu téměř tři roky před vznikem prvního podniku⁽³⁷⁾. Komise připomíná, že v projednávaném případě si podnik Airport Handling pronajal a poté koupil aktiva podniku SEAH za cenu, kterou lze považovat alespoň za tržní cenu, a že protiprávní podpora, kterou má SEAH vrátit, byla poskytnuta v letech 2002 až 2010, tj. tři roky před vznikem podniku Airport Handling a čtyři roky před zahájením jeho ekonomické činnosti.
- (310) Pokud jde o hospodářskou logiku transakce, konstatuje Komise konkrétně toto:
- (311) Jak bylo popsáno v bodech 2.6.1 a 2.6.2, obchodní plán podniku Airport Handling se liší od obchodního plánu podniku SEAH v řadě bodů, zejména:

— [...] (*),

— [...] (*),

— [...] (*),

— [...] (*),

— [...] (*),

— [...] (*).

⁽³⁶⁾ Věc T-123/09, *Ryanair v. Komise*, ECLI:EU:C:2012:164, bod 156.

⁽³⁷⁾ Věc C-277/00, *Německo v. Komise*, ECLI:EU:C:2004:238, body 86–89.

(*) Obchodní tajemství.

- (312) Podnik Airport Handling tedy své činnosti řídil podle svého vlastního obchodního plánu za odlišných provozních podmínek než podnik SEAH. Kromě toho italské orgány nevyžadovaly, aby Airport Handling postupoval podle konkrétního obchodního modelu, ani aby udržoval určitý rozsah činností či aby převzal nějaká konkrétní aktiva nebo zaměstnance.

7.1.6. Celkový závěr o hospodářské kontinuitě mezi podniky SEAH a Airport Handling

- (313) Podle názoru Komise obsahuje tento případ jak prvky, které by hovořily ve prospěch hospodářské kontinuity, tak i prvky, které by svědčily o opačném závěru.
- (314) Na straně prvků podporujících konstatování hospodářské kontinuity odhalila Komise skutečnost, že to byl bývalý majitel podniku SEAH, kdo vytvořil podnik Airport Handling, podnik, který působí v téže oblasti jako SEAH, přijal své první pracovní síly téměř výhradně z řad bývalých zaměstnanců podniku SEAH a převzal velkou část aktiv, a to vše po rozhodnutí Komise o vrácení podpory.
- (315) Avšak řada dalších faktorů spíše naznačuje, že podnik Airport Handling nebyl založen jako podnik k obejití rozhodnutí, ale spíše jako zcela nový podnik. Nejsilnějším prvkem v tomto ohledu je ten, že portfolio klientů muselo být vytvořeno nově oslovováním leteckých společností s nabídkou nezávisle na předchozích smlouvách podniku SEAH a uzavřením nových smluv s nimi za nových podmínek. Podnik Airport Handling musel tudíž nově získat zákazníky a podíly na trhu tak, jak by to musel učinit kterýkoli konkurent nebo nový subjekt. Vzhledem k tomu, že základem pro činnost pozemního odbavování je portfolio klientů, připisuje Komise tomuto prvku vysokou váhu.
- (316) Pokud jde o aktiva převzatá od podniku SEAH, zaplatil podnik Airport Handling za pronájem aktiv alespoň tržní cenu a později, když část aktiv kupoval, zaplatil cenu, která byla alespoň tržní cenou, kterou byly tržní hospodářské subjekty ochotny zaplatit.
- (317) Pracovní síly navíc nebyly převedeny blokově. Airport Handling uzavřel nové smlouvy za nových podmínek. Jakýkoli konkurent nebo nový subjekt by měl stejnou možnost přijmout bývalé zaměstnance podniku SEAH a bývalí pracovníci SEAH se ostatně jevili jako nejvhodnější cíl pro nový nábor. Byla převedena pouze část aktiv; aktiva navíc představují pouze menší část celkového produkčního faktoru v činnosti pozemního odbavování.
- (318) S ohledem na hospodářskou logiku provozu řídí podnik Airport Handling své činnosti podle svého vlastního obchodního plánu za odlišných provozních podmínek než podnik SEAH. Kromě toho italské orgány nevyžadovaly, aby Airport Handling postupoval podle konkrétního obchodního modelu, ani aby udržoval určitý rozsah činností či aby převzal nějaká konkrétní aktiva nebo zaměstnance.
- (319) Na tomto základě se Komise domnívá, že mezi podniky SEAH a Airport Handling není v podstatě žádná hospodářská kontinuita a vytvoření podniku Airport Handling nelze vykládat jako obcházení rozhodnutí o vrácení podpory. V důsledku toho nelze podnik Airport Handling pokládat za podnik odpovědný za vrácení podpory shledané v rozhodnutí o vrácení podpory za neslučitelnou.

7.2. Investice podniku SEA do podniku Airport Handling – existence státní podpory

- (320) Podle čl. 107 odst. 1 Smlouvy „podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem“.
- (321) Kritéria stanovená v čl. 107 odst. 1 Smlouvy jsou kumulativní. Aby se opatření považovala za státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy, musí být splněny všechny výše uvedené podmínky. Konkrétně by finanční podpora musela:
- a) být poskytnuta členským státem nebo ze státních prostředků,
  - b) zvýhodňovat určité podniky nebo určitá odvětví výroby,

- c) narušovat hospodářskou soutěž nebo hrozit jejím narušením,
- d) ovlivňovat obchod mezi členskými státy.

7.2.1. *Selektivní hospodářská výhoda – zásada investora v tržním hospodářství*

- (322) Itálie je toho názoru, že vklad podniku SEA do kapitálu podniku Airport Handling je v souladu se zásadou investora v tržním hospodářství, a proto nebyla tomuto podniku udělena žádná výhoda, a opatření tak nepředstavuje státní podporu. I když podnik SEAH evidoval soustavně od roku 2000 ztráty, bylo oprávněně předpokládat, že činnost podniku Airport Handling bude naopak dosahovat dostatečné návratnosti, aby kapitálová injekce byla zisková, zejména s ohledem na opatření stanovená v obchodním plánu pro Airport Handling na období 2014–2017. Při rozhodování o investici do kapitálu Airport Handling SEA tedy jednal jako obezřetný tržní investor.
- (323) Pro účely posouzení zásady investora v tržním hospodářství je nutné určit, zda by se za podobných okolností, jako jsou okolnosti, v nichž došlo k přijetí posuzovaného opatření, podobně choval hypotetický investor v tržním hospodářství, vedený vyhlídkami ziskovosti, a nikoli cíli veřejné politiky. Pro zjištění, zda se stát choval jako obezřetný investor v tržním hospodářství, je třeba se vrátit do kontextu období, v němž byla opatření finanční podpory přijata, aby bylo možno posoudit hospodářskou racionálnost chování státu, a je tedy třeba zdržet se jakéhokoli posuzování založeného na pozdější situaci⁽³⁸⁾.
- (324) V důsledku toho se musí logika tržního hospodářství veřejné investice posuzovat s ohledem na dostupné informace a předvídatelný vývoj v době, kdy byla investice realizována⁽³⁹⁾.
- (325) V průběhu vyšetřování Itálie vysvětlila, že rozhodnutí investovat do podniku Airport Handling vycházelo z obchodního plánu ze dne 6. srpna 2014. Komise však poznamenává, že tento obchodní plán byl vydán až po přijetí konečného rozhodnutí zvýšit kapitál podniku na 25 milionů EUR dne 30. června 2014. Komise se domnívá, že počáteční rozhodnutí založit podnik Airport Handling a investovat 25 milionů EUR muselo být přijato nejspíše před zřízením podniku dne 9. září 2013. Obchodní plán, který má Komise k dispozici a který je nejbližší k tomuto datu, je obchodní plán ze dne 14. listopadu 2013. Komise též připomíná, že tento obchodní plán již předpokládá investici ve výši 25 milionů EUR. Komise se proto domnívá, že obchodní plán z listopadu 2013 je relevantním plánem pro testování zásady investora v tržním hospodářství.
- (326) V rozhodnutí o zahájení řízení z roku 2014 vyjádřila Komise pochybnosti o tom, že podnik SEA jednal jako investor v tržním hospodářství. Zaprvé z toho důvodu, že SEA nezohlednil riziko, že by Airport Handling mohl být na základě zjištění existence hospodářské kontinuity Komisí shledán odpovědným za vrácení neslučitelné podpory, která byla předtím poskytnuta podniku SEAH. Zadruhé, Komise vyjádřila pochybnosti o tom, zda se obchodní plán, z něhož rozhodnutí podniku SEA investovat do Airport Handling vycházelo, zakládal na dostatečně realistických předpokladech. Nakonec musela Komise posoudit, zda bylo rozhodnutí investovat do podniku Airport Handling přijato na základě tržních podmínek. Jinými slovy musí Komise posoudit, zda investor mohl očekávat přiměřenou návratnost zohledňující předvídatelná rizika související s investicí.

7.2.2. *Opatření ke zmírnění rizik přijatá podnikem SEA*

- (327) Pokud jde o první pochybnosti, Komise konstatuje, že si byl podnik SEA vědom rizika zjištění hospodářské kontinuity a přijal opatření ke zmírnění rizik:
- (328) Podnik SEA si byl takových rizik vědom, jak ukazují dokumenty předložené Komisi v souvislosti s předběžným oznámením z listopadu 2013. Riziko, že by taková odpovědnost mohla být přenesena na podnik Airport Handling prostřednictvím hospodářské kontinuity, bylo právním rizikem. Vnímání a vážení rizika a patřičných opatření pro zmírnění rizik závisely na právních předpokladech učiněných v době investice.

⁽³⁸⁾ Věc C-482/99 *Francie v. Komise*, citována, bod 71.

⁽³⁹⁾ Věc T-16/96 *Cityflyer Express v. Komise*, [1998], Sb. rozh. II-757, bod 76.

- (329) Dostupné informace ukazují, že podnik SEA zvážil následující opatření pro zmírnění rizik souvisejících s pracovními silami: Ve smlouvě mezi podnikem SEA a odborovými svazy ze dne 4. listopadu 2013 SEA prohlásil, že „základní význam byl připsán požadavku ‚přerušeni kontinuity‘, jež musí tvořit součást jakéhokoli alternativního řešení týkajícího se splacení v penězích, jako záruka toho, že nebude možné, aby byl závazek vrátit podporu rozšířen na třetí stranu.“ V průběhu jednání o částečném převodu pracovních sil z podniku SEAH na Airport Handling se podstatně změnila struktura práce a některé pracovní podmínky, jak je podrobně vysvětleno v (232). až (234). bodě odůvodnění výše. Použitelné zásady byly stanoveny ve výše popsaných prováděcích smlouvách s odborovými svazy ze dne 4. června 2014 a byly již oznámeny ve smlouvě s odborovými svazy ze dne 13. listopadu 2013, a tedy před provedením dvou velkých kapitálových injekcí ze dne 10. března a 30. června 2014 ((45). a (46). bod odůvodnění výše).
- (330) S cílem zajistit přerušeni kontinuity u převodu aktiv podniku SEAH zavedl podnik SEA následující opatření pro zmírnění rizik: Zaprvé správce trustu vyloučil podnik Airport Handling z veřejného nabídkového řízení ohledně prodeje aktiv. Zadruhé, Airport Handling si pronajal aktiva od podniku SEAH za tržní nájemné, které stanovily dvě nezávislé odborné zprávy.
- (331) Podnik SEA přijal opatření k zajištění přerušeni kontinuity mezi podniky Airport Handling a SEAH též s ohledem na zákaznickou základnu. Zákazníci SEAH byli o likvidaci podniku informováni předem. Byly uzavřeny nové smlouvy o službách s novými finančními podmínkami s leteckými společnostmi, které si podnik Airport Handling vybraly za svého poskytovatele služeb.
- (332) Jako další opatření pro zmírnění rizik založil podnik SEA trust. Jak je vysvětleno v oddíle 2.3, hlavním účelem trustu bylo jednat jako jediný akcionář podniku Airport Handling a zajistit, aby mezi podniky Airport Handling a SEAH nebyla hospodářská kontinuita.
- (333) Komise konstatuje, že riziko vyplývající z případné budoucí odpovědnosti za vrácení podpory není uvedeno v obchodním plánu podniku Airport Handling z listopadu 2013. V tomto ohledu Komise podotýká, že podnik SEA vypracoval tento obchodní plán pro své vlastní potřeby. Jelikož je mateřskou společností zavedeného subjektu na trhu působícího v oblasti pozemního odbavování a očividně si je vědom rizik vyplývajících z různých faktorů kontinuity, byl SEA schopen přijímat informovaná investiční rozhodnutí, aniž toto riziko výslovně zmínil v tomto obchodním plánu. Konečné rozhodnutí zvýšit kapitál na 25 milionů EUR bylo navíc přijato až po zajištění opatření pro zmírnění rizik. Kromě toho výše popsané externí hodnocení obchodního plánu z listopadu 2013 ((114). bod odůvodnění) potvrzuje, že rozumný investor by odhadl pravděpodobnost hospodářské kontinuity, a tedy i odpovědnosti za vrácení podpory, na méně než [...] (*) %, a tudíž by pokládal za ekonomicky racionální do podniku Airport Handling investovat.

7.2.3. Obchodní plán podniku Airport Handling

- (334) Pokud jde o druhou pochybnost, tj. zda se obchodní plán, z něhož vycházelo rozhodnutí podniku SEA investovat do Airport Handling, zakládá na dostatečně realistických předpokladech, předkládá Komise následující připomínky:

7.2.3.1. Předpoklady týkající se vývoje provozu

- (335) V obchodním plánu podniku Airport Handling jsou určujícím faktorem prognózy leteckého provozu na milánských letištích, spolu s jeho podíly na trhu. Jak potvrdili externí odborníci (BCG), kteří obchodní plán podniku hodnotili, prognózy podniku ohledně provozu jsou v souladu s prognózami společností IATA a Eurocontrol. Komise pokládá tyto subjekty za spolehlivé zdroje údajů při tvorbě prognóz provozu v leteckém odvětví. Pokud jde o uplatnění těchto prognóz na letišti Malpensa, Komise konstatuje, že podle zprávy BCG by záměr podniku Airport Handling zachovat stálý mix dopravců na tomto letišti nebyl v souladu s historickým vývojem a že nová regulace by mohla vést k přesunu některých dopravců do Linate.

7.2.3.2. Předpoklady týkající se nákladů na zaměstnance

- (336) Podle obchodního plánu z listopadu 2013 tvoří náklady na zaměstnance v období 2014–2017 v průměru [...] (*) % provozních nákladů.
- (337) Komise posoudila reálnost předpokladů, z nichž tato výrazná nákladová položka vychází.

(*) Obchodní tajemství.

- (338) Zprvč, Komise konstatuje, že s ohledem na zprávu skupiny Brattle je procentní podíl nákladů na zaměstnance nad rámec celkových provozních nákladů předpovídaný podnikem Airport Handling zhruba ve shodě se strukturou nákladů evropského odvětví pozemního odbavování, které vykazuje výskyt nákladů na zaměstnance nad rámec celkových provozních nákladů ve výši 65–80 %. V tomto ohledu se zpráva odvolává na údaje uvedené v posouzení dopadů Komise přiloženém k jejímu návrhu nového nařízení o pozemním odbavování⁽⁴⁰⁾.
- (339) Zadruhé, na základě informací poskytnutých Itálií Komise poznamenává, že průměrné hodinové náklady na zaměstnance podniku Airport Handling na FTE podle všeho činí [...] (*) . Průměrné hodinové náklady na zaměstnance v obchodním plánu z listopadu 2013 činí [...] (*) EUR a v obchodním plánu ze srpna 2014 [...] (*) EUR, což je [...] (*) než průměrné hodinové náklady placené podnikem SEAH v roce 2013 v přibližné výši [...] (*) EUR⁽⁴¹⁾. Zpráva skupiny Brattle potvrzuje, že podnik Airport Handling těchto nákladů práce skutečně dosáhl, a tudíž dochází k závěru, že obchodní plán není přespříliš optimistický.
- (340) Komise zjišťuje, že se s ohledem na typickou strukturu nákladů v odvětví se předpokládané snížení nákladů práce nejví jako nerealistické.

7.2.3.3. Předpoklady týkající se podílu na trhu

- (341) Komise vyjádřila znepokojení ohledně předpokladů poměrně vysokého podílu na trhu v obchodním plánu podniku Airport Handling z roku 2013. U podílu na trhu u služeb na rampě se předpokládá, že v roce 2014 bude [60–70] (*) % a že v roce 2017 vzroste na [70–80] (*) %. U podílu na trhu týkajícího se služeb pro cestující se předpokládá, že v roce 2014 bude [60–70] (*) % a že v roce 2017 vzroste na [60–70] (*) %.
- (342) V roce 2013 činil celkový podíl podniku SEAH na trhu [70–80] (*) %⁽⁴²⁾. Komise konstatuje, že očekávaný podíl podniku Airport Handling na trhu je nižší než podíl podniku SEAH. V důsledku toho se nečekalo, že by Airport Handling získal všechny smlouvy SEAH. Některé ztráty podílu nového podniku na trhu jsou ve skutečnosti zohledněny.
- (343) Strategií podniku Airport Handling je nabízet vyšší úroveň dostupnosti v porovnání s jinými podniky poskytujícími odbavování v Linate a Malpense. Zaručuje 24 hodinový servis, a služby pozemního odbavování jsou tedy poskytovány, i když má letadlo zpoždění. To je konkurenční výhoda, která je obzvláště cenná pro letecké dopravce s významnými operacemi a vysokou letovou frekvencí na milánských letištích, jako jsou Alitalia a EasyJet. Tito letečtí dopravci mohou mít tendenci zůstat u dodavatele, který je schopen tyto služby poskytovat. To může rozumně vysvětlit, proč mohl podnik Airport Handling očekávat poměrně vysoký podíl na trhu od zahájení své činnosti.
- (344) Komise též poznamenává, že jak bylo uvedeno ve zprávě skupiny Brattle, na základě údajů z roku 2013 byl předpokládán podíl podniku Airport Handling na trhu nižší než odhad pro větší poskytovatele pozemního odbavování na jiných italských letištích: i) Bergamo (78,23 %), ii) Cagliari (75,61 %), iii) Catania (77,18 %), iv) Palermo (75,85 %), v) Turín (68,8 %).
- (345) Kromě toho Komise uvádí, že podíl podniku Airport Handling na trhu dosažený v roce 2014 je ve skutečnosti vyšší, než předpokládal obchodní plán z listopadu 2013. Takový vysoký podíl na trhu lze vysvětlit hlavně skutečností, že se podniku Airport Handling podařilo podepsat smlouvy s [...] (*) . Společně tvoří významný podíl provozu na obou letištích, konkrétně [...] (*) leteckého provozu v Linate a [...] (*) % v Malpense.

⁽⁴⁰⁾ Příloha k posouzení dopadů, provádějící dokument „návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o službách pozemního odbavování na letištích Unie a o zrušení směrnice Rady 96/67/ES“, 16.1.2012, SEK(2011) 1439 v konečném znění. Na straně 95 tohoto dokumentu Komise konstatuje, že „[l]iberalizace služeb pozemního odbavování a konec monopolů nebo duopolů (letiště/přepřave se základnou) na letištích znamenaly, že se poskytovatelé pozemního odbavování museli přizpůsobit, aby byli konkurenceschopnější, a museli se vypořádat s tvrdší hospodářskou soutěží. Nejviditelnějším důsledkem pro pracovníky pozemního odbavování byl nárůst produktivity práce a flexibility. Poskytovatelé pozemního odbavování často vysvětlují, že tento nárůst produktivity je zásadní, jelikož náklady na zaměstnance představují 65–80 % jejich celkových nákladů, zatímco sdružení pracovníků obvykle tvrdí, že se podniky pozemního odbavování příliš soustřeďují na faktor práce, aby snížily náklady.“

(*) Obchodní tajemství.

⁽⁴¹⁾ Podle zprávy skupiny Brattle, bod 48, s. 11.

⁽⁴²⁾ Zpráva skupiny Brattle, bod 40, s. 9.

- (346) Závěrem Komise nepochybuje o reálnosti předpokladů podílu podniku Airport Handling na trhu: Zaprvé vycházejí z konkurenčních výhod, které Airport Handling nabízí. Zadruhé, tyto předpoklady se jeví jako konzervativní v porovnání s podíly na trhu rovnocenné skupiny společností poskytujících letištní odbavování v době, kdy byl obchodní plán vypracován. Komise též konstatuje, že se tyto předpoklady v praxi vyplnily.

7.2.3.4. Předpoklady týkající se ziskovosti

- (347) Obchodní plán z listopadu 2013 předpokládal EBIT [...] (*) a zisk před zdaněním [...] (*) od druhého roku činnosti. EBIT a zisk po zdanění [...] (*). Obchodní plán z listopadu 2013 neukazuje obvyklou metriku ziskovosti, jako je například vnitřní míra návratnosti nebo čistá současná hodnota. Zpráva skupiny Brattle však tyto výpočty obsahuje a vychází při nich z údajů v obchodním plánu.
- (348) Za účelem investice do podniku Airport Handling musí rozumný soukromý investor očekávat návratnost rovnající se minimálně implicitním nákladům na kapitál, které přibližně vyjadřuje vážený průměr nákladů kapitálu (WACC).
- (349) Zpráva skupiny Brattle počítá kapitálovou vnitřní míru návratnosti investice do podniku Airport Handling a kontroluje, zda se rovná jejímu WACC nebo je vyšší. Zpráva používá dvě alternativní hodnoty WACC. První je [...] (*) %, která je podle zprávy WACC po zdanění bez úvěru použitý v obchodním plánu⁽⁴³⁾. Druhá je [...] (*) % a je ve zprávě vypočítaná jako nižší mez implicitních nákladů na kapitál. V závislosti na konečné hodnotě investice odhaduje zpráva skupiny Brattle, že se očekávaná kapitálová návratnost investice do Airport Handling pohybuje od [...] (*) % do [...] (*) %. Výpočty ukazují, že ve všech scénářích přesahuje očekávaná vnitřní míra návratnosti implicitní náklady na kapitál, a tudíž je investice zisková.
- (350) Komise poznamenává, že časový horizont obchodního plánu (2014–2017) je poměrně krátký. Z tohoto důvodu může být citlivý vůči odchylkám v základních předpokladech. Avšak na tuto časovou linii je třeba pohlížet ve světle následujících skutečností. Zaprvé, obchodní plán byl vypracován pro provozovatele letiště SEA, který po mnoho let vlastnil dceřinou společnost pro letištní odbavování. Zadruhé, v SEAH restrukturalizace již probíhala a bylo již dosaženo významného zvýšení produktivity. Proto se nezdá nerozumné omezovat rozsah obchodního plánu na minimum nezbytné pro zkušeného investora, jakým SEA je.
- (351) Komise konstatuje, že se některé klíčové předpoklady obchodního plánu z listopadu 2013 obecně naplnily, zejména z hlediska ziskovosti a podílu na trhu. Podnik Airport Handling byl v zisku již v prvním roce své činnosti: Podle výsledovky za období od září 2014 do srpna 2015 dosáhl podnik EBIT [...] (*) EUR.
- (352) Závěrem se Komise domnívá, že pomocí předpokladů týkajících se vývoje nákladů práce a podílu na trhu, které se nejeví jako nerozumné, vykazuje obchodní plán u kapitálové injekce ve výši 25 milionů EUR dostatečně vysokou návratnost vlastního kapitálu pro podnik SEA.

7.2.4. Závěr týkající se selektivní hospodářské výhody

- (353) Komise vyvozuje, že podnik SEA učinil dostatečná opatření k omezení rizik konstatování hospodářské kontinuity. Obchodní plán se opíral o předpoklady, které by rozumný soukromý investor, jenž má velké zkušenosti z odvětví letištního odbavování a jehož cílem je restrukturalizace podniku, pokládal za proveditelné a dostatečné k určení budoucí ziskovosti podniku Airport Handling. Investice SEA do podniku Airport Handling tudíž nepředstavuje výhodu, kterou by Airport Handling nemohl získat za běžných tržních podmínek.

7.2.5. Závěr o přítomnosti státní podpory v investici podniku SEA do podniku Airport Handling

- (354) Investice neobsahuje žádnou výhodu, kterou by podnik Airport Handling nemohl získat za běžných tržních podmínek. Jedno z kumulativních kritérií podle čl. 107 odst. 1 SFEU tak není splněno. V důsledku toho investice nepředstavuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU,

(*) Obchodní tajemství.

⁽⁴³⁾ Tento WACC je podle zprávy skupiny Brattle vyšší, jelikož zohledňuje rizika specifická pro daný projekt prostřednictvím zvýšení beta faktoru vlastního kapitálu.

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

1. Proces, který vedl k likvidaci podniku SEA Handling S.p.A. a založení podniku Airport Handling S.p.A., neměl za následek hospodářskou kontinuitu mezi těmito dvěma podniky.

2. Podnik Airport Handling nenese odpovědnost za vrácení státní podpory, která byla v rozhodnutí Komise C(2012) 9448 ze dne 19. prosince 2012, opraveném rozhodnutím C(2013) 1668 ze dne 22. března 2013 o podpoře poskytnuté podnikem SEA jeho dceřiné společnosti SEA Handling S.p.A. v letech 2002–2010, shledána neslučitelnou.

Článek 2

Založení a kapitalizace, kterou Itálie provedla ve prospěch společnosti Airport Handling S.p.A., ve výši 25 milionů EUR, nepředstavuje podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Článek 3

Toto rozhodnutí je určeno Italské republice.

V Bruselu dne 5. července 2016.

Za Komisi

Margrethe VESTAGER

členka Komise

ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) 2017/2112**ze dne 6. března 2017****o opatření / režimu podpory / státní podpoře SA.38454 – 2015/C (ex 2015/N), kterou Maďarsko zamýšlí poskytnout na podporu rozvoje dvou nových jaderných reaktorů v jaderné elektrárně Paks II**

(oznámeno pod číslem C(2017) 1486)

(Pouze anglické znění je závazné)**(Text s významem pro EHP)**

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 108 odst. 2 první pododstavec této smlouvy,

s ohledem na Dohodu o Evropském hospodářském prostoru, a zejména na čl. 62 odst. 1 písm. a) této dohody,

poté, co vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek ⁽¹⁾ a s ohledem na tyto připomínky,

vzhledem k těmto důvodům:

1. POSTUP

- (1) Na základě článků v tisku a neformálních kontaktů s maďarskými orgány zahájila Komise dne 13. března 2014 předběžné vyšetřování možné státní podpory při stavbě jaderné elektrárny Paks II (dále jen „Paks II“) pod číslem SA.38454 (2014/CP).
- (2) Poté, co proběhlo několik výměn informací a formálních setkání, maďarské orgány dne 22. května 2015 oznámily opatření z důvodu právní jistoty, v němž se uvádí, že projekt nezahrnuje žádnou státní podporu ve smyslu článku 107 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“).
- (3) Dopisem ze dne 22. května 2015 Maďarsko oznámilo Komisi opatření k poskytnutí finančního příspěvku na výstavbu dvou nových jaderných reaktorů v jaderné elektrárně v Paksu.
- (4) Dopisem ze dne 23. listopadu 2015 Komise oznámila Maďarsku, že se rozhodla zahájit ve věci výše uvedeného opatření řízení podle čl. 108 odst. 2 SFEU (dále jen „rozhodnutí o zahájení řízení“). Toto rozhodnutí Komise bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ⁽²⁾. Komise vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek.
- (5) Maďarsko zaslalo své připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení dne 29. ledna 2016.
- (6) Komise obdržela připomínky zúčastněných stran. Postoupila je Maďarsku, které dostalo příležitost na ně reagovat. Jeho připomínky byly přijaty dopisem ze dne 7. dubna 2016.
- (7) Maďarsko předložilo další informace dne 21. dubna, 27. května, 9. června, 16. června, 28. července 2016, 16. ledna 2017 a 20. února 2017.
- (8) Dne 12. září 2016 předložily maďarské orgány prohlášení o upuštění od použití příslušného jazyka a dohodly se, že rozhodnutí bude přijato v anglickém jazyce a anglické znění bude závazné.

2. PODROBNÝ POPIS OPATŘENÍ**2.1. POPIS PROJEKTU**

- (9) Opatření spočívá ve výstavbě dvou nových jaderných reaktorů (jednotek 5 a 6) v Maďarsku, jejichž výstavba je plně financována maďarským státem ve prospěch společnosti Paks II (*MVM Paks II Nuclear Power Plant Development Private Company Limited by Shares*), která bude nové reaktory vlastnit a provozovat.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 8, 12.1.2016, s. 2.

⁽²⁾ Viz poznámka pod čarou 1.

- (10) Ruská federace a Maďarsko uzavřely dne 14. ledna 2014 mezivládní dohodu o jaderném programu⁽³⁾. Na základě této dohody budou obě země spolupracovat na údržbě a dalším rozvoji stávající jaderné elektrárny Paks. To zahrnuje návrh, výstavbu, uvedení do provozu a vyřazení z provozu dvou nových jednotek elektrárny 5 a 6 s reaktory typu VVER (vodo-vodní energetický reaktor) s instalovaným výkonem každé jednotky nejméně 1 000 MW⁽⁴⁾ kromě stávajících jednotek 1–4. Provoz jednotek 5 a 6 je určen k vyrovnání ztráty kapacity, ke které dojde při vyřazení jednotek 1–4 (celkem 2 000 MW). Maďarsko uvedlo, že jednotky 1–4 budou v provozu do konce roku 2032, 2034, 2036 a 2037 v uvedeném pořadí, a to bez předpokládané vyhlídky na další prodloužení životnosti.
- (11) Podle mezivládní dohody⁽⁵⁾ by jak Rusko, tak i Maďarsko označily jednu zkušenou státem vlastněnou a kontrolovanou organizaci, která by byla finančně a technicky odpovědná za plnění svých závazků jako dodavatele/vlastníka ve vztahu k projektu.
- (12) Rusko jmenovalo k výstavbě dvou nových reaktorů (jednotek 5 a 6) akciovou společnost *Nizhny Novgorod Engineering Company Atomenergoproekt* (NIAEP) a Maďarsko jmenovalo společnost *MVM Paks II Nuclear Power Plant Development Private Company Limited by Shares*⁽⁶⁾ (Paks II) jako jejich vlastníka a provozovatele.
- (13) Zatímco mezivládní dohoda stanoví obecná práva a povinnosti týkající se spolupráce v oblasti jaderné energie mezi oběma zeměmi, podrobné provedení mezivládní dohody bude specifikováno v samostatných dohodách nazvaných „prováděcí dohody“⁽⁷⁾, a to následovně:
- a) smlouva o inženýrských, pořízovacích a stavebních pracích na výstavbě dvou nových jednotek VVER 1200 (V491), jednotek 5 a 6 elektrárny v Paksii, bude nazvaná „smlouva o inženýrských, pořízovacích a stavebních pracích“;
  - b) smlouva stanovící podmínky pro spolupráci při provozu a údržbě nových reaktorů bude nazvaná „smlouva o provozu a údržbě“;
  - c) dohoda o podmínkách dodávky paliva a nakládání s vyhořelým palivem.
- (14) Akciová společnost NIAEP a společnost Paks II uzavřely dne 9. prosince 2014 smlouvu o inženýrských, pořízovacích a stavebních pracích, v níž bylo stanoveno, že provoz dvou nových jednotek 5 a 6 má být zahájen v letech 2025 a 2026.
- (15) Rusko se také samostatně zavázalo poskytnout Maďarsku státní půjčku na financování rozvoje Paks II. Tato půjčka se řídí mezivládní dohodou o financování⁽⁸⁾ a stanoví poskytnutí revolvingového úvěru ve výši 10 miliard EUR, který se poskytuje výlučně na návrh, výstavbu, uvedení do provozu jednotek 5 a 6 elektrárny Paks II. Maďarsko použije tento revolvingový úvěr k přímému financování investic do elektrárny Paks II nezbytných pro návrh, výstavbu, uvedení do provozu nových jednotek 5 a 6, jak je uvedeno v mezivládní dohodě o financování. Kromě mezivládní dohody o financování poskytne Maďarsko z vlastního rozpočtu dodatečnou částku ve výši až 2,5 miliardy EUR na financování investic společnosti Paks II.
- (16) Kromě investiční podpory uvedené v 15. bodě odůvodnění Maďarsko nezamýšlí poskytnout společnosti Paks II žádnou jinou finanční podporu, jakmile budou jednotky 5 a 6 vybudovány. Nové jednotky budou fungovat za tržních podmínek bez jakýchkoliv stálých výnosů nebo zaručené ceny. Maďarsko se domnívá, že v této fázi nebude nutné žádné navýšení dluhu přímo společností Paks II.

⁽³⁾ Dohoda mezi vládou Ruské federace a vládou Maďarska o spolupráci při mírovém využívání jaderné energie uzavřená dne 14. ledna 2014 a ratifikovaná maďarským parlamentem v roce 2014 zákonem č. II z roku 2014 (2014. évi II. Törvény a Magyarország Kormánya És az Oroszországi Föderáció Kormánya közötti nukleáris energia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről szóló Egyezmény kihirdetéséről).

⁽⁴⁾ Maďarské orgány předpokládají, že reaktory mají čistý výkon 1 180 MW na jednotku.

⁽⁵⁾ Článek 3 mezivládní dohody.

⁽⁶⁾ Usnesení vlády č. 1429/2014. (VII. 31.) [A Kormány 1429/2014. (VII. 31.) Korm. Határozata a Magyarország Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya közötti nukleáris energia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről szóló Egyezmény kihirdetéséről szóló 2014. évi II. törvény szerinti Magyar Kijelölt Szervezet kijelölése érdekében szükséges intézkedésről].

⁽⁷⁾ Článek 8 mezivládní dohody.

⁽⁸⁾ Dohoda mezi vládou Ruské federace a vládou Maďarska o poskytnutí státní půjčky maďarské vládě za účelem financování výstavby jaderné elektrárny v Maďarsku uzavřená dne 28. března 2014.

2.2. CÍL OPATŘENÍ

- (17) Jak je vysvětleno v rozhodnutí o zahájení řízení, jaderná elektrárna Paks je jediná jaderná elektrárna v Maďarsku. Patří společnosti Magyar Villamos Művek Zártkörűen Működő Részvénytársaság (dále jen „skupina MVM“) ⁽⁹⁾, která vyrábí elektřinu a obchoduje s ní a je 100 % vlastněna státem. Její čtyři jednotky mají celkový instalovaný výkon 2 000 MW a každá z nich je v současné době vybavena ruskou technologií (VVER-440/V213). Jednotky budou postupně do roku 2037 vyřazovány (viz 10. bod odůvodnění).
- (18) Výroba elektřiny z jaderných zdrojů hraje v maďarské skladbě zdrojů energie strategickou úlohu, neboť zhruba 50 % celkové vnitrostátní výroby elektřiny pochází ze stávajících čtyř reaktorů jaderné elektrárny Paks ⁽¹⁰⁾.
- (19) Na základě těchto cílů:
- zachování rozumného podílu národních zdrojů a
  - snižování závislosti Maďarska na dovozu při současném zachování v souladu s vnitrostátní politikou v oblasti klimatu

vláda požádala skupinu MVM, aby prozkoumala alternativy k rozšíření výroby elektřiny v jaderných elektrárnách. Studie proveditelnosti, kterou připravila skupina MVM, prozkoumala implementaci a financování nové jaderné elektrárny, která by mohla být integrována do systému elektrické energie a která by mohla být provozována hospodárným, bezpečným a k životnímu prostředí šetrným způsobem. Na základě této studie proveditelnosti, předložené v roce 2008 skupinou MVM, vláda navrhla projekt maďarskému parlamentu, který souhlasil se zahájením přípravných prací na implementaci nových jednotek jaderné elektrárny v Paks ⁽¹¹⁾. To bylo podpořeno výpočty, které ukázaly, že do roku 2025 se předpokládá vyřazení 6 000 MW z 8 000 až 9 000 MW hrubého instalovaného výkonu v důsledku odstavení zastaralých elektráren. Tyto elektrárny měly být částečně nahrazeny rozšířením jaderné elektrárny Paks.

- (20) V roce 2011 byla realizována národní energetická strategie na období do roku 2030 ⁽¹²⁾. Tato strategie se zaměřuje na scénář založený na jaderné energii, uhlí a „zelené“ energii pro Maďarsko. Maďarský provozovatel přenosové soustavy (PPS) MAVIR předpovídá, že do roku 2026 bude v Maďarsku potřeba přinejmenším 5,3 GW nové výrobní kapacity a do roku 2031 o něco více než 7 GW, a to v důsledku budoucí poptávky a vyřazování stávající výrobní kapacity v Maďarsku ⁽¹³⁾. Společnost MAVIR rovněž předpovídá, že téměř celý stávající výrobní park uhelných elektráren bude v letech 2025 až 2030 vyřazen a že instalovaný výkon plynových jednotek v Maďarsku klesne přibližně o 1 GW, jak ukazuje tabulka 1 předložená Maďarskem dne 16. ledna 2017. Maďarsko uvedlo, že studie společnosti MAVIR při odhadu požadovaných 7 GW nové kapacity nezohledňuje dovoz ani nové instalované kapacity.

Tabulka 1

Očekávané vyřazení vnitrostátního instalovaného výkonu do roku 2031

	(MW)	
	Existing	Phase-out
Nuclear	2 000	
Coal	1 292	1 222
Natural gas	3 084	960

⁽⁹⁾ Pro více informací o skupině MVM viz 18. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

⁽¹⁰⁾ Údaje o maďarské elektrické soustavě (Mavir, 2014) – https://www.mavir.hu/documents/10262/160379/VER_2014.pdf/a0d9fe66-e8a0-4d17-abc2-3506612f83df, cit. 26. října 2015.

⁽¹¹⁾ 25/2009. (IV.4.) OGY Határozat a paksi bővítés előkészítéséről.

⁽¹²⁾ Národní energetická strategie (Ministerstvo pro národní rozvoj, Maďarsko, 2011): <http://2010-2014.kormany.hu/download/7/d7/70000/Hungarian%20Energy%20Strategy%202030.pdf>

⁽¹³⁾ A magyar villamosenergia-rendszer közép- és hosszú távú forrásoldali kapacitásfejlesztése (Střednědobý a dlouhodobý vývoj výrobních aktiv maďarského systému elektrické energie): https://www.mavir.hu/documents/10258/15461/Forr%C3%A1s_szemz%C3%A9s_2016.pdf/462e9f51-cd6b-45be-b673-6f6afea6f84a (Mavir, 2016).

	(MW)	
	Existing	Phase-out
Oil	410	
Intermittent renewables/weather-dependent	455	100
Other renewables	259	123
Other non-renewables	844	836
Sum	8 344	3 241

Zdroj: maďarské orgány (Mavir).

- (21) Maďarsko a Rusko uzavřely mezivládní dohodu s cílem rozvíjet nové kapacity v Paks. Maďarsko vysvětlilo, že zachováním jaderné energie ve skladbě zdrojů energie by mohlo řešit potřebu nahrazení postupně vyřazovaných kapacit, rozvoje nových kapacit a naplňování cíle Maďarska, pokud jde o cíle Unie v oblasti klimatu (zejména ty, které souvisejí s očekávaným snížením emisí CO₂).

2.3. POPIS NOVÝCH JEDNOTEK – TECHNOLOGIE, KTERÁ MÁ BÝT POUŽITA

- (22) Nové jednotky 5 a 6 jaderné elektrárny Paks II budou vybaveny technologií VVER 1200 (V491) a bude se jednat o pokročilejší reaktory generace III+. Maďarsko vysvětluje, že technické specifikace jednotek, které mají být použity v elektrárně Paks II, ve výsledku přinesou kromě zvýšených bezpečnostních prvků také značné výhody oproti stávajícím jednotkám jaderné elektrárny Paks, jako je zvýšená účinnost a hospodárnější provoz.
- (23) Kromě výrazně vyššího instalovaného výkonu VVER 1200 (V491) existuje také podstatný rozdíl v předpokládané provozní životnosti (60 let pro jednotky VVER 1200 oproti 30 letům pro stávající jednotky jaderné elektrárny Paks) a širší ovladatelnosti, která umožňuje, aby byla kapacita jednotlivých jednotek v určitém rozsahu upravována podle potřeby sítě.
- (24) Snížení množství paliva, které nové jednotky vyžadují, odráží také technologická zlepšení v posledních letech. Namísto stávajícího dvanáctiměsíčního palivového cyklu mohou nové jednotky fungovat v osmnáctiměsíčním cyklu. To znamená, že nové jednotky budou vyžadovat méně odstavení za rok pro doplnění paliva a zařízení bude schopno pracovat průměrně ročně delší dobu a tak nebude ztrácet výrobní čas.
- (25) Technické specifikace také ukazují, že hustota výkonu, která bude poskytována novými palivovými kazetami, bude výrazně vyšší než u stávajících palivových kazet. To pak znamená, že lze dosáhnout vyššího výkonu na hmotnostní jednotku palivového materiálu, což může zlepšit ekonomické výsledky elektrárny.

2.4. PŘÍJEMCE

- (26) Jak je vysvětleno v oddíle 2.3 rozhodnutí o zahájení řízení, příjemcem opatření je společnost Paks II, která je v současné době vlastněna maďarským státem. Práva akcionářů vykonává úřad předsedy vlády. Společnost Paks II bude vlastnit a provozovat jednotky reaktorů 5 a 6, které budou hrazeny maďarským státem.
- (27) Bod odůvodnění 19 rozhodnutí o zahájení řízení vysvětluje, jak byly akcie společnosti Paks II, které původně držela skupina MVM, převedeny na maďarský stát⁽¹⁴⁾. Podle informací předložených Maďarskem dne 30. ledna 2016 byla kupní cena převodu 10,156 miliardy HUF, což je přibližně 33 milionů EUR.

⁽¹⁴⁾ Vyhláška ministra pro národní rozvoj č. 45/2014. (XI.14.) [45/2014. (XI.14.) NFM rendelet az MVM Paks II. Atomerómű Fejlesztő Zártkörűen Működő Részvénytársaság felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét gyakorló szervezet kijelöléséről].

2.5. STRUKTURA FINANCOVÁNÍ PROJEKTU A PRÁVA A POVINNOSTI VYPLYVAJÍCÍ ZE SMLOUVY O INŽENÝRSKÝCH, POŘIZOVACÍCH A STAVEBNÍCH PRACÍCH

2.5.1. MEZIVLÁDNÍ DOHODA O FINANCOVÁNÍ

- (28) V rámci mezivládní dohody ⁽¹⁵⁾ poskytlo Rusko Maďarsku státní půjčku ve formě revolvingového úvěru ve výši 10 miliard EUR na financování rozvoje jednotek 5 a 6 jaderné elektrárny v Paks. Úroková sazba úvěru se pohybuje mezi 3,95 % a 4,95 % ⁽¹⁶⁾. Půjčka je vyčleněna na návrh, výstavbu, uvedení do provozu těchto nových jednotek elektrárny.
- (29) Mezivládní dohoda o financování stanoví, že Maďarsko musí půjčku použít na financování 80 % hodnoty smlouvy o inženýrských, pořizovacích a stavebních pracích na provedení prací a služeb a dodávky zařízení, zatímco zbývajících 20 % smlouvy o inženýrských, pořizovacích a stavebních pracích bude uhrazen Maďarskem (viz 15. bod odůvodnění). Půjčku musí Maďarsko využít do roku 2025.
- (30) Půjčku musí Maďarsko vrátit do 21 let od 15. března nebo 15. září od data uvedení do provozu obou nových jednotek 5 a 6 jaderné elektrárny, nejpozději však do 15. března 2026 ⁽¹⁷⁾.
- (31) Platby v rámci mezivládní dohody o financování lze uskutečnit pouze po vydání žádosti Ministerstva pro národní hospodářství Maďarska a oznámení o schválení Ministerstvem financí Ruska.

2.5.2. SMLOUVA O INŽENÝRSKÝCH, POŘIZOVACÍCH A STAVEBNÍCH PRACÍCH

- (32) Podle smlouvy o inženýrských, pořizovacích a stavebních pracích musí akciová společnost NIAEP dodat dva reaktory podle podrobných technických specifikací v dohodnutých termínech a za dohodnutou jednorázovou cenu ([...] ^(*) miliard EUR). Všechny dosud nedefinované náklady se považují za zahrnuté do této ceny [...] ⁽¹⁸⁾.
- (33) Smlouva stanoví, že za určitých okolností bude vyplacena náhrada škody ⁽¹⁹⁾, [...].
- (34) [...]
- (35) [...]

2.5.3. VZTAH MEZI STÁTEM A PŘÍJEMCEM

- (36) Maďarsko zpočátku předpokládalo, že společnost Paks II zůstane 100 % dceřinou společností MVM Hungarian Electricity Ltd., kterou vlastní maďarský stát a obce. Od listopadu 2014 již společnost Paks II není dceřinou společností MVM Hungarian Electricity Ltd. ani součástí skupiny MVM, ale je 100 % přímým státním podnikem, který v současnosti nemá se skupinou MVM žádný právní vztah.
- (37) Pokud jde o činnost společnosti Paks II, zejména o prodej elektřiny, Maďarsko uvedlo, že v této fázi neexistuje nebo není plánována žádná samostatná dlouhodobá dohoda o prodeji elektřiny s odděleným dodavatelem. Maďarské orgány předpokládají, že elektřina vyráběná společností Paks II bude prodávána na trhu a spotřebitelům elektřiny v souladu s obvyklými tržními praktikami o smlouvách o prodeji elektřiny v základním zatížení. Podle maďarských orgánů by Paks II jako generátor základního zatížení po předpokládané dlouhé období provozu byl cenovým příjemcem podobným stávajícím výrobcům jaderné energie v Evropě.
- (38) Společnost Paks II bude vlastníkem jaderné elektrárny Paks II a během fáze výstavby obou reaktorů bude plně financována vlastním kapitálem maďarského státu. Maďarské orgány se domnívají, že v tomto stádiu nebude nutný žádný přímý závazek společnosti Paks II.
- (39) Maďarsko nebude převádět finanční prostředky potřebné pro převod kupní ceny jaderné elektrárny Paks II na účty společnosti Paks II. Největší část těchto finančních prostředků bude držet Banka pro rozvoj a zahraniční hospodářské záležitosti Ruska (Vnesheconombank). Za každý milník, který bude považován za splněný, podá společnost Paks II bance Vnesheconombank žádost o zaplacení 80 % dlužné částky přímo akciové společnosti NIAEP. Zároveň podá žádost maďarské agentuře pro správu veřejných dluhů o úhradu zbývajících 20 %.

⁽¹⁵⁾ Článek 9 mezivládní dohody.

⁽¹⁶⁾ 3,95 % do prvního dne splácení a od 4,50 % do 4,95 % v následujících 21 letech.

⁽¹⁷⁾ V každém sedmiletém období: 25 %, 35 % a 40 % skutečně využitě částky úvěru.

^(*) Utajovaná informace/obchodní tajemství.

⁽¹⁸⁾ [...]

⁽¹⁹⁾ Institut náhrady škody představuje stanovenou výši náhrady škody, která byla dohodnuta mezi smluvními stranami a je splatná jako náhrada v případě porušení konkrétních povinností vyplývajících ze smlouvy.

- (40) Zbytek finančních požadavků společnosti Paks II během fáze výstavby bude pokryt prostřednictvím vlastního kapitálu z maďarského státního rozpočtu. Počáteční částka vyčleněná během fáze výstavby bude činit až [...] miliard EUR (rozdíl mezi částkou 12,5 miliard EUR stanovenou pro projekt jaderné elektrárny v mezivládní dohodě a skutečnou kupní cenou jaderné elektrárny Paks II ve výši [...] miliard EUR). Maďarsko to považuje za strop pro státní prostředky, které lze čerpat na výstavbu jaderné elektrárny Paks II, alespoň bez dalšího posouzení. V případě, že požadavky na kapitál tuto částku překročí, Maďarsko tvrdí, že investice navýší, pokud by jeho posouzení v dané době dospělo k závěru, že je ekonomicky rozumné tak učinit.
- (41) Maďarsko tvrdí, že analýza citlivosti týkající se případných dodatečných nákladů, které by vznikly společnosti Paks II během fáze výstavby, dospěla k závěru, že by se její náklady musely zvýšit desetinásobně, aby došlo ke snížení předpokládané vnitřní míry návratnosti o 1 %. Maďarsko proto očekává malý dopad zvyšování nákladů.

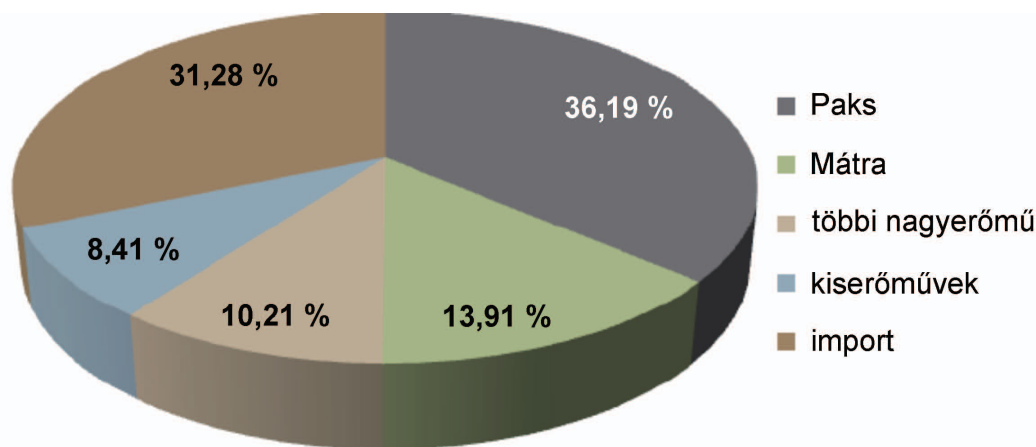
2.6. MAĎARSKÝ TRH S ELEKTŘINOU

2.6.1. POPIS MAĎARSKÉHO TRHU S ELEKTŘINOU

- (42) Současná struktura maďarského trhu s elektřinou vznikla v roce 1995, kdy byla privatizována většina velkých elektráren a dodavatelů veřejných služeb a distribučních společností. Stát si v tomto odvětví zachovává dominantní postavení prostřednictvím státem vlastněné vertikálně integrované energetické společnosti, skupiny MVM.
- (43) Studie společnosti MAVIR uvedená v 20. bodě odůvodnění vysvětluje, že od roku 2014 celková vnitrostátní spotřeba vzrostla o 2,7 % a v roce 2015 činila 43,75 TWh. Z této spotřeby činila vnitrostátní výroba 30,06 TWh, což představuje 68,72 % celkové spotřeby elektřiny (viz graf 1). Dovoz činil 13,69 TWh, což odpovídá 31,28 % celkové spotřeby. Jakožto výrobce má státem vlastněná skupina MVM významnou přítomnost na trhu, a to díky svému hlavnímu výrobnímu aktivu, jaderné elektrárně Paks, která v roce 2015 poskytla 52,67 % elektřiny z vnitrostátní výroby, jak ukazuje graf 1. Elektrárna Mátra je elektrárna spalující lignit, kterou vlastní především společnost RWE Power AG (50,92 %), přičemž skupina MVM vlastní také 26,15 % jejích akcií. Další větší (*többi nagyermű*) a menší (*kiserőművek*) elektrárny hrají nevýznamnou roli v celkové výrobní struktuře maďarského trhu. Kromě toho má vertikálně integrovaná část skupiny MVM, velkoobchodní skupina MVM Partner, dominantní postavení na velkoobchodním trhu s elektřinou⁽²⁰⁾.

Graf 1

Skladba celkové spotřeby elektřiny v Maďarsku v roce 2015

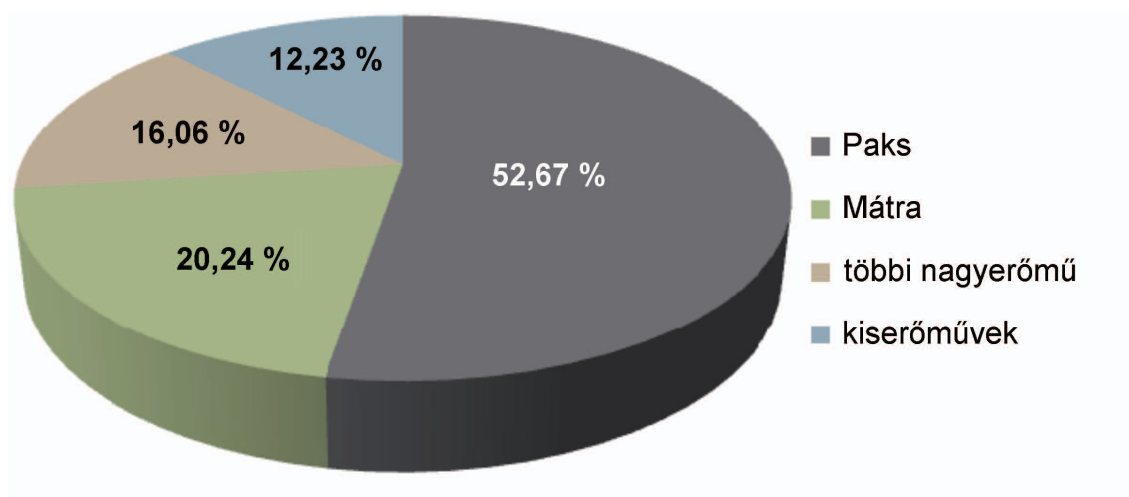
Zdroj: Střednědobý a dlouhodobý vývoj výrobních aktiv maďarského systému elektrické energie (Mavir, 2016)⁽²¹⁾.

⁽²⁰⁾ Viz rozhodnutí Maďarského energetického úřadu č. 747/2011 ze dne 14. října 2011.

⁽²¹⁾ „Többi nagyermű“ znamená „další velké elektrárny“, zatímco „kiserőművek“ znamená „malé elektrárny“.

Graf 2

Hrubá vnitrostátní výroba elektřiny v Maďarsku v roce 2015

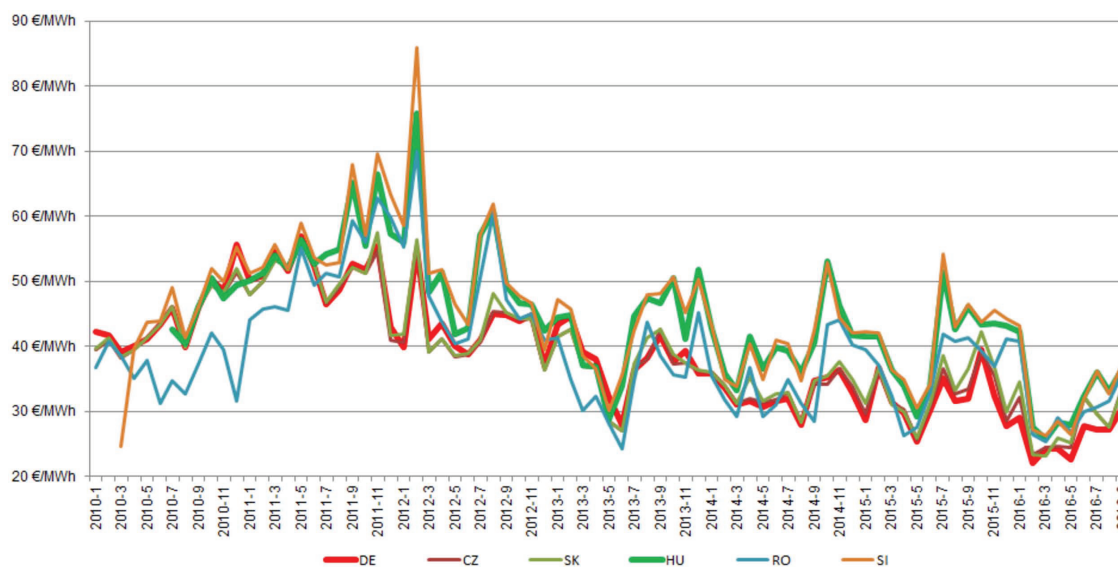

Zdroj: Střednědobý a dlouhodobý vývoj výrobních aktiv maďarského systému elektrické energie (Mavir, 2016).

- (44) V Maďarsku jsou nejběžnější velkoobchodní transakce uzavírány prostřednictvím dvoustranných dlouhodobých smluv o prodeji elektřiny, kdy výrobci souhlasí s prodejem minimálního předem definovaného objemu velkoobchodníkům a obchodníci jsou povinni zakoupit minimální objem. Dlouhodobé smlouvy o prodeji elektřiny jsou většinou uzavírány v souladu s normami stanovenými Evropskou federací obchodníků s energií.
- (45) Společnost Hungarian Power Exchange Ltd. (HUPX) začala působit v červenci 2010 jako dceřiná společnost provozovatele přenosové soustavy MAVIR. Nabízí obchody na denním trhu, jakož i fyzické obchody s futures. Obchody na denním trhu začínají každý den v 11 hodin dopoledne na základě nabídek a návrhů vztahujících se na každou hodinu následujícího dne. Obchodování se uzavírá nejpozději v 11:40. Fyzické obchody s futures lze uskutečnit na čtyři nejbližší týdny, tři nejbližší měsíce, čtyři nejbližší čtvrtletí a tři nejbližší roky. Pro takové transakce jsou určeny obchodní dny, kdy jsou nabídky a návrhy prováděny v určitém časovém intervalu. Od března roku 2016 jsou na vnitrodenním trhu HUPX obchodovatelné jak 15 minutové produkty, tak i hodinové bloky. Kromě organizovaných denních a vnitrodenních trhů uzavřela společnost HUPX dohody o spolupráci se dvěma makléřskými společnostmi, které poskytují službu nabízení mimoburzovních (OTC) obchodů za účelem zúčtování mezi společnými klienty.
- (46) Kromě denních aukcí, které neorganizuje společnost HUPX, se elektřina obchoduje také na burzách v rámci EU nebo na OTC platformách, jakož i prostřednictvím přímých dvoustranných dohod (viz 44. bod odůvodnění).
- (47) Jak je patrné z grafu 1 v 43. bodě odůvodnění, Maďarsko je čistým dovozcem elektřiny, přičemž dovoz tvoří přibližně 30 % spotřeby elektřiny v Maďarsku. Jak ukazuje graf 3, velkoobchodní cena elektřiny je v Maďarsku nejvyšší v rámci propojeného regionu sousedícího s touto zemí (tj. s výjimkou Polska nebo Slovinska).

Graf 3

Měsíční průměrné denní ceny při odběru základního výkonu v regionu střední a východní Evropy (včetně Maďarska) a Německa (2010–2016)

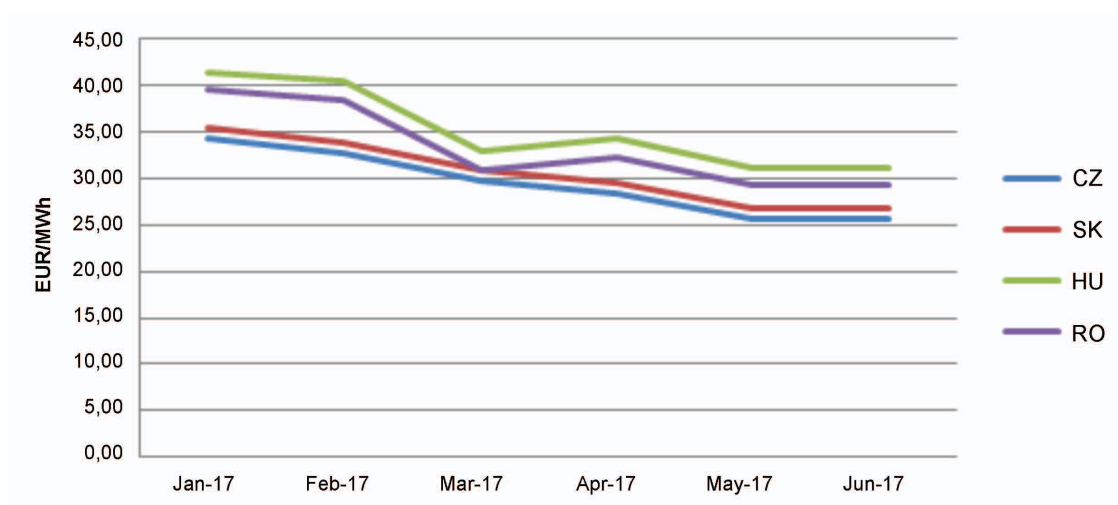

Zdroj: Evropská komise.

- (48) Krátkodobý odhad cen při odběru základního výkonu v regionu naznačuje stejný trend, tedy že maďarské ceny při odběru základního výkonu budou nejvyšší v regionu (viz graf 4).

Graf 4

Regionální ceny futures při odběru základního výkonu pro období leden až červen 2017

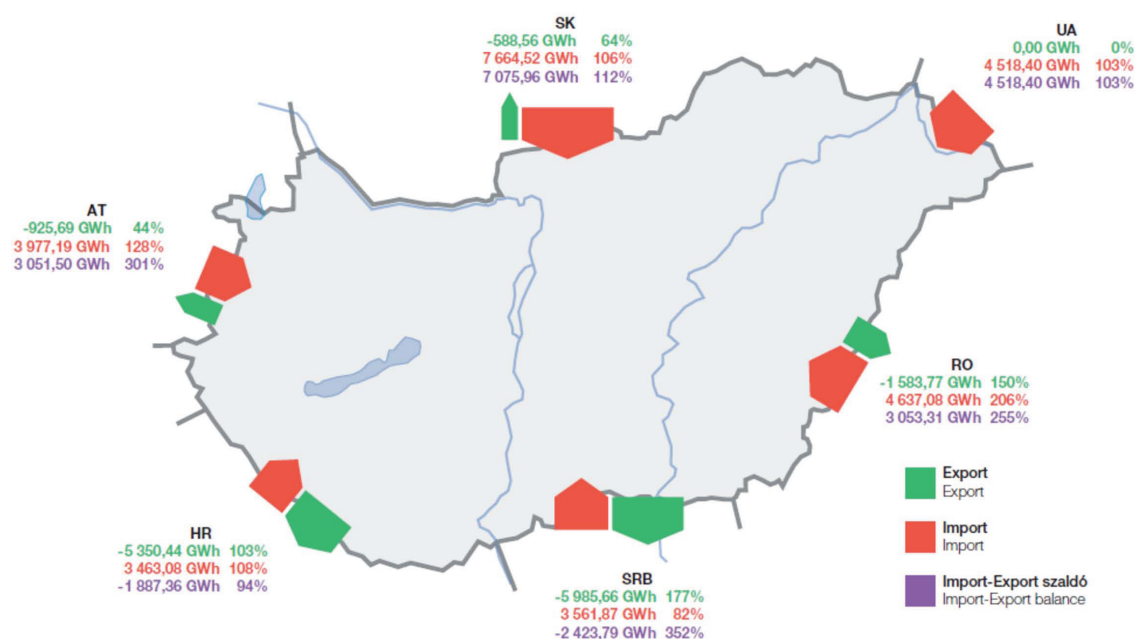

Zdroj: Evropská komise (na základě údajů zveřejněných společností Power Exchange Central Europe) (<https://www.pxe.cz/Kurzovni-Listek/Oficialni-KL/>).

- (49) Země je dobře propojena se sousedními zeměmi – kapacita propojení elektrické energie v roce 2014 činila 30 %, což je více, než je cíl pro rok 2020 ⁽²²⁾. V roce 2014 začalo fungovat propojení česko-slovensko-maďarsko-rumunského trhu, což vedlo k nárůstu likvidity HUPX a k poklesu cenové nestálosti. Graf 5 shrnuje údaje o výměně elektřiny se sousedními zeměmi v roce 2014.

Graf 5

Výměna elektřiny mezi Maďarskem a sousedními zeměmi

Zdroj: Údaje o maďarské elektrické soustavě (Mavir, 2014).

2.6.2. POPIS PŘEDPOKLÁDANÉHO VÝVOJE MAĎARSKÉHO TRHU S ELEKTRINOU

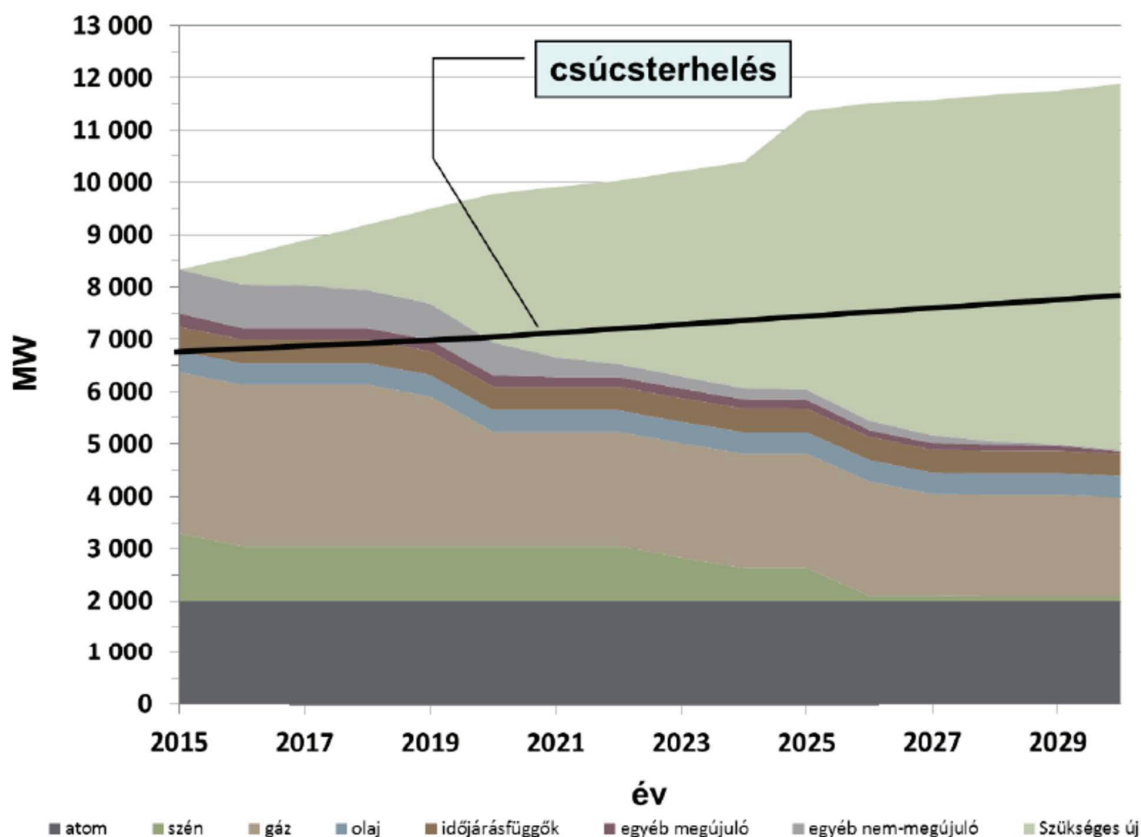
- (50) Na základě studie společnosti MAVIR ⁽²³⁾ uvedené v 20. bodě odůvodnění bude téměř celý výrobní park uhelných elektráren mezi lety 2025 a 2030 vyřazen a instalovaný výkon plynových jednotek v Maďarsku klesne o 1 GW. Ve srovnání s odhadu růstu špičkového zatížení se předpokládá, že dostupná výrobní kapacita vnitrostátních výrobců energie klesne do roku 2021 pod úroveň špičkového zatížení. V důsledku toho provozovatel přenosové soustavy odhaduje, že maďarský trh bude potřebovat nejméně 5,3 GW dodatečné nové kapacity výroby elektřiny do roku 2026 a o něco více než 7 GW do konce období, na něž se prognóza vztahuje, v roce 2031. To je znázorněno níže v grafu 6, který ukazuje, že bude vyžadováno značné množství instalovaného výkonu nad rámec rostoucího špičkového zatížení. Maďarsko ve svém podání ze dne 16. ledna 2017 vysvětlilo, že má povinnost zajistit určitou úroveň zbývající kapacity odrážející standardní postupy PPS sítě ENTSO-E. Zbývající kapacita představuje rozdíl mezi vnitrostátní spolehlivou dostupnou kapacitou spolu s vnitrostátní výrobní kapacitou a se špičkovým zatížením a rezervou systémových služeb. Zbývající kapacita je součástí vnitrostátní výrobní kapacity, která zůstává v systému k pokrytí jakýchkoliv naplánovaných vývozu, neočekávaných změn zatížení, rezervy systémových služeb a neplánovaných výpadků ve vztažném bodě.

⁽²²⁾ Zpráva o energetickém odvětví v Maďarsku (Evropská komise – 2014): https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2014_countryreports_hungary.pdf, cit. 26. října 2015.

⁽²³⁾ A magyar villamosenergia-rendszer közép- és hosszú távú forrásoldali kapacitásfejlesztése (Střednědobý a dlouhodobý vývoj výrobních aktiv maďarského systému elektrické energie): https://www.mavir.hu/documents/10258/15461/Forr%C3%A1selemz%C3%A9s_2016.pdf/462e9f51-cd6b-45be-b673-6f6afea6f84a (Mavir, 2016).

Graf 6

Dodatečné požadavky na kapacitu v maďarském odvětví elektrické energie

5. ábra A forrásleltésítés szükségessége

Zdroj: Střednědobý a dlouhodobý vývoj výrobních aktiv maďarského systému elektrické energie (Mavir, 2016) („Csúcsterhelés“ znamená „špičkové zatížení“).

- (51) Maďarsko uvádí, že navzdory tvrzením o relativně vysokém požadavku na novou výrobní kapacitu, údaje Platts Powervision naznačují, že ve skutečnosti se buduje poměrně málo nových kapacit, jak je uvedeno v tabulce 2. Maďarsko také tvrdí, že podle údajů společnosti Platt je jedinou elektrárnou, která je v současné době v Maďarsku ve výstavbě, zařízení na výrobu energie z odpadů o výkonu 44 MW. Maďarsko dále vysvětluje, že ačkoliv existují plány investorů na výstavbu větších (plynových) elektráren, žádný z těchto projektů nelze považovat za potvrzený, jelikož investorům dosud nevznikly podstatné nevratné výdaje, jako jsou náklady na výstavbu, které by prokázaly odhodlání projekt skutečně uskutečnit.

Tabulka 2

Nové kapacity, které mají být budovány v maďarském odvětví elektrické energie

Plant	Plant Type	Primary Fuel	Nameplate MW	Online Year	Status
Dunaujvaros Chp	Waste	Biomass	44	2016	Under Constr
Szeged Ccgt	CC/Cogen	Natural Gas	460	2017	Advan Develop
Szeged Ccgt	CC/Cogen	Natural Gas	460	2017	Advan Develop

Plant	Plant Type	Primary Fuel	Nameplate MW	Online Year	Status
Csepel III	CC/Cogen	Natural Gas	430	2018	Advan Develop
Tolna	Wind	Wind	260	2018	Early Develop
Gyor Region	Wind	Wind	300	2019	Early Develop
Szazhalombatta— Dunai Refinery	CC	Natural Gas	860	2020	Advan Develop
Almasfuzito	Coal	Coal Generic	435	2020	Proposed

Source: Platts Powervision, data accurate as of September 2015.

2.7. DŮVODY VEDOUcí K ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ

- (52) V květnu 2015 Maďarsko oznámilo Komisi své plány na investice do výstavby dvou nových jaderných reaktorů v elektrárně Paks z důvodu právní jistoty a tvrdilo, že opatření nepředstavuje státní podporu, neboť stát jedná jako tržní investor, který usiluje o dosažení přiměřeného zisku. V rozhodnutí o zahájení řízení Komise vyjádřila obavy, že opatření bude znamenat státní podporu ve smyslu článku 107 SFEU, a to na základě informací dostupných v dané fázi. Komise zejména vyjádřila vážné pochybnosti o tom, zda opatření představuje pro Paks II selektivní výhodu, jelikož Maďarsku během fáze oznamování nevzniklo námitku proti existenci ostatních prvků státní podpory.
- (53) Důvody pro pochybnosti vyplynuly z výsledku testu zásady investora v tržním hospodářství (dále jen „ZITH“), který posuzuje, zda by investor na trhu investoval do projektu za stejných podmínek jako veřejný investor v okamžiku přijetí rozhodnutí o provedení veřejné investice⁽²⁴⁾. Test ZITH je uznán také judikaturou⁽²⁵⁾.
- (54) Z formálního hlediska test ZITH usiloval o zdůvodnění toho, zda by očekávaná vnitřní míra návratnosti investice byla vyšší než čistě tržní měřítko vážených průměrných nákladů na kapitál (WACC) s ohledem na projekt, kterého se investice týká⁽²⁶⁾. Zatímco Maďarsko odhadovalo, že vnitřní míra návratnosti projektu je větší než čistě tržní měřítko vážených průměrných nákladů na kapitál, Komise vyjádřila pochybnosti o tom, zda by vážené průměrné náklady na kapitál neměly být považovány za vyšší.
- (55) Vzhledem k pochybnostem ohledně existence státní podpory Komise dále zkoumala, zda by případná opatření státní podpory mohla být považována za slučitelná s vnitřním trhem. Avšak vzhledem k tomu, že maďarské orgány měly za to, že se na opatření nevztahuje státní podpora, maďarské orgány v předběžné fázi nepředložily důvody, na základě kterých by opatření bylo slučitelné s vnitřním trhem. Komise rovněž vyjádřila pochybnosti o tom, že opatření nespadá do oblasti působnosti sdělení Komise – Pokyny pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky na období 2014–2020⁽²⁷⁾, jelikož se tyto pokyny nevztahují na opatření v oblasti jaderné energie a radioaktivního odpadu. Přestože Komise dospěla k závěru, že pro posouzení oznámeného opatření nebyly použitelné žádné jiné pokyny, Komise rovněž dospěla k závěru, že může opatření prohlásit za přímo slučitelné podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU, pokud má opatření dosáhnout cíle společného zájmu, je nezbytné a přiměřené a pokud pozitivní dopady dosažení společného cíle převažují nad negativními dopady na hospodářskou soutěž a obchod.

⁽²⁴⁾ Test ZITH je standardním testem k posouzení existence podpory a Maďarsko jej také použilo ve svých ekonomických analýzách předložených před a po oznámení případu. Komise pečlivě vyhodnotila a následně doplnila analýzu ZITH předloženou Maďarskem, aby vyvodila své vlastní posouzení existence podpory.

⁽²⁵⁾ T-319/12 a T-321/12 – Španělsko a Ciudad de la Luz v. Komise, ECLI:EU:T:2014:604, bod 40, T-233/99 a T-228/99 – Land Nordrhein-Westfalen v. Komise, ECLI:EU:T:2003:57, bod 245.

⁽²⁶⁾ Obecně existují dva neobvyklejší zdroje kapitálu: vlastní kapitál a kapitál z (finančních) úvěrů. Celkové náklady na kapitál odpovídají váženým průměrným nákladům na kapitál (WACC), které berou v úvahu poměr vlastního kapitálu a finančních úvěrů.

⁽²⁷⁾ Úř. věst. C 200, 28.6.2014, s. 1.

- (56) Komise vyjádřila pochybnosti o tom, zda lze opatření považovat za přiměřené, tj. zda je opatření omezeno na minimální úroveň investiční podpory, která je nezbytná pro úspěšnou výstavbu dodatečných jednotek na výrobu elektřiny pro dosažení sledovaného společného cíle. Příjemce by získal výrobní prostředky, aniž by čelil zvláštnímu riziku spojenému s náklady na refinancování, kterému by čelili ostatní účastníci trhu. Komisi nebyly poskytnuty žádné důkazy o tom, jak by Maďarsko zabránilo takovému nadměrnému vyrovnání.
- (57) Komise zdůraznila, že maďarský trh s výrobou elektřiny se vyznačuje poměrně vysokou koncentrací trhu, přičemž stávající jaderná elektrárna Paks zajišťuje okolo 50 % vnitrostátní výroby. Při neexistenci nových kapacit by výroba elektřiny jadernou elektrárnou Paks a Paks II pravděpodobně zajišťovala ještě větší část zásobovacího trhu, což by mohlo narušovat maďarský trh s elektřinou. Maďarsko Komisi neposkytlo podrobné důkazy o tom, jak by zajistilo nepřetržité nezávislé fungování stávajících a nových výrobních aktiv.
- (58) Komise nakonec poznamenala, že v důsledku zvláštností maďarského trhu s elektřinou by provoz elektrárny Paks II mohl způsobit riziko likvidity na velkoobchodním trhu tím, že omezí počet nabízených dodávek na trhu. V závislosti na způsobu prodeje elektřiny vyrobené novými reaktory na trhu by mohla být významně ovlivněna likvidita, mohly by se zvýšit překážky vstupu a hospodářská soutěž na různých úrovních trhu by mohla být narušena. Maďarsko neposkytlo podrobné vysvětlení toho, jak bude společnost Paks II obchodovat s elektřinou a jak bude zajištěna likvidita trhu.
- (59) Komise proto vyjádřila pochybnosti o tom, že by opatření mohlo zahrnovat státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU.
- (60) Vzhledem k tomu, že neexistují dostatečné důkazy, nebyla Komise schopna dospět k žádným závěrům ohledně slučitelnosti takového opatření s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. c). Kromě toho, na základě pochybností uvedených v rozhodnutí o zahájení řízení a vzhledem k tomu, že v dané době Maďarsko neposkytlo argumenty ohledně slučitelnosti, Komise zkoumala řadu obav o narušení hospodářské soutěže a možnosti, že Paks II může být nadměrně kompenzována.
- (61) Pokud jde o pochybnosti ohledně přiměřenosti vyjádřené výše v 56. bodě odůvodnění, Komise zkoumala, zda by společnost Paks II mohla v důsledku podpory reinvestovat zisky, které nejsou vyplaceny státu ve formě dividend, za účelem rozvoje nebo nákupu dodatečných výrobních aktiv, a tím posílit své postavení na trhu.
- (62) Pokud jde o pochybnosti ohledně přiměřenosti vyjádřené v 56. bodě odůvodnění, Komise rovněž prošetřila Maďarskem zamýšlenou politiku dividend, a zejména to, zda bude požadovat dividendy (podle vlastního uvážení v závislosti na zisku dosaženého společností Paks II), nebo spíše ponechá zisky společnosti Paks II. Komise se obávala, že by společnost Paks II mohla využít svých zisků k reinvestování prostřednictvím rozvoje nebo nákupu dodatečných výrobních aktiv a tak dále narušovat hospodářskou soutěž.
- (63) Jak je uvedeno v 57. bodě odůvodnění, vzhledem k poměrně vysoké koncentraci maďarského trhu s výrobou elektřiny a vzhledem k tomu, že stávající jaderná elektrárna Paks (skupiny MVM) zajišťuje okolo 50 % vnitrostátní výroby, měla Komise obavy, zda jsou elektrárna Paks a Paks II drženy odděleně a mohou být považovány za nezávislé a nespojené. Skutečnost, že společnost Paks II je v současné době právně nezávislá na skupině MVM, nebyla pro Komisi dostačující, neboť během fáze oznamování neobdržela žádné informace o tom, zda by jaderné elektrárny Paks a Paks II nadále fungovaly zcela odděleně, a to právně i strukturálně. Taková objasnění se ukázala jako nezbytná za účelem minimalizace rizika dalšího zvyšování koncentrace trhu.
- (64) Dále, jak je vysvětleno v oddíle 2.6, jsou nejběžnější obchody v maďarském odvětví velkoobchodní energetiky uzavírány prostřednictvím dvoustranných dlouhodobých smluv o prodeji elektřiny a maďarská energetická burza („HUPX“) dosud nevyvolala dostatečnou úroveň likvidity. Vzhledem k tomu, že maďarské oznámení neodkazovalo na očekávané metody prodeje elektřiny z elektrárny Paks II, Komise zkoumala dopad Paks II na současné úrovně likvidity v Maďarsku v odvětví velkoobchodní elektřiny.

- (65) S přihlédnutím k pochybnostem ohledně likvidity trhu uvedeným v 58. bodě odůvodnění si Komise přála zajistit, aby byla na trhu k dispozici široká nabídka nabídky, a to zejména s ohledem na dominantní postavení MVM Partner na velkoobchodním trhu s elektřinou⁽²⁸⁾. Komise se obávala, že úrovně likvidity mohou být významně ovlivněny a že náklady konkurentů na navazujícím trhu mohou být navýšeny omezením jejich konkurenčního přístupu k důležitým vstupům (omezení přístupu ke vstupům). K tomu by mohlo dojít, kdyby se elektřina vyráběná společnostmi Paks II prodávala především prostřednictvím dlouhodobých smluv pouze určitým dodavatelům, čímž by byla tržní síla společnosti Paks II na výrobním trhu převedena na maloobchodní trh.
- (66) Komise proto usilovala o získání dodatečných informací týkajících se strategie obchodování s energií společnosti Paks II se zvláštním zřetelem na to, zda by se jednalo o transakce za obvyklých tržních podmínek nabízením elektřiny na burze nebo na jiné transparentní obchodní platformě.

3. POSTOJ MAĎARSKÉ VLÁDY

3.1. POSTOJ MAĎARSKA K EXISTENCI PODPORY

3.1.1. HOSPODÁŘSKÁ VÝHODA

- (67) Maďarsko ve svém sdělení uvádí, že investice nepředstavuje státní podporu ve smyslu článku 107 SFEU, protože společnosti Paks II nepřináší žádnou hospodářskou výhodu. Maďarsko toto tvrzení dokládá tím, že investice do Paks II splňuje test ZITH (viz 53. a 54. bod odůvodnění).
- (68) Maďarsko zejména tvrdí, že test ZITH je splněn dvěma způsoby⁽²⁹⁾. Za prvé, vážené průměrné náklady na kapitál projektu jsou nižší než jeho vnitřní míra návratnosti. Za druhé tvrdí, že celkové měrné náklady na výrobu energie jsou dostatečně nízké, aby byla zajištěna konkurenceschopnost jaderné energie s ohledem na jiné technologie výroby a aby nabízela přiměřené výnosy při převažující cenové úrovni elektřiny⁽³⁰⁾.
- (69) Maďarsko předložilo k podpoře svého názoru tyto studie a podpůrnou dokumentaci:
- analýza dokládající zásadu investora v tržním hospodářství („studie ZITH“, 18. února 2015),
  - ekonomická analýza projektu jaderné energie Paks II („ekonomická studie“, 8. října 2015)⁽³¹⁾,
  - dopisy zástupci generálního ředitele pro státní podporu reagující na předběžnou analýzu Komise (objasňující dopisy):
    - první dopis („první objasňující dopis“, 16. října 2015),
    - druhý dopis („druhý objasňující dopis“, 29. října 2015),
  - podání reagující na rozhodnutí o zahájení řízení (odpověď na rozhodnutí o zahájení řízení):
    - dopis zástupci generálního ředitele pro státní podporu v návaznosti na zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení Komisí dne 3. prosince 2015 („dopis o přijetí rozhodnutí o zahájení řízení“),
    - podání Maďarska Komisi ze dne 29. ledna 2016 („podání reagující na rozhodnutí o zahájení řízení“),

⁽²⁸⁾ Viz poznámka pod čarou 9.

⁽²⁹⁾ První způsob je standardním způsobem kontroly ZITH napříč průmyslovými odvětvími, zatímco druhý způsob je určen zvláště pro odvětví energetického průmyslu,

⁽³⁰⁾ Celkové měrné náklady na výrobu energie (LCOE) jsou celkové náklady na instalaci a provozování projektu výroby elektřiny vyjádřené jednotnou cenou elektřiny po celou dobu trvání projektu. Formálně, $LCOE = \frac{\text{Sumt}(\text{Costst} \times (1 + r) - t)}{\text{Sumt}(\text{MWh} \times (1 + r) - t)}$, kde r je diskontní sazba a t označuje rok t . V důsledku toho jsou citlivé na použitou diskontní sazbu. Je běžnou praxí používat vážené průměrné náklady na kapitál projektu jako diskontní sazbu.

⁽³¹⁾ Tento dokument je veřejně dostupný na adrese http://www.kormany.hu/download/6/74/90000/2015_Economic%20analysis%20of%20Paks%20II%20-%20for%20publication.pdf.

- e) odpověď vlády Maďarska na připomínky třetích stran k rozhodnutí o zahájení řízení ve věci státní podpory ze dne 7. dubna 2016 („odpověď na připomínky třetích stran“),
- f) odpověď na žádost o informace ze dne 18. března 2016 ze dne 21. dubna 2016 („další objasnění“).
- (70) Maďarská vláda dále také předložila finanční model, který byl použit k výpočtu vnitřní míry návratnosti projektu. Komisi byly předloženy dvě verze modelu:
- a) původní verze dne 16. března 2015 („předběžný finanční model“),
- b) konečná verze dne 16. října 2015 („finanční model“).
- (71) S výjimkou „dalších objasnění“ se dokumenty uvedené v 69. bodě odůvodnění zabývají otázkou výpočtů vážených průměrných nákladů na kapitál a vnitřní míry návratnosti, byť s různými úrovněmi podrobností. Vnitřní míra návratnosti projektu je vypočtena pomocí finančního modelu⁽³²⁾. Celkové měrné náklady na výrobu energie jsou diskutovány v ekonomické studii a v „dalších objasněních“ (viz 69. bod odůvodnění).
- (72) Pokud jde o analýzu provedenou Maďarskem, dokumenty uvedené v 69. bodě odůvodnění písm. c) až f) obsahují různé aktualizace údajů předložených ve studii ZITH a následně v ekonomické studii. Zejména některé aktualizace jsou datovány po dni podpisu smlouvy o inženýrských, pořizovacích a stavebních pracích dne 9. prosince 2014, tj. rozhodnutí o počáteční investici.
- (73) Rozhodnutí o zahájení řízení poskytuje podrobné hodnocení postoje Maďarska k jednotlivým klíčovým otázkám, jak se odráží v jeho podáních až do dne rozhodnutí o zahájení řízení⁽³³⁾. Zbývající část tohoto oddílu poskytuje přehled o postoji Maďarska ke klíčovým otázkám vzneseným po zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení. Zejména budou samostatně představena uplatňování vážených průměrných nákladů na kapitál, vnitřní míry návratnosti a celkových měrných nákladů na výrobu energie.

3.1.1.1. *Postoj Maďarska k váženým průměrným nákladům na kapitál*

- (74) Ve své odpovědi na rozhodnutí o zahájení řízení Maďarsko zopakovalo svůj odhad vážených průměrných nákladů na kapitál v rozsahu 6,2 % až 7,7 %, jak uvedlo i ve svých předcházejících podáních. Rovněž zopakovalo své dřívější argumenty uvedené v objasňujících dopisech a poznamenalo, že Komise tyto argumenty v rozhodnutí o zahájení řízení neposoudila.

3.1.1.2. *Postoj Maďarska k vnitřní míře návratnosti*

- (75) Tento oddíl přezkoumává postoj Maďarska ve vztahu k výpočtu vnitřní míry návratnosti, který použil finanční model pro výpočet budoucích peněžních toků v souvislosti s projektem a stanovení jeho vnitřní míry návratnosti. Hlavní prvky finančního modelu jsou:
- 1) různé dlouhodobé předpovědi cen elektřiny a
  - 2) různé provozní předpoklady týkající se jaderné elektrárny.
- A) Předpovědi cen elektřiny
- (76) Předpovědi cen použité maďarskou vládou byly přezkoumány v rozhodnutí o zahájení řízení. Ve své odpovědi na rozhodnutí o zahájení řízení Maďarsko kritizovalo Komisi za to, že pro výpočet vnitřní míry návratnosti projektu použila pouze jednu křivku předpovídaných cen (vycházející ze Světového energetického výhledu pro rok 2014 Mezinárodní energetické agentury (IEA WEO 2014))⁽³⁴⁾. Zejména poukázalo na to, že k posouzení vnitřní míry návratnosti by měly být použity všechny předpovědi cen předložené v ekonomické studii.

⁽³²⁾ Finanční model je aktualizovanou verzí předběžného finančního modelu. Aktualizace obsahují smluvní ujednání mezi společností Paks II a akciovou společností NIAEP, dodavatelem jaderné elektrárny.

⁽³³⁾ Viz 52. až 81. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

⁽³⁴⁾ Viz <http://www.worldenergyoutlook.org/weo2014/>.

B) Provozní předpoklady

- (77) Provozní předpoklady pro finanční model a výpočty vnitřní míry návratnosti poskytl technický tým Paks II. Přestože původně nebyly poskytnuty žádné podrobnosti odůvodňující tyto provozní předpoklady, Maďarsko následně ve svých odpovědích na žádosti Komise o informace předložilo podkladové informace k těmto předpokladům. Klíčovými podáními v tomto ohledu jsou další objasnění předložená v odpovědi na žádost o informace v návaznosti na rozhodnutí o zahájení řízení a připomínky třetích stran.

C) Vnitřní míra návratnosti projektu

- (78) V odpovědi na rozhodnutí o zahájení řízení Maďarsko zopakovalo výsledky svých dřívějších výpočtů míry návratnosti projektu v rozmezí 8,6 % až 12,0 %.
- (79) Odpověď Maďarska na rozhodnutí o zahájení řízení kritizovala posouzení dopadu prodlév na vnitřní míru návratnosti projektu (snížení o 0,9 % při prodlévě 5 let) provedené Komisí. Tento údaj byl vypočten na základě předpokladu prodlévě během provozního období. Maďarsko však tvrdilo, že prodléva při výstavbě by mohla zvýšit vnitřní míru návratnosti projektu, pokud by došlo také k prodlévě u vzniku nákladů.

3.1.1.3. *Postoj Maďarska k celkovým měrným nákladům na výrobu energie*

- (80) Tento oddíl přezkoumává postoj Maďarska k celkovým měrným nákladům na výrobu energie v elektrárně Paks II⁽³⁵⁾.

A) Ekonomická studie

- (81) Maďarsko ve své ekonomické studii uvedlo, že celkové měrné náklady na výrobu energie v elektrárně Paks II jsou dostatečně nízké, aby byla konkurenceschopná s jinými technologiemi výroby energie. Studie předložila tři odhady celkových měrných nákladů na výrobu energie v souvislosti s projektem jaderné elektrárny v Maďarsku. První odhad 70 EUR/MWh byl založen na diskontní sazbě 7 % (horní hranice odhadovaných vážených průměrných nákladů na kapitál uvedená ve stejné ekonomické studii) a byl převzat ze společné publikace OECD/IEA/NEA z roku 2015 „Předpokládané náklady na výrobu elektrické energie“ („studie OECD/IEA/NEA 2015“)⁽³⁶⁾. Druhý odhad celkových měrných nákladů na výrobu energie ve výši 50–63 EUR/MWh byl založen na studii, kterou provedl Aszodi a kol. (2014) a která používá diskontní sazbu na základě úrokové sazby ruského úvěru v rozmezí 4–5 %⁽³⁷⁾. Třetí odhad celkových měrných nákladů na výrobu energie ve výši 58–120 EUR/MWh (skutečné ceny v roce 2013) byl vypočten pomocí srovnávací analýzy založené na údajích zveřejněných různými mezinárodními agenturami, které poskytují potenciální rozsah celkových měrných nákladů na výrobu energie⁽³⁸⁾. Studie dospěla k závěru, že celkové měrné náklady na výrobu energie maďarskou jadernou elektrárnou se pohybují v rozmezí od 50,5 do 57,4 EUR/MWh (skutečné ceny v roce 2013), kde byly obě koncové hodnoty vypočteny za použití úrokové sazby rovnající se oběma koncovými hodnotám rozsahu vážených průměrných nákladů na kapitál (6,2 % a 7,0 %) uvedeným v téže ekonomické studii⁽³⁹⁾. Při srovnání s budoucími cenami elektřiny z téže ekonomické studie lze argumentovat, že maďarský projekt jaderné elektrárny je ziskový a Maďarsko proto tvrdí, že soukromý investor by považoval za rozumné tento projekt uskutečnit.

B) Další objasnění

- (82) V odpovědi na dotaz Komise, jak lze srovnat celkové měrné náklady na výrobu energie v rozmezí 50,5–57,4 EUR/MWh uvedené v závěru ekonomické studie s rozsahem 89–94 USD/MWh uvedeným ve studii OECD/IEA/NEA, Maďarsko v „dalších objasněních“ vysvětlilo, že rozdíl byl způsoben různými předpoklady, které byly použity v ekonomické studii a studii OECD/IEA/NEA, např. rozdílem v předpokládaném faktoru kapacity (85 % oproti 92 %) jaderných elektráren a v termínech uvedení do provozu (2020 oproti 2025).

⁽³⁵⁾ Vzhledem k nedostatečným informacím a nedostatečnému objasnění rozhodnutí o zahájení řízení nehodnotilo odhady založené na této metodice. Následující přehled proto zahrnuje i dokumenty z období před rozhodnutím o zahájení řízení.

⁽³⁶⁾ Celkové měrné náklady na výrobu energie ve studii OECD/IEA/NEA jsou 89,94 USD/MWh (viz tabulka 4.7) a není zřejmé, jak byly z této původní hodnoty odvozeny hodnoty 70 EUR/MWh v obrázku 3 ekonomické studie a 50,5–57,4 EUR/MWh. Studie OECD/IEA/NEA z roku 2015 je dostupná na adrese <https://www.oecd-nea.org/ndd/egc/2015/>.

⁽³⁷⁾ Viz Aszodi, A., Boros I. a Kovacs, A., (2014) „A paksi atomerőmű bővítésének energiapolitikai, műszaki és gazdasági kérdései“, Magyar Energetika, květen 2014. Anglický překlad: „Extension of the Paks II NPP- energy political, technical and economical evaluations“ byl Komisi předložen v únoru 2016. Tato studie předkládá výpočty v HUF a uzavírá, že průměrná hodnota celkových měrných nákladů na výrobu energie je 16,01–16,38 HUF/kWh po celou dobu trvání projektu. Nejsou poskytnuty žádné podrobnosti k tomu, jak byly tyto údaje v HUF převedeny do rozsahu celkových měrných nákladů na výrobu energie v EUR/MWh uvedených v (81). bodě odůvodnění.

⁽³⁸⁾ Viz graf 15 v ekonomické studii.

⁽³⁹⁾ Viz s. 77 ekonomické studie.

3.2. POSTOJ MAĎARSKA K PŘÍPADNÉ SLUČITELNOSTI OPATŘENÍ S VNITŘNÍM TRHEM

- (83) Přestože Maďarsko ve své odpovědi na rozhodnutí o zahájení řízení zdůraznilo, že opatření nezahrnuje státní podporu, předložilo připomínky k ošetření obav Komise týkajících se možné slučitelnosti opatření s vnitřním trhem vyjádřených v rozhodnutí o zahájení řízení pro případ, že by Komise dospěla k závěru, že zde státní podpora existuje.

3.2.1. POSTOJ K CÍLI SPOLEČNÉHO ZÁJMU

- (84) Ve své odpovědi na rozhodnutí o zahájení řízení Maďarsko uvedlo několik politických úvah, které považuje za významné pro definování cíle společného zájmu, a to na základě:
- a) energetické politiky Maďarska,
  - b) cílů smlouvy o Euratomu ⁽⁴⁰⁾,
  - c) mezery v budoucím instalovaném výkonu,
  - d) diverzifikace zdrojů energie,
  - e) dekarbonizace,
  - f) tvorby pracovních míst,
  - g) cenové dostupnosti.
- (85) Maďarsko zdůraznilo, že na základě čl. 194 odst. 2 SFEU má každý členský stát svrchované právo zvolit si svoji skladbu zdrojů energie, a odkazuje na svou národní energetickou strategii na období do roku 2030 (viz 20. bod odůvodnění), která jako střednědobou energetickou strategii země stanoví využití jaderné energie, uhlí a obnovitelných zdrojů energie.
- (86) Maďarsko rovněž odkazuje na čl. 2 písm. c) smlouvy o Euratomu, který stanoví, že Společenství Euratom má usnadňovat investice a zajišťovat budování základních zařízení nezbytných pro rozvoj jaderné energetiky ve Společenství. Maďarsko zdůrazňuje, že ustanovení smlouvy o Euratomu, která jsou závazná pro každý signatářský členský stát, je třeba chápat jako společný cíl Unie.
- (87) Kromě toho Maďarsko vysvětluje, že provozovatel přenosové soustavy očekává růst poptávky po elektrické energii přibližně 4 % do roku 2030, a to hlavně v důsledku navrhované elektrizace dopravních a průmyslových systémů a systémů vytápění v Maďarsku. Tato studie provozovatele přenosové soustavy dospěla k závěru, že mnoho stávajících starších uhelných a plynových elektráren v Maďarsku zastarává a do roku 2030 se očekává jejich vyřazení. Tato studie také zjistila, že se očekává, že ve stejném časovém rámci se objeví jen několik málo nově instalovaných kapacit. To povede k předpokládanému poklesu stávající kapacity o 32 % a Maďarsko tvrdí, že výstavba elektrárny Paks II bude dobře cílenou reakcí na tyto předpokládané nedostatky v budoucí výrobní kapacitě.
- (88) Maďarsko dále zdůrazňuje, že jeho závislost na dovozu plynu je vyšší než je průměr EU-28. Více než 95 % plynu využívaného v Maďarsku je dováženo, a to převážně z Ruska. Tvrdí, že závislost Maďarska na ropě nebo plynu by se bez jaderných zdrojů ve skladbě zdrojů energie výrazně zvýšila. Stalo by se tak obzvláště v případě postupného vyřazení stávajících provozních jednotek jaderné elektrárny Paks, kdy by další jednotky vyrábějící elektřinu musely využívat tato paliva k překlenutí budoucí mezery v celkovém vnitrostátním instalovaném výkonu popsaném v 50. bodě odůvodnění. Maďarsko se proto domnívá, že opatření by přispělo k rozmanitosti palivových zdrojů ve skladbě zdrojů energie a bezpečnosti dodávek energie v zemi.
- (89) Maďarsko tvrdí, že projekt přispěje k cílům Unie na snížení emisí skleníkových plynů do roku 2020, jelikož jaderné štěpení je považováno za nízkouhlíkový zdroj energie. Maďarské úřady tvrdí, že topografická a zeměpisná poloha země neumožňuje využití větrných elektráren na moři či vodních elektráren. Zbývající možnosti výroby energie z obnovitelných zdrojů jsou tak větrná energie na pevnině, solární energie a biomasa, avšak zavedení těchto technologií by nebylo dostatečné k pokrytí předpokládané mezery v budoucím výkonu zmíněném dříve v 50. bodě odůvodnění, pokud by se nepředpokládalo dodatečné využití jaderné energie. V důsledku toho Maďarsko tvrdí, že projekt podporuje dosažení cíle dekarbonizace.

⁽⁴⁰⁾ Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom).

- (90) Maďarské orgány uvádějí, že projekt (jak během výstavby, tak i po ní) povede k významné tvorbě pracovních míst. To by bylo zvláště důležité vzhledem k zeměpisné poloze jaderné elektrárny Paks II, která leží v regionu NUTS II s HDP nižším než 45 % průměru EU na osobu. Maďarsko se proto domnívá, že realizace projektu by podpořila dosažení cíle růstu a významné tvorby pracovních míst v různých odvětvích.
- (91) A konečně, Maďarsko tvrdí, že investice do nových kapacit výroby jaderné energie se přímo promítnou do nižších průmyslových a spotřebitelských cen elektřiny, což je v souladu s celoevropským cílem cenové dostupnosti služeb. Maďarsko také uvádí, že skutečnost, že během provozu nebude společnost Paks II poskytnuta žádná podpora, podporuje tvrzení o cenové dostupnosti.

3.2.2. POSTOJ K NEZBYTNOSTI OPATŘENÍ

- (92) Maďarsko vysvětluje, že vzhledem k narůstající mezeře ve výrobě, které Maďarsko čelí, je zapotřebí značného množství investic do výrobní kapacity, přičemž výše takových investic musí být větší než projekty, které jsou v současné době ve výstavbě nebo ve vývoji.
- (93) Z těchto důvodů Maďarsko pověřilo společnost Nera Economic Consulting, aby provedla analýzu vývoje trhu s elektřinou v Maďarsku a sousedních zemích a příslušné definice trhu pro projekt elektrárny Paks II po jejím uvedení do provozu (dále jen „studie společnosti NERA“). Tato studie naznačuje, že výstavba nových jednotek 5 a 6 elektrárny Paks II by mohla být komerčně výhodnější než jiné typy investic do výroby energie na základě podmínek trhu v Maďarsku, jako je podobná kapacita plynových turbín s otevřeným cyklem a plynových turbín s kombinovaným cyklem. Maďarsko dospělo k závěru, že neexistuje žádný srovnávací scénář, který by splňoval cíle politiky.

3.2.3. POSTOJ K PŘIMĚŘENOSTI OPATŘENÍ

- (94) Maďarsko opakuje, že očekává plné navrácení investice do jaderné elektrárny Paks II, a to jak formou kapitálového zhodnocení, tak i dividend.
- (95) Kromě toho Maďarsko ve svém podání ze dne 28. července 2016, přestože mělo za to, že by projekt nezahrnoval státní podporu a že je v souladu s ZITH, poskytlo dodatečné informace v reakci na obavy vyjádřené v oddíle 3.3.6 rozhodnutí o zahájení řízení týkající se přiměřenosti pro případ, že by Komise zjistila, že oznámený projekt bude zahrnovat státní podporu.
- (96) Maďarsko podle svého podání uvádí, že společnost Paks II použije veškeré zisky plynoucí z činnosti bloků 5 a 6 elektrárny Paks II pouze k těmto účelům:
- Projekt Paks II, který je definován jako vývoj, financování, výstavba, uvedení do provozu, provoz a údržba, renovace, nakládání s odpady a vyřazení z provozu dvou nových jednotek jaderné elektrárny s reaktory VVER 5 a 6 v Paksu v Maďarsku. Zisky nesmějí být použity k financování investic do činností, které nespadají do rozsahu výše uvedeného projektu.
  - Vyplacení zisku maďarskému státu (například formou dividend).
- (97) Maďarsko rovněž potvrdilo, že se společnost Paks II zdrží (opětovného) investování do rozšíření kapacity nebo životnosti elektrárny Paks II a instalace dodatečných výrobních kapacit, s výjimkou reaktorů 5 a 6 elektrárny Paks II. Pokud by takovéto nové investice byly učiněny, oznámí to Maďarsko Komisi samostatně za účelem schválení státní podpory

3.2.4. POSTOJ K ÚČINKU OPATŘENÍ NA VNITŘNÍ TRH

- (98) Maďarské orgány uvedly, že pokud by došlo k jakýmkoli rušivým účinkům, měly by být omezeny na období, kdy se bude překrývat vyřazení stávajících reaktorů jaderné elektrárny Paks a uvedení dvou nových reaktorů elektrárny Paks II do provozu. Maďarsko považuje za nepřiměřené předpokládat, že by životnost jaderné elektrárny Paks mohla překročit 50 let, období překrývání by proto bylo velmi krátké.

- (99) Dále je podle názoru Maďarska období překrývání nezbytné a přiměřené s ohledem na potřebu, aby elektrárna Paks II byla v provozu v době, kdy se jaderná elektrárna Paks přiblíží na konci své prodloužené životnosti, a že vývoj a uvedení do provozu elektrárny Paks II může být zpožděno z důvodu technické složitosti uvedení nové jaderné elektrárny do provozu a vnějších faktorů mimo kontrolu smluvních stran (např. změna legislativy, bezpečnostní požadavky, regulační prostředí). Maďarsko rovněž uvedlo, že některé jednotky vybavené technologií VVER generace III a III+ čelí nebo se předpokládá, že budou čelit zpoždění ve srovnání s plánovaným obdobím výstavby elektrárny Paks II, jak je uvedeno níže v tabulce 3.

Tabulka 3

Kumulované zpoždění výstavby jednotek s technologií VVER generace III a III+

Elektrárna (země)	Zpoždění (roky)	Stav
Kudankulam – 1 (Indie)	+ 5,8	dokončena
Kudankulam – 2 (Indie)	+ 7	probíhá
Novovoronež II. – 1 (Rusko)	+ 1,5	dokončena
Novovoronež II. – 2 (Rusko)	+ 2,5	probíhá
Leningrad II. – 1 (Rusko)	+ 2	probíhá
Leningrad II. – 2 (Rusko)	+ 2,5	probíhá

Zdroj: maďarské orgány.

- (100) Kromě toho Maďarsko zdůrazňuje, že jadernou elektrárnu Paks a dva nové reaktory Paks II vlastní a provozují samostatné subjekty a že skupina MVM není žádným způsobem spojena s projektem Paks II ani se společností Paks II. Rovněž tvrdí, že pokud by mělo být zvažováno spojení společnosti Paks II a skupiny MVM, takové spojení by podléhalo pravidlům kontroly spojování podniků.
- (101) Maďarsko tvrdí, že skutečnost, že jsou obě společnosti ve vlastnictví státu, nezpochybnuje *prima facie* jejich obchodní autonomii. Naopak je možné prokázat, že společnosti jsou navzájem nezávislé, jelikož každá společnost má nezávislé rozhodovací pravomoci.
- (102) Maďarsko tvrdí, že skupina MVM a společnost Paks II jsou nezávislé a nejsou spojené, a to na základě těchto důvodů:
- jsou řízeny různými vládními odděleními (skupina MVM ministerstvem pro národní rozvoj prostřednictvím Hungarian National Asset Management Inc. a společnost Paks II úřadem předsedy vlády),
  - ve správních radách společností neexistují žádné sdílené nebo společné funkce ředitele,
  - existují záruky k zajištění, že mezi společnostmi nejsou vyměňovány obchodně citlivé a důvěrné informace,
  - rozhodovací pravomoci každé společnosti jsou samostatné a navzájem oddělené.
- (103) Maďarsko kritizuje závěry Komise uvedené v rozhodnutí o zahájení řízení týkající se výpočtu podílu skupiny MVM na maďarském trhu s elektřinou. Maďarsko tvrdí, že tento podíl na trhu nebyl přezkoumán ve srovnání s ostatními výrobci na maďarském trhu a že podíl skupiny MVM na trhu byl vypočten pouze s ohledem na elektřinu vyrobenou na domácím trhu, bez ohledu na dovoz.
- (104) Na základě studie společnosti NERA Maďarsko tvrdí, že jakékoli případné narušení hospodářské soutěže je třeba vykládat v kontextu trhu, který je větší než maďarský stát. Studie společnosti NERA ve svém hodnocení trhu zohledňuje tyto aspekty:
- stávající kapacity výroby a technické schopnosti (např. efektivnost, náklady na zahájení provozu),

- b) závazky k rozšíření výrobní kapacity (např. elektrárna ve výstavbě a nové obnovitelné zdroje energie),
- c) závazky k vyřazení stávajících jednotek z provozu (např. v důsledku směrnice o velkých spalovacích zařízeních),
- d) propojovací kapacity,
- e) palivo generátoru, CO₂ a variabilní náklady na provoz a údržbu,
- f) fixní náklady na provoz a údržbu, které by se ušetřily při odstavení jednotky,
- g) náklady na nový vstup.
- (105) Základem argumentace, proč má být hodnocen trh nad rámec Maďarska, je to, že dovoz elektřiny ze sousedních zemí činil v roce 2014 31,4 % maďarské spotřeby elektřiny. Maďarsko také tvrdí, že tato vysoká úroveň propojení se sousedními zeměmi se bude dále zvyšovat v důsledku nových propojení, které budou v letech 2016 až 2021 uvedeny do provozu mezi Slovenskem (2 × 400 kV a 1 × 400 kV) a Slovinskem (1 × 400 kV). Ve svém podání ze dne 16. ledna 2017 Maďarsko předložilo podrobnější informace o nadcházejících projektech přeshraničních přenosových vedení, podle nichž bude do roku 2029 vybudováno další propojení 2 × 400 kV se Slovenskem a do roku 2030 pak 1 × 400 kV s Rumunskem. Očekávané celkové propojovací kapacity pro dovoz a vývoz jsou uvedeny v tabulkách 4 a 5.

Tabulka 4

Odhad instalovaných propojovacích kapacit pro dovoz v Maďarsku dle sítě ENSTO-E

	Austria	Slovakia	Romania	Croatia	Serbia	Ukraine (*)	Slovenia (**)	Total
2015	600	800	1 000	1 200	1 000	450	0	5 050
2016	720	1 040	1 080	1 360	920	450	400	5 970
2017	840	1 280	1 160	1 520	840	450	800	6 890
2018	960	1 520	1 240	1 680	760	450	1 200	7 810
2019	1 080	1 760	1 320	1 840	680	450	1 600	8 730
2020	1 200	2 000	1 400	2 000	600	450	2 000	9 650
2021	1 200	2 000	1 400	2 000	600	450	2 000	9 650
...								
2030	1 200	2 000	1 400	2 000	600	450	2 000	9 650

(*) No data provided in forecast

(**) Assumption: Slovenia starting from zero.

Zdroj: Studie společnosti NERA.

Tabulka 5

Odhad instalovaných propojovacích kapacit pro vývoz v Maďarsku dle sítě ENSTO-E

	Austria	Slovakia	Romania	Croatia	Serbia	Ukraine (*)	Slovenia (**)	Total
2015	600	800	1 000	1 200	1 000	450	0	5 050
2016	640	1 040	1 060	1 360	920	450	340	5 810
2017	680	1 280	1 120	1 520	840	450	680	6 570
2018	720	1 520	1 180	1 680	760	450	1 020	7 330
2019	760	1 760	1 240	1 840	680	450	1 360	8 090
2020	800	2 000	1 300	2 000	600	450	1 700	8 850
2021	800	2 000	1 300	2 000	600	450	1 700	8 850
...								
2030	800	2 000	1 300	2 000	600	450	1 700	8 850

(*) No data provided in forecast

(**) Assumption: Slovenia starting from zero.

Zdroj: Studie společnosti NERA.

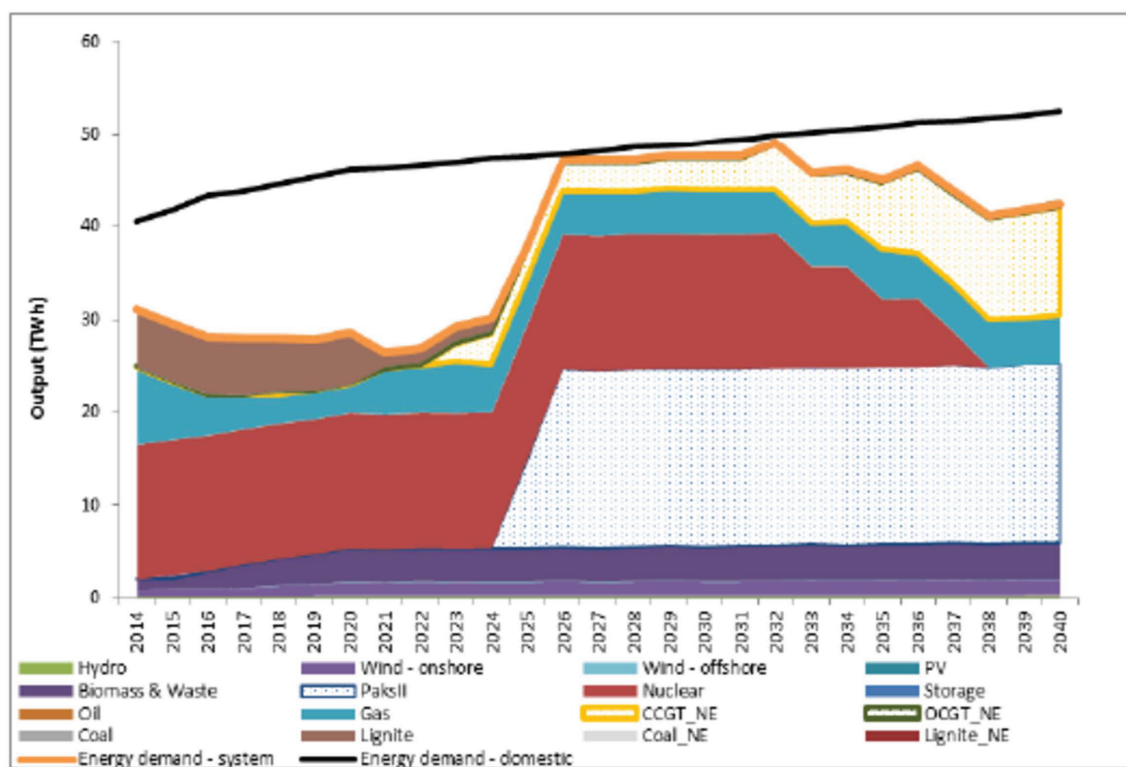
- (106) Studie rovněž identifikuje úspěšné propojení trhu s energiemi se Slovenskem, Českou republikou a Rumunskem a odkazuje na návrhy sítě ENTSO-E zveřejněné v říjnu 2015, které definovaly Maďarsko jako součást jednoho středoevropského regionu s koordinovanou kapacitou s několika zeměmi, se kterými dosud nemá dohody o propojení, včetně Rakouska, Německa a Polska⁽⁴¹⁾. Maďarsko tvrdí, že ve srovnání s ostatními členskými státy je již v rámci Evropské unie vysoce integrovaným trhem s elektřinou, přičemž jeho propojovací kapacita představuje přibližně 75 % celkového instalovaného výkonu vnitrostátní výroby, tj. zhruba osmkrát více, než je cíl EU pro členské státy do roku 2020, a pětkrát více, než činí cíl EU pro členské státy do roku 2030. Podle názoru Maďarska je to dostatečný důvod pro zvažování možného narušení hospodářské soutěže ve větším měřítku.
- (107) Pokud jde o využití nových technologií jak podle základního scénáře, tak při neexistenci elektrárny Paks II, studie společnosti NERA předpokládá, že vstupními technologiemi budou plynové turbíny s otevřeným nebo kombinovaným cyklem, přičemž předpokládá, že vstup a výstup jiných technologií, jako jsou obnovitelné zdroje, uhlí a jaderná energie, jsou nepravděpodobně čistě z ekonomického hlediska, a to z těchto důvodů:
- Současná a minulá rozhodnutí o vstupu elektráren využívajících obnovitelné zdroje závisí zásadně na vládních dotačních programech, spíše než na tržních cenách. V souladu s tím nejsou modely simulující tržní principy schopny určit, zda by elektrárny využívající obnovitelné zdroje mohly v praxi vstoupit nebo vystoupit.
  - Vzhledem k obavám z klimatických změn je nyní budování nových uhelných a lignitových elektráren v EU velmi sporná, přičemž mnoho projektů je zpochybňováno prostřednictvím agenturních nebo soudních procesů. Není proto jasné, do jaké míry jsou nové projekty budování v EU proveditelné.

⁽⁴¹⁾ ENTSO-E (2015), návrh všech provozovatelů přenosových soustav na stanovení regionů pro výpočet kapacity v souladu s čl. 15 odst. 1 nařízení Komise (EU) 2015/1222 ze dne 24. července 2015, kterým se stanoví rámcový pokyn pro přidělování kapacity a řízení přetížení, 29. října 2015, s. 9, článek 9.

- c) Vývoj nově budované jaderné elektrárny v EU závisí také na energetické strategii, která zahrnuje jadernou energii a vyžaduje významné vládní a regulační rozhraní v procesu plánování a povolování. U jaderných elektráren je plánování a vývoj podstatně rozsáhlejší otázkou než u plynových turbín s otevřeným cyklem či plynových turbín s kombinovaným cyklem a výsledky jsou mnohem více závislé na vnitrostátních politikách a regulačním uvážení. Proto se předpokládá, že jaderné elektrárny jsou budovány jedině v zemích, které již mají politiky nakloněné jaderné energii, a jedná se pouze o aktivní projekty, které jsou již ve výstavbě a/nebo u kterých již byly uzavřeny smlouvy o inženýrských, pořizovacích a stavebních pracích.
- (108) Studie společnosti NERA ukazuje, že podle základního scénáře (výstavba elektrárny Paks II) je možné vyvodit následující závěry:
- Očekává se, že poptávka po elektřině v Maďarsku výrazně poroste až do roku 2040.
  - Maďarsko v současné době nemá dostatečné dodávky a musí dovážet značné množství elektřiny. Tento deficit se bude v letech 2015 až 2025 dále prohlubovat.
  - Navzdory tomu, že elektrárna Paks II bude v roce 2025 zprovozněna, zůstane Maďarsko čistým dovozcem i v průběhu období překrývání provozu se stávajícími jednotkami jaderné elektrárny Paks a poté se začne jeho závislost na dovozu dále zvyšovat.
  - Obnovitelné zdroje v Maďarsku v počátečních letech základního scénáře na základě odhadů sítě ENTSO-E vzrostou a dosáhnou cíle podílu obnovitelných zdrojů pro rok 2020, tedy 10,9 % spotřebované elektřiny, který Maďarsko přijalo ve svém národním plánu pro obnovitelné zdroje energie.

Graf 7

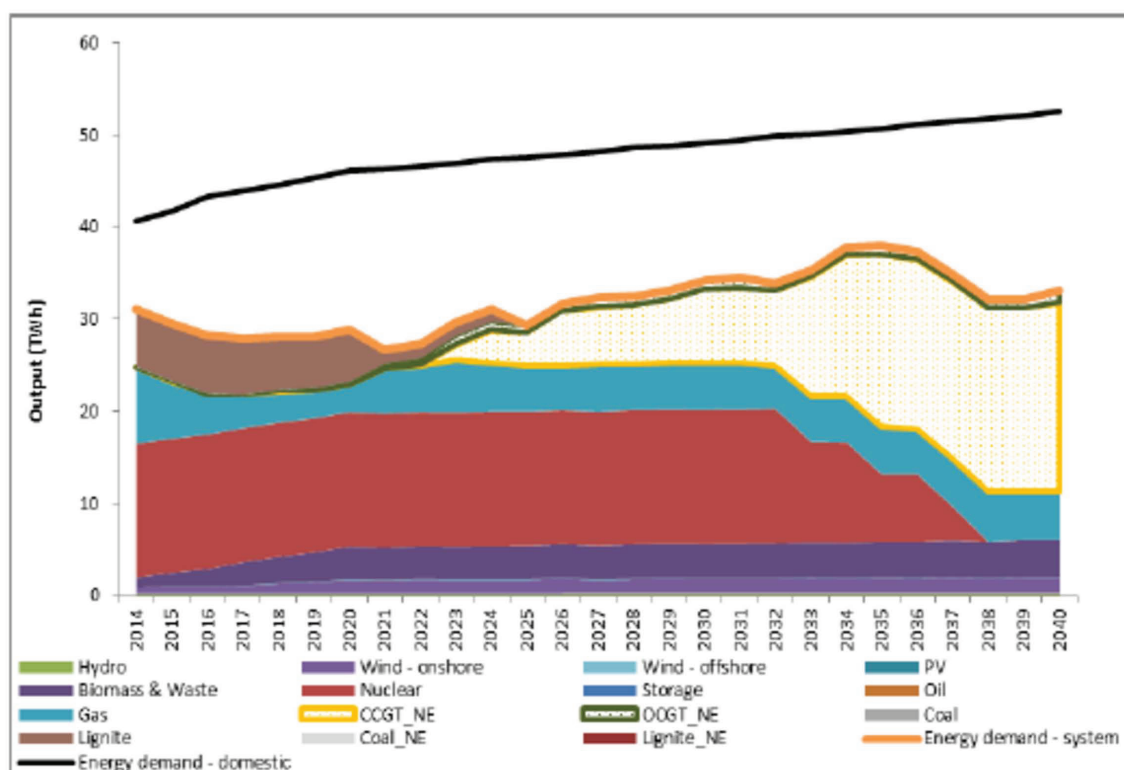
Předpokládaný výkon pro jednotlivé technologie a vnitrostátní poptávka do roku 2040 (základní scénář)

- (109) Jak je vysvětleno výše v 93. bodě odůvodnění, studie společnosti NERA opakuje, že pokud by nebyla vybudována elektrárna Paks II, srovnatelnou kapacitu by vzhledem k podmínkám trhu v Maďarsku komerčně výhodněji než jiné druhy investic do výroby energie poskytly plynové turbíny s otevřeným a kombinovaným cyklem. Studie společnosti NERA naznačuje, že i přes nahrazení většiny kapacity elektrárny Paks II novou kapacitou plynových elektráren v Maďarsku by Maďarsko v průběhu modelovacího období podle srovnávacího scénáře s využitím plynu (viz graf 8) zůstalo i nadále silně závislé na dovozu elektřiny.

Graf 8

Předpokládaný výkon pro jednotlivé technologie a vnitrostátní poptávka do roku 2040 (srovnávací scénář)

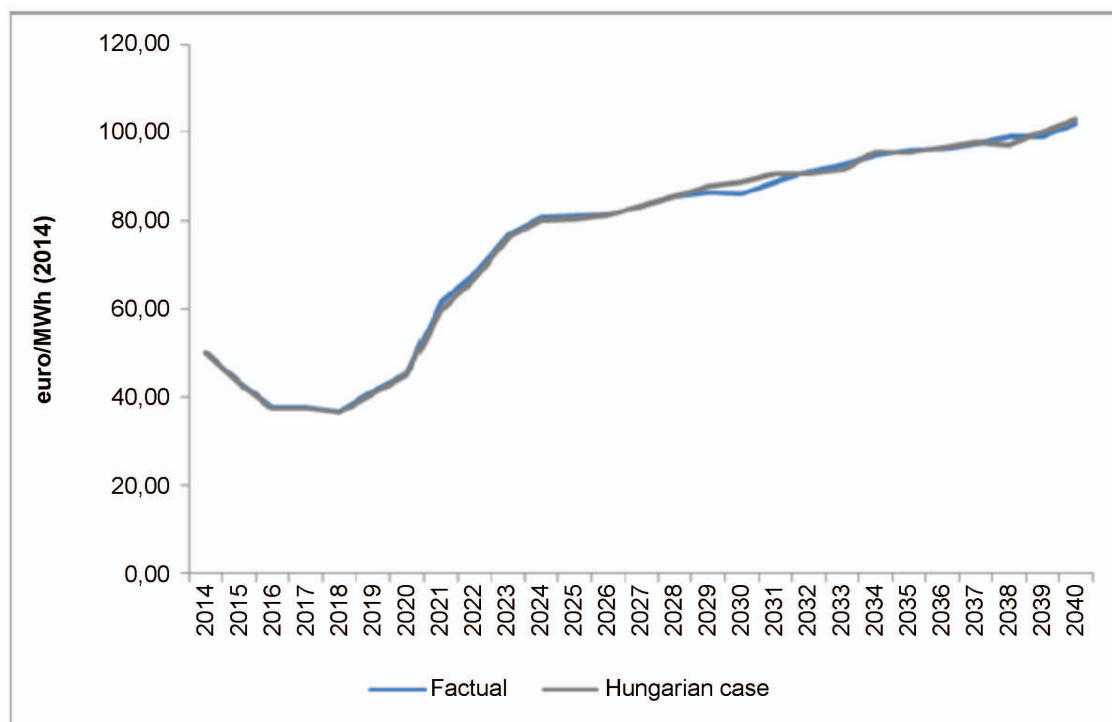

Zdroj: Studie společnosti NERA.

- (110) Maďarsko navíc tvrdí, že vzhledem k silnému sblížení tržních cen v sousedních zemích a v Maďarsku budou konkurenti pravděpodobně schopni zajišťovat svá rizika obchodováním s elektřinou na sousedních trzích bez nutnosti přímého obchodu s maďarskou elektřinou. Maďarsko na základě modelování studie společnosti NERA tvrdí, že cena elektřiny při odběru základního výkonu na regionálním trhu by zůstala i stejná podle srovnávacího scénáře (viz graf 9).

Graf 9

Rozdíl v maďarských cenách při odběru základního výkonu podle základního a srovnávacího scénáře

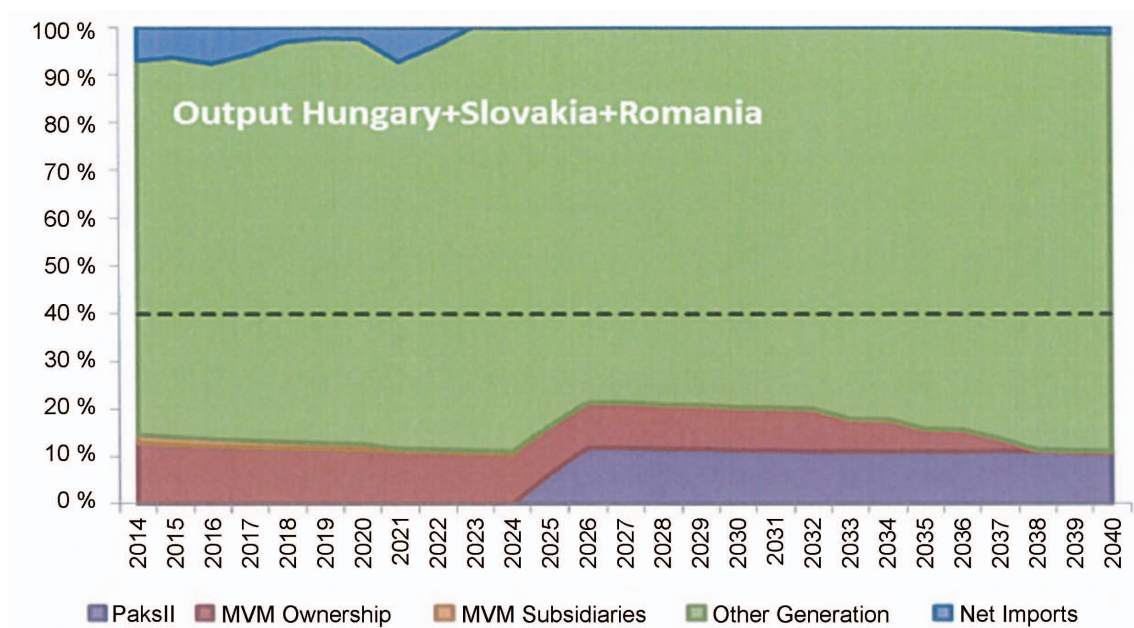

Zdroj: Studie společnosti NERA.

- (111) Maďarsko zdůrazňuje, že posoudilo možné dopady Paks II v kontextu širšího trhu. Na základě studie společnosti NERA tvrdí, že vzhledem k tomu, že Slovensko je nejmenší ze sousedních trhů, se kterými má Maďarsko v současné době propojené trhy, byly by možné dopady Paks II nejvýraznější právě v této zemi. Tvrdí, že přítomnost společnosti Paks II na tomto propojeném trhu by do roku 2040 zůstala na úrovni přibližně 20 %.
- (112) Studie společnosti NERA se rovněž zabývá možným širším propojeným trhem (Maďarsko + Slovensko + Rumunsko), přičemž tvrdí, že se jedná o bezprostřední sousední trhy, s nimiž je Maďarsko v současné době tržně propojeno. Na základě toho Maďarsko tvrdí, že dokonce i kombinované podíly skupiny MVM a společnosti Paks II (ve výši 10 až 20 %) na propojeném trhu Maďarska + Slovenska + Rumunska by byly značně pod hranicí, která by naznačovala možnost dominantního postavení (viz graf 10).

Graf 10:

Kombinované tržní podíly skupiny MVM a Paks II podle produkce (MWh) na trzích v Maďarsku, na Slovensku a v Rumunsku

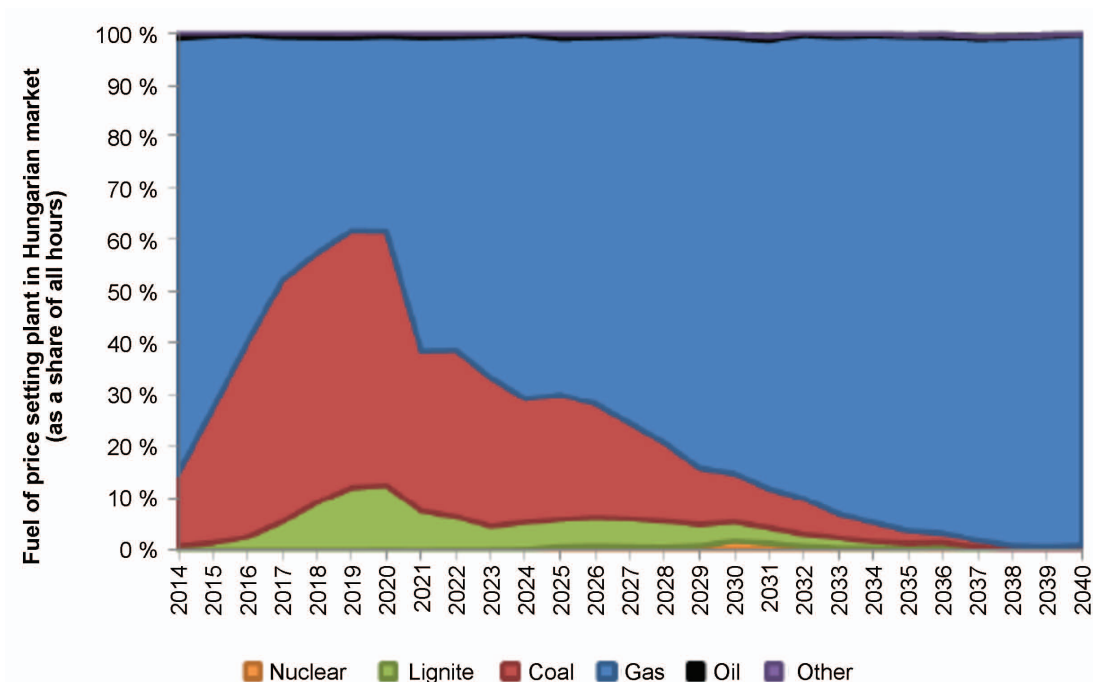

Zdroj: Studie společnosti NERA.

- (113) Maďarsko kromě toho zdůrazňuje, že jak v létě, tak i v zimě by technologiemi použitými pro stanovení cen byly lignitové a uhelné elektrárny s vyššími marginálními náklady než Paks II, což znamená, že Paks II bude cenu spíše přejímat než určovat, a to i během období překrytí provozu jaderné elektrárny Paks a Paks II, kdy pravděpodobnost, že by jaderná technologie určovala cenu, zůstane hluboko pod 5 % během všech provozních hodin (viz graf 11).

Graf 11

Palivo určující ceny na maďarském trhu s elektřinou

Zdroj: Studie společnosti NERA.

- (114) Maďarsko také v rozporu se závěry Komise uvedenými v 144. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení uvádí, že jaderná elektrárna Paks II nezpůsobí riziko likvidity na velkoobchodním trhu omezením počtu nabídek zásobování. Tvrdí, že jako samostatná výrobní jednotka by nová elektrárna měla zvýšit likviditu a rozmanitost dodávek elektřiny. Maďarsko také poznamenává, že společnost Paks II v současné době nemá zákaznickou základnu, které by prodávala elektřinu přímo bez tržního obchodování.
- (115) Maďarsko se opírá o řadu argumentů předložených Spojeným královstvím ve věci Hinkley Point C ⁽⁴²⁾ o možných narušeních hospodářské soutěže a uvádí, že se vztahují také na Paks II. Tyto argumenty jsou formulovány následovně:
- Opatření by zachovalo expozici příjemce tržním silám a vytvořilo pobídky pro příjemce k soutěžení na velkoobchodním trhu s elektřinou. Maďarsko podporuje tento argument a dodává, že by neposkytovalo žádnou provozní podporu ve formě rozdílových smluv pro Paks II.
  - Opatření by nemělo významný dopad na toky v propojovacím vedení a na pobídky investic do propojovacích vedení se sousedními zeměmi. Maďarsko znovu opakuje, že maďarský trh s elektřinou je již dobře propojeným trhem a že jsou rozvíjeny čtyři projekty propojování.
  - Opatření by nemělo dopad na cenové rozdíly mezi Maďarskem a těmi sousedními trhy, které jsou nyní připojeny propojovacím vedením.
- (116) Maďarsko navíc ve svém podání ze dne 28. července 2016 poskytlo další informace za účelem řešení otázek, které Komise vznesla v oddíle 3.3.7 rozhodnutí o zahájení řízení, s ohledem na celkové vyvážení případných rušivých účinků opatření na vnitřní trh, pokud by Komise zjistila, že opatření znamená státní podporu.

⁽⁴²⁾ Rozhodnutí Komise (EU) 2015/658 ze dne 8. října 2014 o státní podpoře SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), kterou Spojené království zamýšlí poskytnout za účelem podpory jaderné elektrárny Hinkley Point C (Úř. věst. L 109, 28.4.2015, s. 44).

- (117) V tomto podání Maďarsko uvádí, že společnost Paks II, její nástupci a přidružené společnosti by měly být plně právně a strukturálně odděleny, podléhat nezávislé rozhodovací pravomoci ve smyslu bodů 52 a 53 jurisdikčního oznámení o sloučení⁽⁴³⁾, a měly by být zachovávány, spravovány a provozovány nezávisle a odděleně od skupiny MVM a všech jejích podniků, jejích nástupců a přidružených společností a dalších státem ovládaných společností, které jsou činné v oblasti výroby, velkoobchodu nebo maloobchodu s energií.
- (118) Kromě toho, pokud jde o prodej elektřiny vyrobené v Paks II, Maďarsko ve stejném podání ukazuje, že strategie obchodování s energií společnosti Paks II bude obchodní strategií za obvyklých tržních podmínek optimalizující zisk, která se bude uskutečňovat prostřednictvím obchodních dohod uzavřených prostřednictvím nabídek na transparentní obchodní platformě nebo burze. Maďarsko také uvádí, že strategie obchodování s elektřinou vyrobenou v Paks II (kromě vlastní spotřeby Paks II) bude vymezena takto:
- a) Stupeň 1. Společnost Paks II bude prodávat nejméně 30 % své celkové produkce elektřiny na denním, vnitrodenním trhu a trhu s futures maďarské energetické burzy (HUPX). Mohou být použity i jiné podobné burzy s elektřinou se souhlasem příslušných útvarů Komise, který jim bude udělen nebo zamítnut do dvou týdnů od podání žádosti maďarskými úřady.
- b) Stupeň 2. Zbytek celkové produkce elektřiny společnosti Paks II bude touto společností prodáván za objektivních, transparentních a nediskriminačních podmínek prostřednictvím dražeb. Podmínky těchto dražeb stanoví maďarský energetický regulační orgán podobně jako požadavky týkající se dražeb kladené na MVM Partner (rozhodnutí 741/2011 maďarského regulačního orgánu). Maďarsko potvrzuje, že maďarský energetický regulační orgán dohlíží také na průběh těchto dražeb. Maďarsko rovněž potvrdilo, že dražební platformu pro stupeň 2 bude provozovat společnost Paks II a bude zajištěno, že nabídky a návrhy budou stejně dostupné pro všechny licencované nebo registrované obchodníky za stejných tržních podmínek. Maďarsko se zavazuje, že systém zúčtování nabídek bude ověřitelný a transparentní a na konečné užití zakoupené elektřiny nesmí být uložena žádná omezení.

3.3. DALŠÍ PŘIPOMÍNKY PŘEDLOŽENÉ MAĎARSKEM V REAKCI NA ROZHODNUTÍ O ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ

- (119) Maďarsko uvádí, že v rozsahu, v němž projekt spadá do působnosti Smlouvy o Euratomu (např. článek 41 a příloha II, články 52 až 66 a článek 103), se maďarská vláda nedomnívá, že se na projekt vztahuje SFEU, a zejména pravidla pro státní podporu v článcích 107 a 108 SFEU. Tvrdí, že Smlouva o Euratomu je *lex specialis* k SFEU. Pokud by tedy byl výkon pravomocí podle Smlouvy o Euratomu narušován výkonem pravomocí vyplývajících ze SFEU, mají přednost ustanovení Smlouvy o Euratomu. Na podporu takového tvrzení se Maďarsko odvolává na rozhodnutí Komise ve věci Kernkraftwerke Lippe-Ems GmbH⁽⁴⁴⁾.
- (120) Maďarsko poznamenává, že ačkoli Smlouva o Euratomu nestanoví zvláštní soubor pravidel týkajících se státní podpory, čl. 6 písm. d) a článek 70 Smlouvy o Euratomu ukazují, že neexistuje obecný zákaz státní podpory a že v určitých případech jsou dotace od členských států podporovány.
- (121) Maďarsko zdůrazňuje, že financování projektu v jaderném průmyslu by mělo spadat pod oznamovací povinnost ve smyslu článku 43 Smlouvy o Euratomu. Dále tvrdí, že podle nařízení Komise (ES) č. 1209/2000⁽⁴⁵⁾ by měly být údaje o způsobu financování poskytnuty v případě nového projektu daného členského státu. Maďarsko tvrdí, že poskytlo všechny potřebné informace podle článků 41 a 43 Smlouvy o Euratomu a jelikož byla dohoda o dodávkách paliva⁽⁴⁶⁾ Evropskou zásobovací agenturou v dubnu 2015 schválena, Maďarsko se domnívá, že Komise nyní nemůže tvrdit, že by financování projektu mohlo být nezákonné.

⁽⁴³⁾ Konsolidované sdělení Komise k otázkám příslušnosti podle nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole sloučení podniků (Úř. věst. C 95, 16.4.2008, s. 1).

⁽⁴⁴⁾ Rozhodnutí Komise ze dne 21. února 1994 o postupu při uplatňování druhého odstavce článku 53 Smlouvy o Euratomu (Úř. věst. L 122, 17.5.1994, s. 30), bod 22.

⁽⁴⁵⁾ Nařízení Komise (ES) č. 1209/2000 ze dne 8. června 2000, kterým se vymezují postupy provádění sdělení stanoveného v článku 41 Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii (Úř. věst. L 138, 9.6.2000, s. 12).

⁽⁴⁶⁾ Viz 13. bod odůvodnění písm. c).

- (122) Maďarsko porovnává Smlouvu o Euratomu se Smlouvou o ESUO na základě toho, že mají obě odvětvovou povahu, a tvrdí, že Smlouva o ESUO obsahuje rozsáhlý zákaz státní podpory, který byl v praxi uveden do souladu s článkem 107 SFEU prostřednictvím článku 67 a článku 95 Smlouvy o ESUO. Maďarsko uvádí, že uplatňováním pravidel o státních podpore stanovených v SFEU by Komise nesprávně vyložila záměr regulace sledovaný navrhovateli Smlouvy o Euratomu, která neobsahuje žádná zvláštní ustanovení o státní podpoře.
- (123) Maďarsko dále poznamenává, že žádná jiná kapitálová investice do výstavby jaderné elektrárny v Unii nebyla nikdy předmětem šetření o státní podpoře ze strany Komise, a to ani ty ve Flamanville nebo na Hanhikivi. Podle Maďarska byla investice do Hinkley Point C předmětem kontroly státní podpory pouze proto, že na rozdíl od ostatních investic v Evropě měla specifické finanční charakteristiky (například státní záruku úvěru a rozdílovou smlouvu).

4. PŘIPOMÍNKY ZÚČASTNĚNÝCH STRAN

4.1. PŘIPOMÍNKY K EXISTENCI STÁTNÍ PODPORY

- (124) Připomínky, které Komise obdržela od těchto třetích stran, obsahovaly kvantitativní informace a analýzy týkající se existence opatření:
- podání maďarského poslance Evropského parlamentu, pana Benedeka Jávara (dále jen „Jávorovo podání“),
  - podání organizace Green Peace (dále jen „podání GP“) včetně studie vypracované jejími ekonomickými poradci, společností Candole Partners (dále jen „studie společnosti Candole“) ⁽⁴⁷⁾,
  - podání organizace EnergiaKlub (dále jen „podání organizace EK“) včetně studie vypracované panem Balazsem Felsmannem (dále jen „Felsmannova studie“) ⁽⁴⁸⁾.

Jávorovo podání

- (125) Jávorovo podání se zaměřuje na náklady vlastníka, což jsou náklady, které nejsou zahrnuty do smlouvy o inženýrských, pořízovacích a stavebních pracích (viz oddíl 2.5.2 tohoto rozhodnutí), a tvrdí, že tyto náklady mohou být silně podceněny. Podání obsahuje zejména tato tvrzení:
- a) Vzhledem k tomu, že smlouva o inženýrských, pořízovacích a stavebních pracích pro Paks II byla uzavřena na základě „návrhu Leningradské jaderné elektrárny“ ⁽⁴⁹⁾, lze důvodně předpokládat, že bude vyžadována dodatečná investice do bezpečnostního systému ve výši nejméně 1 miliardy EUR.
  - b) Systém přímého chlazení běžnou vodou není dostatečný pro ochlazování vody v případě paralelního provozu jaderné elektrárny Paks a Paks II během horkých letních dnů. Znamenalo by to dodatečné zatížení životního prostředí a vyžadovalo by to investování do účinnějšího chladicího systému založeného na chladicích věžích, který je zhruba o 40 % dražší než systém přímého chlazení.
  - c) Částka, která má být vložena do Centrálního jaderného fondu, pravděpodobně nebude dostatečná pro skladování radioaktivního odpadu a vyřazení z provozu. Zejména dočasné uskladnění, finální úložiště jaderného odpadu a vyřazení z provozu by stály nejméně 150 milionů EUR, 1,54 miliardy EUR a 1,734 miliardy EUR v tomto pořadí.
  - d) Vylepšení sítě potřebné pro integraci nových bloků jaderné elektrárny včetně investic jak do 400 kV kabelového systému, tak do 120 kV pomocného vysokonapěťového kabelu může stát až 1,6 miliardy EUR.
  - e) Investice potřebné pro dosažení souladu se stávající úpravou sítí, a to jak v podobě přečerpávací elektrárny, tak dodatečných výrobních jednotek poskytujících bezpečnostní rezervy, které se podle zákona musí rovnat největší vnitrostátní jednotce generující elektrickou energii, by byly ve výši 1,2 miliardy EUR.

⁽⁴⁷⁾ Viz Candole Partners – NPP Paks II, Economic Feasibility Assessment, únor 2016, dostupné na <http://www.greenpeace.org/hungary/Global/hungary/kampanyok/atomenergia/paks2/NPP%20Paks%20II%20Candole.pdf>.

⁽⁴⁸⁾ Viz Felsmann Balázs, „Működhet-e Paks II állami támogatások nélkül? Az erőműtársaság vállalatgazdasági közéletésben“, dostupná na https://energiaklub.hu/sites/default/files/paks2_allami_tamogatas_2015jun.pdf.

⁽⁴⁹⁾ Popis Leningradské jaderné elektrárny je přístupný na adrese: http://atomproekt.com/en/activity/generation/vver/leningr_npp/, citováno 24. února 2017.

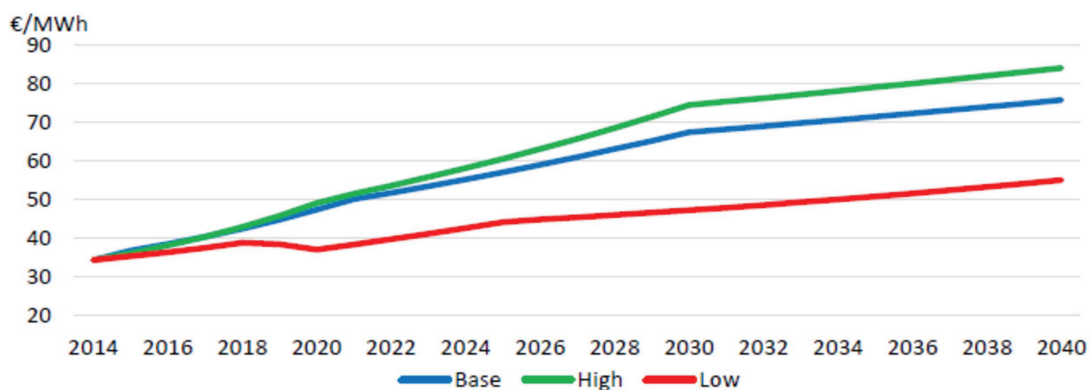
- f) Ztráty ze snížení provozní činnosti jedné ze dvou sousedních jaderných elektráren z důvodů vyvážení systému by mohly způsobit celkovou finanční ztrátu ve výši přibližně 1,2 miliardy EUR.
- g) Různé daně a poplatky, které nejsou zahrnuty ve smlouvě o inženýrských, pořizovacích a stavebních pracích, mohou dosáhnout až dalších 1,8 miliardy EUR.
- (126) V podání se tvrdí, že nákladové položky uvedené v 125. bodě odůvodnění by měly být připočteny k nákladům na projekt, což by výrazně snížilo vnitřní míru návratnosti projektu. Rovněž zdůrazňuje, že zpoždění a kratší doba životnosti zařízení by dále snížily vnitřní míru návratnosti projektu.

Studie společnosti Candole

- (127) Studie společnosti Candole vychází z předpokladů a informací obsažených v ekonomické studii a zkoumá životaschopnost projektu Paks II. Konkrétně tvrdí, že cenové předpovědi používané ekonomickou studií mohou být příliš optimistické a že za použití realističtějších cenových předpovědí by projekt byl ztrátový i v případě, že by byly přijaty provozní předpoklady ekonomické studie.
- (128) Pro znázornění tohoto tvrzení studie společnosti Candole vytváří svou vlastní dlouhodobou předpověď cen elektřiny. Konkrétně předpovídá budoucí dlouhodobé ceny elektřiny pomocí odhadů cen uhlí, ropy a zemního plynu vycházejících ze Světového energetického výhledu Mezinárodní energetické agentury z roku 2015 (IEA WEO 2015) a vypočítá mezní výrobní náklady pro různé typy výrobců⁽⁵⁰⁾. Dále také vytváří samostatnou předpověď pro různé budoucí scénáře, které jsou zohledněny v publikaci IEA WEO 2015, tedy i) „scénář nové politiky“, který odpovídá politikám a prováděcím opatřením ovlivňujícím trhy s energií přijatým až několik měsíců před tím, než byla publikace IEA WEO 2015 zveřejněna, ii) „scénář současných politik“, který odpovídá politikám přijatým během několika měsíců před zveřejněním studie společnosti Candole a iii) „scénář s nízkou cenou ropy“, který zkoumá důsledky trvalého snížení cen (způsobeného nižší cenou ropy) na energetický systém⁽⁵¹⁾. Následující graf znázorňuje odvozené odhady dlouhodobých cen elektřiny pro každý z těchto tří scénářů.

Graf 12

Křivky předpovědi dlouhodobých cen elektřiny (EUR/MWh)

Zdroj: Candole Partners.

- (129) Z grafu vyplývá, že scénář současných politik s sebou nese mírně vyšší budoucí ceny elektřiny, zatímco scénář s nízkou cenou ropy znamená podstatně nižší budoucí ceny elektřiny než střední scénář nových politik, který byl použit v podání Maďarska.

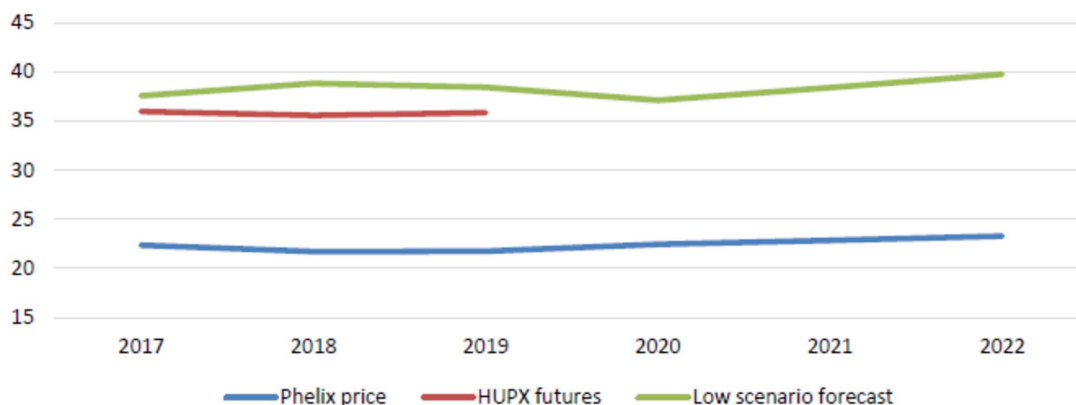
⁽⁵⁰⁾ Viz IEA WEO 2015 na <http://www.worldenergyoutlook.org/weo2015/>.

⁽⁵¹⁾ Publikace IEA WEO 2015 zvažuje také čtvrtý scénář, „scénář 450“, který znázorňuje cestu k dosažení klimatického cíle 2 °C, kterého bude možné dosáhnout prostřednictvím technologií téměř dostupných v komerčním měřítku.

- (130) Kromě předpovědí z grafu 12 studie společnosti Candole provádí také srovnání předpovědi dlouhodobých cen elektřiny založených na scénáři s nízkou cenou ropy IEA WEO 2015 s budoucími smlouvami obchodovanými (k únoru 2016) na německých a maďarských burzách elektřiny. Tyto křivky jsou znázorněny níže v grafu 13.

Graf 13

Křivky dlouhodobé prognózy ceny elektřiny (EUR/MWh)

Zdroj: Candole Partners.

- (131) Tento graf poukazuje na to, že do roku 2022, kdy mohou být obchodovány německo-rakouské smlouvy, jsou německé ceny futures pod úroveň předpovědi vycházející ze scénáře s nízkou cenou ropy IEA WEO 2015. Totéž platí pro maďarské burzovní futures, které mohou být obchodovány až do roku 2019⁽⁵²⁾.
- (132) Na základě těchto úvah studie společnosti Candole tvrdí, že podle předpovědi dlouhodobých cen elektřiny, jak jsou uvedeny v ekonomické studii, by projekt Paks II byl ztrátový i v případě, že by byly provozní předpoklady ekonomické studie přijaty⁽⁵³⁾.

Podání organizace EK

- (133) Podání organizace EK uvádí potenciální nedostatky rozhodnutí Komise o zahájení řízení, jakož i problematické body maďarské ekonomické studie. Zdůrazňuje také některá rizika, kterým by projekt čelil. Dále předložilo Felsmannovu studii jako kvantitativní analýzu životaschopnosti Paks II. Studie vypočítává čistou současnou hodnotu projektu Paks II s využitím provozních nákladů současné jaderné elektrárny Paks a zjišťuje, že ve většině zvažovaných scénářů by projekt byl ztrátový.
- (134) V souvislosti s rozhodnutím o zahájení řízení podání organizace EK uvádí, že některé nákladové položky byly z posouzení předloženého v rámci rozhodnutí o zahájení řízení vynechány nebo nebyly uváženy v celém rozsahu. Například tvrdí, že není jasné, do jaké míry částka obsažená ve smlouvě o inženýrských, pořizovacích a stavebních pracích zahrnovala potenciální dodatečné náklady na jadernou bezpečnost, náklady na vývoj rozvodné sítě vyžadované pro integraci dvou nových reaktorů Paks II do systému nebo výstavbu vhodného chladicího systému. Podání také vznáší pochybnosti o tom, zda byly přesně zohledněny náklady na předběžné studie, povolení a komunikaci.

⁽⁵²⁾ Rozdíl mezi německými a maďarskými cenami futures je pravděpodobně způsoben nedokonalým propojením trhu.

⁽⁵³⁾ Studie společnosti Candole obsahuje dodatečnou část, která porovnává náklady Paks II s provozními náklady EPR reaktorů, které odhadl Francouzský účetní dvůr (2002), zveřejněné v Bocard N. „The Costs of Nuclear Electricity: France after Fukushima“, dostupný na http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2353305.

- (135) V podání se dále tvrdí, že hodnoty nákladů ve výši 2,1 až 2,7 EUR/MWh na odpady a vyřazení z provozu mohou být podhodnoceny, neboť tato hodnota činí u stávající jaderné elektrárny Paks 4,5 EUR/MWh. Navíc také upozorňuje na negativní dopady projektu na budoucí rozpočty ústřední vlády, které by podle něj byly v rozporu se systémem statistického účetnictví a pravidly Unie pro zvyšování dluhu⁽⁵⁴⁾. A konečně podání zdůrazňuje riziko korupce, většinou spojované s velikostí projektu, a informační zvýhodnění dodavatele a majitele⁽⁵⁵⁾.
- (136) Ve vztahu k ekonomické studii, kterou připravilo Maďarsko, podání zpochybňuje vysoký faktor zatížení (92 %) použitý při výpočtech, a to zejména během souběžného provozu jaderné elektrárny Paks a Paks II, v období nízké poptávky, jakož i opodstatněnost cenových předpovědí použitých ve studii.
- (137) Ve vztahu k různým rizikům projektu podání organizace EK zdůrazňuje potenciální dopad zpoždění projektu a překročení nákladů, stejně jako nutnost další státní podpory v průběhu trvání projektu.
- (138) Na podporu svých obav týkajících se životaschopnosti projektu Paks II odkazuje podání organizace EK na Felsmannovu studii. Tato studie vypočítává čistou současnou hodnotu projektu Paks II za použití provozních nákladů stávající jaderné elektrárny Paks (která zahrnuje významnou střednědobou důkladnou prohlídku a opravu elektrárny) a řady alternativních hodnot míry využití (tj. 75 %, 85 % a 92 %) s některými předpověďmi cen elektřiny založenými na veřejně dostupných mezinárodních zdrojích (např. US Energy Information Administration a UK National Grid). Studie zjistila, že ve většině zvažovaných scénářů by projekt byl ztrátový, což by znamenalo existenci státní podpory.

Rakouská vláda

- (139) Rakousko tvrdí, že výstavba a provoz jaderných elektráren je vzhledem ke všem souvisejícím nákladům, které musí být internalizovány v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“, nevyhnutelná. Rakousko se domnívá, že pokud jde o investice Maďarska do Paks II, není zásada ZITH dodržena. Rakousko tvrdí, že neexistují žádné důkazy o tom, že ekonomické studie předložené Maďarskem Komisi byly provedeny s náležitou péčí, nebo že náklady, které jsou zahrnuty do výpočtů, obsahují veškeré možné náklady v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“.
- (140) Rakousko rovněž tvrdí, že jsou splněny zbývající podmínky pro existenci státní podpory.

Další podání týkající se existence podpory

- (141) Společnost Paks II tvrdila, že rozhodnutí o zahájení řízení nesprávně použilo jednu předpovědní cenovou křivku, zejména vzhledem k dlouhé době trvání projektu. V některých svých připomínkách rovněž uvádí, že Komise nesprávně používá náklady na provoz a údržbu současné jaderné elektrárny Paks k opodstatnění nákladů na provoz a údržbu nových jednotek 5 a 6 generace III+. Společnost Paks II dále zdůrazňuje, že její původní investiční rozhodnutí bylo učiněno v okamžiku podpisu smlouvy o inženýrských, pořizovacích a stavebních pracích, a že tento závazek byl učiněn pouze pro výdaje ve fázi vývoje, jelikož konečný závazek společnosti Paks II týkající se výdajů v období stavby bude učiněn v definovaném okamžiku v budoucnosti. Společnost Paks II konstatuje, že až do tohoto budoucího okamžiku se může rozhodnout, pokud se ekonomika projektu bude lišit v důsledku vnějších změn na trhu, nepokračovat v projektu, avšak tato možnost je dosti nepravděpodobná. Společnost Paks II odkazuje také na zprávu vypracovanou pro maďarskou vládu společností Rothschild & Co („studie společnosti Rothschild“)⁽⁵⁶⁾, která dospěla k závěru, že vnitřní míra návratnosti by mohla dosáhnout 12 %, což je výrazně vyšší než rozsah 6,7–9 % uváděný Komisí v rozhodnutí o zahájení řízení. Společnost Paks II závěrem uvádí, že rozsahy vážených průměrných nákladů na kapitál a vnitřní míry návratnosti vypočítané Komisí se překrývají, a proto lze předpokládat, že projekt přinese přiměřené výnosy.

⁽⁵⁴⁾ K tomu se odvolává na dokument, který vypracoval Romhányi Balázs, „A Paks II beruházási költségetes-politikai következnényei“, dostupný na https://energiaklub.hu/sites/default/files/a_paks_ii_beruhazas_koltsegetes-politikai_kovetkezmenyei.pdf.

⁽⁵⁵⁾ K tomu se odvolává na studii, kterou provedl Fazekas, M. a kol., „The Corruption Risks of Nuclear Power Plants: What Can We Expect in Case of Paks2?“, dostupnou na http://www.pakskontroll.hu/sites/default/files/documents/corruption_risks_paks2.pdf.

⁽⁵⁶⁾ <http://www.kormany.hu/download/a/84/90000/2015%20Economic%20analysis%20of%20Paks%20II.pdf>

- (142) Skupina Enersense tvrdí, že vzorec pro výpočet vážených průměrných nákladů na kapitál používaný Komisí není přesný, neboť Komise při jeho určování používala příliš konzervativní faktory. Podle jejího názoru by příslušné náklady na dluh, které by měly být použity pro prvek vážených průměrných nákladů na kapitál v rámci posouzení ZITH, činí 4,5 % před zdaněním nebo 3,6 % po zdanění s malými plánovanými úpravami v průběhu času. Tvrdí, že vzhledem k tomu, že ruský dodavatel poskytuje přibližně 80 % finančních prostředků smluvní ceny, měla by návratnost investic vycházet z finanční páky 80 %, aby odrážela zdroj investičních prostředků v souladu s jinými jadernými elektrárnami. Skupina Enersense konstatuje, že když budeme předpokládat náklady na vlastní kapitál 11 % a náklady na dluh 3,6 % po zdanění a uplatní se snížení 80 % na základě finanční páky, měly by vážené průměrné náklady na kapitál činit 5,1 %. Dále tvrdí, že by se tato hodnota zvýšila na 6,2 %, pokud by se uplatnilo snížení na základě finanční páky o 65 %. Závěrem konstatuje, že návratnost investic by se značně zlepšila díky výběru tržních nákladů na dluh a faktoru finanční páky.
- (143) Zúčastněné strany předložily další argumenty, a sice že vážené průměrné náklady na kapitál se výrazně sníží, jakmile bude zařízení připojeno k síti, zatímco podniková hodnota se zvýší. Části nebo celá elektrárna by tedy mohly být prodány za cenu srovnatelnou s jinými jadernými elektrárnami, které jsou v současné době v provozu. Je tvrzeno, že výpočty Komise v rozhodnutí o zahájení řízení neodrážejí takovou investiční flexibilitu.
- (144) Komise rovněž obdržela připomínky k významu plného posouzení a zahrnutí nákladů příležitosti při vyloučení jaderných technologií z vnitrostátní skladby zdrojů energie v souvislosti s významnými změnami stávajícího portfolia kapacity výroby elektřiny. Podle těchto připomínek je vedle modelů „návratnosti investic“ nebo „diskontovaných peněžních toků“ důležité mít na zřeteli to, že projekt Paks II je podstatnou investicí do stávajícího sektoru, který přináší skutečnou hodnotu, a nikoliv pouze příležitost ve formě „portfoliových investic“ nebo krátkodobé spekulace. Tvrdí, že tyto rysy by měly být rovněž ve výpočtech Komise zohledněny, pokud jde o životaschopnost projektu.
- (145) Několik připomínek odkazuje na závěr studie společnosti Rothschild, že projekt může být životaschopný jedině na základě tržních podmínek, a to i na základě velmi pesimistických předpokladů. Některé strany také tvrdí, že klíčové předpoklady týkající se budoucích cen elektřiny jsou poměrně mírné a že tyto ceny by měly po roce 2025 narůstat. Společnost Paks II by na základě toho nezískala výhodu.
- (146) Podle některých připomínek by skutečnost, že projekt je prováděn formou smlouvy o inženýrských, pořizovacích a stavebních pracích na klíč, činila tento projekt přitažlivým pro jakéhokoli investora v tržním hospodářství, a Maďarsko by tedy investovalo také za tržních podmínek.

4.2. PŘIPOMÍNKY K MOŽNÉ SLUČITELNOSTI OPATŘENÍ S VNITŘNÍM TRHEM

4.2.1. PŘIPOMÍNKY TÝKAJÍCÍ SE CÍLE SPOLEČNÉHO ZÁJMU

- (147) Rakousko, společnosti IG Windkraft, Oekostorm AG a další třetí strany tvrdí, že podle zásad stanovených v čl. 107 odst. 3 SFEU nejsou subvence na výstavbu a provoz nových jaderných elektráren považovány za slučitelné s vnitřním trhem. Jaderná energie by nebyla novou, inovativní nebo udržitelnou technologií pro výrobu elektřiny, která by mohla přispět k dosažení cíle Unie zvýšit podíl výroby energie obnovitelnými technologiemi. Projekt by proto neměl být schopen získat dočasnou podporu do doby dosažení tržní zralosti.
- (148) Rakousko tvrdí, že čl. 2 písm. c) a článek 40 Smlouvy o Euratomu neumožňují, aby byla podpora nových investic do jaderné energie považována za cíl společného zájmu vzhledem k tomu, že ze Smlouvy o Euratomu není možné vyložit žádný společný zájem ve smyslu čl. 107 odst. 3 SFEU. Takový cíl by navíc byl v rozporu s dalšími cíli Unie v rámci SFEU, a to se zásadou předběžné opatrnosti podle článku 191 a zásadou udržitelnosti podle programu Horizont 2020⁽⁵⁷⁾.
- (149) Podle několika podání by projekt přispěl k celoevropským cílům rozmístění jaderných zařízení a jaderného výzkumu, které jsou rovněž uznány Smlouvou o Euratomu.
- (150) Mnoho připomínek tvrdí, že skutečnost, že jaderná energie by poskytla čistý, nízkouhlíkový zdroj energie, by měla být Komisí uznána jako společný cíl Unie, který ospravedlňuje investice.

⁽⁵⁷⁾ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/what-horizon-2020>

- (151) Některé připomínky odkazují na čl. 194 odst. 2 SFEU, který členským státům umožňuje určit jejich skladbu zdrojů energie. Tyto připomínky poukazují na to, že předpokládaná skladba zdrojů energie Maďarska je součástí jeho národní energetické strategie a stanoví využití jaderné energie, uhlí a obnovitelných zdrojů energie. Na tomto základě by investice mohla být oprávněná.
- (152) Komise rovněž obdržela připomínky, které poukazují na to, že jaderná energie představuje velmi dlouhodobý, bezpečný a spolehlivý zdroj energie v rámci skladby zdrojů energie v Unii. V těchto připomínkách se uvádí, že elektřina vyrobená z jaderných zdrojů, obvykle při vysokých úrovních výkonu (mezi 85–90 %), by mohla významně přispět k dlouhodobé bezpečnosti dodávek energie. Další zúčastněné strany uvedly, že vzhledem k významným mezerám v budoucím instalovaném výkonu, které se očekávají do roku 2030 s postupným odstavením stávajících jednotek jaderné elektrárny Paks, a kvůli závislosti na dovozu elektřiny, by projekt mohl být ideální volbou pro zajištění bezpečnosti dodávek energie pro Maďarsko a snížení závislosti na palivech.
- (153) Komisi byly předloženy argumenty tvrdící, že dokončení projektu by přispělo k růstu v regionu hlavně díky vytváření pracovních míst. Některé připomínky navíc poukazují na významnou příležitost pro podniky všech velikostí v Unii podílet se na dokončení projektu, a tím posílit obchodní dodavatelský řetězec. Tyto připomínky naznačují, že takový předpokládaný růst je společným zájmem, který by mohl odůvodnit dokončení projektu.

4.2.2. PŘIPOMÍNKY TÝKAJÍCÍ SE VHODNOSTI OPATŘENÍ

- (154) Společnost IG Windkraft a Energiaklub tvrdí, že opatření je nevhodné vzhledem k nákladům na projekt ve srovnání s možnými alternativami, které by se zaměřovaly na mezery v budoucím instalovaném výkonu. Podobně vysoká subvence by mohla přinést mnohem vyšší roční objem elektřiny, kdyby byla investována do jiných zdrojů elektřiny, jako například do obnovitelných technologií.

4.2.3. PŘIPOMÍNKY TÝKAJÍCÍ SE NEZBYTNOSTI OPATŘENÍ A MOTIVAČNÍHO ÚČINKU

- (155) Rakousko tvrdí, že Komise chybně vymezila relevantní trh za účelem posouzení toho, zda může docházet k selhání trhu nebo ne, tedy trh s jadernou energií v Maďarsku. Rakousko tvrdí, že správným relevantním trhem by byl liberalizovaný vnitřní trh s elektřinou v Unii. Rakousko dále tvrdí, že k selhání trhu v oblasti výroby a dodávek elektrické energie na vnitřním trhu s elektřinou nedochází. Naopak, ceny elektřiny by klesaly částečně díky dostatečným výrobním kapacitám. Maďarsko je navíc dobře propojeno s rozvodnými sítěmi sousedních členských států.
- (156) Rakousko a společnost IG Windkraft tvrdí, že pokud by Maďarsko mělo čelit problémům s bezpečností dodávek energie, jaderná elektrárna nemusí být vhodným prostředkem k řešení tohoto problému. Tvrdí, že zdroje energie šetrnější k životnímu prostředí, flexibilnější a levnější zdroje energie v malých, decentralizovaných jednotkách mohou být vhodnější. Rakousko dále tvrdí, že jaderné elektrárny jsou vzhledem k požadavkům na chlazení citlivé na vlny horka a že členské státy jsou téměř 100 % závislé na dovážené uranové rudě.
- (157) Třetí strany rovněž tvrdily, že trh samotný by přinesl výstavbu nových výrobních kapacit v odvětví výroby elektřiny. Skutečnost, že je Maďarsko závislé na dovozu elektřiny, by nepředstavovala selhání trhu, a zejména ne takové, jaké by mohla vyřešit nová jaderná elektrárna. Předložené připomínky ukazují, že dovoz levnější elektřiny z jiných členských států je běžným a přijatelným účinkem fungujícího trhu, a nikoli selháním trhu. Jednoduše to značí schopnost nakupovat komodity za nejnižší tržní cenu. Podle obdržených připomínek jsou ceny elektřiny určovány mnoha faktory včetně cen komodit, nabídky a poptávky. Zejména v Evropě by pokles cen elektřiny byl reakcí na chronicky nadměrné výrobní kapacity. Vzhledem k tomu, že by to mohlo být považováno za reakci účinně fungujícího trhu, nelze tvrdit, že by snížení cen energií na trhu v důsledku dovozu představovalo selhání trhu jakožto odůvodnění pro výstavbu nové jaderné kapacity.
- (158) Podle obdržených připomínek by i v případě selhání trhu v odvětví výroby elektřiny Maďarsko mělo zvážit více možností, a to transparentním a nediskriminačním způsobem.

- (159) Další připomínky naznačují, že ačkoli jsou dobře známy problémy týkající se investování do jaderné energie, včetně rozsáhlých počátečních kapitálových investic a potřeby veřejné a politické podpory, uznání těchto obtíží není totéž jako stanovení, že rozvoj jaderné energie je spojen se selháním trhu. Stejně připomínky zdůrazňují, že ačkoli Komise dospěla k závěru, že v případě Hinkley Point C došlo k selhání trhu, nemělo by se předpokládat, že veškeré investice do jaderné energie mohou být realizovány pouze v rámci subvenčních režimů nebo že existují důvody domnívat se, že dochází k obecnému selhání trhu s jadernou energií.

4.2.4. PŘIPOMÍNKY TÝKAJÍCÍ SE PŘIMĚŘENOSTI OPATŘENÍ

- (160) Rakousko uvedlo, že státní podpora musí být vždy omezena na minimální požadovanou částku. V tomto případě, kdy se stavba navrhovaného projektu uskutečňuje bez výzvy k podávání nabídek, nebylo možné určit, zda by celkové náklady na projekt byly omezeny na požadovanou minimální částku.
- (161) Organizace Energiaklub tvrdí, že maďarské orgány nezkoumaly minimální úroveň finanční podpory, která by umožnila realizaci projektu. Namísto toho se maďarské orgány snažily o financování projektu v plném rozsahu, případně také včetně provozních nákladů. Energiaklub rovněž zdůrazňuje, že podle výpočtů poskytnutých Maďarskem by se státní podpora neomezila pouze na realizaci investice, ale byla by poskytnuta také na provoz projektu, což může nadměrně vyrovnávat Paks II.

4.2.5. PŘIPOMÍNKY TÝKAJÍCÍ SE ÚČINKU OPATŘENÍ NA VNITŘNÍ TRH

- (162) Rakousko tvrdí, že státní podpora technologie, která sama o sobě není v rámci liberalizovaného vnitřního trhu s elektřinou zisková, vede k nadměrnému narušení hospodářské soutěže. Navíc může zabránit tomu, aby noví, udržitelní a nákladově více efektivní účastníci trhu vstoupili na trh nebo může z něj tyto účastníky trhu vytlačit. Rakousko tvrdí, že jaderné elektrárny jsou rozmístěny tak, aby pokrývaly vysoký výkon základního zatížení a že jejich výkon má při připojení k rozvodné síti přednost, jelikož jaderné elektrárny mohou svůj výkon jen mírně měnit. Zatímco mají vysoké náklady na výstavbu a vyřazení z provozu, mají nízké provozní náklady, které jim umožňují zapojit se do žebříčku nabídkových cen.
- (163) Rakouské orgány a společnost IG Windkraft tvrdí, že výstavba nových jaderných elektráren vytvoří značnou tržní sílu provozovatele elektráren v Paksí zvýšením koncentrace trhu a může případně vést ke zneužití dominantního postavení podle článku 102 SFEU.
- (164) Skupina MVM a Paks II tvrdí, že po prodeji 100 % akcií společnosti Paks II státu skupinou MVM jsou společnosti na sobě zcela nezávislé. Zdůrazňují, že skupina MVM nemá přímou ani žádnou jinou kontrolu nad řízením a provozem Paks II. Dále zdůrazňují, že skupina MVM a Paks II jsou dvě samostatné společnosti zabývající se výrobou elektrické energie, stejně jako všichni ostatní konkurenti, a neexistuje žádný důvod domnívat se, že mezi nimi probíhá koordinace nebo činnosti nebo že by tyto dvě společnosti byly propojeny. Navíc skupina MVM tvrdí, že její vlastní strategie jsou potenciální investice, které by mohly do budoucna společnosti Paks II konkurovat.
- (165) Společnost Paks II tvrdí, že projekt má tvořit náhradní kapacitu pro současné čtyři jednotky jaderné elektrárny Paks. Očekává se, že tyto stávající jednotky budou vyřazeny do poloviny třicátých let, přičemž nové jednotky 5 a 6 (projekt Paks II) by byly provozuschopné až v polovině dvacátých let. Společnost Paks II tvrdí, že posouzení podílů na trhu a tvrzení o dominantním postavení jsou proto neopodstatněné a v tomto okamžiku nemohou být zvažovány.
- (166) Několik zúčastněných stran zdůraznilo, že trh s energií, který by měl být zkoumán, bude větší než území jednotlivého státu, kde existuje řada mezinárodních konkurentů vzhledem k velkému objemu dovozu elektřiny do Maďarska a velmi vysoké úrovni propojení země se sousedními zeměmi.
- (167) Některé strany výslovně argumentují, že by projekt mohl mít potenciální dopad na pokles regionálních trhů s elektřinou, například v Německu, kde by se očekávalo, že roční cena při odběru základního výkonu klesne až o 0,6 % do roku 2025, až o 1,1 % do roku 2030 a až o 1,2 % do roku 2040. Některé strany na druhou stranu tvrdí, že zařízení využívající obnovitelné zdroje v Německu by kvůli novým reaktorům společnosti Paks II měly nižší příjmy a že by narostlo zatížení daňových poplatníků na financování německých programů podpory energie z obnovitelných zdrojů, zatímco dodavatelům „šedé elektřiny“ by do roku 2030 mohly vzniknout úspory až do výše 1,02 %.

4.3. DALŠÍ PŘIPOMÍNKY VZNESENÉ ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI

- (168) Několik připomínek zdůrazňuje, že podrobnosti projektu nebyly s veřejností v Maďarsku zcela sdíleny. Také tvrdí, že rozhodnutí o Paks II je technicky neopodstatněné, neboť nebylo provedeno žádné přípravné šetření ohledně toho, jak by k bezpečnosti dodávek energie přispěla investice do opatření v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie v totožné výši. Tito předkladatelé tedy poukazují na to, že s ohledem na nedostatečné zapojení široké veřejnosti a odbornou účast by projekt neměl pokračovat.
- (169) Některá podání poukazují na možná nebezpečí jaderných elektráren. Některé připomínky vyjadřují obavy týkající se schopnosti Maďarska a společnosti Paks II řešit mimořádné události související s jadernou bezpečností včetně bezpečného nakládání s jaderným odpadem.
- (170) Některé připomínky zdůraznily skutečnost, že při jmenování stavitele nových výrobních jednotek neproběhlo výběrové řízení, což je podle jejich názoru v rozporu s ustanoveními práva Unie. Navíc poslanec Evropského parlamentu Jávora tvrdí, že předpokládané porušení pravidel Unie v oblasti veřejných zakázek je s tímto opatřením neodmyslitelně spojeno, neboť se domnívá, že by Rusko neposkytlo Maďarsku půjčku na projekt Paks II bez zajištění investice pro společnost Rosatom, která by se vyhnula pravidlům Unie pro zadávání veřejných zakázek. Dochází k závěru, že posouzení, zda použití ruské půjčky představuje protiprávní státní podporu, nemůže být odděleno od vyhýbání se pravidlům pro zadávání veřejných zakázek, neboť tyto jsou ve své podstatě propojeny a jejich účinek by měl být posuzován společně.
- (171) Několik připomínek bylo namířeno proti skutečnosti, že je projekt prováděn formou ruské půjčky. Tvrdí, že by to podpořilo palivovou a finanční závislost a zároveň bylo v rozporu s evropskou strategií energetické bezpečnosti z důvodu omezování účastníků trhu Unie v rozvoji celoevropské energetické sítě a infrastruktury.
- (172) Některé zúčastněné strany tvrdí, že pokud Maďarsko rozhodlo, že do budoucna potřebuje nové kapacity pro výrobu elektřiny, mělo jednat v souladu s článkem 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES⁽⁵⁸⁾. V tomto případě nedošlo k žádným nabídkovým řízením ani k postupům rovnocenným z hlediska transparentnosti a nediskriminace při zajišťování jakékoli nové kapacity. Z toho důvodu by podle nich investice do Paks II mohla porušovat právo Unie.
- (173) Některé strany tvrdí, že není vhodné využívat státní podporu v případech, kdy by tak znečišťovateli byla odpouštěna povinnost hradit náklady jím způsobeného znečištění v duchu pokynů Společenství pro státní podporu v oblasti životního prostředí⁽⁵⁹⁾.

4.4. ODPOVĚĎ MAĎARSKA NA PŘIPOMÍNKY ZÚČASTNĚNÝCH STRAN

- (174) Maďarsko předložilo svou odpověď na připomínky třetích stran k rozhodnutí o zahájení řízení o státní podpoře (dále jen „odpověď na připomínky třetích stran“) dne 8. dubna 2016.
- (175) Maďarsko především rozhodně nesouhlasí s připomínkami rakouské vlády, organizací Greenpeace Energy, Energiaklub a poslance Evropského parlamentu Benedeka Jávora, kdy tyto třetí strany tvrdily, že náklady spojené s plněním předpisů týkajících se bezpečnosti a životního prostředí, financováním dluhů, pojištěním, bezpečností, likvidací odpadu, vyřazením z provozu, přenosovým připojením a investicemi do modernizace nebyly zahrnuty v analýze předložené Maďarskem, a uvádí, že tyto strany byly nesprávně informovány a že jejich tvrzení jsou neopodstatněná.
- (176) Odpověď obsahuje podrobnou reakci na připomínky, které předložil poslanec Benedek Jávora. Maďarsku zejména poukazuje na to, že:
- náklady na všechny nezbytné investice do bezpečnosti jsou zahrnuty do smlouvy o inženýrských, pořizovacích a stavebních pracích,
  - volba systému přímého chlazení je podpořena posuzováním vlivu projektu na životní prostředí,

⁽⁵⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES (Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 55).

⁽⁵⁹⁾ Pokyny Společenství pro státní podporu v oblasti životního prostředí (Úř. věst. C 82, 1.4.2008, s. 1).

- údaje o nákladech souvisejících s nakládáním s odpady a vyřazením z provozu byly zpracovány Agenturou pro nakládání s radioaktivními odpady na základě zákona CXVI z roku 1996 o atomové energii,
  - náklady spojené s připojením k síti pro Paks II jsou zahrnuty do finanční analýzy projektu,
  - nebude docházet k žádnému snížení provozu jaderné elektrárny Paks ani Paks II během hodin nízké spotřeby, neboť by Paks II měla nahradit starší a stávající výrobní kapacity, které budou postupně vyřazeny,
  - jelikož se jedná o moderní technologii generace III+, je bezpečné předpokládat během životnosti Paks II poměrně vysokou míru využití (> 90 %),
  - provozní doba 60 let je na mezinárodní úrovni široce uznávána, neboť je standardním předpokladem i pro méně vyspělé elektrárny generace III,
  - projekt je neutrální z hlediska DPH a protože velká část služeb bude poskytována dodavateli umístěnými v EU, je předpoklad/výpočet cel nepřesný.
- (177) Maďarsko tvrdí, že provedlo rozsáhlou analýzu citlivosti za účelem zvážení dopadu předpokladů a proměnných, jako jsou životnost zařízení, náklady na provoz a údržbu, náklady na nakládání s odpady a vyřazení z provozu, faktory zatížení, makroekonomické faktory jako cizí měny a inflace, různé scénáře vývoje tržních cen, zpoždění atd. na daný případ a tato analýza citlivosti plně podpořila jeho závěr, že opatření nebude představovat státní podporu.
- (178) Pokud jde o připomínky obdržené ohledně možné slučitelnosti opatření, Maďarsko opakuje několik argumentů předložených v souvislosti se svobodnou volbou a diverzifikační skladby zdrojů energie, potřebou náhradní kapacity, dekarbonizací, tvorbou pracovních míst, cenovou dostupností a tvrzenými multiplikačními účinky.
- (179) Maďarsko uvádí, že argument rakouské vlády, že cíle Smlouvy o Euratomu týkající se „rozvoje jaderné energie ve Společenství“ bylo „již dosaženo a nemůže být použit k podpoře společného zájmu ve smyslu čl. 107 odst. 3 SFEU z důvodu technicky rozvinutých a početných jaderných elektráren, které byly v Evropě vystavěny“, je chybný. Tento argument dle názoru Maďarska zaměňuje cíl rozvoje výroby jaderné energie s konceptem technologie, o které nelze tvrdit, že by byla statická. Maďarsko tvrdí, že Smlouva o Euratomu nadále tvoří součást ústavního pořádku Unie a že toto nebylo zrušeno. A konečně, Maďarsko zdůrazňuje, že Rakousko ani organizace Greenpeace nepředložily žádnou judikaturu svědčící o tom, že cíle společného zájmu musí nutně být konečné nebo časově omezené.
- (180) Pokud jde o diverzifikaci skladby výroby energie, Maďarsko odmítá tvrzení Rakouska a rakouské asociace větrné energie o celoevropské závislosti na uranu a zdůrazňuje, že je k dispozici široká rozmanitost a dostupnost uranu z významných netěžených zdrojů. Také tvrdí, že pouhá skutečnost, že zdroj je omezený, neznamená, že jeho použití je neudržitelné, a odvolává se na připomínky ekonomky v oblasti energetiky Lorety Stankevičute jménem Mezinárodní agentury pro atomovou energii (MAAE) ⁽⁶⁰⁾, podle nichž „jaderná energie je oproti mnoha ukazatelům udržitelnosti hodnocena příznivě“.
- (181) Maďarsko zdůrazňuje, že některé argumenty předložené v souvislosti s potřebou dekarbonizace pomocí využívání jaderných zdrojů energie jsou oprávněné, neboť obnovitelné technologie mají vysoké náklady a jsou nesouvislé co do způsobu výroby energie. Také tvrdí, že pevně stanovené subvencované sazby energie z obnovitelných zdrojů jsou v rozporu s podmínkami volného trhu a cituje organizaci Greenpeace, která tvrdila, že dohody o stanovené odkupní ceně za energii by byly méně výhodné ve scénářích s nižšími tržními cenami, ačkoli společnost Paks II by svou elektřinu tímto způsobem neprodávala.
- (182) Maďarsko předkládá několik zdrojů, které uvádějí, že opatření nebude nadměrně narušovat hospodářskou soutěž, a zdůrazňuje, že Komise neměla pochybnosti o slučitelnosti opatření s vnitřním trhem (jak navrhovala organizace Greenpeace), ale spíše v otázce existence podpory.

⁽⁶⁰⁾ <https://www.oecd-nea.org/ndd/climate-change/cop21/presentations/stankevičute.pdf>

- (183) Maďarsko v tomtéž rozsahu (možné narušení hospodářské soutěže) odmítá argumenty předložené organizací Greenpeace, že by zavedlo pevně stanovenou sazbu (podobně jako v případě Hinkley Point C) za účelem podpory provozu Paks II v dlouhodobém horizontu.
- (184) Maďarsko zpochybňuje připomínky, které uvádějí, že by projekt vytěsnil investice do obnovitelných zdrojů v Maďarsku a sousedních zemích. Uvádí, že národní energetická strategie zahrnuje obnovitelné zdroje spolu s jadernou energií a že budoucí mezera v instalovaném výkonu nemůže být vyplněna pouze jadernou energií. Dodatečná jaderná kapacita by tedy nebránila rozvoji energie z obnovitelných zdrojů. Maďarsko poznamenává, že analýza trhu zahrnutá do podání organizace Greenpeace, kterou vypracovala společnost Energy Brainpool, předpokládá využití obnovitelných zdrojů v souladu s vnitrostátním cílem Maďarska v oblasti obnovitelných zdrojů.
- (185) Maďarsko připomíná názor předložený skupinou MVM, že se nepředpokládá žádná fúze mezi skupinou MVM a společností Paks II, a tedy že nedojde ke koncentraci trhu. Rovněž připomíná prohlášení skupiny MVM, že obchodní strategie skupiny MVM zahrnuje možné investice, které mohou v budoucnu konkurovat Paks II.
- (186) Maďarsko dále opakuje tvrzení, že trh, který má být zkoumán, by měl být vykládán širěji než maďarský stát s ohledem na vysokou míru propojení. V tomto kontextu by dopad opatření byl zanedbatelný. Maďarsko také zpochybňuje metodiku analýzy provedené společností Energy Brainpool jménem organizace Greenpeace ohledně možného dopadu projektu na regionální trhy s elektřinou, například v Německu. Tvrdí, že použitý přístup zahrnuje posouzení dopadu projektu ve výlučně domácím kontextu bez zohlednění úlohy dovozu energie do Maďarska a extrapolaci této skutečnosti na Německo za nepřímo vyjádřeného předpokladu, že dopad na německý trh s elektřinou by byl stejný jako na maďarský trh. Maďarsko také uvádí, že analýza je chybná, neboť předpokládá stávající úroveň propojovací kapacity, přičemž ignoruje další propojení, která tvoří součást cílů Unie.
- (187) Pokud jde o připomínky týkající se bezpečnostních otázek, Maďarsko tvrdí, že země má významné vědomosti a odborné znalosti vycházející ze stávajících čtyř jaderných bloků. Dále konstatuje, že maďarský úřad pro atomovou energii (který vydává povolení pro jaderná zařízení) je již velmi dobře obeznámen s technologií VVER a vyvinul dvouletý interní vzdělávací program týkající se této technologie. Program zahrnuje členy regulačního orgánu, kteří mají významné příslušné akademické a praktické zkušenosti, školení a rozvoj schopností nových zaměstnanců v úkolech a povinnostech, které budou vykonávat jako součást regulačního orgánu.
- (188) Maďarsko mimoto zdůrazňuje, že orgán pro ochranu životního prostředí a regulační orgán jsou na sobě navzájem nezávislé, což zajišťuje spolehlivý a objektivní bezpečnostní rámec. Maďarsko také poznamenává, že příslušné technické požadavky projektu týkající se jaderné bezpečnosti byly vytvořeny na základě kombinace maďarských právních předpisů, potřeb evropských podniků, bezpečnostních doporučení agentury MAAE a Asociace západoevropských jaderných dozorců, jakož i ponaučení z havárie ve Fukušimě.
- (189) V reakci na připomínky, které komentovaly zřejmý nedostatek transparentnosti při přípravě projektu, Maďarsko vysvětlilo, že transparentnosti dosáhlo jako důsledek parlamentního rozhodovacího procesu. Tento parlamentní proces zajistil dostupnost všech relevantních informací pro všechny zúčastněné strany a orgány včetně Komise. V rámci tohoto procesu byly zveřejněny všechny nezávislé odborné zprávy včetně ekonomické analýzy projektu a všechny materiály pro posuzování vlivů na životní prostředí byly k dispozici, a to v několika jazycích.
- (190) Maďarsko rovněž odkazuje na veřejné konzultace, které byly od 17. března do 4. května 2015 uspořádány vládním komisařem odpovědným za projekt, a které se zabývaly možnými dopady výstavby a provozu elektrárny Paks II na životní prostředí. Maďarsko také informovalo všechny své sousední třetí země (v EU i mimo EU) o projektu a uspořádalo devět veřejných konzultací týkajících se projektu v řadě zemí.

- (191) Ve vztahu k připomínkám, které tvrdí, že dokončení projektu porušuje směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU⁽⁶¹⁾ a směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU⁽⁶²⁾, maďarské orgány vysvětlují, že mezivládní dohoda a prováděcí dohody nespádají do působnosti SFEU ani směrnic 2014/24/EU a 2014/25/EU. Kromě toho uvádějí, že i v případě uplatnění SFEU by mezivládní dohoda a prováděcí dohody spadaly pod zvláštní výjimku týkající se mezinárodních dohod stanovenou v článku 22 směrnice 2014/25/EU nebo technickou výjimku stanovenou v čl. 50 písm. c) uvedené směrnice, a proto by měly být vyňaty z působnosti pravidel Unie pro zadávání veřejných zakázek. Maďarsko vysvětluje, že mezivládní dohoda stanoví jasné postupy pro zadávání prováděcích dohod, a to včetně zvláštních požadavků na jmenování společností a zadávání subdodavatelských smluv.
- (192) Maďarsko rovněž odmítá připomínky, které tvrdí, že porušuje článek 8 směrnice 2009/72/ES. Maďarsko tvrdí, že tato směrnice se na projekt nevztahuje, protože spadá do výlučné působnosti Smlouvy o Euratomu, která má přednost před pravidly stanovenými SFEU a veškerými sekundárními právními předpisy, které z ní vyplývají. Maďarské orgány také zdůrazňují, že podle jejich názoru, jelikož by projekt nezahrnoval státní podporu, ustanovení o nabídkovém řízení směrnice 2009/72/ES by se nepoužila.
- (193) A konečně, Maďarsko odkazuje na judikaturu Soudního dvora Evropské unie⁽⁶³⁾, podle které porušení nebo neporušení ustanovení práva Unie nemůže být bráno v úvahu v rámci šetření státní podpory. Vzhledem k tomu je Maďarsko přesvědčeno, že případné porušení směrnice o elektřině by mělo být zkoumáno mimo rámec formálního šetření státní podpory. Maďarsko rovněž odkazuje na rozhodnutí Komise o státní podpoře ve věci Hinkley Point C, v němž uvádí, že namísto předepsaných nabídkových řízení je možné ve smyslu článku 8 směrnice 2009/72/ES použít postupy rovnocenné z hlediska transparentnosti a nediskriminace. Maďarsko uvádí, že zadávání subdodavatelských smluv by probíhalo v souladu se zásadami nediskriminace a transparentnosti.

4.5. DALŠÍ PŘIPOMÍNKY VZNESENÉ MAĎARSKEM V JEHO ODPOVĚDI NA PŘIPOMÍNKY PŘEDLOŽENÉ KOMISI

- (194) Maďarsko ve své odpovědi na připomínky předložené Komisí tvrdí, že vlastní sdělení Komise o jaderném ukázkovém programu (PINC)⁽⁶⁴⁾ naznačuje, že by do jaderné energie muselo být v letech 2015 až 2050 investovány miliardy eur (odhaduje se v rozmezí 650 až 760 miliard EUR) s cílem zajistit bezpečnou budoucnost dodávek energie na úrovni celé Unie.

5. POSOUZENÍ OPATŘENÍ

5.1. EXISTENCE PODPORY

- (195) Opatření představuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, pokud splňuje čtyři podmínky. Zaprvé, opatření musí být financováno státem nebo ze státních prostředků. Zadruhé, opatření musí svému příjemci přinášet výhodu. Za třetí, opatření musí upřednostňovat určité podniky nebo hospodářské činnosti (tj. musí existovat určitý stupeň selektivity). A začtvrté, opatření musí mít schopnost ovlivnit obchod mezi členskými státy a narušit hospodářskou soutěž na vnitřním trhu.
- (196) V oddíle 3.1. rozhodnutí o zahájení řízení Komise předběžně zjistila, že opatření může poskytnout společnosti Paks II hospodářskou výhodu, že by zahrnovalo státní podporu, neboť bylo poskytnuto ze státních prostředků, které lze připsat maďarskému státu, že by opatření bylo selektivní a že může mít vliv na obchod mezi členskými státy a narušit hospodářskou soutěž na vnitřním trhu. Komise v průběhu formálního šetření nezjistila žádné důvody ke změně svého hodnocení v těchto ohledech.

⁽⁶¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES (Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 65).

⁽⁶²⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES (Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 243).

⁽⁶³⁾ T-289/03, BUPA, bod 313.

⁽⁶⁴⁾ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2016/CS/1-2016-177-CS-F1-1.PDF>

5.1.1. HOSPODÁŘSKÁ VÝHODA

- (197) Komise posoudila, zda by opatření mělo za následek hospodářskou výhodu pro společnost Paks II vzhledem k tomu, že bude vlastnit a provozovat dva nové bloky jaderné elektrárny plně financované maďarským státem. Komise dále posoudila, zda by existence hospodářské výhody pro společnost Paks II mohla být vyloučena, pokud by investice maďarského státu byla tržní investicí řízenou ziskovými důvody.
- (198) Ve svém posouzení Komise souhlasí s Maďarskem, pokud jde o použití testu ZITH za účelem zjištění, zda je určitá investice tržní. Tento test analyzuje, zda by soukromý investor investoval do projektu stejným způsobem a za stejných podmínek jako veřejný investor ve chvíli, kdy bylo přijato rozhodnutí uskutečnit danou investici (viz také 53. a 54. bod odůvodnění).
- (199) Tento test potvrzuje existenci hospodářské výhody, a tudíž existenci státní podpory, pokud je očekávaná vnitřní míra návratnosti investice nižší než tržní měřítko vážených průměrných nákladů na kapitál pro tentýž projekt, neboť racionální soukromý investor by za takových podmínek neinvestoval.
- (200) Analýza ZITH vyžaduje, aby důkazy použité při odhadu vnitřní míry návratnosti a vážených průměrných nákladů na kapitál byly časově souběžné s investičním rozhodnutím o rozšíření informací držných v té době investory. Komise sestavila časový plán rozhodovacího procesu projektu Paks II, aby zjistila, které informace byly a jsou investorům k dispozici v okamžiku přijetí rozhodnutí pokračovat v projektu⁽⁶⁵⁾.
- (201) K datu tohoto rozhodnutí společnost Paks II doposud neodvolatelně nezačala stavební práce na dvou nových reaktorech⁽⁶⁶⁾ [...]. Komise se proto domnívá, že údaje, které jsou k dispozici k únoru 2017 (dále jen „údaje z roku 2017“), budou pro hodnocení ZITH nejdůležitější a budou považovány za základní scénář.
- (202) Jednání o Paks II však byla zahájena již před dvěma lety. Aby byla zajištěna kontrola robustnosti výsledků testu ZITH, Komise provedla také samostatné posouzení k datu rozhodnutí o počáteční investici, tj. v době podpisu smlouvy o inženýrských, pořizovacích a stavebních pracích dne 9. prosince 2014 (dále jen „údaje z roku 2014“). Komise dokládá, že výsledek stejné analýzy, avšak z dřívější doby, tedy z doby počáteční investice, je v souladu s výsledkem získaným pomocí údajů z roku 2017.
- (203) Aby bylo možné posoudit, zda je test ZITH splněn, Komise odhadla teoretickou hodnotu vážených průměrných nákladů na kapitál pro investice s podobným rizikovým profilem jako je profil Paks II. Komise poté tyto odhadované tržní vážené průměrné náklady na kapitál porovnávala s váženými průměrnými náklady na kapitál projektu, nejprve v základním scénáři s použitím údajů z roku 2017 a poté pro kontrolu robustnosti s využitím údajů z roku 2014, které jsou relevantní pro rozhodnutí o počáteční investici.

5.1.1.1. *Posouzení vážených průměrných nákladů na kapitál ze strany Komise*

- (204) Komise používá dvě metodiky použité Maďarskem k odhadu vážených průměrných nákladů na kapitál, tj. standardní přístup zdola nahoru, který vytváří teoretickou hodnotu vážených průměrných nákladů na kapitál odhadem všech jeho složek, a srovnávací analýzu vycházející z odkazů, které mohou být relevantní a srovnatelné s Paks II. Bez ohledu na skutečnost, že byly použity shodné metodiky, výsledek Komise se od závěrů Maďarska liší, a to z toho důvodu, že Komise zpochybnila některé hodnoty parametrů a odkazy použité Maďarskem a vyvrátila jejich platnost. Další parametry a odkazy jsou akceptovány a přijaty v nominální hodnotě tak, jak navrhuje Maďarsko. Komise ve svém hodnocení poskytne podpůrné důkazy pro jakoukoli hodnotu, která se liší od návrhu Maďarska.
- (205) Obě metodiky použité v hodnocení Komise používají jako základní scénář údaje z roku 2017 a údaje z roku 2014 pro kontrolu robustnosti.
- (206) Vzhledem k poměrně vysoké nejistotě spojené s finančními odhady Komise poskytuje rozsah teoretické tržní referenční hodnoty vážených průměrných nákladů na kapitál, který by měl být použit v testu ZITH.

⁽⁶⁵⁾ Maďarsko ve svých podáních nevymezilo časový plán a použilo dostupné údaje z různých časových bodů, a to někdy nekonzistentním způsobem. Zatímco se maďarská podání zaměřovala na investiční rozhodnutí z prosince 2014, druhý objasňující dopis předložený Maďarskem používal také údaje o rizikové prémii trhu z července 2015.

⁽⁶⁶⁾ Smlouva o inženýrských, pořizovacích a stavebních pracích stanoví, že výstavba nových reaktorů je rozdělena na dvě fáze, přičemž první sestává pouze z [...]. a druhá z [...].

- (207) Při uplatnění obou metodik použila Komise jako nominální hodnotu cílovou průměrnou finanční páku 40 až 50 % navrženou Maďarskem ve studii ZITH a ekonomické studii jako hodnotu v souladu se spolehlivými referenčními hodnotami. Pro účely tohoto rozhodnutí představuje odkaz na finanční páku poměr mezi dluhem a celkovým kapitálem projektu. Komise dále akceptovala maďarskou sazbu daně z příjmu právnických osob ve výši 19 %.
- (208) Před provedením vlastního posouzení Komise vzala na vědomí následující nedostatky týkající se konečné referenční hodnoty vážených průměrných nákladů na kapitál předložené Maďarskem:
- Rozsahy vyplývající ze dvou metodik navržených Maďarskem nejsou zcela v souladu. Interval [5,9–8,4 %] získaný referenčním srovnáním v ekonomické studii je širší než interval [6,2–7,0 %] odvozený z přístupu zdola nahoru ve stejné studii, a to včetně mnohem vyšších hodnot. Maďarsko neukazuje, proč by měla být nejpřesnější podmnožina pro vážené průměrné náklady na kapitál omezena na [6,2–7,0 %], což se překrývá pouze se spodní částí intervalu referenčního srovnání.
  - Navíc hodnoty různých proměnných v maďarské srovnávací analýze zahrnuté ve studii ZITH a ekonomické studii nejsou v souladu s odpovídajícími hodnotami proměnných v přístupu zdola nahoru obsaženými ve stejných studiích⁽⁶⁷⁾.
  - Pokud jde o přístup zdola nahoru, Komise vyvrací především tři parametry používané Maďarskem, a sice rizikovou prémii trhu, bezrizikovou sazbu a dluhovou prémii. Za prvé, neexistuje důvod, proč by minulá výkonnost akciového trhu za posledních 10 let (používaná jak ve studii ZITH, tak v ekonomické studii) byla vhodným měřítkem maďarské rizikové premie trhu. Argumenty proti používání minulé rizikové premie se týkají chování na trhu po krizi v roce 2008, které se ukázalo být v rozporu s obdobím před krizí⁽⁶⁸⁾. Za druhé, bezriziková sazba předložená Maďarskem v druhém objasňujícím dopise (před rozhodnutím o zahájení řízení) je srovnávána s 15letým výnosem maďarských státních dluhopisů denominovaných v HUF ve výši 3,8 %, který byl platný v listopadu–prosinci 2014. Komise se však domnívá, že kvůli velkým rozdílům ve výnosu maďarských státních dluhopisů je rozumnější vypočítat průměrný výnos na základě měsíčních údajů o výnosu dostupných během období celého kalendářního roku předcházejícího investičnímu rozhodnutí. Za třetí, Maďarsko využívá obchodní úrokovou referenční sazbu (Commercial Interest Reference Rate, dále jen „CIRR“) organizace OECD založenou na eurech pro projekt se splatností 18 let jako zástupný indikátor pro dluhovou prémii společnosti Paks II. Nicméně, jak Maďarsko poukazuje ve studii ZITH, sazba CIRR OECD je vypočítána na základě pravidel, podle kterých mohou být vývozní úvěry a pomoc související s obchodem použita k financování projektů jaderné energie. Potenciální aspekt státní podpory vývozních úvěrů může narušit tržní referenční dluhovou prémii.
  - Konečně, Maďarsko neuvádí podrobnosti o robustnosti odhadů. Mimořádné riziko pro jaderné elektrárny není ani výslovně zahrnuto do odhadů, ani použito v analýze citlivosti. To je důležité, neboť výroba jaderné energie může zahrnovat různé druhy potenciálně větších rizik ve srovnání s jinými druhy technologií výroby energie⁽⁶⁹⁾⁽⁷⁰⁾.

⁽⁶⁷⁾ Například riziková premie trhu se ve srovnávací analýze zahrnuté Maďarskem v uvedených studiích odhaduje na 9,0 % na rozdíl od 4,0 % u odhadované rizikové premie trhu v metodice zdola nahoru zahrnuté ve stejných studiích.

⁽⁶⁸⁾ Viz Damodaran, A. „Equity risk premium (ERP): Determinants, estimation and implications – The 2016 Edition“ (2016), oddíl Estimation Approaches – Historical Premiums, s. 29–34, dostupné na http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2742186. Kromě toho se zdá, že případ historického indexu maďarské burzy s hodnotou 24 561,80 dne 2. května 2006 a hodnotou 26 869,01 dne 2. května 2016 (údaje získány z https://www.bet.hu/oldalak/piac_most) tyto pochybnosti podporují.

⁽⁶⁹⁾ Podle Moodyho studie (2009) do oznámení projektu výstavby jaderných elektráren americkými výrobními společnostmi dojde k průměrnému poklesu o 4 stupně. Na druhou stranu Damodaran ve svých databázích odhaduje, že rozdíl v ratingu 4 stupně, např. mezi A3 a Ba1, se promítne do celkové rizikové premie trhu ve výši 2,0 % (databáze Damodaran, hodnoty dle verze z července 2016).

⁽⁷⁰⁾ Velikost takového rizika je v případě Paks II snížena, neboť má pouze omezenou expozici vůči riziku výstavby.

První metodika – přístup zdola nahoru

- (209) Metodika zdola nahoru používá standardní vzorce (používané také Maďarskem) pro vážené průměrné náklady na kapitál a odhaduje jeho parametry:

$$WACC = \frac{D}{D+E} (1 - t)R_d + \frac{E}{D+E} R_e$$

kde D a E označují hodnoty dluhu a vlastního kapitálu, R_d a R_e označují náklady na dluh a vlastní kapitál a t je sazba daně z příjmu právnických osob, která má v Maďarsku hodnotu 19 %. Tento vzorec je založen na očekávaných hodnotách jeho parametrů. R_d a R_e jsou náklady na dluh a vlastní kapitál v době učinění investičních rozhodnutí, nikoliv minulé náklady.

- (210) Náklady na dluh pak budou určeny podle následujícího vzorce (také používaného Maďarskem):

$$R_d = R_f + (R_d - R_f)$$

kde R_f označuje bezrizikovou sazbu na trhu ($R_d - R_f$) označuje prémii na dluhopisy na trhu.

- (211) Náklady na vlastní kapitál pak budou určeny podle standardního vzorce CAPM (také používaného Maďarskem)⁽⁷¹⁾:

$$R_e = R_f + \beta \times (E(R_m) - R_f)$$

kde R_f označuje bezrizikovou sazbu na trhu, označuje rizikovou prémii kapitálového trhu a β (beta) je mírou charakteristického nediverzifikovatelného rizika projektu.

- (212) Komise schvaluje následující hodnoty parametrů použitých pro výpočet vážených průměrných nákladů na kapitál:

- Komise využívá jako zástupný indikátor bezrizikové sazby 15leté maďarské vládní dluhopisy denominované v HUF, neboť se jedná o dluhopis s nejdelší dobou trvání dluhopisu vydaný maďarskou vládou. Nestálost měsíční úrokové sazby byla v období, kdy bylo přijato rozhodnutí o počáteční investici do projektu Paks II, velmi vysoká. Proto volba hodnoty odpovídající pouze jednomu měsíci může přinést výsledek, který není robustní. Neodrážela by skutečnost a složitost rozhodnutí tak velkého rozsahu, kde investor hledá holistický soubor informací. Z tohoto důvodu Komise používá průměrnou hodnotu za dvanáct kalendářních měsíců před daným časovým bodem, na rozdíl od Maďarska, které zvolilo úrokovou sazbu pro měsíc bezprostředně předcházející investičnímu rozhodnutí⁽⁷²⁾.
- Z důvodů vysvětlených v 208.(c) bodě odůvodnění, který se týká nepřiměřenosti dřívějších tržních rizikových přírážek (za kapitál) používaných Maďarskem, vypočetla Komise tržní rizikovou přírážku jako aritmetický průměr rizikové přírážky ze dvou uznávaných zdrojů ve finanční a obchodní sféře.
- Hlavním zdrojem informací je globální databáze tržních rizikových přírážek, kterou sestavil profesor Aswath Damodaran z New York University (dále jen „Damodaranova databáze rizikových přírážek“)⁽⁷³⁾.

⁽⁷¹⁾ CAPM znamená „Capital Asset Pricing Model“, standardní finanční model pro odhad očekávané návratnosti aktiva, viz <http://www.investopedia.com/terms/c/capm.asp>.

⁽⁷²⁾ Komise se dívala také na sazby státních dluhopisů vedených v EUR a USD, tyto státní dluhopisy však mají kratší dobu splatnosti a poslední datum vydání bylo květen 2011 pro dluhopisy v eurech a březen 2014 pro dluhopisy v amerických dolarech. V době, kdy dochází k výrazným proměnám v sazbách státních dluhopisů, se Komise rozhodla tyto dluhopisy do analýzy nezahrnovat. Jejich zahrnutí by navíc zvýšilo odhadovanou hodnotu vážených průměrných kapitálových nákladů (WACC), takže rozhodnutí nezahrnovat je do analýzy bylo konzervativní.

⁽⁷³⁾ Údaje pro prosinec 2014 viz položka Risk Premiums for Other Markets (Rizikové přírážky pro ostatní trhy) > 1/14 na webových stránkách http://people.stern.nyu.edu/adamodar/New_Home_Page/dataarchived.html. Údaje pro únor 2017 viz položka Risk Premiums for Other Markets (Rizikové přírážky pro ostatní trhy) > Stáhnout na webových stránkách http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datacurrent.html. Damodaranovy databáze se ve finančním světě často používají a citují.

— Druhou databází je databáze tržních rizikových přírážek profesora Fernandez z IESE Business School na University of Navarra ⁽⁷⁴⁾.

Informace shrnuje tabulka 6 níže.

Tabulka 6
Tržní riziková přírážka – Maďarsko

	Prosinec 2014	Únor 2017
Tržní riziková přírážka – Damodaran	8,84	8,05
Tržní riziková přírážka – Fernandez	8,30	8,10
Průměrná tržní riziková přírážka	8,57	8,08

— Pro odhad hodnoty beta přijala Komise v současné podobě návrh Maďarska ve studii zásady investora v tržním hospodářství, a sice 0,92 ⁽⁷⁵⁾.

— Náklady na dluh před zdaněním by byly maďarská bezriziková úroková sazba (průměrná hodnota za 12 kalendářních měsíců před relevantním okamžikem) plus riziková přírážka obchodního dluhu navíc k státním dluhopisům ve výši 2,26 %, což je měřítko pro rizikovou přírážku za zadlužení dané země ⁽⁷⁶⁾.

— Předpokládala se míra zadlužení projektu ve dvou hodnotách, 50 % a 40 %, jak navrhovalo Maďarsko ve studii zásady investora v tržním hospodářství a hospodářské studii.

(213) Vstupní údaje WACC v 212. bodě odůvodnění a odvozené rozsahy WACC jsou souhrnně uvedeny v tabulce 7. Pro každé časové období relevantní pro hodnocení je použit samostatný sloupec.

Tabulka 7
Výpočet hodnoty WACC zdola nahoru

VSTUPNÍ DATA	Prosinec 2014	Únor 2017
Bezriziková úroková sazba – Maďarsko	5,30 %	3,45 %
Tržní riziková přírážka – Maďarsko	8,57 %	8,08 %

⁽⁷⁴⁾ Pro rok 2014 viz Fernandez, P., Linares P. and Acin, I. F., Market Risk Premium used in 88 countries in 2014: a survey with 8,228 answers, 20. června 2014, dostupné na <http://www.valuewalk.com/wp-content/uploads/2015/07/SSRN-id2450452.pdf>. Pro rok 2016 viz Fernandez, P., Ortiz, A. and Acin, I. F. Market Risk Premium used in 71 countries in 2016: a survey with 6,932 answers, 9. května 2016, dostupné na https://papers.ssrn.com/sol3/papers2.cfm?abstract_id=2776636&download=yes.

⁽⁷⁵⁾ Další hodnoty beta předložené Maďarskem ve studii zásady investora v tržním hospodářství a následný druhý objasňující dopis a hodnoty beta odpovídající kategoriím veřejné služby, obnovitelné zdroje a energie Damodaranovy databáze, jsou všechny vyšší než 1. Proto je použití hodnoty beta 0,92 považováno za konzervativní volbu, jelikož vede k nižší hodnotě vážených průměrných kapitálových nákladů (WACC) než ostatní, vyšší hodnoty beta.

⁽⁷⁶⁾ Viz http://www.mnb.hu/statisztika/statisztikai-adatok-informaciok/adatok-idosorok_polozky_„XI_Deviza_penz_es_tokepiac“_>„Allampapir_piaci_referenciahozamok“_a_https://www.quandl.com/data/WORLDBANK/HUN_FR_INR_RISK-Hungary-Risk-premium-on-lending-lending-rate-minus-treasury-bill-rate. Co se týče druhé hodnoty, doporučuje se postupovat obezřetně vzhledem k malé velikosti maďarského trhu s firemními dluhopisy. Údaje se vztahují k 31. prosinci 2014. Pro pozdější období nejsou žádná data k dispozici.

VSTUPNÍ DATA	Prosinec 2014	Únor 2017
Beta	0,92	0,92
Návratnost vlastního kapitálu	13,19 %	10,88 %
Riziková přírážka obchodního dluhu navíc k výnosnosti maďarských státních dluhopisů	2,26 %	2,26 %
Výnosnost dluhu před zdaněním	7,56 %	5,71 %
Sazba korporátní daně	19 %	19 %
Výnosnost dluhu po zdanění	6,12 %	4,63 %
Zadlužení (D/(D+E)) – scénář I	50 %	50 %
Zadlužení (D/(D+E)) – scénář II	40 %	40 %
WACC se zadlužením I	9,66 %	7,75 %
WACC se zadlužením II	10,36 %	8,38 %
Rozpětí WACC	9,66–10,36 %	7,75–8,38 %

- (214) Hodnoty WACC uvedené v tabulce 7 implikují rozpětí WACC [9,66–10,36 %] pro prosinec 2014 a [7,75–8,38 %] pro únor 2017⁽⁷⁷⁾. Je však třeba podotknout, že jediný vstupní údaj v těchto výpočtech, který je specifický pro dané odvětví, je koeficient beta (0,92). Je proto nepravděpodobné, že bude zahrnuta celá přírážka související s vyšším rizikem u jaderných projektů (viz poznámka pod čarou 68), tato přírážka by tedy měla být považována za spodní hranici u stávajícího rizika.

Druhá metodika – referenční srovnávání

- (215) Komise souhlasí s Maďarskem, že alternativním přístupem, jak najít relevantní rozpětí pro tržní hodnotu WACC, by bylo porovnat ji s referenčními hodnotami, které jsou srovnatelné s projektem Paks II. Vzhledem k důvodům uvedeným v (a). bodě odůvodnění však Komise nepovažuje reference a rozpětí předložené maďarskými úřady za dostatečně spolehlivé. Proto Komise vyvinula vlastní srovnávací analýzu, která odvozuje referenční hodnotu WACC specifickou pro danou zemi a odvětví na základě Damodaranovy databáze⁽⁷⁸⁾ ⁽⁷⁹⁾ a s využitím údajů z roku 2017 i 2014.

⁽⁷⁷⁾ Tyto údaje jsou vyšší než údaje odvozené Maďarskem, především kvůli vyšší bezrizikové sazbě a vyšší tržní rizikové přírážce, které používá Komise (volba Maďarska je kritizována v 208. bodě odůvodnění).

⁽⁷⁸⁾ Hodnoty WACC podle zemí pro prosinec 2014 viz „Data“ (Údaje) > „Archived data“ (Archivované údaje) > „Cost of capital by industry“ (Kapitálové náklady podle odvětví) > „Europe“ (Evropa) > „1/14“ na webových stránkách (v angličtině) <http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/>. Hodnoty WACC podle zemí pro únor 2017 viz „Data“ (Údaje) > „Current data“ (Aktuální údaje) > „Cost of capital by industry“ (Kapitálové náklady podle odvětví) > „Europe“ (Evropa) na webových stránkách (v angličtině) <http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/>. Hodnoty rizikové přírážky viz poznámka pod čarou 72. Je třeba podotknout, že tato databáze je součástí globální databáze a zahrnuje evropské země (označené jako Západní Evropa). Země jsou však dále seřazeny do podskupin a Maďarsko patří do podskupiny „Developed Europe“ (Rozvinutá Evropa) – viz list „Europe“ (Evropa) nebo „Industries sorted global“ (Globální klasifikace odvětví) v souboru aplikace Excel <http://www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/indname.xls>.

⁽⁷⁹⁾ V rámci druhého objasňujícího dopisu (v příloze 2) Maďarsko rovněž připravilo stručnou srovnávací analýzu na základě dat z Damodaranovy databáze. Tato analýza ovšem není relevantní, jelikož se zakládá na pozdějších informacích, které mají doložit investiční rozhodnutí přijaté v roce 2014.

(216) Tento přístup se konkrétně skládá z následujících tří kroků (údaje pro všechny tři kroky jsou vypočteny samostatně pro prosinec 2014 a únor 2017):

- a) V prvním kroku se využívá Damodaranova databáze hodnot WACC podle odvětví pro západní Evropu k určení nákladů na dluh a nákladů na vlastní kapitál pro odvětví, která lze považovat za zástupce odvětví jaderné energetiky⁽⁸⁰⁾.

Zástupná odvětví použitá pro jadernou energetiku jsou „Zelené a obnovitelné zdroje energie“, „Energetika“ a „Veřejné služby (obecně)“ pro databázi na rok 2017 a odvětví „Energetika“ a „Veřejné služby (obecně)“ pro databázi na rok 2014⁽⁸¹⁾. Všechny hodnoty nákladů na dluh a vlastní kapitál vypočtené na základě těchto odvětví lze považovat za konzervativní odhady pro jadernou elektrárnu v Paks, a to ze dvou důvodů. Zaprvé, v Damodaranově databázi se nerozlišuje mezi regulovanými a neregulovanými segmenty v těchto odvětvích. Paks II je v neregulovaném segmentu, což znamená vyšší riziko, a tím pádem i vyšší náklady na dluh a vlastní kapitál než u regulovaných firem ve stejném odvětví. Zadruhé, vzhledem ke své velikosti a rozsahu jsou jaderné elektrárny riskantnější než průměrné společnosti zabývající se výrobou elektřiny nebo dodávkou veřejných služeb⁽⁸²⁾.

V tabulce 8 jsou uvedeny náklady na dluh a vlastní kapitál před zdaněním převzaté přímo z Damodaranovy databáze WACC pro západní Evropu a dále hodnoty beta podle odvětví⁽⁸³⁾. V tabulce jsou dále uvedeny průměrné hodnoty napříč těmito odvětvími⁽⁸⁴⁾.

Tabulka 8

Náklady na dluh (před zdaněním) a náklady na vlastní kapitál podle odvětví pro západní Evropu

Rok	Náklady	Zelené a obnovitelné zdroje energie	Energetika	Veřejné služby (obecně)	Výroba a dodávky veřejných služeb (průměr)
2014	Dluh	—	5,90 %	5,40 %	5,65 %
	Kapitál	—	9,92 %	9,84 %	9,88 %
	β	—	1,09	1,08	
2017	Dluh	4,41 %	3,96 %	3,96 %	4,11 %
	Kapitál	9,31 %	9,82 %	9,82 %	9,65 %
	β	1,01	1,08	1,08	

⁽⁸⁰⁾ Údaje v této tabulce jsou upraveny na základě uplatnění maďarské sazby korporátní daně ve výši 19 % na dluh.

⁽⁸¹⁾ Údaje pro sektor „Zelené a obnovitelné zdroje energie“ nebyly v databázi pro rok 2014 k dispozici. V roce 2016 měl tento sektor vyšší hodnoty WACC než průměr zbývajících dvou zahrnutých sektorů, což by znamenalo, že pokud by jeho hodnoty byly k dispozici a byly rovněž zahrnuty, tak by to odhad WACC pro rok 2014 zvýšilo.

⁽⁸²⁾ Viz poznámka pod čarou 68.

⁽⁸³⁾ Údaje v této tabulce využívají hodnoty beta převzaté z Damodaranovy databáze WACC podle odvětví.

⁽⁸⁴⁾ V tomto případě je brán jednoduchý průměr spíše než vážený průměr s využitím počtu společností zahrnutých do každého segmentu, jelikož se zaměřujeme spíše na zástupné segmenty než na zástupné společnosti. Uvažování váženého průměru by pro rok 2016 nic neměnilo, vedlo by to k mírně vyšším hodnotám pro rok 2014, což by zase implikovalo vyšší hodnoty WACC. Proto je volba jednoduchého namísto váženého průměru v tomto kontextu konzervativní volbou.

- b) V druhém kroku je použita Damodaranova databáze rizikových přírážek k výpočtu průměrné rizikové přírážky dluhu a vlastního kapitálu, které Maďarsko vyžaduje, pro ostatní země západní Evropy spadající do podskupiny „Developed Europe“ (Rozvinutá Evropa) (viz poznámka pod čarou 77), jak je uvedeno v tabulce 9, ve které jsou společnosti působící v uvažovaných odvětvích z tabulky 8, a které jsou zahrnuty do databáze WACC podle odvětví⁽⁸⁵⁾. To bude připočteno k údajům o nákladech na dluh a vlastní kapitál představeným v prvním kroku.

Tabulka 9

Rizikové přírážky pro Maďarsko

(%)

Rok	Riziková přírážka	Rozvinutá Evropa	Maďarsko	Rozdíl
2014	Riziková přírážka země (dluhopisy)	0,99	2,56	1,57
	Riziková přírážka země (kapitál)	1,48	3,84	2,36
2017	Riziková přírážka země (dluhopisy)	1,06	1,92	0,86
	Riziková přírážka země (kapitál)	1,30	2,36	1,06

- c) Ve třetím kroku se rozdíly v rizikové přírážce země pro Maďarsko zjištěné ve druhém kroku připočítávají k nákladům na dluh a vlastní kapitál získaným v prvním kroku. Výsledkem jsou hodnoty nákladů na dluh a vlastní kapitál pro Maďarsko⁽⁸⁶⁾. Dále se hodnota WACC odvozuje pro dvě úrovně zadlužení navržené maďarskými úřady. Výsledky jsou shrnuty v tabulce 10.

Tabulka 10

Náklady na dluh a vlastní kapitál a WACC (*) pro Maďarsko

(%)

Rok	Náklady	D/ (D + E)	Zelené a obnovitelné zdroje energie	Energetika	Veřejné služby (obecně)	Výroba a dodávky veřejných služeb (průměr)
2014	Dluh před zdaněním			7,47	6,97	7,22
	Dluh po zdanění			6,05	5,65	5,85
	Kapitál			12,50	12,40	12,45
	WACC	50		9,28	9,02	9,15
	WACC	40		9,92	9,70	9,81

⁽⁸⁵⁾ Klíčovým prvkem odhadu je fakt, že Damodaran definuje tržní rizikovou přírážku pro danou zemi jako součet přírážky vyspělého trhu a další rizikové přírážky země, která vychází z úvěrového rizika země a je dále navýšena (koeficientem 1,5 v roce 2014 a 1,39 v roce 2016), aby bylo reflektováno vyšší riziko kapitálu na trhu. Více informací naleznete na listu „Explanation and FAQ“ (Vysvětlení a časté dotazy) Damodaranovy databáze tržních rizikových přírážek podle zemí, která je k dispozici pod odkazem <http://www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/ctryprem.xls>.

⁽⁸⁶⁾ Zvláštní tržní rizikovou přírážku pro Maďarsko vypočtenou v bodě ii) bude třeba vynásobit hodnotami beta uvedenými v tabulce 8. Teprve pak může být zahrnuta do nákladů na kapitál odvozených v bodě iii).

(%)

Rok	Náklady	D/ (D + E)	Zelené a obnovitelné zdroje energie	Energetika	Veřejné služby (obecně)	Výroba a dodávky veřejných služeb (průměr)
2017	Dluh před zdaněním		5,27	4,82	4,82	4,97
	Dluh po zdanění		4,27	3,91	3,91	4,03
	Kapitál		10,38	10,97	10,97	10,77
	WACC	50	7,32	7,44	7,44	7,40
	WACC	40	7,93	8,15	8,14	8,07

(*) Ve vzorcích pro WACC jsou použity hodnoty nákladů na dluh po zdanění.

- (217) Tato metodika předpokládá projektovou hodnotu WACC pro Paks II v rozpětí 9,15–9,81 % pro datum úvodního investičního rozhodnutí v prosinci 2014 a 7,40–8,07 % pro únor 2017. Toto rozpětí se zakládá na hodnotách zadlužení v rozmezí 40–50 %, jak je uvedeno ve studii zásady investora v tržním hospodářství. Dále je třeba podotknout, že nižší hranici tohoto rozpětí, tj. 9,15 % pro WACC pro rok 2014, by bylo pravděpodobně potřeba upravit směrem nahoru, pokud by byly k dispozici údaje k sektoru „Zelené a obnovitelné zdroje energie“ pro rok 2014. Také platí, že explicitní zahrnutí zvláštní rizikové přírážky pro jaderné elektrárny (viz poznámka pod čarou 68) by vedlo ke zvýšení obou uvedených rozpětí.

WACC – shrnutí

- (218) Obě metodiky použité k odhadu tržní referenční hodnoty pro WACC vedly k překrývajícím se rozpětím. Celkové hodnoty pro rok 2017 jsou v průměru nižší než hodnoty pro rok 2014 a reflektují především tržní hodnocení maďarské bezrizikové sazby. Příslušná rozmezí jsou souhrnně uvedena v tabulce 11.

Tabulka 11

Shrnutí hodnot WACC

(%)

	Prosinec 2014	Únor 2017
Přístup „zdola nahoru“	9,66–10,36	7,75–8,38
Srovnávací přístup	9,15–9,81	7,40–8,07
Celkové rozpětí	9,15–10,36	7,40–8,38
Střed	9,76	7,89

- (219) V tabulce 11 jsou uvedeny hodnoty WACC v rozpětí 9,15–10,36 % pro úvodní investiční rozhodnutí v prosinci 2014 a 7,40–8,38 % pro únor 2017. Všechny tyto hodnoty WACC je třeba považovat za konzervativní, protože nezahrnují potenciální rizikovou přírážku, kterou vyžadují projekty jaderných elektráren⁽⁸⁷⁾.

⁽⁸⁷⁾ Dále by bylo pravděpodobně potřeba nižší hranici rozpětí, tj. 9,15 % pro rok 2014 upravit směrem nahoru, pokud by byly k dispozici údaje k sektoru „Zelené a obnovitelné zdroje energie“ pro rok 2014.

5.1.1.2. *Hodnocení Komise k interní míře návratnosti projektu*

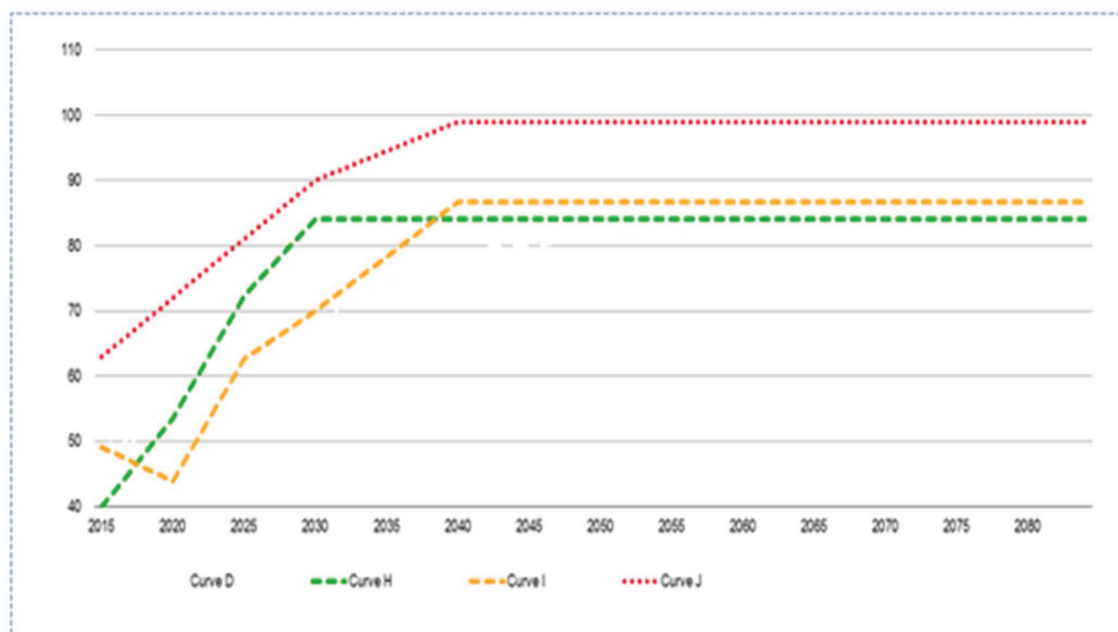
- (220) V hodnocení interní míry návratnosti (IRR) Komise použila finanční model předložený Maďarskem. Komise přijala pro zvažovaný centrální scénář zejména metodiku použitou ve finančním modelu a vstupní hodnoty modelu, s výjimkou prognózy ceny elektřiny. Komise však poznamenává:
- a) Hodnota IRR je velmi citlivá na prognózu ceny zvolenou pro výpočet. Když se například k odvození prognózy ceny agentury IEA pro rok 2014 v EUR (ta se zakládala na prognostických údajích ve světové energetické prognóze Mezinárodní energetické agentury pro rok 2014 – IEA WEO 2014) použije směnný kurz EUR/USD pro listopad 2014⁽⁸⁸⁾, a ne směnný kurz pro říjen 2015 (volba maďarské vlády), tak se IRR projektu sníží o více než 0,8 %. To vyžaduje opětovné posouzení prognózy ceny, ze které vychází výpočet IRR projektu.
  - b) Hodnota IRR je rovněž citlivá na i) faktor vytížení (nebo míru využití) bloků jaderných elektráren, ii) různé nákladové položky související s projektem, včetně nákladů vlastníka během období výstavby a následných nákladů na provoz a údržbu během období provozu a iii) potenciální zpoždění výstavby. Dopad změn u těchto faktorů je třeba pečlivě posoudit, tj. do větších podrobností než drobné odchylky prozkoumané ve finančním modelu Maďarska, a sice v analýze citlivosti včetně kontroly spolehlivosti pro hlavní výsledky.
- (221) Proto Komise provedla určité úpravy u prvků použitých pro odhad IRR, aby byly zajištěny přesnější výsledky odhadu IRR projektu i doprovodné analýzy citlivosti a kontrol spolehlivosti. Komise zejména zkontrolovala a doplnila cenové prognózy předložené Maďarskem. Pro větší přesnost výsledků zahrнула Komise kromě hodnot nákladů a faktoru vytíženosti navržených Maďarskem v hlavním scénáři finančního modelu také informace předložené zúčastněnými stranami. A konečně, Komise provedla důkladnou kontrolu citlivosti výsledků tak, že simulovala změny u všech relevantních parametrů modelu.
- (222) Podobně jak u WACC, relevantní rozpětí hodnot IRR byla vypočtena jak na základě informací dostupných v únoru 2017 (údaje pro rok 2017), tak i v době úvodního investičního rozhodnutí 9. prosince 2014 (data pro rok 2014).

Cenové prognózy

- (223) Výchozími body pro posouzení cenových prognóz ze strany Komise jsou křivky cenové prognózy v grafu 16 hospodářské studie předložené Maďarskem, spolu s cenovou prognózou vycházející z IEA WEO (2014), kterou Komise použila v rozhodnutí o zahájení řízení. Aby byla pokryta celá očekávaná doba provozu bloků elektrárny Paks II, rozšířila Komise tyto grafy a zahrнула pouze ty, které pokrývaly pouze období do roku 2030 a 2040; předpokládané cenové hladiny zůstaly konstantní na konečné hodnotě (tj. 2030 a 2040). Tyto prognózované ceny jsou znázorněny v grafu 14.

⁽⁸⁸⁾ Údaje k okamžiku vydání cenové prognózy IEA pro rok 2014.

Graf 14

Křivky dlouhodobé prognózy ceny elektřiny (EUR/MWh) ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Křivka D se považuje za důvěrnou informaci / obchodní tajemství.
Zdroj: Hospodářská studie a finanční model (viz 69. bod odůvodnění).

- (224) Křivku D v grafu 14 použila Komise v rozhodnutí o zahájení řízení k výpočtu IRR projektu. Křivka H dále představuje prognózu studie trhu německého ministerstva hospodářství (BMWi) pro rok 2014, křivka I představuje prognózu referenčního scénáře BMWi, křivka J představuje prognózu cen elektřiny na základě IEA WEO (2014), přičemž převod údajů v USD na údaje v EUR byl proveden pomocí průměrného směnného kurzu USD/EUR pro září 2015 ve výši 0,9 ⁽⁸⁹⁾. Výpočty hodnoty IRR předložené Maďarskem se zakládaly hlavně na křivkách H, I a J.
- (225) Komise provedla následující úpravy křivek z grafu 14. Křivka J byla upravena na základě průměrného směnného kurzu EUR/USD dostupného v době vydání prognóz IEA WEO (2014) v USD, které byly zveřejněny v listopadu 2014. V té době byl průměrný směnný kurz EUR/USD za předcházející 3 měsíce 0,79. Stejná úprava byla provedena u křivky L v grafu 15 ⁽⁹⁰⁾.

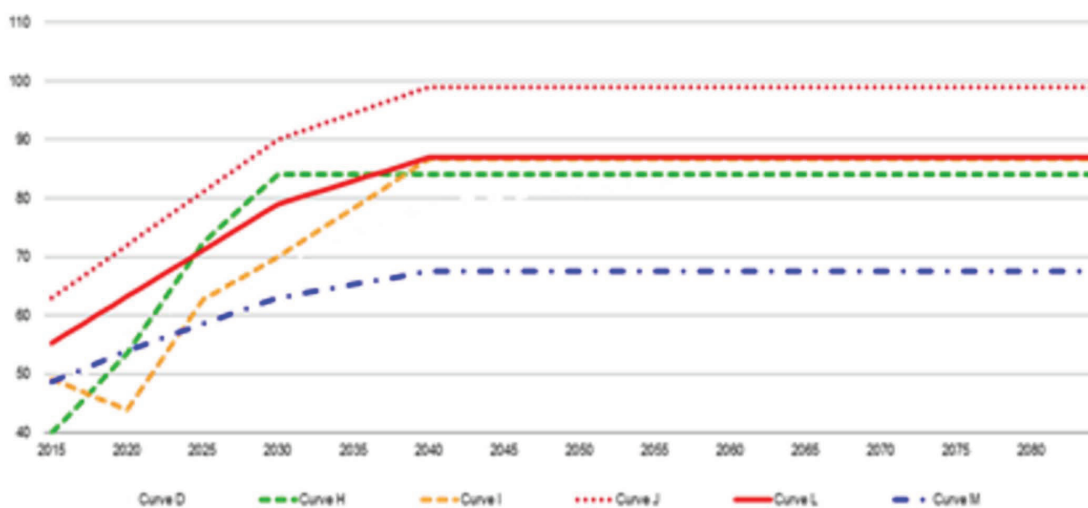
⁽⁸⁹⁾ Maďarská vláda neposkytla žádné informace k použitým směnným kurzům. Použitou hodnotu 0,9 lze odvodit z finančního modelu. Průměrný měsíční směnný kurz byl v září 2015 0,89. Hodnota směnného kurzu EUR/USD (spolu s ostatními hodnotami použitými v tomto dokumentu) byla převzata z webu ECB na adrese http://sdw.ecb.europa.eu/quickview.do?sessionId=B13D3D3075A-F28A4265A4DF53BE1ABC0?SERIES_KEY=120.EXR.D.USD.EUR.SP00.A&start=01-07-2014&end=15-11-2016&trans=MF&submitOptions.x=46&submitOptions.y=5.

⁽⁹⁰⁾ Vzhledem k velkým odchylkám ve směnném kurzu EUR/USD zvolila Komise průměrný směnný kurz za poslední 3 měsíce před datem úvodního investičního rozhodnutí, tj. 9. prosince 2014, což také zahrnuje vydání prognózy IEA WEO (2014). Alternativně by bylo možno použít roční průměrné směnné kurzy. Roční průměrný směnný kurz před prosincem 2014 byl 0,75, což by znamenalo mírně nižší hodnotu IRR. Použití tříměsíčního průměrného směnného kurzu lze tak pro tuto analýzu považovat za konzervativní volbu.

- (226) Dále, aby mohla Komise odhadnout přesnou hodnotu IRR pro únor 2017, zmapovala cenové prognózy uvedené ve Světové energetické prognóze Mezinárodní energetické agentury pro rok 2016 (IEA WEO 2016), která vyšla 16. listopadu 2016 ⁽⁹¹⁾. Jelikož byly původní údaje uvedeny v USD, použila Komise k odvození údajů v eurech k datu vydání tříměsíční průměrný směnný kurz EUR/USD (od poloviny srpna 2016 do poloviny listopadu 2016) ve výši 0,9 ⁽⁹²⁾ ⁽⁹³⁾. Tuto cenovou prognózu znázorňuje křivka M v grafu 15 níže.

Graf 15

Křivky dlouhodobé prognózy ceny elektřiny (EUR/MWh) ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Křivka D se považuje za důvěrnou informaci / obchodní tajemství.

Zdroj: Hospodářská studie a finanční model (viz 69. bod odůvodnění) a výpočet provedený Komisí.

- (227) Tyto údaje přináší dva hlavní závěry. Zprv, použitím správného směnného kurzu pro převod hodnot v USD na hodnoty v EUR se cenová prognóza pro Evropu podle IEA WEO 2014 snižuje přibližně o 12 % (křivka L se nachází pod křivkou J). Zadruhé, cenová prognóza IEA WEO zveřejněná v listopadu 2016 je v průměru o něco víc než o 20 % nižší než cenová prognóza zveřejněná ve stejné publikaci o dva roky dříve (křivka L a křivka M). To lze přičíst klesajícím cenám elektřiny v letech 2014 a 2016 a požadovaným úpravám prognózy ⁽⁹⁴⁾. Stejně tak jakékoli posuzování prognózy pro rok 2016 a související výpočty hodnoty IRR by měly brát v potaz tento pokles v cenových prognózách a měly by se zaměřit na křivku M v grafu 15 ⁽⁹⁵⁾.

⁽⁹¹⁾ Viz <http://www.worldenergyoutlook.org/publications/weo-2016/>.

⁽⁹²⁾ Viz údaje k velkoobchodním cenám elektřiny v tabulce 6.13 na straně 267 prognózy IEA WEO 2016.

⁽⁹³⁾ Opět platí, že relevantní roční průměrný směnný kurz je v tomto případě 0,89, použití tříměsíčního průměrného směnného kurzu je tedy pro tuto analýzu konzervativní volbou.

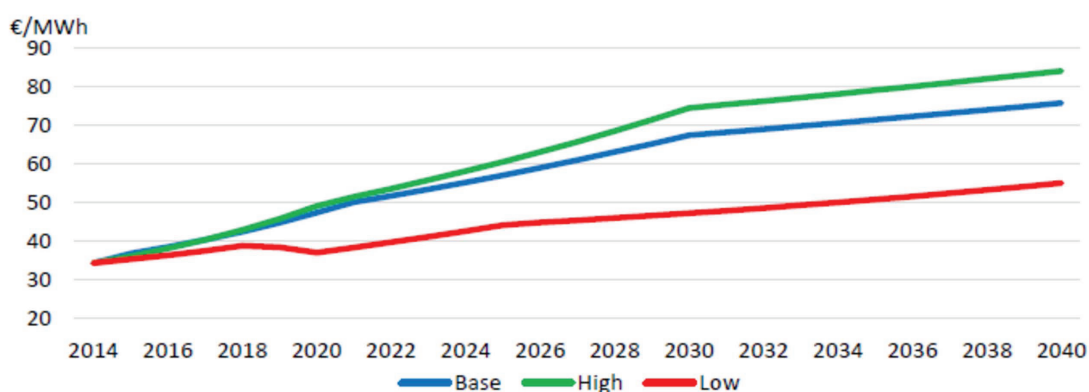
⁽⁹⁴⁾ Podobnou úpravu prognóz cen elektřiny v letech 2014 a 2015 provedla také britská národní síť – viz například strana 46 v britské publikaci pro rok 2014 Budoucí energetické scénáře vydané britskou národní sítí, dostupné na adrese <http://www2.nationalgrid.com/UK/Industry-information/Future-of-Energy/FES/Documents-archive/> a strana 36 v britské publikaci pro rok 2015 Budoucí energetické scénáře vydané britskou národní sítí, dostupné na adrese <http://www2.nationalgrid.com/UK/Industry-information/Future-of-Energy/FES/Documents-archive/>, kde je naznačen průměrný pokles v prognózách cen elektřiny o 12 % pro uvažované období prognózy 2016–2035. V údajích BMWi nebylo žádné takové srovnání nalezeno.

⁽⁹⁵⁾ V této kvantitativní analýze vychází Komise z předpokladů Maďarska, že cena elektřiny bude až do roku 2040 vzrůstat a poté zůstane konstantní. To je konzervativní volba. Alternativně by bylo možné vypracovat takové scénáře cenové prognózy, které by explicitněji přihlížely k dopadu velkoplošného zavádění obnovitelných zdrojů na velkoobchodní ceny elektřiny, kdyby byly normou stávající nízké ceny, ovšem s vysokými cenami při nedostatku v závislosti na počasí. Takový scénář by vedl k budoucím cenám dosti podobným těm současným a znamenal by nižší návratnost investice, než jaké jsou explicitně uvažovány v následujících odstavcích.

- (228) V souvislosti s cenovými prognózami vycházejícími z IEA WEO je třeba podotknout, že se zakládají na hodnocení „scénáře nových politik“⁽⁹⁶⁾. Komplexní hodnocení by mělo zahrnovat také další scénáře zvažované v prognóze IEA WEO, např. „scénář aktuálních politik“ a „scénář v případě nízkých cen ropy“, jak to bylo provedeno ve studii Candole ve vztahu k cenovým prognózám IEA WEO 2015⁽⁹⁷⁾. To je důležité, protože volba jiné politiky vede k jiným cenovým prognózám, jak je vidět v grafu 12 a znovu v grafu 16 níže.

Graf 16

Křivky dlouhodobé prognózy ceny elektřiny (EUR/MWh)

Zdroj: Candole Partners.

- (229) Křivky Základ, Vysoká a Nízká v grafu 16 odpovídají scénáři nových politik, scénáři aktuálních politik a scénáři politik nízké ceny ropy v prognóze IEA WEO 2015 (viz také 128. bod odůvodnění). V grafu 16 je vidět, že scénář aktuálních politik předpokládá v budoucnu o něco vyšší ceny za elektřinu než scénář nových politik, zatímco scénář politik nízké ceny ropy předpokládá v budoucnu výrazně nižší ceny za elektřinu než hlavní scénář nových politik (prognóza vytvořena v roce 2015). Komplexní analýza citlivosti pro výpočet IRR projektu pro Paks II to musí brát v úvahu⁽⁹⁸⁾.
- (230) Dále platí, že aby bylo možné přesně interpretovat a vyhodnotit údaje z dlouhodobé cenové prognózy připravené různými institucemi, je potřeba tyto údaje propojit s budoucími smluvními cenami za elektřinu stanovenými na energetických burzách, i když se vztahují na mnohem kratší časový horizont, jak je názorně zobrazeno v grafu 12. Cenové křivky v grafu 13 porovnávající německé a maďarské budoucí cenové smlouvy s nejnižšími cenovými prognózami IEA WEO (odpovídající scénáři politik nízkých cen ropy) předpokládají, že i neaktuálnější cenové prognózy IEA WEO 2015 mohou být příliš optimistické, jelikož mohou nadhodnocovat budoucí ceny za elektřinu. Tuto skutečnost je třeba rovněž zohlednit při určování IRR projektu Paks II a v jakékoli podpůrné analýze citlivosti.

Faktor vytíženosti, různé nákladové položky a zpoždění

- (231) Vzhledem ke své velikosti, složitosti stavebních prací a dlouhodobému provozu panuje v případě jaderných elektráren vždy nejistota, co se mimo jiné týče faktoru vytíženosti, doby výstavby a různých nákladových položek. To má pak zásadní dopad na IRR projektu.

⁽⁹⁶⁾ Definice „scénáře nových politik“ viz 128. bod odůvodnění.

⁽⁹⁷⁾ Viz 128. bod odůvodnění a pozn. pod čarou 53; Scénář aktuálních politik bere v úvahu pouze politiky, které byly uzákoněny několik měsíců před zveřejněním prognózy. Scénář 450 popisuje cestu ke klimatickému cíli 2 °C, kterého lze dosáhnout pomocí technologií, jež budou brzy k dispozici ke komerčnímu použití. A konečně scénář v případě nízkých cen ropy zkoumá dopady trvale nižších cen (vycházejících z nižších cen ropy) na energetický systém.

⁽⁹⁸⁾ Komise neprovedla takovou komplexní kvantitativní analýzu, protože neměla k dispozici kvalitní relevantní údaje. Nicméně i tak je vidět, že cenová křivka odpovídající scénáři politik nízké ceny ropy by vedla k výrazně nižší hodnotě IRR než cenová křivka odpovídající scénáři nových politik.

- (232) Potiže s vyhodnocením těchto nejistých aspektů spočívají především ve skutečnosti, že Paks II je projekt jaderné elektrárny generace III+ a žádné takové momentálně nejsou v provozu⁽⁹⁹⁾. Jakékoli srovnávání je tedy hypotetické. Rozdíl v technologii mezi jadernými elektrárnami generace III a generace III+ jsou dostatečně veliké na to, aby bylo možné tvrdit, že nejisté aspekty zmíněné v 231. bodě odůvodnění se projektu Paks II netýkají.

Faktor vytiženosti

- (233) Odhady IRR maďarské vlády se zakládají na předpokládaném průměrném faktoru vytiženosti pro Paks II ve výši [90–95] % (*). To je mnohem vyšší údaj než 72 % průměrný roční faktor vytiženosti pro všechny jaderné elektrárny na světě, jak je zdůrazněno ve zprávě o stavu Světového jaderné energetiky pro rok 2015 (WNISR2015)⁽¹⁰⁰⁾. Naopak IEA WEO 2014 ve svém výhledu pro jaderné elektrárny uvádí, že „mezi lety 1980 a 2010 se průměrný globální faktor provozní kapacity reaktorů zvýšil z 56 % na 79 %. Je to dáno lepší správou, která významně zkrátila dobu výpadku při plánované údržbě a doplňování paliva. Reaktory s nejlepším výkonem dosahují provozní kapacity přibližně 95 %. S postupným stárnutím elektráren však může být těžké takových vysokých hodnot dosahovat, jelikož je potřeba dělat častější kontroly a testování komponentů“⁽¹⁰¹⁾.
- (234) Je třeba podotknout, že takto vysoké hodnoty vytiženosti mohou být snadno ohroženy nehodami během provozu elektrárny. Například nehoda v roce 2003, která postihla druhý blok jaderné elektrárny Paks snížila průměrný faktor vytiženosti pro období 1990–2015 o téměř pět procentních bodů, z 85,3 % na 80,7 %.
- (235) Další výzvou pro zachování faktoru vytiženosti nad 90 % u nových reaktorů elektrárny Paks II je fakt, že podle plánu bude v provozu ve stejnou dobu jako některé bloky jaderné elektrárny Paks. Ekologický dopad plynoucí z blízkosti obou jaderných elektráren u řeky Dunaje si může v horkých letních měsících vyžádat snížení výroby jedné z elektráren. Jelikož se předpokládá, že nové reaktory v Paks II budou konstantně dosahovat vyššího faktoru vytiženosti, vedlo by to ke snížení výroby a nižším příjmům pro elektrárnu Paks, což jsou hospodářské náklady, které je třeba vzít v potaz při hodnocení ekonomické životaschopnosti projektu Paks II.

Náklady

- (236) Náklady za celou dobu životnosti dlouhodobých projektů se mohou výrazně odlišovat od předpovídaných dlouhodobých hodnot prezentovaných v počátečním podnikatelském záměru projektu. Běžným důvodem bývá, že do podnikatelského záměru nejsou zahrnuty všechny relevantní nákladové položky nebo se pracuje s příliš optimistickými předpoklady a odhady nákladů.
- (237) Vzhledem ke složitosti těchto projektů jsou skutečné náklady na výstavbu jaderných elektráren většinou mnohem vyšší, než se předpokládá. Například náklady na výstavbu jaderných elektráren AREVA EPR generace III+ ve Francii a Finsku byly téměř trojnásobné oproti počátečním nákladům uvedeným ve smlouvě o zhotovení⁽¹⁰²⁾. K výraznému překračování nákladů ve výši přibližně 20 % a více dochází také při výstavbě reaktorů Westinghouse AP1000 v Číně a USA a náklady na jadernou elektrárnu Rosatom AES-2006 v Bělorusku jsou již téměř dvojnásobné oproti původním odhadům⁽¹⁰³⁾.
- (238) Ačkoli z principu by ochranu před zvyšováním nákladů na výstavbu mohly pro vlastníky představovat fixní smluvní ceny u stavby na klíč, většinou takové smlouvy nepokrývají veškeré náklady na nové reaktory. Podobně náklady vlastníka, včetně nákladů na získání potřebných povolení, nákladů na připojení k síti, nákladů na zpracování odpadu

⁽⁹⁹⁾ Viz oddíl 2.3.

(*) Faktor vytiženosti se považuje za obchodní tajemství a je nahrazen širším rozpětím pro faktor vytiženosti.

⁽¹⁰⁰⁾ Viz s. 25 zprávy WNISR2015.

⁽¹⁰¹⁾ Viz s. 350 prognózy IEA WEO 2014.

⁽¹⁰²⁾ Viz <http://www.world-nuclear-news.org/NN-Flamanville-EPR-timetable-and-costs-revised-0309154.html> a http://www.theecologist.org/News/news_analysis/2859924/finland_cancels_olkiuoto_4_nuclear_reactor_is_the_epr_finished.html.

⁽¹⁰³⁾ Viz s. 66 zprávy WNISR2015.

a vyřazení z provozu a ekologických nákladů nejsou fixní a mohou se zvyšovat. Dodavatel se naopak může rozhodnout, že nepřijme náklady navíc přesahující určitou hranici a může tvrdit, že zvyšování nákladů bylo zapříčiněno změnami, které vlastník požadoval. Takové spory mohou skončit arbitráží a u soudu, což jenom dále zvyšuje náklady spojené s investicí.

(239) Zdá se, že podnikatelský záměr pro jadernou elektrárnu Paks II rovněž obsahuje některé nákladové předpoklady, které lze považovat za optimistické. Informace předložené zúčastněnými stranami naznačují, že tyto předběžné údaje mohou být příliš optimistické u těchto položek:

— Chlazení jaderné elektrárny: finanční model počítá se systémem chlazení pitnou vodou, což podporuje Maďarsko, spíše než s nákladnějším chladicím systémem s chladicí věží, který je zapotřebí, jak tvrdí poslanec Evropského parlamentu Jávora; Studie posouzení dopadu na životní prostředí (ELIAS) k tomuto projektu neobsahuje podrobnou kvantitativní analýzu nákladů a výnosů těchto dvou systémů. Je možné, že bude zapotřebí nainstalovat nákladnější chladicí věž během souběžného provozu obou elektráren⁽¹⁰⁴⁾.

— Připojení k síti: finanční model zahrnuje celkové náklady [43 000–51 000] (*) milionů HUF nebo [124–155] milionů (*) EUR, což neodpovídá hodnotě 1,6 miliard EUR, kterou uvádí poslanec Evropského parlamentu Jávora; žádná ze stran nepředložila podrobné informace o tom, jak byly tyto hodnoty vypočteny.

— Rezervní náklady: finanční model neobsahuje položku, která by mohla být přiřazena k nákladům na dopad jaderné elektrárny Paks II na maďarskou přenosovou soustavu, například požadavek na další rezervy; podle poslance Evropského parlamentu Jávora budou další rezervy požadovány ze zákona vzhledem k velikosti jednotlivých bloků elektrárny Paks II.

— Náklady na pojištění: pojištění pokrývající rozsáhlé nehody, které může jaderná elektrárna způsobit, nadprojektové nehody, může stát více než [15 000–20 000] (*) milionů HUF nebo [45–60] (*) milionů EUR, viz finanční model⁽¹⁰⁵⁾.

— Náklady na údržbu: nepočítá se s žádnými většími náklady na modernizaci během životnosti jaderné elektrárny; náklady na modernizaci mohou vzniknout v důsledku předčasněho stárnutí některých komponentů jaderné elektrárny nebo v důsledku nehod, ke kterým během provozu elektrárny dojde⁽¹⁰⁶⁾.

(240) Komise poznamenává, že jakákoli odchylka od údajů poskytnutých Maďarskem v podnikatelském záměru (a finančním modelu) pro Paks II motivovaná potenciálními riziky uvedenými v 239. bodě odůvodnění by vedla ke snížení hodnoty IRR projektu⁽¹⁰⁷⁾.

Potenciální zpoždění

(241) Při výstavbě jaderných elektráren často dochází ke zpoždění a prodlužování doby výstavby⁽¹⁰⁸⁾. Hlavními příčinami zpoždění výstavby bývají problémy konstrukčního rázu, nedostatek kvalifikovaného personálu, ztráta odbornosti, problémy v dodavatelském řetězci, nekvalitní plánování a dosud nezaznamenané problémy⁽¹⁰⁹⁾ ⁽¹¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁴⁾ Viz oddíl 6.3 studie ELIAS, dostupné pod odkazem <http://www.mvmpaks2.hu/hu/Dokumentumtarolo/Simplified%20public%20summary.pdf>.

(*) *Údaje ve finančním modelu se považují za obchodní tajemství a byly navrženy širším rozpětím.*

⁽¹⁰⁵⁾ Náklady takových nadprojektových nehod mohou snadno přesáhnout 100 miliard EUR a potenciálně dosáhnout řádově stovek nebo dokonce tisíce miliard eur (viz s. 20–24 zprávy „Skutečné náklady jaderné energie“ institutu Wiener Umwelt Anwaltshaft and Österreichische Ökologie Institute, dostupné pod odkazem <http://wua-wien.at/images/stories/publikationen/true-costs-nuclear-power.pdf>). Pokud k nadprojektové nehodě dojde jednou za 25 let (1986 Černobyl a 2011 Fukušima) a na celém světě je v provozu téměř 400 jaderných reaktorů, pak je pravděpodobnost, že k takové nehodě dojde u jednoho ze dvou reaktorů elektrárny Paks II během prvních 25 let provozu $2 \times (1/400) = 0,5\%$. Náklady na pojištění pokrývající takové škody jsou většinou mnohem vyšší než očekávaná hodnota škod způsobených takovou nehodou, tj. než $0,5\% \times 100$ mlrd. EUR = 500 mil. EUR (při uplatnění konzervativnějšího odhadu hodnoty škod způsobených BDBA).

⁽¹⁰⁶⁾ Takovou větší modernizaci pro Paks I popisuje Felshmannova studie. Maďarská vláda sice vylučuje potřebu podobně rozsáhlé modernizace pro Paks II, ovšem bez jasněho zdůvodnění.

⁽¹⁰⁷⁾ Komise neprovedla detailní kvantitativní analýzu dopadu takových případných odchylek, protože neměla k dispozici kvalitní relevantní údaje. Namísto toho byly použity některé informace uvedené v 239. bodě odůvodnění jako argumenty pro analýzu citlivosti, která by byla základem pro určení IRR projektu (viz 245. a 246. bod odůvodnění v následující části).

⁽¹⁰⁸⁾ Viz s. 33 zprávy WNISR2015.

⁽¹⁰⁹⁾ Viz s. 58–60 zprávy WNISR2015.

⁽¹¹⁰⁾ V prognóze IEA WEO 2014 se také poznamenává, že vybudování dosud nepoužitých řešení může trvat mnohem déle a nést s sebou mnohem vyšší náklady než u vyspělejších projektů vzhledem k nedostatku zkušeností a znalostí – viz s. 366.

- (242) Co se týče zpoždění během výstavby, u obou prvních elektráren generace III+, které byly uvedeny do provozu a postaveny, elektrárna Oikiluoto-3 ve Finsku (zahájení výstavby: 2005) a elektrárna Flamanville ve Francii (zahájení výstavby: 2007), došlo ke zpoždění více než pět let⁽¹¹¹⁾. Obě elektrárny jsou EPR modely Areva.
- (243) U čtyř projektů generace III+ AES 2006 v Rusku, jejichž výstavba začala v roce 2008 a 2010, došlo také ke zpoždění, jak je popsáno v tabulce 3 a 99. bodě odůvodnění. Například výstavba jednoho ze dvou bloků V-491 (projekt Paks II) v elektrárně Leningrad fáze II v Petrohradu (který měl být původně uveden do provozu v říjnu 2013) byla přerušena, když se 17. července 2011⁽¹¹²⁾ zřítila ocelová konstrukce ochranného pláště jaderného reaktoru. Jeho uvedení do provozu se nyní očekává v polovině roku 2017, druhý blok měl být uveden do provozu do roku 2016 a momentálně je naplánováno jeho připojení až v roce 2018⁽¹¹³⁾. Výstavba dalšího bloku v Němenu v Kaliningradu byla v roce 2013 pozastavena⁽¹¹⁴⁾.
- (244) Nedávná historie budování elektráren generace III+ tak naznačuje, že zpoždění ve výstavbě nebývá výjimkou⁽¹¹⁵⁾. To má pak dopad na IRR projektu. Tento dopad lze pouze částečně zmírnit tím, že se sjednají náhrady škody za určitých podmínek.

Výpočet IRR

- (245) Komise použila finanční model předložený Maďarskem k výpočtu rozpětí příslušných hodnot IRR pro prosinec 2014 a únor 2017. Komise zejména

— spoléhala na údaje o nákladech uvedené ve finančním modelu maďarské vlády jakožto výchozí bod;

— aktualizovala křivky cenových prognóz ve finančním modelu u řádků diskutovaných v části věnované cenovým prognózám (viz 223–230. bod odůvodnění) – křivky cenových prognóz H, I a L byly použity pro výpočet IRR pro prosinec 2014 a křivka cenové prognózy M byla použita pro výpočet IRR pro únor 2017;

— vypracovala analýzu citlivosti podle metody Monte Carlo, aby získala relevantní rozpětí pro hodnoty IRR odpovídající dvěma časovým obdobím, tedy prosinci 2014 a únoru 2017⁽¹¹⁶⁾.

- (246) Pro odhad odchylek IRR od základní hodnoty v důsledku drobných změn v hodnotě různých vstupních údajů modelu byla použita analýza citlivosti podle metody Monte Carlo. Předpokládá přitom následující odchylky od vstupních hodnot Maďarska:

— Malé symetrické odchylky pro budoucí inflaci, devizový kurz, provozní náklady, náklady na palivo, výdaje na údržbu, zpracování odpadu a vyřazení z provozu, očekávaná životnost a křivka cenové prognózy⁽¹¹⁷⁾.

⁽¹¹¹⁾ Zpoždění elektrárny Olkiluoto-3 viz <http://www.world-nuclear-news.org/C-Olkiluoto-EPR-supplier-revises-compensation-claim-1002164.html>. Zpoždění elektrárny Flamanville viz <http://www.world-nuclear-news.org/NN-Flamanville-EPR-timetable-and-costs-revised-0309154.html>.

⁽¹¹²⁾ Viz s. 64 zprávy WNISR2015.

⁽¹¹³⁾ Viz <http://www.world-nuclear.org/information-library/country-profiles/countries-o-s/russia-nuclear-power.aspx>

⁽¹¹⁴⁾ Viz s. 63 zprávy WNISR2015 a tiskové zprávy <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2013-06-12/russia-freezes-construction-nuclear-power-plant-kaliningrad> a <http://www.bsrw.org/nuclear-plants/kaliningrad/>.

⁽¹¹⁵⁾ Ostatně, i Maďarsko očekává zpoždění (viz 99. bod odůvodnění).

⁽¹¹⁶⁾ Jedná se o obsáhlejší analýzu citlivosti, než jakou uvedlo Maďarsko ve finančním modelu (viz 177. bod odůvodnění), jelikož ta sleduje pouze dopad změn na WACC a IRR pouze u jedné základní proměnné. Analýza Monte Carlo naopak umožňuje určení dopadu změn na hodnotu více než jedné základní proměnné.

⁽¹¹⁷⁾ Odchylky byly odvozeny od normální distribuce se střední hodnotou rovnající se základním hodnotám uvedeným ve finančním modelu a se směrodatnou odchylkou rovnající se odchylkám uvedeným v analýze citlivosti ve finančním modelu – 95 % hodnot odvozených od této normální distribuce spadá do vzdálenosti dvojnásobné než vybraná směrodatná odchylka distribuce. Vybrané dvojice střední hodnoty a směrodatné odchylky byly: i) inflace ([0–2] %*; 0,25 %), ii) směnný kurz (HUF/EUR) [300 – 310]*; 10 %, iii) cenová citlivost (každá samostatná křivka; EUR 2,5/MWh) a iv) životnost elektrárny (60; 5). Pro různé pravidelné nákladové položky, i) provozní náklady, ii) náklady na palivo, iii) výdaje na údržbu a iv) náklady na vyřazení z provozu a zpracování odpadu byla použita směrodatná odchylka 10 % od příslušné pravidelné hodnoty.

* V této poznámce pod čarou jsou vybrané metody ve finančním modelu považovány za obchodní tajemství a byly nahrazeny širším rozpětím.

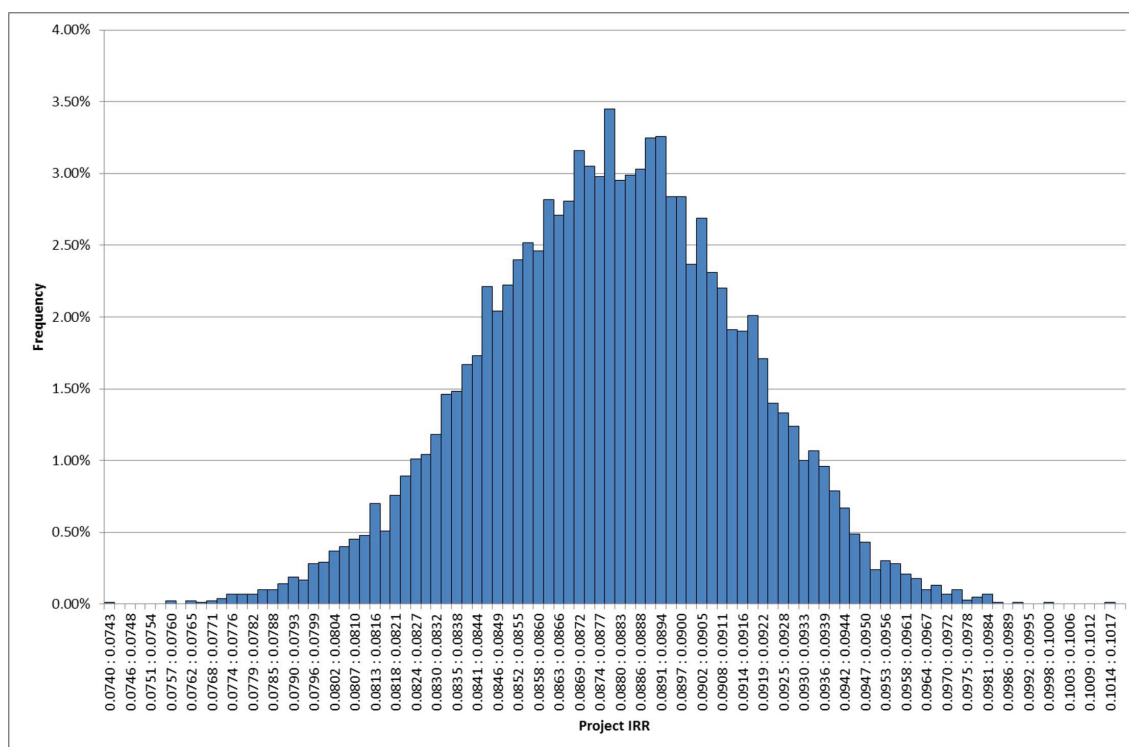
- Malé asymetrické odchylky pro budoucí míru odstávek – odchylky směrem dolů jsou omezeny plným využitím kapacity (100 %) a uvažují se nižší než odchylky směrem nahoru od základní hodnoty [5–10] % (**) (tj. [90–95] % (**)) využití kapacity)⁽¹¹⁸⁾.
- Do analýzy Monte Carlo nebyla zahrnuta zpoždění projektu kvůli neúplnému zpracování zpoždění ve finančním modelu (viz 249. bod odůvodnění).

V grafu 17 a grafu 18 níže je znázorněna distribuce hodnot IRR projektu pro každé posuzované období. V obou případech se výsledek zakládá na 10 000 simulacích⁽¹¹⁹⁾.

- (247) Pro prosinec 2014 se distribuce odhadované IRR pohybuje kolem hodnoty 8,79 %, přičemž 90 % vypočtených hodnot IRR spadá do rozpětí [8,20–9,36] %.

Graf 17

Hodnoty IRR pro prosinec 2014

Zdroj: Výpočet Komise.

- (248) Pro únor 2017 se distribuce odhadované IRR pohybuje kolem hodnoty 7,35 %, přičemž 90 % vypočtených hodnot IRR spadá do rozpětí [6,79–7,90] %⁽¹²⁰⁾.

(**) Základní hodnota a využití kapacity se považují za obchodní tajemství a byly nahrazeny širším rozpětím.

(118) Jelikož základní míra odstávek je nízká [5–10]*** %, odchylky směrem nahoru, tj. větší míra odstávek, mohou být teoreticky vyšší než odchylky směrem dolů, tj. nižší míra odstávek. Byla zvolena trojstranná distribuce s koncovými body 5 % a 12 % (odpovídající faktorům vytíženosti 88 % a 95 %) a středovým maximem [5–10]*** % (základní hodnota).

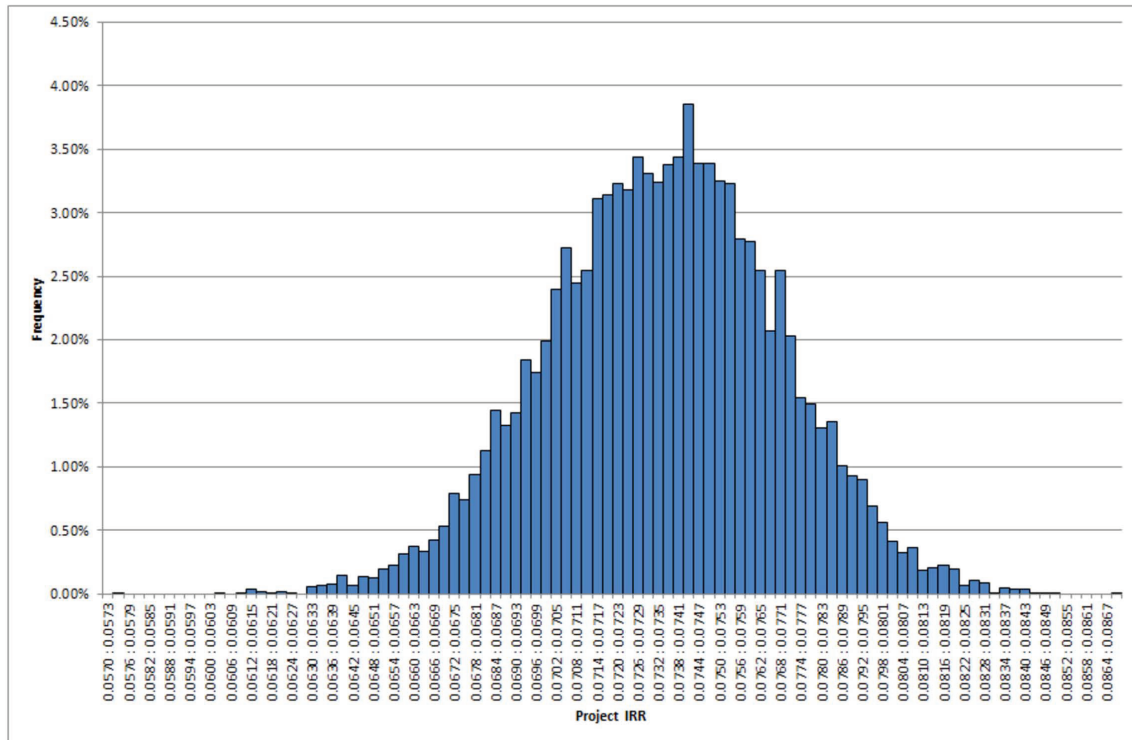
*** V této poznámce pod čarou je základní hodnota považována za obchodní tajemství a byla nahrazena širším rozpětím.

(119) Je třeba podotknout, že se nepředpokládaly žádné korelace mezi různými proměnnými.

(120) Pro oba roky jsou hodnoty IRR odhadnuté Komisí nižší než hodnoty předložené Maďarskem, především kvůli nižším budoucím cenovým prognózám a také v důsledku obecnější analýzy citlivosti (viz 246. bod odůvodnění).

Graf 18

Hodnoty IRR pro únor 2017

Zdroj: Výpočet Komise.

(249) Je třeba podotknout, že dopad potenciálních zpoždění nebyl ve výpočtech v grafu 17 a grafu 18 zohledněn, a to především s ohledem na neúplné zpracování zpoždění ve finančním modelu. Finanční model uvažuje konkrétně tyto typy zpoždění:

- zpoždění, ke kterým již došlo před zahájením stavebních prací (ve finančním modelu označeno jako „během výstavby“);
- zpoždění, ke kterým dochází po dokončení stavebních prací (ve finančním modelu označeno jako „následné cenové výdaje“).

(250) Komise k tomu poznamenává, že tyto dva scénáře zpoždění uvedené ve finančním modelu jsou základní a nelze je použít k adekvátní modelaci skutečného dopadu nejběžnějších typů zpoždění, například když ke zpoždění různé délky dojde v různých fázích období výstavby ⁽¹²¹⁾.

(251) Rozmezí IRR pro obě časová období relevantní pro posouzení jsou shrnuta v tabulce 12 níže. Odhadovaná hodnota IRR je pro únor 2017 nižší kvůli poklesu ceny elektřiny v prognózách mezi roky 2014 a 2017. Oba odhady lze však považovat za konzervativní vzhledem k tomu, že do finančního modelu nemohly být kvantitativně začleněny určité kvalitativní prvky popsané v 238. a 239. bodě odůvodnění a nedostatky v odhadech maďarských orgánů.

⁽¹²¹⁾ Kromě toho by taková zpoždění velmi pravděpodobně doprovázelo překročení nákladů. K překročení nákladů může dojít i navzdory existenci EPC smlouvy na klíč s fixní cenou, a to ze dvou důvodů: i) fixní cena se vztahuje pouze na náklady dodavatelů, ale nikoli na náklady vlastníka, a ii) pokud dodavatelé rozporují odpovědnost za eskalaci určitých nákladů, pak případný právní spor zajisté povede ke zvýšení projektových nákladů.

Tabulka 12
Shrnutí IRR

	Prosinec 2014	Únor 2017
Rozpětí	8,20–9,36	6,79–7,90
Střed	8,79	7,35

(%)

5.1.1.3. Hodnocení Komise k celkovým měrným nákladům na výrobu energie

- (252) Kvůli úplnosti a aby byly zohledněny veškeré informace poskytnuté Maďarskem (viz 69. a 81.–82. bod odůvodnění), věnovala se Komise stručně také ekonomické životaschopnosti elektrárny Paks II, přičemž přihlédla k měřítku měrných nákladů na výrobu energie (LCOE) (viz část 3.1.1.3).
- (253) K posouzení LCOE u maďarských jaderných elektráren, jako je Paks II, použila Komise jako výchozí bod studii OECD/IEA/NEA 2015 (viz 81. bod odůvodnění). V této studii se LCOE pro maďarskou elektrárnu odhaduje na 80,95 EUR/MWh při úrokové sazbě 7 % a 112,45 EUR/MWh při úrokové sazbě 10 %, faktor vytiženosti je 85 %⁽¹²²⁾. Jelikož tyto údaje byly zveřejněny v srpnu 2015, lze je využít pouze k posouzení LCOE v roce 2017 a nikoli pro rok 2014.
- (254) Komise podotýká, že zvýšením faktoru vytiženosti na [90–95] % (*), hodnotu faktoru vytiženosti v podkladech předložených Maďarskem, by se hodnoty LCOE v předchozím bodě odůvodnění změnilly na 74 EUR/MWh a 103 EUR/MWh⁽¹²³⁾.
- (255) Na základě výše uvedeného dospěla Komise k závěru, že LCOE maďarské jaderné elektrárny je vyšší než 74 EUR/MWh, což je zase vyšší než cenová prognóza 73 EUR/MWh vypočtená v roce 2015 nebo cenová prognóza 68 EUR/MWh vypočtená v roce 2016⁽¹²⁴⁾.

5.1.1.4. Závěry k hospodářské výhodě

- (256) Komise používá odhady WACC a IRR popsané v části 5.1.1.1 a 5.1.1.2 k posouzení toho, zda byla naplněna zásada investora v tržním hospodářství. V tabulce 13 níže jsou shrnuty relevantní informace pro obě časová období:

Tabulka 13
Srovnání WACC a IRR

	Prosinec 2014	Únor 2017
Rozpětí WACC	9,15–10,36	7,40–8,35

(%)

⁽¹²²⁾ Údaje v EUR/MWh byly odvozeny tak, že se pro údaje uvedené ve studii v USD/MWh použil průměrný měsíční směnný kurz EUR/USD ve výši 0,9 pro srpen 2015 (měsíc zveřejnění studie OECD/IEA/NEA).

(*) Faktor vytiženosti se považuje za obchodní tajemství a je nahrazen širším rozpětím pro faktor vytiženosti.

⁽¹²³⁾ Těchto úprav v hodnotě LCOE lze dosáhnout vynásobením každého výrazu ve jmenovateli vzorce pro výpočet LCOE: $LCOE = \frac{\text{Sumt}(\text{Costst} \times (1 + r) - t)}{\text{Sumt}(\text{MWht} \times (1 + r) - t)}$ (viz poznámka pod čarou 32) hodnotou 93/85.

⁽¹²⁴⁾ Cenová prognóza 73 EUR/MWh byla získána tak, že se vynásobila velkoobchodní cena za elektřinu ve výši 81 EUR/MWh pro rok 2040 v grafu 8.11 na s. 327 prognózy IEA WEO 2015 průměrným měsíčním směnným kurzem EUR/USD ve výši 0,9 pro období září–listopad 2015, které odpovídá datu zveřejnění prognózy IEA WEO 2015. Podobně, cenová prognóza 68 EUR/MWh byla získána tak, že se vynásobila velkoobchodní cena za elektřinu ve výši 75 EUR/MWh pro rok 2040 v grafu 6.13 na s. 267 prognózy IEA WEO 2016 průměrným měsíčním směnným kurzem EUR/USD ve výši 0,9 pro období září–listopad 2016, které odpovídá datu zveřejnění prognózy IEA WEO 2016.

	Prosinec 2014	Únor 2017
Rozpětí IRR	8,20–9,36	6,79–7,90
Střed WACC	9,76	7,88
Středová hodnota IRR	8,79	7,35
Procento simulovaných případů IRR, kdy IRR < min (WACC)	85	55

(257) Z tabulky 13 lze vyvodit tyto hlavní závěry:

- středová hodnota IRR je v obou obdobích mnohem nižší než střed rozpětí WACC (8,79 % versus 9,66 % a 7,35 % versus 7,88 %);
- středová hodnota IRR je v obou obdobích ještě nižší než spodní hranice rozpětí WACC (8,79 % versus 9,15 % a 7,35 % versus 7,40 %);
- ve většině případů se IRR nachází pod příslušným rozpětím WACC, jinými slovy hodnoty IRR odhadované na základě simulace Monte Carlo jsou ve většině případů nižší než dolní hranice rozpětí WACC (85 % pro prosinec 2014 a 55 % pro únor 2017) ⁽¹²⁵⁾ ⁽¹²⁶⁾.

(258) Komise zdůrazňuje, že se jedná o konzervativní výsledky vzhledem k následujícím skutečnostem:

- Komise nemá prostředky k tomu, aby mohla přesně posoudit možnost dalších nákladů, především vzhledem k množství připomínek, které obdržela od zúčastněných stran po zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení; rozdíly v nákladech, které byly zohledněny v simulacích Monte Carlo, jsou mnohem nižší, než rozdíly, na které se poukázvalo v připomínkách;
- cenové prognózy pro scénáře s budoucí nižší cenou ropy předložené v připomínkách, jež Komise obdržela, nebyly zahrnuty do analýzy citlivosti ani nebyly provedeny žádné úpravy, které by zohledňovaly odchylky budoucích smluvních cen za elektřinu stanovených na energetických burzách od uvažovaných cenových prognóz;
- nebyla zahrnuta žádná riziková přírážka pro jaderné elektrárny nad rámec standardní rizikové přírážky pro výrobu a dodávku energie;
- pro rok 2014 nebyly ve srovnávací analýze WACC k dispozici odhady WACC pro sektor „Zelené a obnovitelné zdroje energie“.

Z toho vyplývá, že ve skutečnosti bude potenciální rozdíl mezi hodnotami IRR a WACC ke každému časovému období mnohem větší.

⁽¹²⁵⁾ Dále je třeba vzít v úvahu, že distribuce hodnot WACC pravděpodobně není v uvedeném rozpětí jednotná. Spíše je pravděpodobnější, že se bude pohybovat kolem středu daného intervalu, tj. pravděpodobněji to budou hodnoty blízké středu rozpětí a méně pravděpodobně hodnoty blízké koncovým bodům rozpětí, což znamená, že případné překrytí mezi údaji IRR a WACC je ještě menší, než co naznačují údaje v posledním řádku tabulky 13.

⁽¹²⁶⁾ Toto překrytí bylo vypočteno pouze pro statistické účely. Tržní investor by v běžném případě porovnal středové hodnoty (nebo rozpětí) intervalů WACC a IRR. Důvodem je fakt, že překrytí těchto dvou rozpětí pokrývá do určité míry extrémní podmínky, kdy je IRR vysoká a zároveň je nízká hodnota WACC. Jelikož jsou oba ukazatele spojeny se stejnými tržními podmínkami a stejným konkrétním projektem, tj. Paks II, mají tendenci pohybovat se společně (tj. vysoká hodnota IRR v rámci rozpětí IRR se bude pravděpodobně shodovat s vysokou hodnotou WACC v rámci rozpětí WACC), což potenciálně vylučuje existenci nízké hodnoty WACC spolu s vysokou hodnotou IRR.

- (259) Navíc výpočty, na kterých se zakládá odhad IRR projektu, spolu s odhadovanými hodnotami WACC, lze využít také ke kvantifikaci čisté současné hodnoty celkových očekávaných ztrát za období životnosti projektu, pokud by byl projekt financován investorem v tržním hospodářství. Konkrétně se očekává, že projekt bude mít ztráty ve výši 600 milionů EUR v základním případě, který počítá s hodnotami WACC 7,88 % a IRR 7,35 %, střední hodnoty údajů pro rok 2017⁽¹²⁷⁾.
- (260) Dále, kromě srovnání hodnot WACC a IRR potvrdila i stručná analýza LCOE, že měrné náklady na elektřinu vyrobenou elektrárnou Paks II by předpokládané ceny nepokrývaly.
- (261) Na základě těchto výsledků dospěla Komise k závěru, že by projekt nezajistil dostatečnou návratnost na pokrytí nákladů soukromého investora, který by získal finanční prostředky pouze za tržní ceny. Pro provedení testu zásady investora v tržním hospodářství jsou sice nejrelevantnější údaje pro únor 2017, výsledky odvozené z analýzy těchto údajů však platí, i když se analýza provede s údaji dostupnými v době úvodního investičního rozhodnutí, tj. prosinec 2014.
- (262) Na základě zdejšího posouzení dospěla Komise k závěru, že soukromý investor by do projektu neinvestoval za stejných podmínek. A proto, jelikož elektrárna Paks II plně těží z nového majetku s hospodářskou hodnotou, se Komise domnívá, že dané opatření znamená pro Paks II hospodářskou výhodu.

5.1.2. POSKYTNUTÍ STÁTNÍCH PROSTŘEDKŮ A MOŽNOST PŘÍPSAT OPATŘENÍ STÁTU

- (263) Jak bylo vysvětleno v rozhodnutí o zahájení řízení, Maďarsko by výstavbu projektu financovalo pomocí státních fondů, z nichž 80 % je půjčka od Ruské federace a 20 % jsou vlastní finanční prostředky Maďarska. Maďarsko by přímo financovalo všechny investice, které jsou nezbytné pro uvedení do provozu, projektování a konstrukci bloků 5 a 6, jak je stanoveno v mezivládní dohodě o financování. Proto dospěla Komise k závěru, že toto opatření by představovalo poskytnutí prostředků maďarským státem.
- (264) Komise dále připomíná, že toto opatření lze připsat maďarskému státu, protože Maďarsko přijalo rozhodnutí investovat do projektu a bude rozhodovat o vyplácení nezbytných finančních prostředků na úhradu smluvní nákupní ceny EPC a financování vlastního kapitálu dvou nových reaktorů v elektrárně Paks II.

5.1.3. SELEKTIVITA

- (265) Opatření je považováno za selektivní, pokud zvýhodňuje jen určité podniky nebo určitá hospodářská odvětví. Komise opakuje, že opatření je selektivní, protože se týká pouze jednoho podniku do té míry, že Maďarsko ustanovilo Paks II v rámci usnesení vlády 1429/2014 (VII. 31.) a že maďarská oprávněná organizace bude vlastníkem a provozovatelem nových jaderných bloků. Proto se tato výhoda považuje za selektivní.

5.1.4. OVLIVNĚNÍ OBCHODU A NARUŠENÍ HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

- (266) Jak Komise poukazovala v oznámení o zahájení řízení, trh s elektřinou v Unii byl liberalizován a výrobci elektřiny obchodují mezi členskými státy. Maďarská energetická infrastruktura je navíc relativně silná a napojená na sousední členské státy (odpovídá to 30 % vnitrostátního instalovaného výkonu). Ačkoli je Maďarsko čistým dovozcem, v grafu 5 v 49. bodě odůvodnění je názorně vidět, že Maďarsko elektřinu také vyváží na společný česko-slovensko-maďarsko-rumunský mezidenní trh (v provozu od roku 2014), ale také do Rakouska a Chorvatska.
- (267) Oznámené opatření by umožnilo významné navýšení výkonu, které by bylo jinak předmětem soukromé investice ze strany jiných účastníků trhu s využitím alternativních technologií, buď z Maďarska, nebo z jiných členských států. A dále, jelikož se s elektřinou obchoduje přes hranice, jakákoli selektivní výhoda pro určitou společnost může potenciálně ovlivnit obchod v rámci Unie.

⁽¹²⁷⁾ Tyto odhady čisté současné hodnoty jsou konzervativní, jelikož neberou v potaz dopad určitých typů zpoždění (viz 99., 246. a 0. bod odůvodnění) a faktory uvedené v 239. a 258. bodě odůvodnění, které by mohly výrazně zvýšit náklady a snížit budoucí příjmy, a tím pádem pravděpodobně významně podceňují případné ztráty. Jakékoli odchylky v těchto faktorech by jen dále zvýšily čisté ztráty projektu.

(268) Proto Komise opakuje, že hrozí, že toto opatření naruší hospodářskou soutěž.

5.1.5. ZÁVĚR OHLEDNĚ EXISTENCE STÁTNÍ PODPORY

(269) Vzhledem k tomu, že Komise dospěla k závěru, že opatření představuje pro Paks II hospodářskou výhodu a že jsou přítomny i jiné prvky naznačující existenci státní podpory, dospěla Komise k závěru, že v tomto projektu poskytuje maďarský stát podporu elektrárně Paks II, která je státní podporou ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

5.2. LEGALITA PODPORY

(270) Jak bylo shledáno v rozhodnutí o zahájení řízení [116. bod odůvodnění], Komise trvá na svém tvrzení, že navzdory tomu, že už bylo podepsáno několik dohod a přijato úvodní rozhodnutí o investici, je však stále třeba přijmout konečné rozhodnutí o investici, kterým Paks II neodvolatelně zadá stavební práce na dvou nových reaktorech, a zatím nebyly dle smlouvy EPC provedeny žádné platby. Oznámením opatření před jeho provedením tak Maďarsko splnilo svoji povinnost odkladu v souladu s čl. 108 odst. 3 SFEU.

5.3. SLUČITELNOST

(271) Vzhledem k tomu, že bylo shledáno, že opatření představuje státní podporu, zkoumala Komise také to, zda je slučitelné s vnitřním trhem.

(272) Komise poznamenává, že Maďarsko se domnívá, že opatření nepředstavuje státní podporu, nicméně i tak předložila argumenty týkající se slučitelnosti opatření s vnitřním trhem v reakci na rozhodnutí o zahájení řízení a na připomínky třetích stran, které Komise obdržela pro zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení (viz část 3.2).

5.3.1. PRÁVNÍ ZÁKLAD POSOUZENÍ

(273) Jak bylo vysvětleno v části 3.3.1 rozhodnutí o zahájení řízení, Komise může přímo prohlásit nějaké opatření za slučitelné podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU, pokud toto opatření přispívá k naplnění společného zájmu, je nezbytné a přiměřené pro dosažení tohoto společného zájmu a nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem.

(274) Takové opatření musí splňovat následující podmínky: i) jeho cílem je usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí v souladu s čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU; ii) zaměřuje se na významné zdokonalování, které trh sám nemůže poskytnout (například řeší selhání trhu); iii) navrhované opatření je vhodným nástrojem politiky, který přispívá k dosažení cíle společného zájmu; iv) má motivační účinek; v) svým rozsahem odpovídá potřebě, kvůli které je zaváděno; a vi) nenarušuje nepřiměřeně hospodářskou soutěž a obchod mezi členskými státy.

(275) Maďarské úřady ve své reakci na rozhodnutí o zahájení řízení tvrdily, že se pravidla státní podpory – a zejména obecný zákaz poskytování státní podpory – nevztahují na opatření spadající pod Smlouvu o Euratomu.

(276) Komise uznává, že projednávaná investice je průmyslovou činností, kterou pokrývá Smlouva o Euratomu (příloha II této smlouvy); nicméně tato skutečnost sama o sobě neznamená, že při posuzování metody financování takové činnosti nelze uplatnit článek 107 a 108 SFEU.

(277) Ve skutečnosti platí, že čl. 2 písm. c) Smlouvy o Euratomu ukládá Unii povinnost usnadňovat investice v oblasti jaderné energetiky a článek 40 Smlouvy o Euratomu zavazuje Unii zveřejňovat ilustrativní programy k usnadnění rozvoje jaderných investic, Smlouva o Euratomu však nestanovuje žádná konkrétní pravidla pro kontrolu financování takových investic členskými státy. Podle článku 106a odst. 3 Smlouvy o Euratomu ustanovení SFEU nemění ustanovení této smlouvy.

(278) Články 107 a 108 SFEU rozhodně nemění ustanovení Smlouvy o Euratomu, jelikož v ní nejsou stanoveny žádná jiná pravidla pro kontrolu státní podpory, a kontrola státní podpory provedená Komisí podle článků 107 a 108 SFEU nijak nenarušuje plnění cíle podporovat nové investice od jaderné energetiky, který je zakotven ve Smlouvě o Euratomu.

5.3.2. SOULAD S OSTATNÍMI PRÁVNÍMI PŘEDPISY UNIE, JINÝMI NEŽ PRAVIDLA STÁTNÍ PODPORY

- (279) Několik zainteresovaných stran vzneslo připomínky týkající se souladu opatření se směrnicemi 2014/24/EU a 2014/25/EU (obzvláště směrnice 2014/25/EU kvůli pravidlům pro jednotlivá odvětví) a článkem 8 směrnice 2009/72/ES (směrnice o elektrické energii). Komise proto posuzovala, do jaké míry by mohl mít (případný) nesoulad s ustanoveními směrnice 2014/24/EU a 2014/25/EU a článku 8 směrnice 2009/72/ES týkající se zadání výstavby dvou nových reaktorů v jaderné elektrárně Paks II jednomu podniku dopad na posuzování státní podpory podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU.
- (280) Podle ustálené judikatury platí: „Když Komise použije řízení v oblasti státních podpor, je povinna podle obecného uspořádání Smlouvy dodržovat souvztažnost mezi ustanoveními, jimiž se řídí státní podpory, a jinými zvláštními ustanoveními, než jsou ustanovení týkající se státních podpor, a posoudit tak slučitelnost dotčené podpory s těmito zvláštními ustanoveními. Nicméně taková povinnost je Komisi uložena pouze, co se týče aspektů poskytnutí podpory, které jsou do takové míry neoddělitelně spjaty s předmětem podpory, že by nebylo možné posoudit je odděleně. (...) Pokud by Komise musela přijmout v řízení v oblasti státních podpor definitivní stanovisko – bez ohledu na sepětí aspektu poskytnutí dotčené podpory a předmětu podpory –, zda došlo či nedošlo k porušení ustanovení právních předpisů EU jiných než plynoucích z článků 107 a 108 SFEU, (...) bylo by to v rozporu zaprvé s procesními pravidly a zárukami – které se zčásti významně liší a implikují jiné právní důsledky – specifickými pro postupy, které byly speciálně ustanoveny ke kontrole uplatňování těchto ustanovení, a zadruhé se zásadou autonomie administrativních postupů a opravných prostředků. (...) Tudíž pokud je aspekt poskytnutí dotčené podpory nerozlučně spjat s předmětem podpory, posoudí Komise jeho slučitelnost s jinými ustanoveními, než jsou ustanovení týkající se státních podpor, v rámci řízení stanoveného článkem 108 SFEU; a toto posouzení může vést k tomu, že dotčená podpora bude prohlášena za neslučitelnou s vnitřním trhem. Naopak pokud lze dotčený aspekt oddělit od předmětu podpory, nemusí Komise posuzovat slučitelnost s jinými ustanoveními, než jsou ustanovení týkající se státních podpor, v rámci řízení stanoveného článkem 108 SFEU“⁽¹²⁸⁾.
- (281) S ohledem na výše uvedené může být posouzení slučitelnosti oznámeného opatření ovlivněno případným nesouladem se směrnicí 2014/25/EU, pokud by opatření vedlo k dalšímu narušení hospodářské soutěže a obchodu na trhu s elektřinou (trh, na kterém bude aktivní příjemce podpory – Paks II).
- (282) K tomuto bodu Komise poznamenává, že směrnice 2014/25/EU je relevantní, co se týče přímého zadání stavebních prací na dvou nových reaktorech jednomu konkrétnímu podniku. V projednávaném případě byly podniku JSC NIAEP aktivně působícímu v odvětví výstavby jaderných elektráren zadány stavební práce na dvou nových reaktorech v rámci mezivládní dohody, a tudíž JSC NIAEP není příjemcem podpory. Příjemcem podpory je elektrárna Paks II, účastník trhu s elektrickou energií, která bude vlastnit a provozovat oba nové reaktory. Jak již bylo uvedeno v rozhodnutí o zahájení řízení, společnost JSC NIAEP se nepovažuje za potenciálního příjemce dotčeného opatření.
- (283) Případné nedodržení pravidel zadávání veřejných zakázek v dotčeném případě by tak mohlo narušit trh v oblasti výstavby jaderných elektráren. Avšak cílem investiční podpory pro elektrárnu Paks II je umožnit jí vyrábět elektřinu, aniž by musela nést investiční náklady na výstavbu jaderných zařízení. Proto, co se týče zadání stavebních prací společnosti JSC NIAEP, nebyly zjištěny žádné další narušující účinky pro hospodářskou soutěž a obchod na trhu s elektrickou energií, které by byly způsobeny nesouladem se směrnicí 2014/25/EU.
- (284) Vzhledem k tomu, že neexistuje „neodlučitelné spojení“ mezi možným porušením směrnice 2014/25/EU a předmětem podpory, nemá tak toto případné porušení na posuzování slučitelnosti této podpory žádný vliv.
- (285) Soulad ze strany Maďarska se směrnicí 2014/25/EU je každopádně Komisí posuzován v odděleném řízení, kde se zatím na základě dostupných informací dospělo k předběžnému závěru, že postup stanovený ve směrnici 2014/25/EU by nebylo možno použít na zadání stavebních prací na dvou reaktorech na základě čl. 50 písm. c) této směrnice.

⁽¹²⁸⁾ Rozsudek Tribunálu ve věci *Castelnou Energia v. Komise*, T-57/11, ECLI:EU:T:2014:1021, body 181–184.

- (286) Co se týče možného porušení článku 8 směrnice 2009/72/ES, Komise se domnívá, že požadavek na nabídkové řízení nebo jiné řízení, které by bylo co do transparentnosti a nediskriminace při poskytování nového výkonu ekvivalentní, není absolutní. Ve skutečnosti první věta čl. 8 odst. 1) vyžaduje, aby členské státy ve vnitrostátním právu umožňovaly aplikovat nabídkové řízení na nový výkon. Maďarsko tento požadavek splnilo provedením tohoto požadavku v zákoně o elektrické energii⁽¹²⁹⁾. Navíc v souladu s druhou větou čl. 8 odst. 1 se nabídkové řízení nevyžaduje, pokud je výrobní kapacita, která má být vybudována na základě povolovacího řízení ustanoveného v článku 7 směrnice 2009/72/ES, dostatečná pro zajištění bezpečnosti dodávek. Tak je tomu v tomto případě: projekt byl povolen (na základě povolovacího řízení popsaného v článku 7) přesně proto, aby mimo jiné pokrýval mezeru v předpokládaném budoucím vnitrostátním celkovém instalovaném výkonu, a Komise nemá k dispozici žádné prostředky, ze kterých by vyplývalo, že by byl instalovaný výkon nedostatečný. Proto se požadavek na nabídkové či ekvivalentní řízení podle článku 8 směrnice 2009/72/ES na dotčený projekt nevztahuje. S ohledem na výše uvedené nemá Komise dostatečné prostředky prokazovat případnou použitelnost článku 8 směrnice 2009/72/ES.
- (287) Proto se Komise domnívá, že posouzení oznámeného opatření podle pravidel pro státní podporu není ovlivněno souladem s ostatními ustanoveními právních předpisů Unie.

5.3.3. CÍL SPOLEČNÉHO ZÁJMU

- (288) Jak je vysvětleno v části 3.3.2 rozhodnutí o zahájení řízení, cílem opatření je dosažení jasně definovaného cíle společného zájmu. Pokud Unie shledá, že je nějaký cíl ve společném zájmu pro členské státy, jedná se o cíl společného zájmu.
- (289) Komise uvedla, že opatření přináší zvláštní podporu pro jadernou technologii. V tomto ohledu Komise uvedla, že čl. 2 písm. c) Smlouvy o Euratomu stanovuje, že má Unie „usnadňovat investice a zajišťovat, zejména podporou podnikání, vybudování základních zařízení nezbytných pro rozvoj jaderné energetiky ve Společenství.“
- (290) Komise shledala, že plánovaná investiční podpora pro Paks II má za cíl podporovat jadernou energetiku, a proto ji lze považovat za sledování cíle společného zájmu v podobě podpory nových investic do jaderné energetiky.
- (291) Několik zúčastněných stran předložilo připomínky, ve kterých tvrdily, že maďarské investice do jaderné energetiky podle Smlouvy o Euratomu nelze považovat za cíl společného zájmu.
- (292) Komise se však domnívá, že ustanovení Smlouvy o Euratomu byla výslovně potvrzena Lisabonskou smlouvou, a proto nelze Smlouvu o Euratomu považovat za zastaralou, překonanou a neplatnou. Smluvní strany Lisabonské smlouvy považovaly za nezbytné, aby měla ustanovení Smlouvy o Euratomu i nadále plné právní účinky⁽¹³⁰⁾. V preambuli ke Smlouvě o Euratomu se uvádí, že je třeba vytvořit podmínky nezbytné pro rozvoj mocného jaderného průmyslu. Jak bylo stanoveno v předchozích rozhodnutích Komise⁽¹³¹⁾, dochází Komise k závěru, že podpora jaderné energetiky je klíčovým cílem Smlouvy o Euratomu, a tím pádem i Unie. Jak je stanoveno v preambuli Smlouvy o Euratomu, je Komise institucí Evropského společenství a je povinna vytvořit „podmínky pro rozvoj mocného jaderného průmyslu, který rozšíří zdroje energie“. Tento závazek je třeba vzít v úvahu při posuzování, zda státní podpoře bude uděleno povolení podle čl. 107 odst. 3 písm. c) a čl. 108 odst. 2 SFEU.
- (293) Ačkoli rozvoj jaderné energetiky není pro členské státy povinný a některé členské státy se rozhodly nestavět a nerozvíjet jaderné elektrárny, podporu investic do jaderné energetiky lze pro účely kontroly státní podpory považovat za cíl společného zájmu. Ve skutečnosti existuje mnoho cílů, které byly přijaty a uznány v rámci pravidel pro státní podporu a v praxi se používají, například regionální rozvoj, které jsou relevantní pouze pro jeden nebo několik členských států.

⁽¹²⁹⁾ Viz odst. 8 zákona LXXXVI. z roku 2007, zákon o elektrické energii

⁽¹³⁰⁾ Protokol č. 2 Lisabonské smlouvy.

⁽¹³¹⁾ Viz rozhodnutí Komise 2005/407/ES ze dne 22. září 2004 o státní podpoře, kterou Spojené království zamýšlí poskytnout společnosti British Energy plc (Úř. věst. L 142, 6.6.2005, s. 26) a rozhodnutí Komise (EU) 2015/658 ze dne 8. října 2014 o státní podpoře SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), kterou Spojené království zamýšlí poskytnout za účelem podpory jaderné elektrárny Hinkley Point C (Úř. věst. L 109, 28.4.2015, s. 44).

- (294) Komise proto dochází k závěru, že opatření plánovaná maďarskými úřady sleduje cíl podpory nových investic do jaderné energetiky, jak je zakotveno ve Smlouvě o Euratomu.
- (295) Na základě rozhodnutí o zahájení řízení předložily maďarské úřady aktualizované informace ze studií provozovatele přenosových soustav (PPS), které berou v úvahu dovoz a vývoj poptávky. Podle studie vydané společností MAVIR, na kterou odkazuje 50. bod odůvodnění, bude maďarský trh do roku 2026 potřebovat minimálně 5,3 GW nové výrobní kapacity elektřiny a o něco více než 7 GW do konce období prognózy v roce 2031. Komise se proto domnívá, že opatření zaměřené na podporu jaderné energetiky sleduje cíl společného zájmu, jak je to zakotveno ve Smlouvě o Euratomu, a přitom také přispívá k zabezpečení dodávek elektrické energie.

5.3.4. NEZBYTNOST PODPORY A SELHÁNÍ TRHU

- (296) Komise v rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že jadernou energetiku charakterizují extrémně vysoké fixní utopené náklady a velmi dlouhá období, po která musí být tyto náklady odepisovány. To předpokládá, že investoři, kteří zvažují vstup do odvětví výroby jaderné elektřiny, budou vystaveni vysoké míře finančního rizika.
- (297) Komise si vyžádala informace týkající se potenciálních nových investic do jaderné energetiky (bez státní podpory), časových plánů (vzhledem ke specifitě maďarského trhu s elektřinou), očekávaného vývoje a modelování trhu v tomto směru, aby mohla posoudit, zda došlo k nějakým selháním trhu, která by mohla mít vliv na nové investice do jaderných projektů v Maďarsku, a o jaké projekty by v takovém případě šlo.
- (298) Jak bylo vysvětleno v 129. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, aby mohla Komise určit, zda je státní podpora nezbytná, musí stanovit, zda je opatření zacíleno na situaci, ve které by mohlo přinést významné zlepšení, které trh sám nemůže poskytnout, například nápravu jasně definovaného selhání trhu.
- (299) Existence selhání trhu je součástí posouzení toho, zda je státní pomoc nezbytná pro dosažení cíle společného zájmu. V projednávaném případě Maďarsko sleduje cíl podpory nových investic do jaderné energetiky, jak je zakotveno ve Smlouvě o Euratomu, určených k pokrytí mezery v celkovém národním instalovaném výkonu, kterou bude Maďarsko brzy řešit. Komise má tedy posoudit, zda je státní podpora nezbytná pro dosažení cíle podpory nových investic do jaderné energetiky.
- (300) V tomto ohledu Komise upozorňuje na připomínky od zúčastněných stran týkající se toho, zda má Komise posuzovat, jestli jsou investice do výroby elektrické energie obecně charakterizovány selháním trhu. Některé zúčastněné strany poznamenávají, že pro takové investice neexistuje selhání trhu a že aktuální nízká velkoobchodní cena za elektřinu je pouze reakcí na normální fungování trhu. Jiné zúčastněné strany uvádějí argument, že by měla Komise definovat relevantní trh, na kterém se posuzuje selhání trhu, jako liberalizovaný vnitřní trh s elektřinou. Navíc, pokud by došlo k selhání na tomto relevantním trhu, nebyla by nejlepším řešením jaderná elektrárna.
- (301) Nicméně Komise ve svém posouzení nutnosti státní podpory prozkoumává, zda by se dalo cíle ve společném zájmu dosáhnout bez státní intervence nebo zda tomu selhání trhu brání. Při posuzování nutnosti podpory není nutné, aby Komise nejprve definovala relevantní trh. Má-li Komise stanovit, zda dochází k selhání trhu, musí nejprve určit, jaký cíl ve společném zájmu členský stát sleduje. Cíl ve společném zájmu tohoto opatření se netýká vnitřního trhu s elektřinou obecně ani investic do výroby elektřiny obecně. Spíše se týká podpory nových investic do jaderné energetiky, jak je to zakotveno ve Smlouvě o Euratomu, které jsou samozřejmě nepopíratelně součástí trhu s elektřinou a pomohou Maďarsku řešit budoucí nedostatky v jeho celkovém instalovaném výkonu. Z druhého, Komise přezkoumá, zda volné vzájemné působení nabídky a poptávky na trhu s elektřinou obecně zajišťuje, že lze cíle nového vývoje v jaderné energetice dosáhnout bez státní intervence. V tomto ohledu není zapotřebí definice konkrétního trhu.

- (302) Komise proto posuzuje, zda dochází k selhání trhu, co se týče cíle podpory nových investic do jaderné energetiky v Maďarsku, a zda se jedná o obecný rys maďarského trhu nebo specifický rys typický pouze pro jadernou energetiku.
- (303) V části 5.1.1.4 tohoto rozhodnutí došla Komise k závěru, že by projekt nevygeneroval dostatečnou návratnost k pokrytí nákladů soukromého investora, který by získal finanční prostředky pouze za tržní ceny, jelikož očekávaná vnitřní míra návratnosti investice je nižší než referenční vážené průměrné náklady na kapitál projektu vycházející z podmínek trhu, a rozumný soukromý investor by proto za takových podmínek bez další státní podpory neinvestoval.
- (304) Co se týče investic do jaderné energetiky, Maďarsko uznává, že tyto technologie charakterizují extrémně vysoké vstupní investiční náklady a velmi dlouhé čekací lhůty, než dojde ke kompenzaci investorů.
- (305) V rozhodnutí o zahájení řízení byl již maďarský trh s elektřinou popsán spolu s argumentací pro rozhodnutí Maďarska věnovat se projektu výstavby nové jaderné elektrárny, především proto, že se odhaduje, že stávající jaderné elektrárny brzy ukončí svoji činnost. Jak je vysvětleno ve 14. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, studie proveditelnosti zhotovená skupinou MVM zkoumající implementaci a financování nové jaderné elektrárny se zakládala na předpokladech, že Maďarsko do roku 2025 podle očekávání přijde o 6 000 MW z 8–9 000 MW hrubého instalovaného výkonu kvůli odstavení zastaralých elektráren.
- (306) Jak bylo vysvětleno v 15. a 45. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, maďarský PPS, společnost MAVIR, předpovídá výrazný nedostatek v budoucím celkovém instalovaném výkonu v Maďarsku (¹³²). Podle nejnovějších dostupných informací (viz 50. bod odůvodnění tohoto rozhodnutí) poukazují nové odhady na to, že do roku 2031 bude potřeba celkový výkon převyšující 7 GW. Podle maďarských úřadů by stávající místní výroba elektřiny z tohoto důvodu nevládala uspokojovat vzrůstající poptávku po energii, a Maďarsko by tak nevyhnutelně čekal propad mezi poptávkou po elektřině a nabídkou, zvyšující se závislost na dovozu energie a zvyšování cen za elektřinu pro koncové zákazníky, neuskutečnil-li se žádné nové investice do zařízení na výrobu elektrické energie. Projekt Paks II se svými 2,4 GW přispěje k naplnění tohoto požadavku.
- (307) Maďarské úřady dále poukazovaly na zjištění společnosti MAVIR, že navzdory zjištěnému velkému kapacitnímu nedostatku se v Maďarsku buduje relativně málo nových kapacit, jak je vysvětleno v 46. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení a v tabulce 2 v 51. bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí. Komise si proto klade otázku, zda existuje nějaké selhání trhu v souvislosti s novými investicemi do jaderné energetiky v Maďarsku, které by bylo pro tento typ investic typické.
- (308) Komise poznamenává, že nové investice do jaderné energetiky v Evropě se vyznačují nejistotou a v některých případech by se mohla plánovat opatření státní podpory. Komise si prostudovala informace předložené Maďarskem poukazující na nové jaderné projekty ve Finsku, Francii a na Slovensku, které měly být financovány tržními mechanismy. Maďarsko tvrdí, že tržní financování těchto projektů by vylučovalo existenci selhání trhu pro jaderné projekty (alespoň v některých členských státech). Komise však poznamenává, že na Slovensku, ve Francii a v případě elektrárny Olkiluoto 3 ve Finsku padlo rozhodnutí investovat do těchto projektů ještě před hospodářskou krizí v roce 2008 a před nehodou ve Fukušimě – což jsou dvě události, které výrazně ovlivnily parametry investic. Investice ve Finsku se kromě toho zakládají na obchodním modelu Mankala (¹³³), kdy finští investoři získají veškerou vyrobenou elektřinu za cenu nákladů. Model Mankala funguje tak, že rizika sdílí mnoho investorů tvořících investiční jednotu, namísto toho, aby jeden nebo několik málo hlavních podílníků neslo celé riziko projektu výstavby jaderné elektrárny.
- (309) Maďarsko tvrdilo, že projekt Paks II by se měl porovnávat s projektem Hanhikivi-1 ve Finsku, který bude stavět společnost Fennovoima. Komise poznamenává, že projekt Hanhikivi-1 je koncipován na základě modelu Mankala a navíc 34 % podíl připadá staviteli elektrárny, společnosti Rosatom. Komise není v pozici, aby mohla tyto dva

(¹³²) A magyar villamosenergia-rendszer közép- és hosszú távú forrásoldali kapacitásfejlesztése (Střednědobý a dlouhodobý vývoj výrobních aktiv maďarského systému elektrické energie): https://www.mavir.hu/documents/10258/15461/Forr%C3%A1selemz%C3%A9s_2016.pdf/462e9f51-cd6b-45be-b673-6f6afea6f84a (Mavir, 2016).

(¹³³) Mankala je rozšířený obchodní model ve finském energetickém odvětví, kdy společnost s ručením omezeným funguje jako družstvo s nulovým ziskem ve prospěch svých podílníků. Dostupné na: <http://www.ben.ee/public/Tuumakonverentsi%20ettekanded%202009/Peter%20S.%20Trealit%20-%20Mankala%20principles.pdf>, Přístup dne 26. října 2015.

projekty porovnávat, protože mají podle všeho jiný rizikový profil, minimálně co se týče podílnictví. Maďarsko jakožto investor by samo neslo riziko za projekt Paks II, zatímco v případě modelu Mankala sdílí riziko všichni podíloví investoři. Navíc stavitel elektrárny, který je v projektu Hanhikivi-1 přímým podílníkem, se může v projektu Paks II chovat jinak, protože je odpovědný pouze za smlouvu o inženýrských, pořizovacích a stavebních pracích, nikoli jako investor nebo podílník.

- (310) Proto se zdá, že jaderné projekty, které jsou již ve výstavbě, nejsou dobrými referenčním měřítkem pro posouzení toho, zda u nových investic do jaderné energetiky existuje selhání trhu.
- (311) Kromě toho předložilo Maďarsko informace o plánech na rozvoj nových jaderných elektráren v ostatních členských státech: Litvě, Rumunsku, Bulharsku a České republice. Tyto plány jsou však podle všeho zatím buď stále zahaleny nejistotou, teprve se o nich vyjednává, co se týče nezbytných podpůrných opatření a finanční struktury⁽¹³⁴⁾, nebo předpokládají pokrytí cenového rizika rozdílovými smlouvami⁽¹³⁵⁾. Vzhledem k tomu, že tyto plány ještě nebyly realizovány, nepředstavují platný ukazatel pro posuzování existence selhání trhu.
- (312) Ve studii provedené společností ICF Consulting Services pro Generální ředitelství Komise pro hospodářské a finanční záležitosti o posouzení dopadu mechanismu úvěrů v Euratomu⁽¹³⁶⁾ (dále jen „studie společnosti ICF“) bylo zjištěno, že jaderné projekty se vyznačují určitými jedinečnými aspekty, díky kterým může být jejich financování obzvláště náročné. Jde o tyto aspekty: vysoké kapitálové náklady a technická složitost jaderných reaktorů, která představuje relativně vysoké riziko během povolování, výstavby a provozu; dlouhá doba návratnosti investice; často kontroverzní povaha jaderných projektů, ze které plynou další politická, veřejná a právní rizika; potřeba jasného přístupu a systému financování pro nakládání s radioaktivním odpadem a vyřazení z provozu. Kromě tradičních výzev spojených s financováním shledává studie IFC, že developéři jaderných elektráren se setkávají s větší obezřetností a konzervatismem ze strany potenciálních finančníků, kvůli aktuálním podmínkám na trhu, tj. pokračujícím dopadům globální finanční krize z roku 2008, nehodě ve Fukušimě, problémům v eurozóně a basilejské dohodě III. Výzvy pro financování znovu obracejí zvýšenou pozornost k rizikovosti projektu⁽¹³⁷⁾. Na základě názorů jednotlivých zúčastněných stran, které se během studie účastnily konzultací, dochází studie k závěru, že finanční výzvy neplynou ani tak z nedostatku dostupných financí v soukromém sektoru, ale spíše ze skutečnosti, že rizika spojená s takovými investicemi jsou příliš vysoká ve srovnání s jinými investičními možnostmi (konkrétně do energetické infrastruktury pro konvenční a obnovitelné zdroje energie). Studie společnosti ICF dochází k závěru, že financování jaderných technologií je v důsledku těchto skutečností neatraktivní a vzniká propast mezi objemem požadované investice a tím, co může trh nabídnout.
- (313) Finanční rizika související s rozvojem nových jaderných elektráren: Rizika spojená s rozvojem a přípravou projektu, stavební rizika, tržní a příjmová rizika, rizika související s politikou a právní rizika. Ze zjištění studie společnosti ICF vyplývá, že rizika specifická pro jadernou energetiku se ve srovnání s jinými typy výroby elektřiny týkají bezpečnostních norem požadovaných pro jaderné projekty, což znamená vyšší náklady na výstavbu v porovnání s jinými energetickými technologiemi, a průměrné životnosti jaderné elektrárny, která je výrazně delší než srovnatelné investice do infrastruktury, což vede ke vzniku dalších souvisejících finančních rizik. Tyto poznatky odpovídají zjištěním Komise v jejím posouzení státní podpory pro elektrárnu Hinkley Point C⁽¹³⁸⁾.
- (314) Dle stanovisek zúčastněných stran k této studii jsou hlavní překážkou bránící investicím do jaderné energetiky tržní rizika. Co se týče tržních rizik, uvádí studie společnosti ICF, že v porovnání s konvenčními zdroji energie, které mohou být uvedeny do provozu a vytvářet příjmy do tří let, výstavba jaderných elektráren a jejich uvedení do provozu a následné vytváření příjmů trvá déle. Delší životnost elektrárny také znamená, že výnosy jsou získávány

⁽¹³⁴⁾ Co se týče České republiky, viz: <http://www.world-nuclear.org/info/country-profiles/countries-a-f/czech-republic/>, přístup dne 26. října 2015, co se týče Litvy, viz: <http://www.world-nuclear.org/info/Country-Profiles/Countries-G-N/Lithuania/>, přístup dne 26. října 2015, co se týče Bulharska, viz <http://www.world-nuclear.org/info/Country-Profiles/Countries-A-F/Bulgaria/>, přístup dne 21. června 2016.

⁽¹³⁵⁾ Co se týče Rumunska, viz: <http://economie.hotnews.ro/stiri-companii-20436128-nuclearelectrica-solicita-actionarilor-aprobarea-memorandumului-intelegere-care-semna-companie-chineza-pentru-construirea-unitatilor-3-4-cernavoda.htm>, přístup dne 21. června 2016.

⁽¹³⁶⁾ Studie ze 2. listopadu 2015, zatím nepublikována, s. 35.

⁽¹³⁷⁾ Studie ze 2. listopadu 2015, zatím nepublikována, s. 35.

⁽¹³⁸⁾ SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N) – Spojené království – Podpora jaderné elektrárny Hinkley Point C.

v delším časovém horizontu, na rozdíl od krátkodobé až střednědobé návratnosti investic do konvenčních energetických zdrojů. Jelikož je těžké přesně předpovídat ceny za elektřinu v delším časovém horizontu, opírají se investoři o projekce budoucích cen za fosilní paliva, pronikání obnovitelných zdrojů energie do energetického sektoru a zapojení obnovitelných zdrojů do podmínek sítě a budoucí ceny uhlíku⁽¹³⁹⁾. Zatímco ceny fosilních paliv stanovuje trh a jsou ze své podstaty nejisté, cena uhlíku je do určité míry určována politikou. Ze studie společnosti ICF vyplývá, že panuje určitá nejistota v tom, zda bude cena uhlíku v budoucnu dostatečně vysoká, aby byla zajištěna konkurenceschopnost nefosilních technologií, včetně jaderné energetiky.

- (315) Kromě toho bere Komise na vědomí, že obecně panuje velká nejistota ohledně cen elektřiny v dlouhodobém měřítku, jelikož na budoucí ceny elektřiny budou mít společně vliv budoucí ceny na navazujících trzích pro zemní plyn, uhlí a ropu a dále budoucí politika týkající se obnovitelných zdrojů energie, obchodování s jadernou energií a emisemi; a všechny tyto faktory jsou jen těžko předvídatelné. Tento závěr podporuje také stav podobných projektů v Unii, u kterých byla při rozhodování o investici rovněž stěžejní jistota toku příjmů a zabezpečení spotřeby elektřiny. K nejistotě ohledně budoucího toku příjmů jaderné elektrárny, která produkuje neflexibilní základní objem, navíc přispívá i aktuální trend směřující k nižším cenám za elektřinu v Evropě a zvýšená potřeba flexibilní výroby elektrické energie na trhu s elektřinou.
- (316) Studie společnosti ICF dále uvádí další aspekt tržního rizika, který se týká úvěruschopnosti developera/subjektu odpovědného za projekt a členského státu, který projekt finančně podporuje. Úvěruschopnost ovlivňuje náklady na financování a může je pro soukromé investice učinit příliš vysokými.
- (317) Ve studii společnosti ICF se také uvádí, že zdlouhavá finanční a počáteční projektová fáze jaderných elektráren vystavuje tyto projekty riziku, kterým může být i proměna politické podpory a podpory veřejnosti, což také ovlivňuje komerční a finanční životaschopnost jaderných projektů. Investoři proto hledají ujištění, že po dostavbě bude smlouva na dodávky energie či odhadovaná provozní životnost elektrárny naplněna. Investoři jsou také vázáni právními normami, které se mohou během životního cyklu jaderné elektrárny změnit a mohou vyžadovat další kapitálové investice nebo vyšší provozní náklady. Investoři jsou při financování takových projektů ostražití, není-li vyhrazena dostatečná rezerva na zlepšování bezpečnosti. To je důležité, zejména pokud se jaderná elektrárna blíží ke konci své běžné životnosti a dochází k jejímu prodloužení, což vyžaduje nové povolení, pro které musí být splněny další podmínky⁽¹⁴⁰⁾. Zúčastněné strany, které poskytly konzultace ke studii, uváděly, že třetí nejdůležitější překážkou pro investice do jaderných elektráren jsou politická a právní rizika.
- (318) Studie uvádí, že liberalizace trhu může mít také negativní dopad na míru investic do jaderné energetiky ve srovnání s jinými energetickými technologiemi, a to kvůli nezbytné vyšší investici. Svoji roli hraje právní rámec v každém členském státě, jelikož ovlivňuje schopnost poskytovatele služby generovat zisk, a tím pádem ovlivňuje hodnotu společnosti a její schopnost financovat rozvoj jaderné elektrárny z vlastních zdrojů nebo prostřednictvím dlouhodobých půjček od finančních institucí. Další překážka financování nových investic do jaderné energetiky se týká pravidel výboru basilejské dohody III pro kapitálové trhy, které zvýšily kapitál, jež musí banka držet, aby byla schopna pokrývat dlouhodobé půjčky, jako jsou například právě půjčky na rozvoj jaderných elektráren⁽¹⁴¹⁾.
- (319) Tato zjištění jsou v souladu s podklady maďarských úřadů, které uvádějí, že společnosti v soukromém sektoru i státní rozpočet jsou omezeny v tom, jakému finančnímu riziku se mohou vystavit u jednotlivých projektech vyžadujících rozsáhlé finanční prostředky, dlouhou dobu výstavby a rizika spojená s plněním a uvedením do provozu, když neexistuje ochrana před časovými průtahy a překročením rozpočtu výstavby. V odvětví ropy a zemního plynu je více zkušeností s investicemi než v oblasti veřejných služeb, obzvláště po nedávném zhoršení hodnocení těchto společností. Pokud společnosti v odvětví veřejných služeb investují, je zvykem investovat na společné bázi kvůli sdílení rizik.

⁽¹³⁹⁾ Studie ze 2. listopadu 2015, zatím nepublikována, s. 37.

⁽¹⁴⁰⁾ Studie ze 2. listopadu 2015, zatím nepublikována, s. 38.

⁽¹⁴¹⁾ Studie ze 2. listopadu 2015, zatím nepublikována, s. 39

- (320) Modelace provedená pro účely studie společnosti ICF prokazuje, že celkově nejsou investice do jaderných elektráren až do roku 2030 konkurenceschopné, ovšem tento nedostatek konkurenceschopnosti se jednoznačně snižuje od roku 2040 dále. V nejhorším možném případě nepříznivých hospodářských podmínek by se však po celé období nerealizovaly žádné nové investice⁽¹⁴²⁾. Studie společnosti ICF také zjistila, že trh nabízí více konkurenceschopnosti po roce 2030, jelikož ceny uhlíku a energie budou po roce 2030 nadále růst. Studie společnosti ICF používá modelaci citlivosti k posouzení vývoje ceny uhlíku a jejího vlivu na investice do jaderných elektráren. Výsledkem je, že v žádném ze scénářů pro cenu uhlíku by jaderná investice nebyla ani hypoteticky v období 2020–2025 zisková.
- (321) Navíc zveřejněné informace ratingových agentur⁽¹⁴³⁾ ukazují, že výstavba nových jaderných elektráren mívá obecně negativní úvěrové hodnocení, zatímco když veřejné služby opustí odvětví jaderné energetiky, mívají pozitivní úvěrové hodnocení.
- (322) Modelace a zjištění studie společnosti ICF také plně platí pro situaci na trhu v Maďarsku, kde se očekává, jak bylo vysvětleno v 305. a 306. bodě odůvodnění, výrazná mezera v budoucím celkovém instalovaném výkonu v Maďarsku. Vzhledem k faktorům uvedeným v části 5.3.4 Komise shledává, že existuje finanční selhání trhu, které má dopad na nové investice do jaderné energetiky, což platí i pro nové jaderné investice v Maďarsku.
- (323) Dalo by se samozřejmě tvrdit, že v tomto rozhodnutí jsou hlavní rizika související s rozvojem, přípravou projektu a výstavbou zmírněna, minimálně v určitém rozsahu, díky smlouvě o inženýrských, pořizovacích a stavebních pracích na klíč. To však stejně pro projekt Paks II nezmiňuje rizika trhu a příjmů ani rizika změny politiky a právních opatření. Zdá se proto, že opatření je nezbytné pro dosažení cíle podporovat nové investice do jaderné energetiky v Maďarsku.

5.3.5. VHODNÝ NÁSTROJ

- (324) Komise musí ve svém posouzení určit, zda je navrhované opatření vhodným politickým nástrojem k dosažení cíle společného zájmu, tj. podpory jaderné energetiky.
- (325) Opatření má formu investice poskytnuté maďarským státem společnosti Paks II na rozvoj projektu. Maďarsko potvrdilo, že neplánuje poskytnout společnosti Paks II žádnou provozní podporu během provozu elektrárny a že státní podpora bude pokrývat pouze investiční náklady na dokončení projektu.
- (326) V návaznosti na rozhodnutí o zahájení řízení neposkytl Maďarsko žádné informace o potenciálních alternativních nástrojích, které by mohly stimulovat investice do jaderné energetiky.
- (327) Jiné politické nástroje a systémy, například půjčky za zvýhodněných podmínek nebo snížení daní, by podle Komise na dosažení stejného výsledku nestačily – vzhledem ke specifickým projektům a množství potřebných finančních a jiných zdrojů i vzhledem ke zjištěnému potenciálnímu selhání trhu.
- (328) V důsledku toho se Komise domnívá, že opatření představuje vhodný nástroj pro výstavbu dvou nových reaktorů Paks II.

5.3.6. MOTIVAČNÍ ÚČINEK

- (329) Aby mělo opatření motivační účinek, musí měnit chování daného podniku tak, že zahájí další činnost, kterou by bez tohoto opatření nevykonával nebo by ji vykonával omezeným nebo jiným způsobem.
- (330) Komise poznamenává, že Paks II je společnost, která byla státem zaregistrovaná s jediným cílem: postavit a provozovat bloky 5 a 6 jaderné elektrárny. Jak je popsáno v 12., 26. a 27. bodě odůvodnění výše, rozhodl se maďarský stát poskytnout společnosti Paks II finanční příspěvek, aby byl tento cíl naplněn.

⁽¹⁴²⁾ Studie ze 2. listopadu 2015, zatím nepublikována, s. 60

⁽¹⁴³⁾ Moody's Investor Service, Nuclear Generation's Effect on Credit Quality, dostupné na webových stránkách: https://www.oecd-neo.org/ndd/workshops/wpne/presentations/docs/2_2_LUND_OECD_Sept%2019_Lund_Moodys_Nuclear_Generations_effect_on_Credit_Quality.pdf, přístup dne 13. července 2016

(331) V tomto ohledu Komise poznamenává, že projekt by se ani nerozběhl, jelikož požadované finanční a jiné zdroje by nebyly dostupné ani přístupné příjemci podpory, který neprovozuje žádné jiné činnosti vytvářející příjmy a jehož kapitálová struktura je poskytována a plánována výhradně státem. Toto se potvrdilo při formálním vyšetřovacím řízení, kdy Komise zjistila, že by projekt bez podpory maďarského státu neměl dostatečnou návratnost (viz analýza v části 5.1.1 tohoto rozhodnutí).

(332) Proto státní podpora představuje motivaci k dosažení cíle společného zájmu v podobě rozvoje jaderné elektrárny.

5.3.7. PROPORCIONALITA

(333) Pro posouzení proporcionality opatření musí Komise zajistit, že se opatření omezí na minimum umožňující úspěšné dokončení projektu a dosažení společného cíle.

(334) V tomto případě by příjemce obdržel finanční příspěvek na výstavbu výrobních zařízení, aniž by čelil jakýmkoli rizikům spojeným s náklady na refinancování, kterým by čelili ostatní účastníci trhu.

(335) V několika připomínkách, které Komise obdržela, se tvrdilo, že jelikož bude projekt realizován bez nabídkového řízení, nelze určit, zda se opatření na pokrytí celkových nákladů omezuje na nezbytné minimum k realizaci projektu.

(336) Komise podotýká, že pravidla pro státní podporu nevyžadují pro odhad nákladů a výnosů nabídkové řízení. To je pouze jedním z několika prostředků, pomocí kterých lze učinit odhad. Proto skutečnost, že Maďarsko nezvolilo Paks II jako příjemce podpory v rámci výběrového řízení, sama o sobě nadměrnou kompenzaci nepředstavuje.

(337) Co se týče tvrzení, že maďarské úřady neprošetřily minimální podporu potřebnou pro proveditelnost projektu a rozhodly se financovat projekt v plném rozsahu, domnívá se Komise, že vzhledem k panujícímu selhání trhu se financování výstavby dvou nových reaktorů elektrárny Paks II v plném rozsahu považuje za státní podporu, jak bylo potvrzeno v části 5.1 tohoto rozhodnutí.

(338) Co se týče potenciální nadměrné kompenzace příjemce podpory v důsledku opatření, odkazuje Komise na svoji hospodářskou analýzu v části 5.1, která dospěla k závěru, že projekt by sám o sobě nebyl ziskový, jelikož očekávaná vnitřní míra návratnosti by nepřekročila tržní vážené průměrné náklady na kapitál, protože vytvořené příjmy by podle očekávání nestačily na pokrytí počátečních a navazujících nákladů projektu, a to ani v případě poměrně optimistických scénářů. Ve svém posouzení Komise hodnotila úroveň vnitřní míry návratnosti na základě prognóz tržních cen a ostatních parametrů, které se považují za odpovídající tržním podmínkám. Při určování mezery mezi kapitálovými náklady a výnosy proto Komise plně zohlednila, jak k životaschopnosti projektu dle očekávání přispějí obchodní příjmy (prodej elektřiny). Očekávané náklady projektu byly dokonce porovnány s očekávanými výnosy bez dalších státních zdrojů na straně Maďarska.

(339) Kvůli tomu, že kapitálové náklady projektu jsou vyšší než očekávané výnosy, je Komise toho názoru, že státní podpora udělená Maďarském je ve své úplnosti nezbytná a přiměřená pro výstavbu projektu a že v tomto ohledu se vylučuje nadměrná kompenzace. Jak bylo Maďarskem potvrzeno, pro fázi provozu nebude poskytnuta žádná další podpora.

(340) V tomto ohledu, jak bylo vysvětleno v 96. a 97. bodě odůvodnění, se Maďarsko zavázalo, že Paks II použije státní zdroje pouze pro projekt a případný vyprodukovaný přebytek bude převeden zpět do státního rozpočtu. Z pohledu Komise tento závazek vylučuje jakékoli využití státních zdrojů, které by přineslo dodatečné zisky pro Paks II nad rámec nezbytných prostředků pro zajištění hospodářské životaschopnosti příjemce podpory, a je tím tedy zajištěno, že se podpora omezuje na minimum.

(341) V jiných připomínkách se zdůrazňuje, že by se státní podpora neomezovala pouze na realizaci investice, ale že by byla poskytována i v provozní fázi, což by mohlo vést k nadměrné kompenzaci společnosti Paks II. V této záležitosti Komise připomíná, že Maďarsko uvedlo, že v případě dotčeného oznámeného opatření neposkytne žádnou další státní podporu. Dále Komise připomíná, že podle dalších informací předložených Maďarskem dne 28. července 2016 jakákoli nová podpora projektu Paks II by v každém případě podléhala schválení státní podpory.

- (342) Komise prozkoumala, zda by mohlo dojít k nadměrné kompenzaci, pokud by příjemce podpory během provozu reaktorů zaznamenal příjmy, které by byly nakonec vyšší než odhady Komise ve výpočtech vnitřní míry návratnosti (viz část 5.1). Zejména Komise prozkoumala, co by se stalo, kdyby společnost Paks II reinvestovala případné zisky, které by nebyly zaplacený státem ve formě dividend, na rozvoj nebo nákup dalších výrobních zařízení, a tím k posílení své pozice na trhu. V tomto ohledu Komise podotýká, že podle doplňujících informací, které Maďarsko předložilo dne 28. července 2016 (viz 96. bod odůvodnění), nemůže příjemce podpory znovu investovat do rozšíření vlastních kapacit nebo životnosti elektrárny Paks II ani do dalších výrobních zařízení jiných než reaktory 5 a 6, které jsou předmětem tohoto rozhodnutí.
- (343) S přihlédnutím k aspektům popsaným v části 5.3.7 je Komise toho názoru, především vzhledem k doplňujícím informacím z oznámení, na které se poukazuje v 96. a 97. bodě odůvodnění, že příjemce podpory by měl stát kompenzovat za zprostředkování elektrárny a neměl by zadržovat žádné zisky nad rámec toho, co je naprosto nezbytné pro zajištění hospodářského provozu a životaschopnosti elektrárny. Vzhledem k výše uvedenému je opatření přiměřené.

5.3.8. POTENCIÁLNÍ NARUŠENÍ HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE A DOPAD NA OBCHOD A CELKOVOU VYVÁŽENOST

- (344) Aby bylo možno považovat opatření za slučitelné s vnitřním trhem, musí být omezeny negativní účinky opatření podpory spočívající v narušení hospodářské soutěže a dopadu na obchod mezi členskými státy, které musí být vyváženy pozitivními účinky přispívajícími k dosažení cíle společného zájmu. Především pak platí, že jakmile bude cíl opatření stanoven, je nutné minimalizovat potenciální negativní účinky opatření na hospodářskou soutěž a obchod.
- (345) V rozhodnutí o zahájení řízení Komise poukazovala na tři možné způsoby narušení hospodářské soutěže. Zaprvé, zvýšení možné koncentrace trhu v důsledku budoucího spojeného vlastnictví a provozu stávající jaderné elektrárny Paks a Paks II. Zadruhé, Komise má pochybnosti, zda nemohou nové základní kapacity, které se vyznačují vysokým faktorem využitelnosti, představovat překážku pro vstup nových účastníků na trh a dále o něco snižovat hodnotovou křivku oproti stávající nákladnější výrobní kapacitě. V tomto ohledu Komise přezkoumala následující parametry: i) potenciální dopady opatření na maďarský trh, ii) potenciální přeshraniční dopad opatření, iii) potenciální dopad paralelního provozu jaderných elektráren Paks a Paks II. Potenciální narušení bylo zjištěno do té míry, že Komise měla podezření, že elektrárna Paks II by mohla zapříčinit určité riziko pro likviditu velkoobchodního trhu tím, že by omezila počet dostupných nabídek na dodávky energie na trhu.

5.3.8.1. Zvýšení možné koncentrace trhu

- (346) Na základě pochybností o možné koncentraci trhu, které Komise vyjádřila v rozhodnutí o zahájení řízení, některá tvrzení zúčastněných stran také odkazují na možné sloučení elektrárny Paks II a provozovatele aktuálně fungujících čtyř reaktorů v jaderné elektrárně Paks. Skupina MVM, Paks II i maďarský stát toto popřely.
- (347) Komise podotýká, že maďarský trh s výrobou elektřiny se vyznačuje relativně vysokou koncentrací trhu – stávající jaderná elektrárna Paks (skupina MVM) pokrývá přibližně 50 % vnitrostátní výroby. Taková koncentrace trhu by mohla být pro efektivní hospodářskou soutěž škodlivá, jelikož by mohla představovat překážku pro vstup nových hráčů na trh a riziko likvidity tím, že omezuje počet dostupných nabídek na dodávku energie.
- (348) Uvedení do provozu dvou nových reaktorů elektrárny Paks II se plánuje v době, kdy stávající čtyři jaderné reaktory ještě nebudou vyřazeny z provozu. Komise v rozhodnutí o zahájení řízení upozorňovala na to, že by maďarský trh mohlo narušit, pokud by provozovatelé jaderných elektráren Paks a Paks II nezůstali zcela odděleni tak, aby je bylo možné považovat za zcela nezávislé a bez vzájemných vazeb.
- (349) Komise akceptuje, že společnost Paks II je v současné době právně nezávislá na skupině MVM. Komise se však obává, že takové právní oddělení je nedostačující nebo že by nemuselo být bez dalších záruk trvalé. Komise se dále obává budoucích možných vazeb společnosti Paks II na státem řízené společnosti působící v energetickém průmyslu, což by mohlo posílit jejich vliv na maďarský energetický trh.

- (350) Zprvve Komise podotýká, že cílem maďarského opatření je postupně nahrazení stávajících jaderných kapacit v jaderné elektrárně Paks v letech 2025 až 2037. Očekává se ovšem, že v určitém období budou v provozu všechny čtyři momentálně fungující reaktory souběžně s novými reaktory elektrárny Paks II. Toto období se ovšem omezuje na roky 2026 až 2032 a s ukončením provozu veškerých jaderných kapacit do roku 2037 by se významně snížil podíl skupiny MVM na trhu.
- (351) Zadruhé, Komise připomíná (viz 102. bod odůvodnění), že Maďarsko uvedlo, že skupina MVM a Paks II jsou nezávislé a nemají mezi sebou žádné vazby z těchto důvodů:
- a) jsou řízeny různými vládními odděleními (skupina MVM ministerstvem pro národní rozvoj prostřednictvím Hungarian National Asset Management Inc. a společnost Paks II úřadem předsedy vlády),
  - b) ve správních radách společností neexistují žádné sdílené nebo společné funkce ředitele,
  - c) existují záruky k zajištění, že mezi společnostmi nejsou vyměňovány obchodně citlivé a důvěrné informace,
  - d) rozhodovací pravomoci každé společnosti jsou samostatné a navzájem oddělené.
- (352) Toto opakovala i skupina MVM, která zdůrazňovala, že skupina MVM a společnost Paks II jsou dvě samostatné společnosti zabývající se výrobou elektrické energie, stejně jako jiní soutěžitelé, a že není důvod předpokládat jakoukoli koordinaci či aktivity nebo spojení obou společností. Navíc skupina MVM tvrdí, že její vlastní strategií jsou potenciální investice, které by mohly do budoucna společnosti Paks II konkurovat.
- (353) Zatřetí, Komise se odkazuje na doplňující informace předložené Maďarskem a popsané v 117. bodě odůvodnění, podle kterých Paks II, její nástupnické a přidružené společnosti budou zcela právně a strukturně odděleny ve smyslu bodů 52 a 53 jurisdikčního oznámení o sloučení, a budou spravovány, řízeny a provozovány nezávisle a bez vazeb na skupinu MVM a všechny její podniky, nástupnické a přidružené společnosti a další státem řízené společnosti působící v sektoru výroby a velkoobchodního a maloobchodního prodeje energie.
- (354) Komise s uspokojením konstatuje, že tyto doplňující informace rozptýlily veškeré její obavy týkající se možné budoucí koncentrace trhu a vazeb mezi energetickými subjekty na maďarském trhu s elektřinou. Nyní neexistuje žádná možnost, že by se společnost Paks II spojila se skupinou MVM nebo jinými státem řízenými společnostmi, a tím pádem nemůže ani zvyšovat svůj vliv na trh během provozu aktuálně provozovaných čtyř reaktorů jaderné elektrárny Paks a později.

5.3.8.2. *Překážka pro vstup nových hráčů na trh*

- (355) Co se týče pochybností Komise ohledně toho, zda nemohou nové kapacity představovat překážku pro vstup nových hráčů na trh, zdůrazňovalo se v některých připomínkách, že jaderné elektrárny slouží k pokrytí rozsáhlých základních objemových kapacit, že mají přednost při zavádění do sítě a že vzhledem k nízkým provozním nákladům mají také lepší pozici na dodavatelské straně trhu.
- (356) Komise analyzovala dopad opatření na ostatní účastníky maďarského trhu i sousedních trhů z hlediska hospodářské soutěže. Zvláštní pozornost věnovala také období paralelního provozu aktuálně provozovaných čtyř bloků jaderné elektrárny Paks s elektrárnou Paks II, tj. plánované období mezi lety 2026 a 2032.
- a) *Potenciální dopady opatření na maďarský trh*
- (357) Komise připomíná, že provoz bloků 5 a 6 elektrárny Paks II má kompenzovat kapacitní ztrátu danou postupným vyřazováním z provozu bloků 1–4 jaderné elektrárny Paks, které má probíhat postupně v letech 2032, 2034, 2036 a 2037, aniž by se v budoucnu plánovalo prodloužení jejich životnosti (viz 10. bod odůvodnění). Dva nové bloky 5 a 6 elektrárny Paks II mají být uvedeny do provozu v letech 2025 a 2026. S tímto vývojem jaderných kapacit počítá také studie vydaná společností MAVIR v roce 2016 (viz 20. bod odůvodnění).

- (358) Komise připomíná, že elektřina, kterou aktuálně jaderná elektrárna Paks produkuje, pokrývá 36 % celkové spotřeby elektřiny v Maďarsku, což se sníží s ohledem na očekávaný růst poptávky zmiňovaný v 50. bodě odůvodnění, a výrobní kapacita elektrárny Paks II má podle očekávání dosahovat podobného objemu, až bude ukončen provoz jaderné elektrárny Paks.
- (359) S přihlédnutím k tomu, že podstatou projektu Paks II je nahradit do budoucna výrobní kapacity, Komise podotýká, že až bude v roce 2037 ukončena činnost všech čtyř bloků jaderné elektrárny Paks, tak se budoucí mezera v celkovém národním instalovaném výkonu předpokládaná provozovatelem přenosových soustav (viz 50. bod odůvodnění) vrátí na předchozí hodnoty (viz graf 7 v 108. bodě odůvodnění), kapacita 2,4 GW elektrárny Paks II tedy nepovede k dlouhodobému navýšení celkového instalovaného výkonu jaderné energie v Maďarsku.
- (360) Komise dále poznamenává, že seznam probíhajících investic nebo schválených nových investic do zařízení na výrobu elektřiny je relativně krátký (viz tabulka 2 v 51. bodě odůvodnění). Vzhledem k těmto údajům se Komise domnívá, že Maďarsko zůstane po vyřazení čtyř bloků aktuálně provozované jaderné elektrárny Paks významným čistým dovozcem.
- (361) Jak bylo vysvětleno výše v 93. bodě odůvodnění, Maďarsko uvedlo, že podle analýzy společnosti NERA by v případě neuskutečnění oznámeného opatření kapacitu 2,4 GW zajišťovanou elektrárnou Paks II místo ní poskytovaly komerční plynové turbíny s otevřeným a kombinovaným cyklem. I s elektrárnou Paks II bude na trhu stále prostor pro nové plynové či jiné kapacity. Studie společnosti NERA předpokládá, že i kdyby byla v Maďarsku většina kapacity elektrárny Paks II nahrazena novou kapacitou plynových elektráren, Maďarsko by zůstalo i nadále silně závislé na dovozu elektřiny.
- (362) Co se týče možného zavádění jiných technologií vedle Paks II, poukazuje Komise na tvrzení Maďarska, že současná a minulá rozhodnutí o vstupu elektráren využívajících obnovitelné zdroje závisí zásadně na vládních dotačních programech, spíše než na tržních cenách (viz 107. bod odůvodnění písm. a)). Komise uznává, že národní energetická strategie Maďarska⁽¹⁴⁴⁾ počítá ve svém energetickém mixu s obnovitelnými zdroji energie v souladu s unijním balíčkem opatření v oblasti klimatu a obnovitelných energií do roku 2020⁽¹⁴⁵⁾, vnitrostátními cíli pro obnovitelnou energii definovanými ve směrnici o obnovitelných zdrojích energie⁽¹⁴⁶⁾ a klíčovými cíli rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030⁽¹⁴⁷⁾. Komise podotýká, že variabilní náklady⁽¹⁴⁸⁾ technologií pro obnovitelné zdroje energie jsou díky nezávislosti na palivech tradičně nižší než náklady jaderných technologií. Navíc s ohledem na uvedené evropské a vnitrostátní cíle a závazky týkající se obnovitelné energie není Maďarsko výjimkou při zavádění podpůrných mechanismů na zřizování nových elektráren, které vyrábějí elektřinu z obnovitelných zdrojů. Komise podotýká, že jedna část maďarského programu pro obnovitelné zdroje, zvaná METÁR, je v provozu od ledna 2017⁽¹⁴⁹⁾, zatímco jiné části programu související s většími výrobci energie z obnovitelných zdrojů momentálně čekají na schválení státní podpory před Komisí.
- (363) Komise připomíná, že podle studie vydané společností MAVIR v roce 2016 (viz 20. bod odůvodnění), bude v letech 2025 až 2030 z provozu postupně vyřazen stávající výrobní park uhelných elektráren (viz grafy 1 a 2 v 43. bodě odůvodnění), což umožní instalaci dalšího výkonu, obzvláště když budou technologie s přerušovaným provozem uvedené v 362. bodě odůvodnění vyžadovat koexistenci doplňkových, flexibilních kapacit.
- (364) Maďarské opatření je koncipováno jako investiční podpora a jakmile budou výrobní bloky uvedeny do provozu, nezíská společnost Paks II žádnou další provozní podporu, a bude tedy vystavena tržním rizikům.

⁽¹⁴⁴⁾ Viz 20. bod odůvodnění.

⁽¹⁴⁵⁾ http://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2020/index_en.htm

⁽¹⁴⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES (Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 16).

⁽¹⁴⁷⁾ http://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2030/index_en.htm

⁽¹⁴⁸⁾ Variabilní náklady jednotky výroby elektřiny většinou určují konečnou cenu jedné jednotky vyprodukované elektřiny.

⁽¹⁴⁹⁾ Oznámeno Komisí v rámci SA.47331 (2017/X) v souladu s obecným nařízením o blokových výjimkách (nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (Úř. věst. L 187, 26.6.2014, s. 1)).

- (365) Ceny za elektřinu jsou z velké části určovány mezními náklady výrobců působících na určitém trhu. Technologie pro obnovitelné zdroje energie mají nízké mezní náklady, protože většinu z nich lze provozovat bez nákladů na palivo. Jaderná technologie má rovněž nízké provozní náklady a následuje za obnovitelnými zdroji v tzv. žebříčku nabídkových cen. I když jsou uhelné elektrárny vzhledem k nákladům na palivo provozovány většinou s vyššími mezními náklady než jaderné elektrárny, díky nízkým cenám za emisní povolenky jsou však provozní náklady uhelných elektráren většinou nižší než náklady elektráren s plynovými turbínami s kombinovaným cyklem. To znamená, že technologie s vyššími provozními náklady mohou zvyšovat ceny, proto se neočekává, že by přítomnost jaderné energie v energetickém mixu sama o sobě zvyšovala cenu za elektřinu v Maďarsku, jaderná energie bude spíše cenovým příjemcem než tvůrcem cen.

b) *Potenciální přeshraniční dopad opatření*

- (366) Maďarsko i několik dalších zúčastněných stran zdůraznilo, že posuzovaný energetický trh je větší než území jednoho státu, především díky velmi dobrému propojení, a že opatření s sebou nese narušení hospodářské soutěže minimálně v členských státech v sousedství Maďarska.
- (367) Komise podotýká, že jak je vidět z grafu 5 v 49. bodě odůvodnění, je poměr dovozu a vývozu maďarského trhu s elektřinou směrem k téměř všem sousedícím členským státům negativní. Komise dále bere na vědomí skutečnost, že Maďarsko je celkově čistým dovozcem; z grafu 1 v 43. bodě odůvodnění vyplývá, že přibližně 30 % poptávky v zemi, celkem přibližně 13 TWh bylo v roce 2015 pokryto z dovozu. Komise připomíná, že jak bylo vysvětleno v grafu 2 v 43. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, byl dovoz v roce 2014 na stejné úrovni.
- (368) Komise se domnívá, že Maďarsko je vysoce integrovaný trh s elektřinou v Evropské unii s propojovací kapacitou představující přibližně 75 % celkového instalovaného vnitrostátního výkonu. Navíc, jak je vidět v tabulkách 4 a 5 v 105. bodě odůvodnění, propojovací kapacity se do roku 2030 výrazně zvýší, díky čemuž budou obchodní toky nadále zasahovat i do maďarského cenového regionu.
- (369) Výše uvedené vysvětlení v 365. bodě odůvodnění platí stejně tak i v přeshraničním kontextu. Výstavba elektrárny Paks II vytvoří v budoucnu tlak na snižování ceny na maďarském trhu, protože mezní náklady energie vyrobené elektrárnou Paks II jsou relativně nízké v porovnání s alternativními kapacitami plynových turbín s otevřeným a kombinovaným cyklem, které by byly jinak dle studie společnosti NERA postaveny. Studie společnosti NERA nicméně prokázala, že Paks II bude spíše příjemcem ceny a ceny v Maďarsku budou nadále ceny stanovovány na vyšších úrovních jinými elektrárnami. Proto bude dovoz do Maďarska i nadále ziskový.
- (370) Komise přihlédla k podkladům předloženým Maďarskem, které se týkají možných dopadů elektrárny Paks II v širším tržním kontextu. Jak je vysvětleno ve 112. bodě odůvodnění, při posuzování bezprostředně sousedících trhů ve studii společnosti NERA, se kterými má Maďarsko momentálně společný trh (Maďarsko + Slovensko + Rumunsko) se ukázalo, že podíl skupiny MVM a společnosti Paks II na společném trhu Maďarsko + Slovensko + Rumunsko by nepřesáhl 20 % (viz graf 10 v 112. bodě odůvodnění).
- (371) Co se týče dalších sousedících trhů, očekává se, že budou dopady nové elektrárny Paks II méně významné kvůli chybějícímu propojení trhů s cenovými zónami a kvůli omezenějším propojovacím kapacitám k těmto členským státům (viz tabulka 3 a 4).

c) *Potenciální dopad paralelního provozu jaderných elektráren Paks a Paks II*

- (372) Jak bylo vysvětleno v 98. a 99. bodě odůvodnění a dále v 241.–244. bodě odůvodnění, je výstavba jaderných elektráren náchylnější na zpoždění z mnoha důvodů, což vede k prodlužování doby výstavby. Komise uznává, že už došlo k významnému zpoždění ve fázi implementace projektu oproti původnímu časovému plánu [...]. Dále, jak je vidět v tabulce 3 v 99. bodě odůvodnění, technologie nabízená akciovou společností NIAEP se v Rusku – na domácím trhu dodavatele, kde společnost postavila většinu svých elektráren – v průměru potýká s dvouletým zpožděním. Tato zpoždění jsou mnohem vyšší, když se jedná o projekty mimo Rusko (v Indii až 7 let). Maďarsko uvádí, že Paks II má být první jadernou elektrárnou s technologií VVER III+, která bude v EU uvedena do provozu,

přičemž budou splněny nejvyšší nároky na zabezpečení, a ta část projektu, kterou nemohou být technicky předmětem výjimky, bude opatřena v souladu s požadavky EU na veřejné zakázky. Je rozumné předpokládat, že to způsobí další zpoždění. Proto se Komise domnívá, že původně stanovená doba paralelního provozu všech čtyř bloků jaderné elektrárny Paks a obou dvou bloků elektrárny Paks II 6 let bude výrazně kratší. Kromě toho lze určité překrytí provozu stávajících i nových bloků – reálně půjde spíše o omezenou dobu z výše uvedených důvodů – a dopad na domácí trh považovat za přiměřený s ohledem na cíl zajištění dodávek energie a potřebu pečlivě připravit vyřazení z provozu bloků v jaderné elektrárně Paks, s přihlédnutím k tomu, že výrobní kapacity jaderné energie představují více než 50 % vnitrostátní výroby elektřiny v Maďarsku.

- (373) V každém případě Komise znovu poukazuje na zjištění ve studii společnosti NERA (viz zejména graf 7 v 108. bodě odůvodnění), ze kterých vyplývá, že ani během paralelního provozu jaderných elektráren Paks a Paks II (v období 2025 až 2037) nebude očekávané rostoucí národní špičkové zatížení pokryto pouze vnitrostátními elektrárnami, jelikož celkový výrobní výkon dalších kapacit z obnovitelných zdrojů a zemního plynu spolu s jadernou energií nepokryjí celou předpokládanou vnitrostátní poptávku (černá křivka v grafu 7). Podle studie je to dáno hlavně tím, že Maďarsko se momentálně potýká s nedostatkem dodávek a značné množství elektřiny musí dovážet. Studie společnosti NERA vysvětluje, že tento deficit se bude dále zvyšovat v letech 2015 až 2025, jelikož se očekává, že poptávka po elektřině v Maďarsku bude do roku 2040 výrazně narůstat a druhá největší elektrárna Maďarska, která je konstantně v provozu (elektrárna Mátfa – viz graf 1 a 2 v 43. bodě odůvodnění), se má v období 2025 až 2030 zavírat, jak předpokládá studie PPS (viz 20. bod odůvodnění).
- (374) V důsledku toho bude systém vyžadovat vnitrostátní nebo dovážené kapacity navíc, kromě zmiňované energie z jádra, obnovitelných zdrojů a zemního plynu, aby pokryl vnitrostátní poptávku a aby byla zajištěna stabilita systému při očekávaném nedostatku kapacit. Další kapacity jsou také zapotřebí pro povinné vytváření rezerv, které předepisuje síť ENTSO-E (viz 50. bod odůvodnění).
- (375) Kromě toho Komise připomíná, že jak bylo vysvětleno v 105. bodě odůvodnění, v Maďarsku už teď panuje vysoká míra propojení se sousedními zeměmi a ta se bude nadále zvyšovat díky novým propojovacím kapacitám, které budou uvedeny do provozu v letech 2016 až 2021 mezi Slovenskem (2× 400 kV a 1× 400 kV) a Slovinskem (1× 400 kV), tj. dlouho předtím, než budou zapojeny nové dva bloky elektrárny Paks II. Komise se domnívá, že tyto dvě propojovací kapacity, které Maďarsko zmiňuje, pravděpodobně zlepší dostupnost přeshraničních obchodních toků, především z dovozu.
- (376) Jak je popsáno v 369. bodě odůvodnění, Komise rovněž vzala na vědomí poznatky ze studie společnosti NERA, podle kterých se očekává, že jaderná technologie bude spíše příjemcem cen než tvůrcem cen, a to dokonce i během období paralelního provozu jaderných elektráren Paks a Paks II, kdy pravděpodobnost, že by jádro bylo technologií určující ceny, zůstává pod 5 % (viz graf 11 v 113. bodě odůvodnění).

5.3.8.3. Riziko pro likviditu velkoobchodního trhu

- (377) Jak je vidět v části 2.6, nejběžnější transakce v maďarském velkoobchodním energetickém sektoru se uzavírají prostřednictvím bilaterálních smluv o prodeji a maďarská energetická burza HUPX ještě nevyvolala odpovídající úroveň likvidity. Komise měla na začátku pochybnosti o scénáři, kdy by dominantní dodavatel (partner MVM) a významné množství nové výrobní kapacity (Paks II) byly vlastněny stejným subjektem (maďarský stát), trh by se tak mohl stát méně likvidním, jelikož zúčastnění hráči by mohli omezit počet dostupných nabídek na dodávky energie na trhu.
- (378) Komise se také domnívala, že v závislosti na tom, jakým způsobem by se elektřina vyrobená novými reaktory prodávala na trhu, by mohla být likvidita značně ovlivněna a náklady nesené soupeři na navazujících trzích by se mohly zvýšit omezením jejich přístupu k důležitému vstupnímu trhu (omezování vstupu na trh). K tomu by mohlo dojít, kdyby se elektřina vyrobená elektrárnou Paks II prodávala primárně na základě dlouhodobých smluv jen určitým dodavatelům, čímž by byla tržní síla společnosti Paks II na výrobním trhu převedena na maloobchodní trh.
- (379) Vyloučení vazeb mezi společnostmi Paks II a státem vlastněnými subjekty na maloobchodním trhu, jak je vysvětleno v 353. bodě odůvodnění, zbavilo Komisi některých pochybností.

- (380) Komise podotýká, že Maďarsko potvrdilo (viz 118. bod odůvodnění), že strategie pro obchodování s výkonem elektrárny Paks II bude obchodní strategie optimalizující zisk za běžných tržních podmínek, která bude realizována prostřednictvím komerčních obchodních dohod uzavíraných prostřednictvím nabídek zúčtovaných na transparentní obchodní platformě nebo burze.
- (381) Maďarsko zejména potvrdilo, že taková obchodní strategie (vyklučující vlastní spotřebu elektrárny Paks II) by vypadala následovně:
- Paks II prodá alespoň 30 % celkové vyrobené elektřiny na denním trhu a v průběhu dne a na budoucích trzích maďarské energetické burzy HUPX. Mohou být použity i jiné podobné burzy s elektřinou se souhlasem příslušných útvarů Komise, který jim bude udělen nebo zamítnut do dvou týdnů od podání žádosti maďarskými orgány.
  - Zbytek celkového vyprodukovaného objemu elektřiny v Paks II prodá Paks II na dražbách za objektivních, transparentních a nediskriminujících podmínek. Podmínky takových dražeb určí maďarský energetický regulační orgán a budou podobné jako dražební požadavky platné pro společnost MVM Partner. Maďarský energetický regulační orgán dohlíží také na průběh těchto dražeb.
- (382) Komise dále podotýká, že Maďarsko zajistí, aby byly nabídky stejně dostupné pro všechny licencované nebo registrované obchodníky za stejných tržních podmínek na dražební platformě, kterou bude provozovat Paks II, a aby byl systém zúčtování nabídek této platformy ověřitelný a transparentní. Na konečné použití zakoupené elektřiny se nebudou vztahovat žádná omezení.
- (383) Je tedy zajištěno, že elektřina vyrobená elektrárnou Paks II bude k dispozici na velkoobchodním trhu pro všechny účastníky trhu transparentním způsobem a že neexistuje žádné riziko, že by byla elektřina vyrobená elektrárnou Paks II monopolizována dlouhodobými smlouvami, které by představovaly riziko pro likviditu trhu.
- (384) Komise se tak domnívá, že ve stávající podobě opatření existují pouze malá rizika pro likviditu trhu.

5.3.8.4. *Shrnutí k narušení hospodářské soutěže a celkové vyváženosti*

- (385) Na základě pečlivého posouzení v části 5.3 tohoto rozhodnutí potvrzuje Komise, že opatření má za cíl podporovat nové investice do jaderné energetiky, a tím sleduje cíl společného zájmu, který je zakotvený ve Smlouvě o Euratomu, a zároveň přispívá také k zajištění dodávek energie.
- (386) Podpora bude udělena přiměřeně. Maďarsko zajistí kompenzaci ze strany společnosti Paks II pro maďarský stát za nové výrobní bloky a společnost Paks II nebude zadržovat žádné zisky nad rámec toho, co je naprosto nezbytné pro zajištění jejího hospodářského provozu a životaschopnosti. Komise dále podotýká, že zisky vytvořené příjemcem podpory nebudou znovu investovány do rozšíření kapacit elektrárny Paks II ani k nákupu či výstavbě nových výrobních kapacit bez schválení státní podpory.
- (387) Komise také prozkoumala, zda by mohlo dotčené opatření představovat překážku pro vstup na trh jiným typům výrobních kapacit, především v časově omezeném období paralelního provozu jaderné elektrárny Paks a Paks II. Domnívá se, že jakákoli překážka vstupu je omezená vzhledem ke skutečnosti, že mezera v budoucím celkovém instalovaném výkonu, kterou identifikoval PPS, umožní proniknutí jiných výrobních technologií (z obnovitelných zdrojů i jiných než nízkouhlíkových zdrojů) bez ohledu na to, zda bude elektrárna Paks II postavena, či nikoli.
- (388) Komise dále prozkoumala možný přeshraniční dopad opatření, nicméně se neočekává, že by elektrárna Paks II – s podobnou velikostí jako stávající čtyři bloky jaderné elektrárny Paks – hrála nějakou významnou přeshraniční roli, a to ani s ohledem na dobrou úroveň propojení Maďarska, protože Maďarsko bude nadále čistým dovozcem s jedněmi z nejvyšších cen v regionu. Kromě očekávaného deficitu dovozu a vývozu v Maďarsku se Komise dále domnívá, že dopad elektrárny Paks II na cenu elektřiny v regionech, které s Maďarskem přímo nesousedí, bude omezený kvůli vzdálenosti a síťovým omezením, v důsledku čehož bude elektřina vyrobená v Maďarsku pro vzdálenější regiony ještě dražší.
- (389) Komise vzala na vědomí také poznatek, že během paralelního provozu jaderných elektráren Paks a Paks II, který bude podle všeho kratší než podle původních prognóz, nebude očekávané rostoucí národní špičkové zatížení pokryto pouze z vnitrostátních elektráren.

- (390) Na základě potvrzení Maďarska ze dne 28. července 2016 Komise opakuje, že další možná narušení trhu, např. zvýšení možné koncentrace trhu nebo nedostatek likvidity trhu, jsou minimalizována.
- (391) Proto Komise zejména na základě potvrzení Maďarska ze dne 28. července 2016 dochází k závěru, že všechna potenciální narušení hospodářské soutěže jsou jen omezená a kompenzována společným cílem, který bude sledován přiměřeným způsobem.

6. ZÁVĚR

- (392) S ohledem na tyto úvahy dochází Komise k závěru, že opatření oznámené Maďarskem zahrnuje státní podporu, která je po změnách zavedených Maďarskem dne 28. července 2016 slučitelná s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Opatření, které Maďarsko plánuje zavést, na finanční podporu rozvoje dvou nových jaderných reaktorů, které budou kompletně financovány maďarským státem ve prospěch subjektu MVM Paks II Nuclear Power Plant Development Private Company Limited by Shares (dále jen „Paks II“), který bude tyto jaderné reaktory vlastnit a provozovat, je státní podporou.

Článek 2

Opatření je slučitelné s vnitřním trhem, s výhradou podmínek stanovených v článku 3.

Článek 3

Maďarsko zajistí, že Paks II použije zisk vzniklý činnostmi bloků 5 a 6 elektrárny Paks II (dále jen „jaderná elektrárna Paks II“) pouze pro tyto účely:

- a) Projekt Paks II (dále jen „projekt“), který je definován jako vývoj, financování, výstavba, uvedení do provozu, provoz a údržba, modernizace, zpracování odpadu a vyřazení z provozu dvou nových jaderných bloků s reaktory VVER 5 a 6 v jaderné elektrárně Paks II v Maďarsku. Zisky nebudou použity k financování investic do činností, které nespádají do rozsahu definovaného projektu.
- b) Vyplacení zisku maďarskému státu (například formou dividend).

Maďarsko zajistí, že společnost Paks II nebude investovat do rozšíření vlastní kapacity nebo životnosti ani do instalace dalších výrobních kapacit jiných, než jsou reaktory 5 a 6 jaderné elektrárny Paks II. Pokud by k takovým novým investicím došlo, podléhají samostatnému schválení státní podpory.

Maďarsko zajistí, že strategie pro obchodování s výkonem elektrárny Paks II bude obchodní strategie optimalizující zisk za běžných tržních podmínek, která bude realizována prostřednictvím komerčních obchodních dohod uzavíraných prostřednictvím nabídek zúčtovaných na transparentní obchodní platformě nebo burze. Strategie pro obchodování s elektřinou vyrobenou v Paks II (mimo vlastní spotřebu elektrárny Paks II):

Stupeň 1. Společnost Paks II bude prodávat nejméně 30 % své celkové produkce elektřiny na denním, vnitrodenním trhu a trhu s futures maďarské energetické burzy (HUPX). Mohou být použity i jiné podobné burzy s elektřinou na základě dohody nebo se souhlasem příslušných útvarů Komise, který jim bude udělen nebo zamítnut do dvou týdnů od podání žádosti maďarskými orgány.

Stupeň 2. Zbytek celkové produkce elektřiny společnosti Paks II bude touto společností prodáván za objektivních, transparentních a nediskriminačních podmínek prostřednictvím dražeb. Podmínky těchto dražeb stanoví maďarský energetický regulační orgán podobně jako požadavky týkající se dražeb kladené na MVM Partner (rozhodnutí 741/2011 maďarského regulačního orgánu). Maďarský energetický regulační orgán dohlíží také na průběh těchto dražeb.

Maďarsko zajistí, že dražební platformu pro stupeň 2 bude provozovat společnost Paks II a že nabídky budou stejně dostupné pro všechny licencované nebo registrované obchodníky za stejných tržních podmínek. Systém zúčtování nabídek této platformy bude ověřitelný a transparentní. Na konečné použití zakoupené elektřiny se nebudou vztahovat žádná omezení.

Kromě toho Maďarsko zajistí, že společnost Paks II, její nástupnické a přidružené společnosti budou zcela právně a strukturně odděleny a budou podléhat nezávislé rozhodovací pravomoci ve smyslu bodů 52 a 53 jurisdikčního oznámení o sloučení⁽¹⁵⁰⁾, a budou spravovány, řízeny a provozovány nezávisle a bez vazeb na skupinu MVM a všechny její podniky, nástupnické a přidružené společnosti a další státem řízené společnosti působící v sektoru výroby a velkoobchodního a maloobchodního prodeje energie.

Článek 4

Maďarsko bude Komisi předkládat roční zprávy o plnění závazků stanovených v článku 3. První zpráva bude předložena měsíc po konečném datu prvního finančního roku komerčního provozu elektrárny Paks II.

V Bruselu dne 6. března 2017.

Za Komisi

Margrethe VESTAGER

členka Komise

⁽¹⁵⁰⁾ Konsolidované sdělení Komise k otázkám příslušnosti podle nařízení Rady (ES) č. 139/2004 o kontrole sloučení podniků (Úř. věst. C 95, 16.4.2008, s. 1).

ROZHODNUTÍ KOMISE V PŘENESENÉ PRÁVOMOCI (EU) 2017/2113**ze dne 11. září 2017,****kterým se mění příloha V směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES, pokud jde o doklady o dosažené kvalifikaci a názvy oborů odborné přípravy***(oznámeno pod číslem C(2017) 6054)***(Text s významem pro EHP)**

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací⁽¹⁾, a zejména na čl. 21a odst. 4 uvedené směrnice,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Příloha V směrnice 2005/36/ES obsahuje seznamy dokladů o dosažené kvalifikaci lékařů, zdravotních sester a ošetřovatelů odpovědných za všeobecnou péči, zubních lékařů, veterinárních lékařů, porodních asistentek, farmaceutů a architektů.
- (2) Příloha V směrnice 2005/36/ES byla na základě oznámení členských států o změnách jejich právních a správních předpisů, pokud jde o vydávání dokladů o dosažené kvalifikaci v dotčených povoláních, aktualizována rozhodnutím Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/790⁽²⁾. Od přijetí uvedeného rozhodnutí oznámilo Komisi další takové změny několik členských států. Komise dospěla k závěru, že pozměněné předpisy jsou v souladu s podmínkami stanovenými v kapitole III hlavě III směrnice. Příloha V směrnice by proto měla být aktualizována.
- (3) Z důvodu srozumitelnosti a právní jistoty by všechny odpovídající body přílohy V směrnice 2005/36/ES týkající se dokladů o dosažené kvalifikaci a názvů oborů odborné přípravy měly být nahrazeny.
- (4) Směrnice 2005/36/ES by proto měla být odpovídajícím způsobem změněna,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Příloha V směrnice 2005/36/ES se mění v souladu s přílohou tohoto rozhodnutí.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno členským státům.

V Bruselu dne 11. září 2017.

Za Komisi

Elżbieta BIENKOWSKA

členka Komise⁽¹⁾ Úř. věst. L 255, 30.9.2005, s. 22.⁽²⁾ Rozhodnutí Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/790 ze dne 13. ledna 2016, kterým se mění příloha V směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES, pokud jde o doklady o dosažené kvalifikaci a názvy oborů odborné přípravy (Úř. věst. L 134, 24.5.2016, s. 135).

PŘÍLOHA

Příloha V směrnice 2005/36/ES se mění takto:

1. Body 5.1.1 až 5.1.4 se nahrazují tímto:

„5.1.1 Doklady o dosažené kvalifikaci v oblasti základní lékařské odborné přípravy

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční den
België/Belgique/ Belgien	Diploma van arts/Diplôme de docteur en médecine Diplôme de ‚médecin‘/Master in de geneeskunde	— Les universités/De universiteiten — Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française/De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap		20. prosinec 1976
България	Диплома за висше образование на образователно-квалификационна степен ‚магистър‘ по Медицина“ и професионална квалификация ‚Магистър-лекар‘	Университет		1. leden 2007
Česká republika	Diplom o ukončení studia ve studijním programu všeobecné lékařství (doktor medicíny, MUDr.)	Lékařská fakulta univerzity v České republice		1. květen 2004
Danmark	Bevis for kandidatuddannelsen i medicin (cand.med.) Bevis for bestået lægevidenskabelig embedseksamen (cand.med.)	Universitet Styrelsen for Patientsikkerhed Medicinsk universitetsfakultet	— Autorisation som læge, udstedt af Sundhedsstyrelsen og — Tilladelse til selvstændigt virke som læge (dokumentation for gennemført praktisk uddannelse), udstedt af Sundhedsstyrelsen — Autorisation som læge og tilladelse til selvstændigt virke som læge	20. prosinec 1976
Deutschland	— Zeugnis über die Ärztliche Prüfung — Zeugnis über die Ärztliche Staatsprüfung und Zeugnis über die Vorbereitungszeit als Medizinalassistent, soweit diese nach den deutschen Rechtsvorschriften noch für den Abschluss der ärztlichen Ausbildung vorgesehen war	Zuständige Behörden		20. prosinec 1976

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční den
Eesti	Arstikraad Degree in Medicine (MD) Diplom arstiteaduse õppekava läbimise kohta	Tartu Ülikool		1. květen 2004
Ελλάς	Πτυχίο Ιατρικής	— Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου, — Σχολή Επιστημών Υγείας, Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου		1. leden 1981
España	Título de Licenciado en Medicina y Cirugía Título de Licenciado en Medicina Título de Graduado/a en Medicina	— Ministerio de Educación y Cultura — El rector de una Universidad		1. leden 1986
France	Diplôme de fin de deuxième cycle des études médicales	Universités		20. prosinec 1976
Hrvatska	Diploma ‚doktor medicine/doktorica medicine‘	Medicinski fakulteti sveučilišta u Republici Hrvatskoj		1. červenec 2013
Ireland	Primary qualification	Competent examining body	Certificate of experience	20. prosinec 1976
Italia	Diploma di laurea in medicina e chirurgia	Università	Diploma di abilitazione all'esercizio della medicina e chirurgia	20. prosinec 1976
Κύπρος	Πιστοποιητικό Εγγραφής Ιατρού	Ιατρικό Συμβούλιο		1. květen 2004
Latvija	ārsta diploms	Universitātes tipa augstskola		1. květen 2004
Lietuva	1. Aukštojo mokslo diplomas, nurodantis suteiktą gydytojo kvalifikaciją 2. Magistro diplomas (medicinos magistro kvalifikacinis laipsnis ir gydytojo kvalifikacija)	Universitetas	1. Internatūros pažymėjimas, nurodantis suteiktą medicinos gydytojo profesinę kvalifikaciją 2. Internatūros pažymėjimas (medicinos gydytojo profesinė kvalifikacija)	1. květen 2004
Luxembourg	Diplôme d'Etat de docteur en médecine, chirurgie et accouchements	Jury d'examen d'Etat	Certificat de stage	20. prosinec 1976

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční den
Magyarország	Okleveles orvosdoktor oklevél (dr. med)	Egyetem		1. květen 2004
Malta	Lawrja ta' Tabib tal-Medicina u l-Kirurgija	Universita' ta' Malta	Ċertifikat ta' registrazzjoni ma-hruġ mill-Kunsill Mediku	1. květen 2004
Nederland	Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd artsexamen	Faculteit Geneeskunde		20. prosinec 1976
Österreich	Urkunde über die Verleihung des akademischen Grades Doktor der gesamten Heilkunde (bzw. Doctor medicinae universae, Dr.med.univ.)	Medizinische Fakultät einer Universität, bzw Medizinische Universität		1. leden 1994
Polska	Dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku lekarskim z tytułem ‚lekarza‘	szkoły wyższe	Świadectwo złożenia Lekarskiego Egzaminu Państwowego ⁽¹⁾ ⁽³⁾ /Świadectwo złożenia Lekarskiego Egzaminu Końcowego ⁽²⁾ ⁽³⁾	1. květen 2004
Portugal	Carta de Curso de licenciatura em medicina Certificado de mestrado integrado em medicina	Universidades	Certificado emitido pela Ordem dos Médicos	1. leden 1986
România	Diplomă de licență de doctor medic Diploma de licență și master ⁽⁴⁾	Universități Ministerul Educației Naționale ⁽⁴⁾		1. leden 2007
Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naslov ‚doktor medicine/doktorica medicine‘	Univerza	Potrnilo o Opravljenem Strokovnem Izpitu za Poklic Zdravnik/Zdravnica	1. květen 2004
Slovensko	DIPLOM všeobecné lékařstvo doktor všeobecného lékařstva („MUDr.“)	Univerzita		1. květen 2004
Suomi/Finland	Lääketieteen lisensiaatin tutkinto/Medicine licentiatexamen	Yliopisto		1. leden 1994
Sverige	Läkarexamen	Universitet eller högskola	Bevis om legitimation som läkare, utfärdat av Socialstyrelsen	1. leden 1994

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční den
United Kingdom	Primary qualification	Competent examining body	Certificate of experience	20. prosinec 1976

⁽¹⁾ Do roku 2012.

⁽²⁾ Od roku 2013.

⁽³⁾ Do 1. října 2017 by měl být doklad o dosažené kvalifikaci doplněn též osvědčením o dokončení postgraduální stáže („staž podypłomowy“).

⁽⁴⁾ Od roku 2011.

5.1.2 Doklady o dosažené kvalifikaci specializovaného lékaře

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Referenční den
België/Belgique/ Belgie	Bijzondere beroepstitel van geneesheer-specialist/Titre professionnel particulier de médecin spécialiste	Minister bevoegd voor Volksgezondheid/Ministre de la Santé publique	20. prosinec 1976
България	Свидетелство за призната специалност	Университет	1. leden 2007
Česká republika	Diplom o specializaci	Ministerstvo zdravotnictví	1. květen 2004
Danmark	Bevis for tilladelse til at betegne sig som speciallæge	Sundhedsstyrelsen Styrelsen for Patientsikkerhed	20. prosinec 1976
Deutschland	Fachärztliche Anerkennung	Landesärztekammer	20. prosinec 1976
Eesti	Residentuuri lõpetamist tõendav tunnistus Residentuuri lõputunnistus eriarstiabi erialal	Tartu Ülikool	1. květen 2004
Ελλάς	Τίτλος Ιατρικής Ειδικότητας	1. Περιφέρεια 2. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση 3. Νομαρχία	1. leden 1981
España	Título de Especialista	Ministerio de Educación y Cultura	1. leden 1986
France	1. Certificat d'études spéciales de médecine accompagné du diplôme d'Etat de docteur en médecine 2. Attestation de médecin spécialiste qualifié accompagnée du diplôme d'Etat de docteur en médecine 3. Diplôme d'études spécialisées ou diplôme d'études spécialisées complémentaires qualifiant de médecine accompagné du diplôme d'Etat de docteur en médecine	1. Universités 2. Conseil de l'Ordre des médecins 3. Universités	20. prosinec 1976
Hrvatska	Diploma o specijalističkom usavršavanju	Ministarstvo nadležno za zdravstvo	1. červenec 2013

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Referenční den
Ireland	Certificate of Specialist doctor	Competent authority	20. prosinec 1976
Italia	Diploma di medico specialista	Università	20. prosinec 1976
Κύπρος	Πιστοποιητικό Αναγνώρισης Ειδικότητας	Ιατρικό Συμβούλιο	1. květen 2004
Latvija	„Sertifikāts”–kompetentu iestāžu izsniegts dokuments, kas apliecina, ka persona ir nokārtojusi sertifikācijas eksāmenu specialitātē	Latvijas Ārstu biedrība Latvijas Ārstniecības personu profesionālo organizāciju savienība	1. květen 2004
Lietuva	1. Rezidentūros pažymėjimas, nurodantis suteiktą gydytojo specialisto profesinę kvalifikaciją 2. Rezidentūros pažymėjimas (gydytojo specialisto profesinė kvalifikacija)	Universitetas	1. květen 2004
Luxembourg	Certificat de médecin spécialiste	Ministre de la Santé publique	20. prosinec 1976
Magyarország	Szakorvosi bizonyítvány	Nemzeti Vizsgabizottság	1. květen 2004
Malta	Ċertifikat ta' Speċjalista Mediku	Kumitat ta' Approvazzjoni dwar Speċjalisti	1. květen 2004
Nederland	Bewijs van inschrijving in een Specialistenregister Diploma geneeskundig specialist	— Medische Specialisten Registratie Commissie (MSRC) van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst — Sociaal-Geneskundigen Registratie Commissie (SGRC) van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst — Registratiecommissie Geneeskundig Specialisten (RGS) van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst ⁽¹⁾	20. prosinec 1976
Österreich	Facharzt Diplom	Österreichische Ärztekammer	1. leden 1994
Polska	Dyplom uzyskania tytułu specjalisty	Centrum Egzaminów Medycznych	1. květen 2004
Portugal	Titulo de especialista	Ordem dos Médicos	1. leden 1986

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Referenční den
România	Certificat de medic specialist	Ministerul Sănătății	1. leden 2007
Slovenija	Potrdilo o opravljenem specialističnem izpitu	1. Ministrstvo za zdravje 2. Zdravniška zbornica Slovenije	1. květen 2004
Slovensko	Diplom o špecializácii	1. Slovenská zdravotnícka univerzita 2. Univerzita Komenského v Bratislave 3. Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach	1. květen 2004
Suomi/Finland	Erikoislääkäarin tutkinto/Specialläkarexamen	Yliopisto	1. leden 1994
Sverige	Bevis om specialkompetens som läkare, utfärdat av Socialstyrelsen	Socialstyrelsen	1. leden 1994
United Kingdom	Certificate of Completion of training	Postgraduate Medical Education and Training Board General Medical Council	20. prosinec 1976 1. duben 2010

(¹) Od ledna 2013.

5.1.3 Názvy oborů odborné přípravy specializovaných lékařů

	Anesteziologie	Chirurgie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien	Anesthésie-réanimation/Anesthesie-reanimatie	Chirurgie/Heelkunde
България	Анестезиология и интензивно лечение	Хирургия
Česká republika	Anesteziologie a intenzivní medicína	Chirurgie
Danmark	Anæstesiologi	Kirurgi
Deutschland	Anästhesiologie	(Allgemeine) Chirurgie
Eesti	Anestesioloogia	Üldkirurgia
Ελλάς	Αναισθησιολογία	Χειρουργική
España	Anestesiología y Reanimación	Cirugía general y del aparato digestivo

	Anesteziologie	Chirurgie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let
Země	Název	Název
France	Anesthésie-réanimation	Chirurgie générale
Hrvatska	Anesteziologija, reanimatologija i intenzivna medicina	Opća kirurgija
Ireland	Anaesthesia	General surgery
Italia	Anestesia, rianimazione e terapia intensiva Anestesia, rianimazione, terapia intensiva e del dolore ⁽²⁾	Chirurgia generale
Κύπρος	Αναισθησιολογία	Γενική Χειρουργική
Latvija	Anestezioloģija un reanimatoloģija	Ķirurgģija
Lietuva	Anesteziologija reanimatologija	Chirurgija
Luxembourg	Anesthésie-réanimation	Chirurgie générale
Magyarország	Aneszteziológia és intenzív terápia	Sebészet
Malta	Anestezija u Kura Intensiva	Kirurgija Ġenerali
Nederland	Anesthesiologie	Heelkunde
Österreich	Anästhesiologie und Intensivmedizin	— Chirurgie — Allgemeinchirurgie und Viszeralchirurgie ⁽¹⁾
Polska	Anestezjologia i intensywne terapie	Chirurgia ogólna
Portugal	Anestesiologia	Cirurgia geral
România	Anestezie și terapie intensivă	Chirurgie generală
Slovenija	Anesteziologija, reanimatologija in perioperativna intenzivna medicina	Splošna kirurgija
Slovensko	Anestéziológia a intenzívna medicína	Chirurgia
Suomi/Finland	Anestesiologia ja tehohoito/Anestesiologi och intensivvård	Yleiskirurgia/Allmän kirurgi

	Anesteziologie	Chirurgie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let
Země	Název	Název
Sverige	Anestesi och intensivvård	Kirurgi
United Kingdom	Anaesthetics	General surgery

⁽¹⁾ Od června 2015.

⁽²⁾ Od února 2015.

	Neurochirurgie	Gynekologie a porodnictví
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien	Neurochirurgie	Gynécologie – obstétrique/Gynaecologie – verloskunde
България	Неврохирургия	Акушерство и гинекология
Česká republika	Neurochirurgie	Gynekologie a porodnictví
Danmark	Neurokirurgi	Gynækologi og obstetrik
Deutschland	Neurochirurgie	Frauenheilkunde und Geburtshilfe
Eesti	Neurokirurgia	Sünnitusabi ja günekoloogia
Ελλάς	Νευροχειρουργική	Μαιευτική-Γυναικολογία
España	Neurocirugía	Obstetricia y ginecología
France	Neurochirurgie	Gynécologie – obstétrique
Hrvatska	Neurokirurgija	Ginekologija i opstetricija
Ireland	Neurosurgery	Obstetrics and gynaecology
Italia	Neurochirurgia	Ginecologia e ostetricia
Κύπρος	Νευροχειρουργική	Μαιευτική – Γυναικολογία
Latvija	Neiroķirurgija	Ginekoloģija un dzemdniecība
Lietuva	Neurochirurgija	Akušerija ginekologija
Luxembourg	Neurochirurgie	Gynécologie – obstétrique
Magyarország	Idegsebészet	Szülészet-nőgyógyászat

	Neurochirurgie	Gynekologie a porodnictví
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Malta	Newrokirurgija	Ostetričja u Ġinekologija
Nederland	Neurochirurgie	Obstetrie en Gynaecologie
Österreich	Neurochirurgie	Frauenheilkunde und Geburtshilfe
Polska	Neurochirurgia	Położnictwo i ginekologia
Portugal	Neurocirurgia	Ginecologia e obstetricia
România	Neurochirurgie	Obstetrică-ginecologie
Slovenija	Nevrokirurgija	Ginekologija in porodništvo
Slovensko	Neurochirurgia	Gynekológia a pôrodníctvo
Suomi/Finland	Neurokirurgia/Neurokirurgi	Naistentaudit ja synnytykset/Kvinnosjukdomar och förlossningar
Sverige	Neurokirurgi	Obstetrik och gynekologi
United Kingdom	Neurosurgery	Obstetrics and gynaecology
	Vnitřní lékařství	Oftalmologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien	Médecine interne/Inwendige geneeskunde	Ophthalmologie/Oftalmologie
България	Вътрешни болести	Очни болести
Česká republika	Vnitřní lékařství	Oftalmologie
Danmark		Oftalmologi
Deutschland	Innere Medizin	Augenheilkunde
Eesti	Sisehaigused	Oftalmoloogia
Ελλάς	Παθολογία	Οφθαλμολογία
España	Medicina interna	Oftalmología
France	Médecine interne	Ophthalmologie
Hrvatska	Opća interna medicina	Oftalmologija i optometrija

	Vnitřní lékařství	Oftalmologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky
Země	Název	Název
Ireland	General (Internal) Medicine	Ophthalmic surgery Ophthalmology ⁽¹⁾
Italia	Medicina interna	Oftalmologia
Κύπρος	Παθολογία	Οφθαλμολογία
Latvija	Internā medicīna	Oftalmoloģija
Lietuva	Vidaus ligos	Oftalmologija
Luxembourg	Médecine interne	Ophthalmologie
Magyarország	Belgyógyászat	Szemészet
Malta	Medicina Interna	Oftalmoloģija
Nederland	Interne geneeskunde	Oogheelkunde
Österreich	Innere Medizin	Augenheilkunde und Optometrie
Polska	Choroby wewnętrzne	Okulistyka
Portugal	Medicina interna	Oftalmologia
România	Medicină internă	Oftalmologie
Slovenija	Interna medicina	Oftalmologija
Slovensko	Vnútročné lekárstvo	Oftalmológia
Suomi/Finland	Sisätaudit/Inre medicin	Silmätaudit/Ögonsjukdomar
Sverige	Internmedicin	Ögonsjukdomar (oftalmologi)
United Kingdom	General (internal) medicine	Ophthalmology

⁽¹⁾ Od roku 1991/1992.

	Otorinolaryngologie	Dětské lékařství
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien	Oto-rhino-laryngologie/Otorhinolaryngologie	Pédiatrie/Pediatrie

	Otorinolaryngologie	Dětské lékařství
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Bългария	Ушно-носно-гърлени болести	Педиатрия
Česká republika	Otorinolaryngologie	Dětské lékařství
Danmark	Oto-rhino-laryngologi	Pædiatri
Deutschland	Hals-Nasen-Ohrenheilkunde	Kinder- und Jugendmedizin
Eesti	Otorinolarüngoloogia	Pediaatria
Ελλάς	Ωτορινολαρυγγολογία	Παιδιατρική
España	Otorrinolaringología	Pediatría y sus áreas específicas
France	Oto-rhino-laryngologie et chirurgie cervico-faciale	Pédiatrie
Hrvatska	Otorinolarinologija	Pedijatrija
Ireland	Otolaryngology	Paediatrics
Italia	Otorinolaringoiatria	Pediatria
Κύπρος	Ωτορινολαρυγγολογία	Παιδιατρική
Latvija	Otolaringoloģija	Pedijatrija
Lietuva	Otorinolarinologija	Vaikų ligos
Luxembourg	Oto-rhino-laryngologie	Pédiatrie
Magyarország	Fül-orr-gégegyógyászat	Csecsemő- és gyermekgyógyászat
Malta	Otorinolarinologija	Pedjatrija
Nederland	Keel-, neus- en oorheelkunde	Kindergeneeskunde
Österreich	— Hals-, Nasen- und Ohrenkrankheiten — Hals-, Nasen- und Ohrenheilkunde ⁽¹⁾	Kinder- und Jugendheilkunde
Polska	Otorynolaryngologia	Pediatria
Portugal	Otorrinolaringologia	Pediatria
România	Otorinolarinologie	Pediatrie
Slovenija	Otorinolarinologija	Pedijatrija

	Otorinolaryngologie	Dětské lékařství
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Slovensko	Otorinolaryngológia	Pediatria
Suomi/Finland	Korva-, nenä- ja kurkkutaudit/Öron-, näs- och halssjukdomar	Lastentaudit/Barnsjukdomar
Sverige	Öron-, näs- och halssjukdomar (oto-rhinolaryngologi)	Barn- och ungdomsmedicin
United Kingdom	Otolaryngology	Paediatrics

(¹) Od června 2015.

	Pneumologie a ftizeologie	Urologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien	Pneumologie	Urologie
България	Пневмология и фтизиатрия	Урология
Česká republika	Pneumologie a ftizeologie	Urologie
Danmark	Intern medicin: lungesygdomme	Urologi
Deutschland	— Pneumologie — Innere Medizin und Pneumologie (¹)	Urologie
Eesti	Pulmonoloogia	Uroloogia
Ελλάς	Φυματιολογία- Πνευμονολογία	Ουρολογία
España	Neumología	Urología
France	Pneumologie	Chirurgie urologique
Hrvatska	Pulmologija	Urologija
Ireland	Respiratory medicine	Urology
Italia	Malattie dell'apparato respiratorio	Urologia
Κύπρος	Πνευμονολογία – Φυματιολογία	Ουρολογία
Latvija	Ftizio pneimonoloģija	Uroloģija
Lietuva	Pulmonologija	Urologija

	Pneumologie a ftizeologie	Urologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let
Země	Název	Název
Luxembourg	Pneumologie	Urologie
Magyarország	Tüdőgyógyászat	Urológia
Malta	Mediċina Respiratorja	Urologija
Nederland	Longziekten en tuberculose	Urologie
Österreich	— Lungenkrankheiten — Innere Medizin und Pneumologie ⁽²⁾	Urologie
Polska	Choroby płuc	Urologia
Portugal	Pneumologia	Urologia
România	Pneumologie	Urologie
Slovenija	Pnevmoologija	Urologija
Slovensko	Pneumológia a ftizeológia	Urológia
Suomi/Finland	Keuhkosairaudet ja allergologia/Lungsjukdomar och allergologi	Urologia/Urologi
Sverige	Lungsjukdomar (pneumologi)	Urologi
United Kingdom	Respiratory medicine	Urology

⁽¹⁾ Od července 2011.

⁽²⁾ Od června 2015.

	Ortopédie	Patologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien	Chirurgie orthopédique/Orthopedische heelkunde	Anatomie pathologique/Pathologische anatomie
България	Ортопедия и травматология	Обща и клинична патология
Česká republika	Ortopedie	Patologie
Danmark	Ortopædisk kirurgi	Patologisk anatomi og cytology
Deutschland	— Orthopädie (und Unfallchirurgie) — Orthopädie und Unfallchirurgie ⁽¹⁾	Pathologie

	Ortopedie	Patologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Eesti	Ortopeedia	Patoloogia
Ελλάς	Ορθοπαιδική	Παθολογική Ανατομική
España	Cirugía ortopédica y traumatología	Anatomía patológica
France	Chirurgie orthopédique et traumatologie	Anatomie et cytologie pathologiques
Hrvatska	Ortopedija i traumatologija	Patologija Patologija i citologija ⁽³⁾
Ireland	Trauma and orthopaedic surgery	Histopathology
Italia	Ortopedia e traumatologia	Anatomia patologica
Κύπρος	Ορθοπαιδική	Παθολογοανατομία – Ιστολογία
Latvija	Traumatoloģija un ortopēdija	Patoloģija
Lietuva	Ortopedija traumatologija	Patologija
Luxembourg	Orthopédie	Anatomie pathologique
Magyarország	Ortopédia és traumatológia	Patológia
Malta	Kirurgija Ortopedika	Istopatoloģija
Nederland	Orthopedie	Pathologie
Österreich	— Orthopädie und Orthopädische Chirurgie — Orthopädie und Traumatologie ⁽²⁾	— Pathologie — Klinische Pathologie und Molekularpathologie ⁽²⁾ — Klinische Pathologie und Neuropathologie
Polska	Ortopedia i traumatologia narządu ruchu	Patomorfologia
Portugal	Ortopedia	Anatomia patologica
România	Ortopedie și traumatologie	Anatomie patologică
Slovenija	— Ortopedska kirurgija; Travmatologija	Patologija
Slovensko	Ortopédia	Patologická anatómia
Suomi/Finland	Ortopedia ja traumatologia/Ortopedi och traumatologi	Patologia/Patologi

	Ortopedie	Patologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Sverige	Ortopedi	Klinisk patologi
United Kingdom	Trauma and orthopaedic surgery	Histopathology

⁽¹⁾ Od května 2006.

⁽²⁾ Od června 2015.

⁽³⁾ Od 3. listopadu 2015.

	Neurologie	Psychiatrie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien	Neurologie	Psychiatrie, particulièrement de l'adulte/Psychiatrie, meer bepaald in de volwassenpsychiatrie
България	Нервни болести	Психиатрия
Česká republika	Neurologie	Psychiatrie
Danmark	Neurologi	Psykiatri
Deutschland	Neurologie	Psychiatrie und Psychotherapie
Eesti	Neuroloogia	Psühhiaatria
Ελλάς	Νευρολογία	Ψυχιατρική
España	Neurología	Psiquiatría
France	Neurologie	Psychiatrie
Hrvatska	Neurologija	Psihijatrija
Ireland	Neurology	Psychiatry
Italia	Neurologia	Psichiatria
Κύπρος	Νευρολογία	Ψυχιατρική
Latvija	Neiroloģija	Psihijatrija
Lietuva	Neurologija	Psichiatrija
Luxembourg	Neurologie	Psychiatrie

	Neurologie	Psychiatrie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Magyarország	Neurológia	Pszichiátria
Malta	Newroloġija	Psikjatrija
Nederland	Neurologie	Psychiatrie
Österreich	Neurologie	Psychiatrie und Psychotherapeutische Medizin
Polska	Neurologia	Psychiatria
Portugal	Neurologia	Psiquiatria
România	Neurologie	Psihiatrie
Slovenija	Nevrologija	Psihiatrija
Slovensko	Neurológia	Psychiatria
Suomi/Finland	Neurologia/Neurologi	Psykiatria/Psykiatri
Sverige	Neurologi	Psykiatri
United Kingdom	Neurology	General psychiatry
	Radiologie a zobrazovací metody	Radiační onkologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien	Radiodiagnostic/Röntgendiagnose	Radiothérapie-oncologie/Radiotherapie-oncologie
България	Образна диагностика	Лъчелечение
Česká republika	Radiologie a zobrazovací metody	Radiační onkologie
Danmark	Radiologi	Klinisk Onkologi
Deutschland	(Diagnostische) Radiologie	Strahlentherapie
Eesti	Radioloogia	Onkoloogia
Ελλάς	Ακτινοδιαγνωστική	Ακτινοθεραπευτική – Ογκολογία
España	Radiodiagnóstico	Oncología radioterápica

	Radiologie a zobrazovací metody	Radiační onkologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
France	Radiodiagnostic et imagerie médicale	Oncologie option oncologie radiothérapique
Hrvatska	Klinička radiologija	Onkologija i radioterapija
Ireland	Radiology	Radiation oncology
Italia	Radiodiagnostica	Radioterapia
Κύπρος	Ακτινολογία	Ακτινοθεραπευτική Ογκολογία
Latvija	Diagnostiskā radioloģija	Terapeitiskā radioloģija
Lietuva	Radiologija	Onkologija radioterapija
Luxembourg	Radiodiagnostic	Radiothérapie
Magyarország	Radiológia	Sugárterápia
Malta	Radjoloġija	Onkoloġija u Radjoterapija
Nederland	Radiologie	Radiotherapie
Österreich	Radiologie	Strahlentherapie-Radioonkologie
Polska	Radiologia i diagnostyka obrazowa	Radioterapia onkologiczna
Portugal	Radiodiagnóstico	Radioterapia Radioncologia
România	Radiologie-imagistică medicală	Radioterapie
Slovenija	Radiologija	Radioterapija in onkologija
Slovensko	Rádiológia	Radiačná onkológia
Suomi/Finland	Radiologia/Radiologi	Syöpätaudit/Cancersjukdomar
Sverige	Medicinsk radiologi Radiologi ⁽²⁾	Tumörsjukdomar (allmän onkologi) Onkologi ⁽¹⁾
United Kingdom	Clinical radiology	Clinical oncology

⁽¹⁾ Od září 2008.⁽²⁾ Od května 2015.

	Plastická chirurgie	Klinická biologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien	Chirurgie plastique, reconstructrice et esthétique/Plastische, reconstructieve en esthetische heekunde	Biologie clinique/Klinische biologie
България	Пластично-възстановителна и естетична хирургия	Клинична лаборатория
Česká republika	Plastická chirurgie	
Danmark	Plastikkirurgi	
Deutschland	— Plastische (und Ästhetische) Chirurgie — Plastische und Ästhetische Chirurgie ⁽¹⁾	Laboratoriumsmedizin ⁽²⁾
Eesti	Plastika- ja rekonstruktiivkirurgia	Laborimeditsiin
Ελλάς	Πλαστική Χειρουργική	Ιατρική βιοπαθολογία ⁽⁵⁾
España	Cirugía plástica, estética y reparadora	Análisis clínicos
France	Chirurgie plastique, reconstructrice et esthétique	Biologie médicale
Hrvatska	Plastična, rekonstrukcijska i estetska kirurgija	
Ireland	Plastic, reconstructive and aesthetic surgery	
Italia	Chirurgia plastica, ricostruttiva ed estetica	Patologia clinica Patologia clinica e biochimica clinica ⁽⁴⁾
Κύπρος	Πλαστική Χειρουργική	
Latvija	Plastiskā ķirurģija	
Lietuva	Plastinė ir rekonstrukcinė chirurgija	Laboratorinė medicina
Luxembourg	Chirurgie plastique	Biologie clinique
Magyarország	Plasztikai (égési) sebészet	Orvosi laboratóriumai diagnosztika
Malta	Kirurgija Plastika	
Nederland	Plastische chirurgie	
Österreich	Plastische, Ästhetische und Rekonstruktive Chirurgie Plastische, Rekonstruktive und Ästhetische Chirurgie ⁽³⁾	Medizinische Biologie

	Plastická chirurgie	Klinická biologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Polska	Chirurgia plastyczna	Diagnostyka laboratoryjna
Portugal	Cirurgia plástica, estética e reconstrutiva	Patologia clínica
România	Chirurgie plastică, estetică și microchirurgie reconstructivă	Medicină de laborator
Slovenija	Plastična, rekonstrukcijska in estetska kirurgija	
Slovensko	Plastická chirurgia	Laboratórna medicína
Suomi/Finland	Plastiikkakirurgia/Plastikkirurgi	
Sverige	Plastikkirurgi	
United Kingdom	Plastic surgery	

⁽¹⁾ Od roku 2006.

⁽²⁾ Od roku 2012.

⁽³⁾ Od června 2015.

⁽⁴⁾ Od června 2015.

⁽⁵⁾ Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3: 30. prosinec 1994.

	Lékařská mikrobiologie	Klinická biochemie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien		
България	Микробиология	Биохимия
Česká republika	Lékařská mikrobiologie	Klinická biochemie
Danmark	Klinisk mikrobiologi	Klinisk biokemi
Deutschland	— Mikrobiologie (Virologie) und Infektionsepidemiologie — Mikrobiologie, Virologie und Infektionsepidemiologie ⁽²⁾	Laboratoriumsmedizin ⁽¹⁾
Eesti		
Ελλάς	— Ιατρική Βιοπαθολογία — Μικροβιολογία	Ιατρική βιοπαθολογία ⁽⁶⁾
España	Microbiología y parasitología	Bioquímica clínica

	Lékařská mikrobiologie	Klinická biochemie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
France		
Hrvatska	Klinička mikrobiologija	
Ireland	Microbiology	Chemical pathology
Italia	Microbiologia e virologia	Biochimica clinica ⁽⁵⁾
Κύπρος	Μικροβιολογία	
Latvija	Mikrobioloģija	
Lietuva		
Luxembourg	Microbiologie	Chimie biologique
Magyarország	Orvosi mikrobiológia	
Malta	Mikrobijologija	Patoloģija Kimika
Nederland	Medische microbiologie	Klinische chemie ⁽²⁾
Österreich	— Hygiene und Mikrobiologie — Klinische Mikrobiologie und Hygiene ⁽⁴⁾ — Klinische Mikrobiologie und Virologie ⁽⁴⁾	Medizinische und Chemische Labordiagnostik
Polska	Mikrobiologia lekarska	
Portugal		
România		
Slovenija	Klinična mikrobiologija	Medicinska biokemija
Slovensko	Klinická mikrobiológia	Klinická biochémia
Suomi/Finland	Kliininen mikrobiologia/Klinisk mikrobiologi	Kliininen kemia/Klinisk kemi
Sverige	Klinisk bakteriologi Klinisk mikrobiologi ⁽⁷⁾	Klinisk kemi

	Lékařská mikrobiologie	Klinická biochemie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
United Kingdom	Medical microbiology and virology	Chemical pathology

⁽¹⁾ Do roku 2012.

⁽²⁾ Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3: 4. duben 2000.

⁽³⁾ Od května 2006.

⁽⁴⁾ Od června 2015.

⁽⁵⁾ Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3: 3. červen 2015.

⁽⁶⁾ Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3: 30. prosinec 1994.

⁽⁷⁾ Od května 2015.

	Alergologie a klinická imunologie	Hrudní chirurgie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien		Chirurgie thoracique/Heelkunde op de thorax ⁽¹⁾
България	Клинична имунология	Гръдна хирургия Кардиохирургия
Česká republika	Alergologie a klinická imunologie	Hrudní chirurgie
Danmark	Klinisk immunologi	Thoraxkirurgi
Deutschland		Thoraxchirurgie
Eesti		Torakaalkirurgia
Ελλάς		Χειρουργική Θώρακος
España	Inmunología	— Cirugía torácica — Cirugía cardiovascular
France		Chirurgie thoracique et cardiovasculaire
Hrvatska	Alergologija i klinička imunologija	
Ireland	Immunology (clinical and laboratory)	Cardiothoracic surgery
Italia		— Chirurgia toracica — Cardiochirurgia
Κύπρος	Ανοσολογία	Χειρουργική Θώρακος
Latvija	Imunoloģija	Torakālā ķirurģija Sirds ķirurģs

	Alergologie a klinická imunologie	Hrudní chirurgie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let
Země	Název	Název
Lietuva		Krūtinės chirurgija
Luxembourg	Immunologie	Chirurgie thoracique
Magyarország	Allergológia és klinikai immunológia	Mellkassebészet
Malta	Immunologija	Kirurgija Kardjo-Toracika
Nederland		Cardio-thoracale chirurgie
Österreich	— Immunologie — Klinische Immunologie ⁽²⁾	Thoraxchirurgie
Polska	Immunologia kliniczna	Chirurgia klatki piersiowej
Portugal		Cirurgia cardiotorácica
România		Chirurgie toracică
Slovenija		Toralna kirurgija
Slovensko	Klinická imunológia a alergológia	Hrudníková chirurgia
Suomi/Finland		Sydän-ja rintaelinkirurgia/Hjärt- och thoraxkirurgi
Sverige	Klinisk immunologi ⁽³⁾	Thoraxkirurgi
United Kingdom	Immunology	Cardo-thoracic surgery

⁽¹⁾ Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3: 1. leden 1983.

⁽²⁾ Od června 2015.

⁽³⁾ Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3: 14. červen 2017.

	Dětská chirurgie	Cévní chirurgie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien		Chirurgie des vaisseaux/Bloedvatenheekunde ⁽¹⁾
България	Детска хирургия	Съдова хирургия
Česká republika	Dětská chirurgie	Cévní chirurgie
Danmark		Karkirurgi

	Dětská chirurgie	Cévní chirurgie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let
Země	Název	Název
Deutschland	Kinderchirurgie	Gefäßchirurgie
Eesti	Lastekirurgia	Kardiovaskulaarkirurgia
Ελλάς	Χειρουργική Παιδων	Αγγειοχειρουργική
España	Cirugía pediátrica	Angiología y cirugía vascular
France	Chirurgie infantile	Chirurgie vasculaire
Hrvatska	Dječja kirurgija	Vaskularna kirurgija
Ireland	Paediatric surgery	
Italia	Chirurgia pediatrica	Chirurgia vascolare
Κύπρος	Χειρουργική Παιδων	Χειρουργική Αγγείων
Latvija	Bērnu ķirurgija	Asinsvadu ķirurgija
Lietuva	Vaikų chirurgija	Kraujagyslių chirurgija
Luxembourg	Chirurgie pédiatrique	Chirurgie vasculaire
Magyarország	Gyermeksebészet	Érsebészet
Malta	Kirurgija Pedjatrika	Kirurgija Vaskolari
Nederland		
Österreich	Kinder- und Jugendchirurgie	Allgemeinchirurgie und Gefäßchirurgie
Polska	Chirurgia dziecięca	Chirurgia naczyniowa
Portugal	Cirurgia pediátrica	Angologia/Cirurgia vascular
România	Chirurgie pediatrică	Chirurgie vasculară
Slovenija		Kardiovaskularna kirurgija
Slovensko	Detská chirurgia	Cievna chirurgia
Suomi/Finland	Lastenkirurgia/Barnkirurgi	Verisuonikirurgia/Kärlkirurgi

	Dětská chirurgie	Cévní chirurgie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let
Země	Název	Název
Sverige	Barn- och ungdomskirurgi	Kärlkirurgi
United Kingdom	Paediatric surgery	Vascular surgery

⁽¹⁾ Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3: 1. leden 1983.

	Kardiologie	Gastroenterologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien	Cardiologie	Gastro-entérologie/Gastro-enterologie
България	Кардиология	Гастроентерология ⁽¹⁾
Česká republika	Kardiologie	Gastroenterologie
Danmark	Intern medicin: kardiologi	Intern medicin: gastroenterology og hepatologi
Deutschland	— Innere Medizin und Schwerpunkt Kardiologie — Innere Medizin und Kardiologie ⁽²⁾	— Innere Medizin und Schwerpunkt Gastroenterologie — Innere Medizin und Gastroenterologie ⁽²⁾
Eesti	Kardioloogia	Gastroenteroloogia
Ελλάς	Καρδιολογία	Γαστρεντερολογία
España	Cardiología	Aparato digestivo
France	Cardiologie et maladies vasculaires	Gastro-entérologie et hépatologie
Hrvatska	Kardiologija	Gastroenterologija
Ireland	Cardiology	Gastro-enterology
Italia	Malattie dell'apparato cardiovascolare	Gastroenterologia Malattie dell'apparato digerente ⁽³⁾
Κύπρος	Καρδιολογία	Γαστρεντερολογία
Latvija	Kardioloģija	Gastroenteroloģija
Lietuva	Kardiologija	Gastroenterologija
Luxembourg	Cardiologie et angiologie	Gastro-enterologie

	Kardiologie	Gastroenterologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Magyarország	Kardiológia	Gasztroenterológia
Malta	Kardjologija	Gastroenterologija
Nederland	Cardiologie	Maag-darm-leverziekten
Österreich	Innere Medizin und Kardiologie	Innere Medizin und Gastroenterologie und Hepatologie
Polska	Kardiologia	Gastrenterologia
Portugal	Cardiologia	Gastrenterologia
România	Cardiologie	Gastroenterologie
Slovenija	Kardiologija in vaskularna medicina	Gastroenterologija
Slovensko	Kardiológia	Gastroenterológia
Suomi/Finland	Kardiologia/Kardiologi	Gastroenterologia/Gastroenterologi
Sverige	Kardiologi	Medicinsk gastroenterologi och hepatologi
United Kingdom	Cardiology	Gastroenterology

⁽¹⁾ Do 14. září 2010.

⁽²⁾ Od října 2009.

⁽³⁾ Od června 2015.

	Revmatologie	Hematologie a transfúzní lékařství
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien	Rhumathologie/reumatologie	
България	Ревматология	Клинична хематология
Česká republika	Revmatologie	Hematologie a transfúzní lékařství
Danmark	Intern medicin: reumatologi	Intern medicin: hæmatologi
Deutschland	— Innere Medizin und Schwerpunkt Rheumatologie — Innere Medizin und Rheumatologie ⁽¹⁾	— Innere Medizin und Schwerpunkt Hämatologie und Onkologie — Innere Medizin und Hämatologie und Onkologie ⁽¹⁾

	Revmatologie	Hematologie a transfúzní lékařství
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky
Země	Název	Název
Eesti	Reumatoloogia	Hematoloogia
Ελλάς	Ρευματολογία	Αιματολογία
España	Reumatología	Hematología y hemoterapia
France	Rhumatologie	
Hrvatska	Reumatologija	Hematologija
Ireland	Rheumatology	Haematology (clinical and laboratory)
Italia	Reumatologia	Ematologia
Κύπρος	Ρευματολογία	Αιματολογία
Latvija	Reimatoloģija	Hematoloģija
Lietuva	Reumatologija	Hematologija
Luxembourg	Rhumatologie	Hématologie
Magyarország	Reumatológia	Hematológia
Malta	Rewmatoloģija	Ematoloģija
Nederland	Reumatologie	
Österreich	Innere Medizin und Rheumatologie	Innere Medizin und Hämatologie und internistische Onkologie
Polska	Reumatologia	Hematologia
Portugal	Reumatologia	Imuno-hemoterapia
România	Reumatologie	Hematologie
Slovenija	Revmatologija	Hematologija
Slovensko	Reumatológia	Hematológia a transfúziológia
Suomi/Finland	Reumatologia/Reumatologi	Kliininen hematologia/Klinisk hematologi
Sverige	Reumatologi	Hematologi

	Revmatologie	Hematologie a transfúzní lékařství
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky
Země	Název	Název
United Kingdom	Rheumatology	Haematology

(¹) Od října 2009.

	Endokrinologie	Rehabilitační a fyzikální medicína
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien		Médecine physique et réadaptation/Fysische geneeskunde en revalidatie
България	Ендокринология и болести на обмяната	Физикална и рехабилитационна медицина
Česká republika	Diabetologie a endokrinologie	Rehabilitační a fyzikální medicína
Danmark	Intern medicin: endokrinologi	
Deutschland	— Innere Medizin und Schwerpunkt Endokrinologie und Diabetologie — Innere Medizin und Endokrinologie und Diabetologie (¹)	Physikalische und Rehabilitative Medizin
Eesti	Endokrinoloogia	Taastusravi ja füsiaatria
Ελλάς	Ενδοκρινολογία	Φυσική Ιατρική και Αποκατάσταση
España	Endocrinología y nutrición	Medicina física y rehabilitación
France	Endocrinologie – diabète – maladies métaboliques	Médecine physique et de réadaptation
Hrvatska	Endokrinologija i dijabetologija	Fizikalna medicina i rehabilitacija
Ireland	Endocrinology and diabetes mellitus	
Italia	Endocrinologia e malattie del ricambio Endocrinologia e malattie del metabolismo (²)	Medicina fisica e riabilitazione Medicina fisica e riabilitativa (²)
Κύπρος	Ενδοκρινολογία	Φυσική Ιατρική και Αποκατάσταση
Latvija	Endokrinoloģija	Rehabilitoloģija Fiziskā rehabilitācija Fizikālā medicīna
Lietuva	Endokrinologija	Fizinė medicina ir reabilitacija

	Endokrinologie	Rehabilitační a fyzikální medicína
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky
Země	Název	Název
Luxembourg	Endocrinologie, maladies du métabolisme et de la nutrition	Rééducation et réadaptation fonctionnelles
Magyarország	Endokrinológia	Fizikális medicina és rehabilitációs orvoslás
Malta	Endokrinologija u Dijabete	
Nederland		Revalidatiegeneeskunde
Österreich	Innere Medizin und Endokrinologie und Diabetologie	Physikalische Medizin und Allgemeine Rehabilitation
Polska	Endokrynologia	Rehabilitacja medyczna
Portugal	Endocrinologia/Nutrição	Medicina física e de reabilitação
România	Endocrinologie	Reabilitare Medicală
Slovenija		Fizikalna in rehabilitacijska medicina
Slovensko	Endokrinológia	Fyziatria, balneológia a liečebná rehabilitácia
Suomi/Finland	Endokrinologia/Endokrinologi	Fysiatria/Fysiatri
Sverige	Endokrina sjukdomar Endokrinologi och diabetologi ⁽³⁾	Rehabiliteringsmedicin
United Kingdom	Endocrinology and diabetes mellitus	

⁽¹⁾ Od října 2009.

⁽²⁾ Od února 2015.

⁽³⁾ Od září 2008.

	Neuropsychiatrie	Dermatovenerologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien	Neuropsychiatrie ⁽¹⁾	Dermato-vénéréologie/Dermato-venereologie
България		Кожни и венерически болести
Česká republika		Dermatovenerologie
Danmark		Dermato-venereologi
Deutschland	Nervenheilkunde (Neurologie und Psychiatrie)	Haut – und Geschlechtskrankheiten

	Neuropsychiatrie	Dermatovenerologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky
Země	Název	Název
Eesti		Dermatoveneroloogia
Ελλάς	Νευρολογία – Ψυχιατρική	Δερματολογία – Αφροδισιολογία
España		Dermatología médico-quirúrgica y venereología
France	Neuropsychiatrie ⁽²⁾	Dermatologie et vénéréologie
Hrvatska		Dermatologija i venerologija
Ireland		
Italia	Neuropsichiatria ⁽³⁾	Dermatologia e venereologia
Κύπρος	Νευρολογία – Ψυχιατρική	Δερματολογία – Αφροδισιολογία
Latvija		Dermatoloģija un veneroloģija
Lietuva		Dermatovenerologija
Luxembourg	Neuropsychiatrie ⁽⁴⁾	Dermato-vénérologie
Magyarország		Bőrgyógyászat
Malta		Dermato-venerejologija
Nederland	Zenuw – en zielsziekten ⁽⁵⁾	Dermatologie en venerologie
Österreich	Neurologie und Psychiatrie ⁽⁶⁾	Haut- und Geschlechtskrankheiten
Polska		Dermatologia i wenerologia
Portugal		Dermatovenereologia
România		Dermatovenerologie
Slovenija		Dermatovenerologija
Slovensko	Neuropsychiatria	Dermatovenerológia
Suomi/Finland		Ihotaudit ja allergologia/Hudsjukdomar och allergologi
Sverige		Hud- och könssjukdomar

	Neuropsychiatrie	Dermatovenerologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky
Země	Název	Název
United Kingdom		

Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3:

⁽¹⁾ 1. srpen 1987, s výjimkou osob, které začaly studovat před uvedeným datem.

⁽²⁾ 31. prosinec 1971.

⁽³⁾ 31. říjen 1999.

⁽⁴⁾ Doklad o dosažené kvalifikaci se již neuděluje u vzdělávacích programů zahájených po 5. březnu 1982.

⁽⁵⁾ 9. červenec 1984.

⁽⁶⁾ 31. březen 2004.

	Radiologie	Dětská a dorostová psychiatrie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien		Psychiatrie, particulièrement en psychiatrie infanto-juvénile/Psychiatrie, meer bepaald in de kinder- en jeugdpsychiatrie
България	Радиобиология	Детска психиатрия
Česká republika		Dětská a dorostová psychiatrie
Danmark		Børne- og ungdomspsykiatri
Deutschland	Radiologie	Kinder – und Jugendpsychiatrie und –psychotherapie
Eesti		
Ελλάς	Ακτινολογία – Ραδιολογία	Παιδοψυχιατρική
España	Electroradiología ⁽¹⁾	
France	Electro-radiologie ⁽²⁾	Pédopsychiatrie ⁽⁷⁾
Hrvatska	Klinička radiologija	Dječja i adolescentna psihijatrija
Ireland		Child and adolescent psychiatry
Italia	Radiologia ⁽³⁾	Neuropsichiatria infantile
Κύπρος		Παιδοψυχιατρική
Latvija		Bērnu psihijatrija
Lietuva		Vaikų ir paauglių psichiatrija
Luxembourg	Électroradiologie ⁽⁴⁾	Psychiatrie infantile

	Radiologie	Dětská a dorostová psychiatrie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Magyarország	Radiológia	Gyermek- és ifjúsági pszichiátria
Malta		
Nederland	Radiologie ⁽⁵⁾	
Österreich	Radiologie ⁽⁶⁾	— Kinder- und Jugendpsychiatrie — Kinder- und Jugendpsychiatrie und Psychotherapeutische Medizin ⁽⁸⁾
Polska		Psychiatria dzieci i młodzieży
Portugal	Radiologia	Psiquiatria da infância e da adolescência
România		Psihiatrie pediatrică
Slovenija	Radiologija	Otroška in mladostniška psihiatrija
Slovensko		Detská psychiatria
Suomi/Finland		Lastenpsykiatria/Barnpsykiatri
Sverige		Barn- och ungdomspsykiatri
United Kingdom		Child and adolescent psychiatry

Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3:

⁽¹⁾ 1. únor 1984.

⁽²⁾ 3. prosinec 1971.

⁽³⁾ 31. říjen 1993.

⁽⁴⁾ Doklad o dosažené kvalifikaci se již neuděluje u vzdělávacích programů zahájených po 5. březnu 1982.

⁽⁵⁾ 8. červenec 1984.

⁽⁶⁾ 31. březen 2004.

⁽⁷⁾ 1. leden 1991.

⁽⁸⁾ Od června 2015.

	Geriatric	Nefrologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien	Gériatrie/Geriatrie	
България	Гериатрична медицина	Нефрология
Česká republika	Geriatric	Nefrologie
Danmark	Intern medicin: geriatric	Intern medicin: nefrologi

	Geriatric	Nefrologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Deutschland		— Innere Medizin und Schwerpunkt Nephrologie — Innere Medizin und Nephrologie ⁽¹⁾
Eesti		Nefrologia
Ελλάς		Νεφρολογία
España	Geriatría	Nefrología
France		Néphrologie
Hrvatska	Gerijatrija	Nefrologija
Ireland	Geriatric medicine	Nephrology
Italia	Geriatría	Nefrologia
Κύπρος	Γηριατρική	Νεφρολογία
Latvija		Nefroloģija
Lietuva	Geriatrija	Nefrologija
Luxembourg	Gériatrie	Néphrologie
Magyarország	Geriatría	Nefrológia
Malta	Ġerjatrija	Nefroloġija
Nederland	Klinische geriatrie	
Österreich		Innere Medizin und Nephrologie
Polska	Geriatría	Nefrologia
Portugal		Nefrologia
România	Geriatric și gerontologie	Nefrologie
Slovenija		Nefrologija
Slovensko	Geriatría	Nefrológia
Suomi/Finland	Geriatría/Geriatri	Nefrologia/Nefrologi

	Geriatric	Nefrologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Sverige	Geriatrisk	Medicinska njursjukdomar (nefrologi) Njurmedicin ⁽²⁾
United Kingdom	Geriatric medicine	Renal medicine

⁽¹⁾ Od října 2009.

⁽²⁾ Od května 2015.

	Infekční lékařství	Hygiena a epidemiologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien		
България	Инфекциозни болести	Социална медицина и здравен мениджмънт комунална хигиена
Česká republika	Infekční lékařství	Hygiena a epidemiologie
Danmark	Intern medicin: infektionsmedicin	Samfundsmedicin
Deutschland		Öffentliches Gesundheitswesen
Eesti	Infektsioonhaigused	
Ελλάς		Κοινωνική Ιατρική
España		Medicina preventiva y salud pública
France		Santé publique et médecine sociale
Hrvatska	Infektologija	Javnozdravstvena medicina
Ireland	Infectious diseases	Public health medicine
Italia	Malattie infettive Malattie infettive e tropicali ⁽²⁾	Igiene e medicina preventiva
Κύπρος	Λοιμώδη Νοσήματα ⁽³⁾	— Υγειονομία — Κοινωνική Ιατρική
Latvija	Infektoloģija	
Lietuva	Infektologija	

	Infekční lékařství	Hygiena a epidemiologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Luxembourg	Maladies contagieuses	Santé publique
Magyarország	Infektológia	Megelőző orvostan és népegészségtan
Malta	Mard Infettiv	Saħħa Pubblika
Nederland		Maatschappij en gezondheid
Österreich	Innere Medizin und Infektiologie	— Sozialmedizin — Public Health ⁽¹⁾
Polska	Choroby zakaźne	Zdrowie publiczne, epidemiologia
Portugal	Doenças infecciosas	Saúde pública
România	Boli infecțioase	Sănătate publică și management
Slovenija	Infektologija	Javno zdravje
Slovensko	Infektológia	Verejné zdravotníctvo
Suomi/Finland	Infektiosairaudet/Infektionssjukdomar	Terveydenhuolto/Hälsövärd
Sverige	Infektionssjukdomar	Socialmedicin
United Kingdom	Infectious diseases	Public health medicine

⁽¹⁾ Od června 2015.

⁽²⁾ Od února 2015.

⁽³⁾ Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3: 8. prosinec 2016.

	Klinická farmakologie	Pracovní lékařství
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien		Médecine du travail/Arbeidsgeneeskunde
България	Клинична фармакология и терапия Фармакология	Трудова медицина
Česká republika	Klinická farmakologie	Pracovní lékařství
Danmark	Klinisk farmakologi	Arbejdsmedicin
Deutschland	Pharmakologie und Toxikologie	Arbeitsmedizin

	Klinická farmakologie	Pracovní lékařství
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Eesti		
Ελλάδα		Ιατρική της Εργασίας
España	Farmacología clínica	Medicina del trabajo
France		Médecine du travail
Hrvatska	Klinička farmakologija s toksikologijom	Medicina rada i športa
Ireland	Clinical pharmacology and therapeutics Pharmaceutical Medicine ⁽⁴⁾	Occupational medicine
Italia	Farmacologia Farmacologia e tossicologia clinica ⁽²⁾	Medicina del lavoro
Κύπρος		Ιατρική της Εργασίας
Latvija		Arodslimības
Lietuva		Darbo medicina
Luxembourg		Médecine du travail
Magyarország	Klinikai farmakológia	Foglalkozás-orvostan (üzemorvostan)
Malta	Farmakoloġija Klinika u t-Terapewtika	Medicina Okkupazzjonali
Nederland		— Arbeid en gezondheid, bedrijfsgeneeskunde — Arbeid en gezondheid, verzekeringsgeneeskunde
Österreich	Pharmakologie und Toxikologie	— Arbeitsmedizin — Arbeitsmedizin und angewandte Physiologie ⁽¹⁾
Polska	Farmakologia kliniczna	Medycyna pracy
Portugal		Medicina do trabalho
România	Farmacologie clinică	Medicina muncii
Slovenija		Medicina dela, prometa in športa
Slovensko	Klinická farmakológia	Pracovné lekárstvo

	Klinická farmakologie	Pracovní lékařství
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Suomi/Finland	Kliininen farmakologia ja lääkehoito/Klinisk farmakologi och läkemedelsbehandling	Työterveyshuolto/Företagshälsovård
Sverige	Klinisk farmakologi	Yrkes- och miljömedicin Arbets- och miljömedicin ⁽³⁾
United Kingdom	Clinical pharmacology and therapeutics	Occupational medicine

⁽¹⁾ Od června 2015.

⁽²⁾ Od února 2015.

⁽³⁾ Od září 2008.

⁽⁴⁾ Od července 2017.

	Alergologie a klinická imunologie	Nukleární medicína
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien		Médecine nucléaire/Nucleaire geneeskunde
България	Клинична алергология	Нуклеарна медицина
Česká republika	Alergologie a klinická imunologie	Nukleární medicína
Danmark		Klinisk fysiologi og nuklearmedicin
Deutschland		Nuklearmedizin
Eesti		
Ελλάς	Αλλεργιολογία	Πυρηνική Ιατρική
España	Alergología	Medicina nuclear
France		Médecine nucléaire
Hrvatska	Alergologija i klinička imunologija	Nuklearna medicina
Ireland		
Italia	Allergologia ed immunologia clinica	Medicina nucleare
Κύπρος	Αλλεργιολογία	Πυρηνική Ιατρική
Latvija	Alergoloģija	
Lietuva	Alergologija ir klinikinė imunologija	

	Alergologie a klinická imunologie	Nukleární medicína
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Luxembourg		Médecine nucléaire
Magyarország	Allergológia és klinikai immunológia	Nukleáris medicina
Malta		Medicina Nukleari
Nederland	Allergologie ⁽¹⁾	Nucleaire geneeskunde
Österreich		Nuklearmedizin
Polska	Alergologia	Medycyna nuklearna
Portugal	Imuno-alergologia	Medicina nuclear
România	Alergologie și imunologie clinică	Medicină nucleară
Slovenija		Nuklearna medicina
Slovensko	Klinická imunológia a alergológia	Nukleárna medicína
Suomi/Finland		Kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede/ Klinisk fysiologi och nukleärmedicin
Sverige	Allergisjukdomar	Nukleärmedicin Nuklearmedicin ⁽²⁾
United Kingdom		Nuclear medicine

⁽¹⁾ Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3: 12. srpen 1996.

⁽²⁾ Od září 2008.

	Maxilofaciální chirurgie (základní vzdělávání lékařů)	Biologická hematologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien		
България	Лицево-челюстна хирургия	Трансфузионна хематология
Česká republika	Maxilofaciální chirurgie	
Danmark		
Deutschland		
Eesti		

	Maxilofaciální chirurgie (základní vzdělávání lékařů)	Biologická hematologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Ελλάδα		
España	Cirurgía oral y maxilofacial	
France	Chirurgie maxillo-faciale et stomatologie	Hématologie
Hrvatska	Maksilofacijalna kirurgija	
Ireland		
Italia	Chirurgia maxillo-facciale	
Κύπρος		
Latvija	Mutes, sejas un žokļu ķirurģija	
Lietuva	Veido ir žandikaulių chirurgija	
Luxembourg	Chirurgie maxillo-faciale	Hématologie biologique
Magyarország	Szájsebészet ⁽¹⁾	
Malta		
Nederland		
Österreich	Mund– Kiefer– und Gesichtschirurgie ⁽²⁾	
Polska	Chirurgia szczekowo-twarzowa	
Portugal	Cirurgia maxilo-facial	Hematologia clinica
România		
Slovenija	Maxilofacialna kirurgija	
Slovensko	Maxilofaciálna chirurgia	
Suomi/Finland		
Sverige		

	Maxilofaciální chirurgie (základní vzdělávání lékařů)	Biologická hematologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
United Kingdom		

Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3:

⁽¹⁾ 30. září 2007.

⁽²⁾ 28. února 2013.

	Stomatologie	Dermatologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien		
България		
Česká republika		
Danmark		
Deutschland		
Eesti		
Ελλάδα		
España	Estomatología	
France	Stomatologie	
Hrvatska		
Ireland		Dermatology
Italia	Odontostomatologia ⁽¹⁾	
Κύπρος		
Latvija		
Lietuva		
Luxembourg	Stomatologie	
Magyarország		
Malta		Dermatologija

	Stomatologie	Dermatologie
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 3 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Nederland		
Österreich		
Polska		
Portugal	Estomatologia	
România		
Slovenija		
Slovensko		
Suomi/Finland		
Sverige		
United Kingdom		Dermatology

(¹) Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3: 31. prosinec 1994.

	Venerologie	Tropická medicína
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien		
България		
Česká republika		
Danmark		
Deutschland		
Eesti		
Ελλάδα		
España		
France		
Hrvatska		
Ireland	Genito-urinary medicine	Tropical medicine

	Venerologie	Tropická medicína
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Itálie		Medicina tropicale ⁽²⁾
Κύπρος		
Latvija		
Lietuva		
Luxembourg		
Magyarország		Trópusi betegségek
Malta	Medicina Uro-ġenetali	
Niederland		
Österreich		— Spezifische Prophylaxe und Tropenmedizin — Klinische Immunologie und Spezifische Prophylaxe und Tropenmedizin ⁽¹⁾
Polska		Medycyna transportu
Portugal		Medicina tropical
România		
Slovenija		
Slovensko		Tropická medicína
Suomi/Finland		
Sverige		
United Kingdom	Genito-urinary medicine	Tropical medicine

⁽¹⁾ Od června 2015.

⁽²⁾ Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3: 3. červen 2015.

	Gastroenterologická chirurgie	Traumatologie a urgentní medicína
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien	Chirurgie abdominale/Heelkunde op het abdomen ⁽¹⁾	

	Gastroenterologická chirurgie	Traumatologie a urgentní medicína
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let
Země	Název	Název
Bългария	Гастроентерологична хирургия	Спешна медицина
Česká republika		— Traumatologie — Urgentní medicína
Danmark		
Deutschland	Visceralchirurgie	
Eesti		
Ελλάς		
España		
France	Chirurgie viscérale et digestive	
Hrvatska	Abdominalna kirurgija	Hitna medicina
Ireland		Emergency medicine
Italia	Chirurgia dell'apparato digerente ⁽³⁾	Medicina d'emergenza-urgenza ⁽²⁾
Κύπρος		
Latvija		
Lietuva	Abdominalinė chirurgija	
Luxembourg	Chirurgie gastro-entérologique	
Magyarország		Oxyológia és sürgősségi orvostan
Malta		Medicina tal-Accidenti u l-Emergenza Medicina tal-Emergenza ⁽⁴⁾
Nederland		
Österreich		
Polska		Medycyna ratunkowa
Portugal		
România		Medicină de urgență
Slovenija	Abdominalna kirurgija	Urgentna medicina

	Gastroenterologická chirurgie	Traumatologie a urgentní medicína
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let
Země	Název	Název
Slovensko	Gastroenterologická chirurgia	— Úrazová chirurgia — Urgentná medicína
Suomi/Finland	Gastroenterologinen kirurgia/Gastroenterologisk kirurgi	Akuuttilääketiede/Akutmedicin
Sverige		Akutsjukvård
United Kingdom		Emergency medicine

⁽¹⁾ Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3: 1. leden 1983.

⁽²⁾ Od 17. února 2006.

⁽³⁾ Datum zrušení ve smyslu čl. 27 odst. 3: 3. červen 2015.

⁽⁴⁾ Od 21. listopadu 2003.

	Klinická neurofyziologie	Dentální, orální a maxilofaciální chirurgie (základní vzdělávání lékařů a zubních lékařů) ⁽¹⁾
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien		Stomatologie et chirurgie orale et maxillo-faciale/Stomatologie en mond-, kaak- en aangezichtschirurgie
България		Дентална, орална и лицево-челюстна хирургия
Česká republika		
Danmark		
Deutschland		— Mund-, Kiefer- und Gesichtschirurgie — Mund-Kiefer-Gesichtschirurgie ⁽²⁾
Eesti		
Ελλάς		Στοματική και Γναθοπροσωπική Χειρουργική ⁽³⁾
España	Neurofisiología clínica	
France		
Hrvatska		
Ireland	Clinical neurophysiology	Oral and maxillo-facial surgery
Italia		

	Klinická neurofyziologie	Dentální, orální a maxilofaciální chirurgie (základní vzdělávání lékařů a zubních lékařů) ⁽¹⁾
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Kύπρος		Στοματο-Γναθο-Προσωποχειρουργική
Latvija		
Lietuva		
Luxembourg		Chirurgie dentaire, orale et maxillo-faciale
Magyarország		Arc-állcsont-szájsebészet
Malta	Newrofizjologija Klinika	Kirurgija tal-ghadam tal-wieċ
Nederland		
Österreich		Mund-, Kiefer- und Gesichtschirurgie
Polska		
Portugal		
România		Chirurgie Orală și Maxilo-facială ⁽⁴⁾
Slovenija		
Slovensko		
Suomi/Finland	Kliininen neurofysiologia/Klinisk neurofy-siologi	Suu- ja leukakirurgia/Oral och maxillofacial kirurgi
Sverige	Klinisk neurofysiologi	
United Kingdom	Clinical neurophysiology	Oral and maxillo-facial surgery

⁽¹⁾ Vzdělávání završené získáním dokladu o dosažené kvalifikaci specialisty v oblasti dentální, orální a maxilofaciální chirurgie (základní vzdělávání lékařů a zubních lékařů) předpokládá ukončení a potvrzení základního lékařského studijního programu (článek 24) a ukončení a potvrzení základního studijního programu zubních lékařů (článek 34).

⁽²⁾ Od roku 2006.

⁽³⁾ Od 10. července 2014.

⁽⁴⁾ Od roku 2009.

	Klinická onkologie	Lékařská genetika
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Belgique/België/Belgien	Oncologie médicale/Medische oncologie	
България	Медицинска онкология	Медицинска генетика

	Klinická onkologie	Lékařská genetika
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Česká republika	Klinická onkologie	Lékařská genetika
Danmark		Klinisk genetik
Deutschland		Humangenetik
Eesti		Meditsiinigeneetika
Ελλάς	Παθολογική Ογκολογία	
España	Oncología Médica	
France	Oncologie	Génétique médicale
Hrvatska		
Ireland	Medical oncology	Clinical genetics
Italia	Oncologia medica	Genetica medica
Κύπρος	Ακτινοθεραπευτική Ογκολογία	
Latvija	Onkoloģija ķīmijterapija	Medicīnas ģenētika
Lietuva	Chemoterapinė onkologija	Genetika
Luxembourg	Oncologie médicale	Médecine génétique
Magyarország	Klinikai onkológia	Klinikai genetika
Malta		Ġenetika Klinika/Medika
Nederland		Klinische genetica
Österreich		Medizinische Genetik
Polska	Onkologia kliniczna	Genetyka kliniczna
Portugal	Oncologia médica	Genética médica
România	Oncologie medicală	Genetică medicală
Slovenija	Internistična onkologija	Klinična genetika
Slovensko	Klinická onkológia	Lekárska genetika

	Klinická onkologie	Lékařská genetika
	Minimální délka oboru odborné přípravy: 5 let	Minimální délka oboru odborné přípravy: 4 roky
Země	Název	Název
Suomi/Finland		Perinnöllisyyläketiede/Medicinsk genetik
Sverige	Onkologi	Klinisk genetik
United Kingdom	Medical oncology	Clinical genetics

5.1.4 Doklady o dosažené kvalifikaci ve všeobecném lékařství

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Profesní označení	Referenční den
België/Belgique/ Belgien	Bijzondere beroepstitel van huisarts/ Titre professionnel particulier de mé- decin généraliste	Huisarts/Médecin généraliste	31. prosinec 1994
България	Свидетелство за призната специалност по Обща медицина	Лекар-специалист по Обща медицина	1. leden 2007
Česká republika	Diplom o specializaci všeobecné prak- tické lékařství	Všeobecný praktický lékař	1. květen 2004
Danmark	Bevis for tilladelse til at betegne sig som speciallæge i almen medicin	Alment praktiserende læge/Speciallæge i almen medicin	31. prosinec 1994
Deutschland	Zeugnis über die spezifische Ausbil- dung in der Allgemeinmedizin	Facharzt/Fachärztin für Allgemeinme- dizin	31. prosinec 1994
Eesti	Residentuuri lõpetamist tõendav tun- nistus Diplom peremeditsiini erialal	Perearst	1. květen 2004
Ελλάς	Τίτλος ιατρικής ειδικότητας γενικής ιατρικής	Ιατρός με ειδικότητα γενικής ιατρικής	31. prosinec 1994
España	Título de especialista en medicina familiar y comunitaria	Especialista en medicina familiar y co- munitaria	31. prosinec 1994
France	Diplômes d'études spécialisées de mé- decine générale accompagnés du di- plôme d'Etat de docteur en médecine	Médecin qualifié en médecine générale	31. prosinec 1994
Hrvatska	Diploma o specijalističkom usavrša- vanju	specijalist obiteljske medicine	1. červenec 2013
Ireland	Certificate of specific qualifications in general medical practice	General medical practitioner	31. prosinec 1994

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Profesní označení	Referenční den
Italia	— Attestato di formazione specifica in medicina generale — Diploma di formazione specifica in medicina generale	Medico di medicina generale	31. prosinec 1994
Κύπρος	Τίτλος Ειδικότητας Γενικής Ιατρικής	Ιατρός Γενικής Ιατρικής	1. květen 2004
Latvija	Çimenes ārsta sertifikāts	Çimenes (vispārējās prakses) ārsts	1. květen 2004
Lietuva	1. Šeimos gydytojo rezidentūros pažymėjimas 2. Rezidentūros pažymėjimas (šeimos gydytojo profesinė kvalifikacija)	Šeimos medicinos gydytojas Šeimos gydytojas	1. květen 2004
Luxembourg	Diplôme de formation spécifique en médecine générale	Médecin généraliste	31. prosinec 1994
Magyarország	Háziorvostan szakorvosa bizonyítvány	Háziorvostan szakorvosa	1. květen 2004
Malta	Tabib tal-familja	Medicina tal-familja	1. květen 2004
Nederland	Certificaat van inschrijving in een specialistenregister van huisartsen Diploma geneeskundig specialist	Huisarts, Verpleeghuisarts en arts voor verstandelijk gehandicapte Registratie Commissie (HVRC) Registratiecommissie Geneeskundig Specialisten (RGS) van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst (¹)	31. prosinec 1994
Österreich	Diplom über die besondere Ausbildung in der Allgemeinmedizin	Arzt für Allgemeinmedizin	31. prosinec 1994
Polska	Dyplom uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie medycyny rodzinnej	Specjalista w dziedzinie medycyny rodzinnej	1. květen 2004
Portugal	Título de especialista em medicina geral e familiar	Especialista em medicina geral e familiar	31. prosinec 1994
România	Certificat de medic specialist medicină de familie	Medic specialist medicină de familie	1. leden 2007
Slovenija	Potrđilo o opravljenem specialističnem izpitu iz družinske medicine	Specialist družinske medicine/Specialistka družinske medicine	1. květen 2004
Slovensko	Diplom o špecializácii v odbore ‚všeobecné lekárstvo‘	Všeobecný lekár	1. květen 2004

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Profesní označení	Referenční den
Suomi/Finland	Todistus yleislääketieteen erityiskoulutuksesta/Bevis om särskild allmänläkarutbildning	Yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittanut laillistettu lääkäri/Legitimerad läkare som har fullgjort särskild allmänläkarutbildning	1. leden 1994
Sverige	Bevis om specialistkompetens i allmänmedicin	Specialist i allmänmedicin	31. prosinec 1994
United Kingdom	Certificate of completion of training	General practitioner	31. prosinec 1994

(¹) Od ledna 2013.“

2. Bod 5.2.2 se nahrazuje tímto:

„5.2.2 Doklady o dosažené kvalifikaci zdravotní sestry odpovědné za všeobecnou péči (ošetřovatele odpovědného za všeobecnou péči)

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Profesní označení	Referenční den
België/Belgique/ Belgien	<ul style="list-style-type: none"> — Diploma gegradueerde verpleger/verpleegster/Diplôme d'infirmier(ère) gradué(e)/Diplom eines (einer) graduierten Krankenpflegers (-pflegerin) — Diploma in de ziekenhuisverpleegkunde/Brevet d'infirmier(ère) hospitalier(ère)/Brevet eines (einer) Krankenpflegers (-pflegerin) — Brevet van verpleegassistent(e)/Brevet d'hospitalier(ère)/Brevet einer Pflegeassistentin 	<ul style="list-style-type: none"> — De erkende opleidingsinstututen/Les établissements d'enseignement reconnus/Die anerkannten Ausbildungsanstalten — De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française/Der zuständige Prüfungsausschuß der Deutschsprachigen Gemeinschaft 	<ul style="list-style-type: none"> — Hospitalier(ère)/ Verpleegassistent(e) — Infirmier(ère) hospitalier(ère)/Ziekenhuisverpleger (-verpleegster) 	29. červen 1979
България	Диплома за висше образование на образователно-квалификационна степен „Бакалавър“ с професионална квалификация „Медицинска сестра“	Университет	Медицинска сестра	1. leden 2007

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Profesní označení	Referenční den
Česká republika	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diplom o ukončení studia ve studijním programu ošetřovatelství ve studijním oboru všeobecná sestra (bakalář, Bc.) 2. Diplom o ukončení studia ve studijním oboru diplomovaná všeobecná sestra (diplomovaný specialista, DiS.), accompanied by the following certificate: – Vysvědčení o absolutoriu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vysoká škola zřízená nebo uznaná státem 2. Vyšší odborná škola zřízená nebo uznaná státem 	<p>— Všeobecná sestra</p> <p>— Všeobecný ošetřovatel</p>	1. květen 2004
Danmark	Bevis for uddannelsen til professionsbachelor i sygepleje	Professionshøjskole	Sygeplejerske	29. červen 1979
Deutschland	Zeugnis über die staatliche Prüfung in der Krankenpflege	Staatlicher Prüfungsausschuss	Gesundheits- und Krankenpflegerin/Gesundheits- und Krankenpfleger	29. červen 1979
Eesti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diplom õe erialal 2. Õe põhikoolituse diplom 3. Õe põhiõpe diplom 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tallinna Meditsiinikool Tartu Meditsiinikool Kohtla-Järve Meditsiinikool 2. Tallinna Tervishoiu Kõrgkool 3. Tartu Tervishoiu Kõrgkool 	õde	1. květen 2004
Ελλάς	<ol style="list-style-type: none"> 1. Πτυχίο Νοσηλευτικής Παν/μίου Αθηνών 2. Πτυχίο Νοσηλευτικής Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) 3. Πτυχίο Αξιωματικών Νοσηλευτικής 4. Πτυχίο Αδελφών Νοσοκόμων πρώην Ανωτέρων Σχολών Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας 5. Πτυχίο Αδελφών Νοσοκόμων και Επισκεπτριών πρώην Ανωτέρων Σχολών Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας 6. Πτυχίο Τμήματος Νοσηλευτικής 7. Πτυχίο Τμήματος Νοσηλευτικής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Πανεπιστήμιο Αθηνών 2. Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων 3. Υπουργείο Εθνικής Άμυνας 4. Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας 5. Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας 6. ΚΑΤΕΕ Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων 7. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου 	Διπλωματούχος ή πτυχιούχος νοσοκόμος, νοσηλεύτης ή νοσηλεύτρια	1. leden 1981

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Profesní označení	Referenční den
España	Título de Diplomado universitario en Enfermería	— Ministerio de Educación y Cultura — El rector de una Universidad	Enfermero/a diplomado/a	1. leden 1986
	Titulo de Graduado/a en Enfermería	— El rector de una Universidad	Graduado/a en Enfermería	1. leden 1986
France	— Diplôme d'Etat d'infirmier (ère) — Diplôme d'Etat d'infirmier (ère) délivré en vertu du décret no 99-1147 du 29 décembre 1999	Le ministère de la santé	Infirmier(ère)	29. červen 1979
Hrvatska	1. Svjedodžba ‚medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege‘ 2. Svjedodžba ‚prvostupnik (baccalaureus) sestriinstva/prvostupnica (baccalaurea) sestriinstva‘	1. Srednje strukovne škole koje izvode program za stjecanje kvalifikacije ‚medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege‘ 2. Medicinski fakulteti sveučilišta u Republici Hrvatskoj Sveučilišta u Republici Hrvatskoj Veleučilišta u Republici Hrvatskoj	1. medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege 2. prvostupnik (baccalaureus) sestriinstva/prvostupnica (baccalaurea) sestriinstva	1. červenec 2013
Ireland	1. Certificate of Registered General Nurse ⁽¹⁾ 2. B.Sc. in Nursing Studies (General) approved by the NMBI ⁽²⁾ 3. B.Sc. in Children's and General (Integrated) Nursing approved by the NMBI ⁽²⁾	1. An Bórd Altranais (The Nursing Board) [up to 1 October 2012]; Bórd Altranais agus Cnáimhseachais na hÉireann (The Nursing and Midwifery Board of Ireland) [from 2 October 2012] 2. Third-level Institution delivering the B.Sc. in Nursing Studies approved by the NMBI [as of September 2002] 3. Third-level Institution delivering the B.Sc. in Children's and General (Integrated) Nursing approved by the NMBI [as of September 2006]	Registered General Nurse (RGN)	29. červen 1979

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Profesní označení	Referenční den
Italia	1. Diploma di infermiere professionale ⁽⁴⁾ 2. Diploma di laurea in infermieristica ⁽⁵⁾	1. Scuole riconosciute dallo Stato ⁽⁴⁾ 2. Università ⁽⁵⁾	1. Infermiere professionale ⁽⁴⁾ 2. Infermiere ⁽⁵⁾	29. červen 1979
Κύπρος	Δίπλωμα Γενικής Νοσηλευτικής Πτυχίο Νοσηλευτικής Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου Πτυχίο Νοσηλευτικής Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου Πτυχίο Νοσηλευτικής Πανεπιστημίου Λευκωσίας – BSc in Nursing Πτυχίο Γενικής Νοσηλευτικής	Νοσηλευτική Σχολή Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου Πανεπιστήμιο Λευκωσίας University of Nicosia Σχολή Επιστημών Υγείας, Πανεπιστήμιο Frederick	Εγγεγραμμένος Νοσηλευτής Νοσηλευτής(τρια) Γενικής Νοσηλευτικής	1. květen 2004
Latvija	1. Diploms par māsas kvalifikācijas iegūšanu 2. Māsas diploms	1. Māsu skolas 2. Universitātes tipa augstskola pamatojoties uz Valsts eksāmenu komisijas lēmumu	Māsa	1. květen 2004
Lietuva	1. Aukštojo mokslo diplomas, nurodantis suteiktą bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją 2. Aukštojo mokslo diplomas (neuniversitetinės studijos), nurodantis suteiktą bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją 3. Bakalauro diplomas (slaugos bakalauro kvalifikacinis laipsnis ir bendrosios praktikos slaugytojo profesinė kvalifikacija) 4. Profesinio bakalauro diplomas (slaugos profesinio bakalauro kvalifikacinis laipsnis ir bendrosios praktikos slaugytojo profesinė kvalifikacija)	1. Universitetas 2. Kolegija 3. Universitetas 4. Kolegija	Bendrosios praktikos slaugytojas	1. květen 2004
Luxembourg	— Diplôme d'Etat d'infirmier — Diplôme d'Etat d'infirmier hospitalier gradué	Ministère de l'éducation nationale, de la formation professionnelle et des sports	Infirmier	29. červen 1979

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Profesní označení	Referenční den
Magyarország	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ápoló bizonyítvány 2. Ápoló oklevél 3. Okleveles ápoló oklevél 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szakképző iskola 2. Felsőoktatási intézmény 3. Felsőoktatási intézmény 	Ápoló	1. květen 2004
Malta	Lawrja jew diploma fl-istudji tal-infermerija	Universita 'ta' Malta'	Infermier Registrat tal-Ewwel Livell	1. květen 2004
Nederland	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diploma's verpleger A, verpleegster A, verpleegkundige A 2. Diploma verpleegkundige MBOV (Middelbare Beroepsopleiding Verpleegkundige) 3. Diploma verpleegkundige HBOV (Hogere Beroepsopleiding Verpleegkundige) 4. Diploma beroepsonderwijs verpleegkundige – Kwalificatieniveau 4 5. Diploma hogere beroepsopleiding verpleegkundige – Kwalificatieniveau 5 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Door een van overheidswege benoemde examencommissie 2. Door een van overheidswege benoemde examencommissie 3. Door een van overheidswege benoemde examencommissie 4. Door een van overheidswege aangewezen opleidingsinstelling 5. Door een van overheidswege aangewezen opleidingsinstelling 	Verpleegkundige	29. červen 1979
Österreich	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diplom über die Ausbildung in der all-gemeinen Gesundheits- und Krankenpflege 2. Diplom als ‚Diplomierte Krankenschwester, Diplomierter Krankenpfleger‘ 3. Diplom über den Abschluss des Fachhochschul-Bachelorstudiengangs ‚Gesundheits- und Krankenpflege‘ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Schule für allgemeine Gesundheits- und Krankenpflege 2. Allgemeine Krankenschule 3. Fachhochschulrat/Fachhochschule 	<p>— Diplomierte Gesundheits- und Krankenschwester</p> <p>— Diplomierter Gesundheits- und Krankenpfleger</p>	1. leden 1994
Polska	<p>— Dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku pielęgniarstwo z tytułem ‚magister pielęgniarstwa‘</p> <p>— Dyplom ukończenia studiów wyższych zawodowych na kierunku/specjalności pielęgniarstwo z tytułem ‚licencjat pielęgniarstwa‘</p>	Instytucja prowadząca kształcenie na poziomie wyższym uznana przez właściwe władze	Pielęgniarka	1. květen 2004

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Profesní označení	Referenční den
Portugal	<ol style="list-style-type: none"> Diploma do curso de enfermagem geral Diploma/carta de curso de bacharelato em enfermagem Diploma/Carta de curso de licenciatura em enfermagem 	<ol style="list-style-type: none"> Escolas de Enfermagem Escolas Superiores de Enfermagem Escolas Superiores de Enfermagem; Escolas Superiores de Saúde 	Enfermeiro	1. leden 1986
România	<ol style="list-style-type: none"> Diplomă de absolvire de asistent medical generalist cu studii superioare de scurtă durată Diplomă de licență de asistent medical generalist cu studii superioare de lungă durată Certificat de competențe profesionale (de asistent medical generalist) Certificat de calificare nivel 5 Certificat de calificare profesională nivel 5 	<ol style="list-style-type: none"> Universități Universități Ministerul Educației Naționale 	Asistent medical generalist	1. leden 2007
Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naslov ‚diplomirana medicinska sestra/diplomirani zdravstvenik‘	<ol style="list-style-type: none"> Univerza Visoka strokovna šola 	Diplomirana medicinska sestra/ Diplomirani zdravstvenik	1. květen 2004
Slovensko	<ol style="list-style-type: none"> DIPLOM ošetrovatelstvo ‚magister‘ (Mgr.) DIPLOM ošetrovatelstvo ‚bachelor‘ (Bc.) DIPLOM diplomovaná všeobecná sestra 	<ol style="list-style-type: none"> Vysoká škola/Univerzita Vysoká škola/Univerzita Stredná zdravotnícka škola 	Sestra	1. květen 2004
Suomi/Finland	<ol style="list-style-type: none"> Sairaanhoitajan tutkinto/Sjukskötarexamen Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto, sairaanhoitaja (AMK)/Yrkehögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området, sjukskötare (YH) 	<ol style="list-style-type: none"> Terveystieteiden tutkimuskeskus/ Hälsövårdsläroanstalter Ammattikorkeakoulut/ Yrkehögskolor 	Sairaanhoitaja/Sjukskötare	1. leden 1994

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Profesní označení	Referenční den
Sverige	Sjuksköterskeexamen	Universitet eller högskola	Sjuksköterska	1. leden 1994
United Kingdom	A qualification approved by the Nursing and Midwifery Council or one of its predecessor bodies as attesting to the completion of training required for general nurses by Article 31 and the standard of proficiency as required for registration as a Registered Nurse – Adult in its register ⁽³⁾	Education institutions approved by the Nursing and Midwifery Council or one of its predecessor bodies	Registered Nurse – Adult	29. červen 1979

⁽¹⁾ Tento doklad o dosažené kvalifikaci dává držiteli právo na automatické uznání, pokud byl vydán státním příslušníkům členských států, kteří získali kvalifikaci v Irsku.

⁽²⁾ Tato informace o dosažené kvalifikaci se uvádí, aby se zajistilo, že absolventi vzdělávacích programů v Irsku budou mít právo na automatické uznání kvalifikace, aniž by byla vyžadována registrace v Irsku, jelikož tato registrace není součástí kvalifikačního postupu.

⁽³⁾ Tato informace o dosažené kvalifikaci nahrazuje předchozí údaje pro Spojené království, aby se zajistilo, že absolventi vzdělávacích programů ve Spojeném království budou mít právo na automatické uznání kvalifikace, aniž by byla vyžadována registrace, jelikož tato registrace není součástí kvalifikačního postupu.

⁽⁴⁾ Platnost do roku 2001.

⁽⁵⁾ Od roku 2001/2002.“

3. Body 5.3.2 a 5.3.3 se nahrazují tímto:

„5.3.2 Doklady o dosažené kvalifikaci zubních lékařů

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Profesní označení	Referenční den
België/Belgique/ Belgien	Diploma van tandarts/ Diplôme licencié en science dentaire	— De universiteiten/ Les universités — De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française		Licentiaat in de tandheelkunde/Licencié en science dentaire	28. leden 1980
България	Диплома за висше образование на образователно-квалификационна степен „Магистър“ по „Дентална медицина“ с професионална квалификација „Магистър-лекар по дентална медицина“	Университет		Лекар по дентална медицина	1. leden 2007

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Profesní označení	Referenční den
Česká republika	Diplom o ukončení studia ve studijním programu zubní lékařství (doktor zubního lékařství, MDDr.)	Lékařská fakulta univerzity v České republice		Zubní lékař	1. květen 2004
Danmark	Bevis for kandidatuddannelsen i odontologi (cand.odont.)	Universitet Styrelsen for Patientsikkerhed	1. Autorisation som tandlæge, udstedt af Sundhedsstyrelsen 2. Tilladelse til selvstændig virke som tandlæge	Tandlæge	28. leden 1980
Deutschland	Zeugnis über die Zahnärztliche Prüfung	Zuständige Behörden		Zahnarzt	28. leden 1980
Eesti	Hambaarstikraad <i>Degree in Dentistry (DD)</i> Diplom hambaarstiteaduse õppekava läbimise kohta	Tartu Ülikool		Hambaarst	1. květen 2004
Ελλάς	Πτυχίο Οδοντιατρικής	Πανεπιστήμιο		Οδοντίατρος ή χειρουργός οδοντίατρος	1. leden 1981
España	Título de Licenciado en Odontología Título de Graduado/a en Odontología	El rector de una universidad El rector de una Universidad		Licenciado en Odontología Graduado/a en Odontología	1. leden 1986 1. leden 1986
France	Diplôme d'Etat de docteur en chirurgie dentaire	Universités		Chirurgien-dentiste	28. leden 1980
Hrvatska	Diploma ‚doktor dentalne medicine/doktorica dentalne medicine‘	Fakulteti sveučilišta u Republici Hrvatskoj		doktor dentalne medicine/doktorica dentalne medicine	1. červenec 2013
Ireland	— Bachelor in Dental Science (B.Dent.Sc.) — Bachelor of Dental Surgery (BDS) — Licentiate in Dental Surgery (LDS)	— Universities — Royal College of Surgeons in Ireland		— Dentist — Dental practitioner — Dental surgeon	28. leden 1980
Italia	Diploma di laurea in Odontoiatria e Protesi Dentaria	Università	Diploma di abilitazione all'esercizio della professione di odontoiatra	Odontoiatra	28. leden 1980

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Profesní označení	Referenční den
Kýpros	Πιστοποιητικό Εγγραφής Οδοντίατρου	Οδοντιατρικό Συμβούλιο		Οδοντίατρος	1. květen 2004
Latvija	Zobārsta diploms	Universitātes augstskola tipa	Sertifikāts – kompeten- tas iestādes izsniegts dokuments, kas aplie- cina, ka persona ir nokārtojusi sertifikāci- jas eksāmenu zobārst- niecībā	Zobārsts	1. květen 2004
Lietuva	1. Aukštojo mokslo di- plomas, nurodantis suteiktą gydytojo odontologo kvalifi- kaciją 2. Magistro diplomas (odontologijos ma- gistro kvalifikacinis laipsnis ir gydytojo odontologo kvalifi- kacija)	Universitetas	1. Internatūros paž- ymėjimas, nurodan- tis suteiktą gydytojo odontologo profes- sinę kvalifikaciją 2. Internatūros paž- ymėjimas (gydytojo odontologo profes- sinė kvalifikacija)	Gydytojas odontologas	1. květen 2004
Luxembourg	Diplôme d'Etat de do- cteur en médecine den- taire	Jury d'examen d'Etat		Médecin-dentiste	28. leden 1980
Magyarország	Okleveles fogorvos do- ktor oklevél (doctor medicinae dentariae, dr. med. dent)	Egyetem		Fogorvos	1. květen 2004
Malta	Lawrja fil- Kirurġija Dentali	Universita` ta Malta		Kirurgu Dentali	1. květen 2004
Nederland	Universitair getuigsch- rift van een met goed gevolg afgelegd tan- dantsexamen	Faculteit Tandheel- kunde		Tandarts	28. leden 1980
Österreich	Bescheid über die Ver- leihung des akademi- schen Grades ‚Doktor der Zahnheilkunde‘	— Medizinische Uni- versität — Medizinische Fakul- tät der Universität		Zahnarzt	1. leden 1994
Polska	Dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku lekarsko-den- tystycznym lekarskim z tytułem ‚lekarz den- tysta‘	Szkoły wyższe	Świadectwo złożenia Lekarsko – Dentystyc- znego Egzaminu Pań- stwowego ⁽¹⁾ ⁽³⁾ / Świa- dectwo złożenia Lekarsko-Dentystyc- znego Egzaminu Koń- cowego ⁽²⁾ ⁽³⁾	Lekarz dentysta	1. květen 2004

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Profesní označení	Referenční den
Portugal	— Carta de curso de licenciatura em medicina dentária — Mestrado integrado em medicina dentária	— Faculdades — Institutos Superiores		Médico dentista	1. leden 1986 24. březen 2006
România	Diplomă de licență de medic dentist Diploma de licență și master ⁽⁴⁾	— Universități — Ministerul Educației Naționale ⁽⁴⁾		Medic dentist Doctor-medic stomatologie ⁽⁵⁾	1. říjen 2003
Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naslov ‚doktor dentalne medicine/doktorica dentalne medicine‘	— Univerza	Potrnilo o opravljenem strokovnem izpitu za poklic doktor dentalne medicine/doktorica dentalne medicine	Doktor dentalne medicine/Doktorica dentalne medicine	1. květen 2004
Slovensko	DIPLOM zubné lekárstvo doktor zubného lekárstva („MDDr.“)	Univerzita		Zubný lekár	1. květen 2004
Suomi/Finland	Hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinto/Odontologie licentiatexamen	— Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet — Oulun yliopisto — Itä-Suomen yliopisto — Turun yliopisto	Sosiaali- ja terveystalantolupa- ja valvontaviraston päätös käytännön palvelun hyväksymisestä/Beslut av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården om godkännande av praktisk tjänstgöring	Hammaslääkäri/Tandläkare	1. leden 1994
Sverige	Tandläkarexamen	Universitet eller högskola	Bevis om legitimation som tandläkare, utfärdad av Socialstyrelsen	Tandläkare	1. leden 1994
United Kingdom	— Bachelor of Dental Surgery (BDS or B.Ch.D.) — Licentiate in Dental Surgery	— Universities — Royal Colleges		— Dentist — Dental practitioner — Dental surgeon	28. leden 1980

⁽¹⁾ Do roku 2012.⁽²⁾ Od roku 2013.⁽³⁾ Do 1. října 2016 by měl být doklad o dosažené kvalifikaci doplněn též osvědčením o dokončení postgraduální stáže („staz podyplomowy“).⁽⁴⁾ Od 1. října 2011.⁽⁵⁾ Od 1. září 2017.

5.3.3 Doklady o dosažené kvalifikaci specializovaných zubních lékařů

Ústní chirurgie			
Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Referenční den
België/Belgique/ Belgien			
България	Свидетелство за призната специалност по ‚Орална хирургия‘	Факултет по дентална медицина към Медицински университет	1. leden 2007
Česká republika	Diplom o specializaci (v oboru orální a maxilofaciální chirurgie)	1. Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví 2. Ministerstvo zdravotnictví	19. červenec 2007
Danmark	Bevis for tilladelse til at betegne sig som specialtandlæge i tand-, mund- og kæbekirurgi	Sundhedsstyrelsen Styrelsen for Patientsikkerhed	28. leden 1980
Deutschland	Fachzahnärztliche Anerkennung für Oralchirurgie/Mund- chirurgie	Landeszahnärztekammer	28. leden 1980
Eesti			
Ελλάς	Τίτλος Οδοντιατρικής ειδικότητας της Γναθοχειρουργικής (υρ το 31.12.2002)	— Περιφέρεια — Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση — Νομαρχία	1. leden 2003
España			
France	Diplôme d'études spécialisées de chirurgie orale	Universités	31. březen 2011
Hrvatska			
Ireland	Certificate of specialist dentist in oral surgery	Competent authority recognised for this purpose by the competent minister	28. leden 1980
Italia	Diploma di specialista in Chirurgia Orale	Università	21. květen 2005
Κύπρος	Πιστοποιητικό Αναγνώρισης του Ειδικού Οδοντίατρου στην Στοματική Χειρουργική	Οδοντιατρικό Συμβούλιο	1. květen 2004
Latvija			

Ústní chirurgie

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Referenční den
Lietuva	1. Rezidentūros pažymėjimas, nurodantis suteiktą burnos chirurgo profesinę kvalifikaciją 2. Rezidentūros pažymėjimas (burnos chirurgo profesinė kvalifikacija)	Universitetas	1. květen 2004
Luxembourg			
Magyarország	Dento-alveoláris sebészet szakorvosa bizonyítvány	Nemzeti Vizsgabizottság	1. květen 2004
Malta	Ċertifikat ta' speċjalista dentali fil-Kirurgija tal-halq	Kumitat ta' Approvazzjoni dwar Speċjalisti	1. květen 2004
Nederland	Bewijs van inschrijving als kaakchirurg in het Specialistenregister	Registratiecommissie Tandheelkundige Specialismen (RTS) van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheekunde	28. leden 1980
Österreich			
Polska	Dyplom uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie chirurgii stomatologicznej	Centrum Egzaminów Medycznych	1. květen 2004
Portugal	Título de Especialista em Cirurgia Oral	Ordem dos Médicos Dentistas (OMD)	4. červen 2008
România	Certificatul de specialist în Chirurgie dento-alveolară	Ministerul Sănătății	17. prosinec 2008
Slovenija	Potrnilo o opravljenem specialističnem izpitu iz oralne kirurgije	1. Ministrstvo za zdravje 2. Zdravniška zbornica Slovenije	1. květen 2004
Slovensko	Diplom o špecializácii v špecializačnom odbore maxilofaciálna chirurgia	— Slovenská zdravotnícka univerzita — Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach	17. prosinec 2008
Suomi/Finland	Erikoishammaslääkäarin tutkinto, suuja leukakirurgia/Specialtandläkarexamen, oral och maxillofacial kirurgi	Yliopisto	1. leden 1994
Sverige	Bevis om specialistkompetens i oral kirurgi	Socialstyrelsen	1. leden 1994
United Kingdom	Certificate of completion of specialist training in oral surgery	Competent authority recognised for this purpose	28. leden 1980

Ortodoncie

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Referenční den
België/Belgique/ Belgien	Titre professionnel particulier de dentiste spécialiste en orthodontie/Bijzondere beroepstitel van tandarts specialist in de orthodontie	Ministre de la Santé publique/Minister bevoegd voor Volksgezondheid	27. leden 2005
България	Свидетелство за призната специалност по ‚Ортодонтия‘	Факултет по дентална медицина към Медицински университет	1. leden 2007
Česká republika	Diplom o specializaci (v oboru ortodontie)	1. Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví 2. Ministerstvo zdravotnictví	19. červenec 2007
Danmark	Bevis for tilladelse til at betegne sig som specialtandlæge i ortodonti	Sundhedsstyrelsen Styrelsen for Patientsikkerhed	28. leden 1980
Deutschland	Fachzahnärztliche Anerkennung für Kieferorthopädie	Landeszahnärztekammer	28. leden 1980
Eesti	Residentuuri lõputunnistus ortodontia erialal Ortodontia residentuuri lõpetamist tõendav tunnistus	Tartu Ülikool	1. květen 2004
Ελλάς	Τίτλος Οδοντιατρικής ειδικότητας της Ορθοδοντικής	— Περιφέρεια — Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση — Νομαρχία	1. leden 1981
España			
France	Titre de spécialiste en orthodontie	Conseil National de l'Ordre des chirurgiens dentistes	28. leden 1980
Hrvatska			
Ireland	Certificate of specialist dentist in orthodontics	Competent authority recognised for this purpose by the competent minister	28. leden 1980
Italia	Diploma di specialista in Ortognatodonzia	Università	21. květen 2005
Κύπρος	Πιστοποιητικό Αναγνώρισης του Ειδικού Οδοντίατρου στην Ορθοδοντική	Οδοντιατρικό Συμβούλιο	1. květen 2004
Latvija	‚Sertifikāts‘– kompetentas iestādes izsniegts dokuments, kas apliecina, ka persona ir nokārtojusi sertifikācijas eksāmenu ortodontijā	Latvijas Ārstu biedrība	1. květen 2004

Ortodoncie			
Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Referenční den
Lietuva	1. Rezidentūros pažymėjimas, nurodantis suteiktą gydytojo ortodonto profesinę kvalifikaciją 2. Rezidentūros pažymėjimas (gydytojo ortodonto profesinė kvalifikacija)	Universitetas	1. květen 2004
Luxembourg			
Magyarország	Fogszabályozás szakorvosa bizonyítvány	Nemzeti Vizsgabizottság	1. květen 2004
Malta	Ċertifikat ta' speċjalista dentali fl-Ortodonzja	Kumitat ta' Approvazzjoni dwar Speċjalisti	1. květen 2004
Nederland	Bewijs van inschrijving als orthodontist in het Specialistenregister	Registratiecommissie Tandheelkundige Specialismen (RTS) van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde	28. leden 1980
Österreich			
Polska	Dyplom uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie ortodoncji	Centrum Egzaminów Medycznych	1. květen 2004
Portugal	Título de Especialista em Ortodontia	Ordem dos Médicos Dentistas (OMD)	4. červen 2008
România	Certificatul de specialist în Ortodonție și Ortopedie dento-facială	Ministerul Sănătății	17. prosinec 2008
Slovenija	Potrđilo o opravljenem specialističnem izpitu iz čeljustne in zobne ortopedije	1. Ministrstvo za zdravje 2. Zdravniška zbornica Slovenije	1. květen 2004
Slovensko	Diplom o špecializácii v špecializačnom odbore čelustná ortopédia	Slovenská zdravotnícka univerzita	17. prosinec 2008
Suomi/Finland	Erikoishammaslääkäarin tutkinto, hampaiston oikomishoito/Specialtand-läkarexamen, tandreglering	Yliopisto	1. leden 1994
Sverige	Bevis om specialistkompetens i ortodonti	Socialstyrelsen	1. leden 1994
United Kingdom	Certificate of Completion of specialist training in orthodontics	Competent authority recognised for this purpose	28. leden 1980.“

4. Bod 5.4.2 se nahrazuje tímto:

„5.4.2 Doklady o dosažené kvalifikaci veterinárních lékařů

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční den
België/Belgique/ Belgien	Diploma van dierenarts/Diplôme de docteur en médecine vétérinaire	— De universiteiten/Les universités — De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française		21. prosinec 1980
България	Диплома за висше образование на образователно-квалификационна степен магистър по специалност Ветеринарна медицина с професионална квалификация Ветеринарен лекар	— Лесотехнически университет София Факултет Ветеринарна медицина — Тракийски университет Стара Загора, Ветеринарно-медицински факултет		1. leden 2007
Česká republika	— Diplom o ukončení studia ve studijním programu veterinární lékařství (doktor veterinární medicíny, MVDr.) — Diplom o ukončení studia ve studijním programu veterinární hygiena a ekologie (doktor veterinární medicíny, MVDr.)	Veterinární fakulta univerzity v České republice		1. květen 2004
Danmark	Bevis for kandidatuddannelsen i veterinærmedicin (cand.med.vet.)	Københavns Universitet		21. prosinec 1980
Deutschland	— Zeugnis über das Ergebnis des Dritten Abschnitts der Tierärztlichen Prüfung und das Gesamtergebnis der Tierärztlichen Prüfung — Zeugnis über das Ergebnis der Tierärztlichen Prüfung und das Gesamtergebnis der Tierärztlichen Prüfung	Der Vorsitzende des Prüfungsausschusses für die Tierärztliche Prüfung einer Universität oder Hochschule		21. prosinec 1980 1. leden 2006
Eesti	Diplom: täitnud veterinaarmeditsiini õppekava Loomaarstikraad <i>Degree in Veterinary Medicine (DVM)</i>	Eesti Põllumajandusülikool Eesti Maaülikool		1. květen 2004

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční den
Ελλάς	Πτυχίο Κτηνιατρικής	1. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης 2. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας		1. leden 1981
España	Título de Licenciado en Veterinaria Título de Graduado/a en Veterinaria	— Ministerio de Educación y Cultura — El rector de una Universidad — El rector de una Universidad		1. leden 1986 1. leden 1986
France	Diplôme d'Etat de docteur vétérinaire	— L'Institut d'enseignement supérieur et de recherche en alimentation, santé animale, sciences agronomiques et de l'environnement (Vet Agro Sup); — L'Ecole nationale vétérinaire, agroalimentaire et de l'alimentation, Nantes-Atlantique (ONIRIS); — L'Ecole nationale vétérinaire d'Alfort; — L'Ecole nationale vétérinaire de Toulouse.		21. prosinec 1980
Hrvatska	Diploma ‚doktor veterinarske medicine/doktorica veterinarske medicine‘	Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu		1. červenec 2013
Ireland	— Diploma of Bachelor in/of Veterinary Medicine (MVB) — Diploma of Membership of the Royal College of Veterinary Surgeons (MRCVS)			21. prosinec 1980
Italia	Diploma di laurea in medicina veterinaria	Università	Diploma di abilitazione all'esercizio della medicina veterinaria	1. leden 1985
Κύπρος	Πιστοποιητικό Εγγραφής Κτηνιάτρου	Κτηνιατρικό Συμβούλιο		1. květen 2004
Latvija	Veterinārārsta diploms	Latvijas Lauksaimniecības Universitāte		1. květen 2004

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční den
Lietuva	1. Aukštojo mokslo diplomas (veterinarijos gydytojo (DVM))	1. Lietuvos Veterinarijos Akademijs		1. květen 2004
	2. Magistro diplomas (veterinarijos medicinos magistro kvalifikacinis laipsnis ir veterinarijos gydytojo profesinė kvalifikacija)	2. Lietuvos sveikatos mokslų universitetas		
Luxembourg	Diplôme d'Etat de docteur en médecine vétérinaire	Jury d'examen d'Etat		21. prosinec 1980
Magyarország	Okleveles állatorvos doktor oklevél (dr. vet)	Felsőoktatási intézmény		1. květen 2004
Malta	Liċenzja ta' Kirurgu Veterinarju	Kunsill tal-Kirurgi Veterinarji		1. květen 2004
Nederland	Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd diergeneeskundig/veeartsenijkundig examen			21. prosinec 1980
Österreich	— Diplom-Tierarzt — Magister medicinae veterinariae	Universität		1. leden 1994
Polska	Dyplom lekarza weterynarii	1. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie 2. Akademia Rolnicza we Wrocławiu ⁽¹⁾ 3. Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu ⁽²⁾ 4. Akademia Rolnicza w Lublinie ⁽³⁾ 5. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie ⁽⁴⁾ 6. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie 7. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu ⁽⁶⁾ 8. Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie oraz Uniwersytet Jagielloński w Krakowie ⁽⁷⁾		1. květen 2004

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční den
Portugal	— Carta de curso de licenciatura em medicina veterinária — Carta de mestrado integrado em medicina veterinária	Universidade		1. leden 1986
România	Diplomă de licență de doctor medic veterinar	Universități Ministerul Educatiei Nationale ⁽⁵⁾		1. leden 2007
Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naslov ‚doktor veterinarske medicine/doktorica veterinarske medicine‘	Univerza	Spričevalo o opravljenem državnem izpitu s področja veterinarstva	1. květen 2004
Slovensko	Vysokoškolský diplom o udelení akademického titulu ‚doktor veterinárskeho lekárstva‘ (MVDr.)	Univerzita		1. květen 2004
Suomi/Finland	Eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinto/Veterinärmedicine licentiatexamen	Yliopisto		1. leden 1994
Sverige	Veterinärexamen	Sveriges Lantbruksuniversitet		1. leden 1994
United Kingdom	1. Bachelor of Veterinary Science (BVSc) 2. Bachelor of Veterinary Science (BVSc) 3. Bachelor of Veterinary Medicine (Vet MB) 4. Bachelor of Veterinary Medicine and Surgery (BVM&S) 5. Bachelor of Veterinary Medicine and Surgery (BVMS) 6. Bachelor of Veterinary Medicine (BvetMed) 7. Bachelor of Veterinary Medicine and Bachelor of Veterinary Surgery (B.V.M., B.V.S.)	1. University of Bristol 2. University of Liverpool 3. University of Cambridge 4. University of Edinburgh 5. University of Glasgow 6. University of London 7. University of Nottingham		21. prosinec 1980

⁽¹⁾ Platnost do 22. listopadu 2006.⁽²⁾ Od 23. listopadu 2006.⁽³⁾ Platnost do 10. dubna 2008.⁽⁴⁾ Od 11. dubna 2008.⁽⁵⁾ Od 10. ledna 2011.⁽⁶⁾ Od 1. října 2011.⁽⁷⁾ Od 1. října 2012.“

„5.5.2 Doklady o dosažené kvalifikaci porodní asistentky

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Profesní označení	Referenční den
België/Belgique/ Belgien	Diploma van vroedvrouw/Di- plôme d'accoucheuse	— De erkende opleidingsinsti- tuten/Les établissements d'enseignement — De bevoegde Examencom- missie van de Vlaamse Ge- meenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté fran- çaise	Vroedvrouw/ Accoucheuse	23. leden 1983
България	Диплома за висше образование на образователно-квалифика- ционна степен ‚Бакалавър‘ с про- фесионална квалификация ‚Акушерка‘	Университет	Акушерка	1. leden 2007
Česká republika	1. Diplom o ukončení studia ve studijním programu ošetřo- vatelství ve studijním oboru porodní asistentka (bakalář, Bc.) 2. Diplom o ukončení studia ve studijním programu porodní asistence ve studijním oboru porodní asistentka (bakalář, Bc.) 3. Diplom o ukončení studia ve studijním oboru diplomo- vaná porodní asistentka (di- plomovaný specialista, DiS.)	1. Vysoká škola zřízená nebo uznaná státem 2. Vysoká škola zřízená nebo uznaná státem 3. Vyšší odborná škola zřízená nebo uznaná státem	Porodní asistentka/porodní asi- stent	1. květen 2004
Danmark	Bevis for uddannelsen til pro- fessionsbachelor i jordemoder- kundskab	Professionshøjskole	Jordemoder	23. leden 1983
Deutschland	Zeugnis über die staatliche Prü- fung für Hebammen und Entbindungspfleger	Staatlicher Prüfungsausschuss	— Hebamme — Entbindungspfleger	23. leden 1983
Eesti	Diplom ämmaemanda erialal Ämmaemanda diplom	— Tallinna Meditsiinikool — Tartu Meditsiinikool — Tallinna Tervishoiu Kõrg- kool — Tartu Tervishoiu Kõrgkool	Ämmaemand	1. květen 2004

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Profesní označení	Referenční den
Ελλάς	<p>1. Πτυχίο Τμήματος Μαιευτικής Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.)</p> <p>2. Πτυχίο του Τμήματος Μαιών της Ανωτέρας Σχολής Στελεχών Υγείας και Κοινων. Πρόνοιας (ΚΑΤΕΕ)</p> <p>3. Πτυχίο Μαίας Ανωτέρας Σχολής Μαιών</p>	<p>1. Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.)</p> <p>2. ΚΑΤΕΕ Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων</p> <p>3. Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας</p>	<p>— Μαία</p> <p>— Μαιευτής</p>	23. leden 1983
España	<p>— Título de matrona</p> <p>— Título de asistente obstétrico (matrona)</p> <p>— Título de enfermería obstétrica-ginecológica</p>	Ministerio de Educación y Cultura	<p>— Matrona</p> <p>— Asistente obstétrico</p>	1. leden 1986
France	Diplôme de sage-femme	L'Etat	Sage-femme	23. leden 1983
Hrvatska	Svjedodžba ‚prvostupnik (baccalaureus) primaljstva/sveučilišna prvostupnica (baccalaurea) primaljstva‘	<p>— Medicinski fakulteti sveučilišta u Republici Hrvatskoj</p> <p>— Sveučilišta u Republici Hrvatskoj</p> <p>— Veleučilišta i visoke škole u Republici Hrvatskoj</p>	Prvostupnik (baccalaureus) Primaljstva/Prvostupnica (baccalaurea) primaljstva	1. červenec 2013
Ireland	<p>1. Certificate in Midwifery ⁽¹⁾</p> <p>2. B.Sc. in Midwifery approved by the NMBI ⁽²⁾</p> <p>3. Higher/Post-graduate Diploma in Midwifery approved by the NMBI ⁽²⁾</p>	<p>1. An Bórd Altranais (The Nursing Board) [up to 1 October 2012];</p> <p>Bórd Altranais agus Cnáimhseachais na hÉireann (The Nursing and Midwifery Board of Ireland, NMBI) [from 2 October 2012].</p> <p>2. A third-level Institution delivering a Midwifery education programme approved by the NMBI</p> <p>3. Third-level Institution delivering Higher/Post-graduate Diploma in Midwifery approved by the NMBI</p>	Registered Midwife (RM)	23. leden 1983
Italia	<p>1. Diploma d'ostetrica ⁽⁴⁾</p> <p>2. Laurea in ostetricia ⁽⁵⁾</p>	<p>1. Scuole riconosciute dallo Stato ⁽⁴⁾</p> <p>2. Università ⁽⁵⁾</p>	Ostetrica ⁽⁴⁾	23. leden 1983

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Profesní označení	Referenční den
Kýpros	Δίπλωμα στο μεταβασικό πρόγραμμα Μαιευτικής	Νοσηλευτική Σχολή	Εγγεγραμμένη Μαία	1. květen 2004
Latvija	Diploms par vecmātes kvalifikācijas iegūšanu	Māsu skolas	Vecmāte	1. květen 2004
Lietuva	<p>1. Aukštojo mokslo diplomas, nurodantis suteiktą bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją, ir profesinės kvalifikacijos pažymėjimas, nurodantis suteiktą akušerio profesinę kvalifikaciją</p> <p>— Pažymėjimas, liudijantis akušerio profesinę praktiką</p> <p>2. Aukštojo mokslo diplomas (neuniversitetinės studijos), nurodantis suteiktą bendrosios praktikos slaugytojo profesinę kvalifikaciją, ir profesinės kvalifikacijos pažymėjimas, nurodantis suteiktą akušerio profesinę kvalifikaciją</p> <p>— Pažymėjimas, liudijantis akušerio profesinę praktiką</p> <p>3. Aukštojo mokslo diplomas (neuniversitetinės studijos), nurodantis suteiktą akušerio profesinę kvalifikaciją</p> <p>4. Bakalauro diplomas (slaugos bakalauro kvalifikacinis laipsnis ir bendrosios praktikos augytojo profesinė kvalifikacija) Ir Profesinės kvalifikacijos pažymėjimas (akušerio profesinė kvalifikacija)</p> <p>5. Profesinio bakalauro diplomas (slaugos profesinio bakalauro kvalifikacinis laipsnis ir bendrosios praktikos slaugytojo profesinė kvalifikacija) Ir Profesinės kvalifikacijos pažymėjimas (akušerio profesinė kvalifikacija)</p> <p>6. Profesinio bakalauro diplomas (akušerijos profesinio bakalauro kvalifikacinis laipsnis ir akušerio profesinė kvalifikacija)</p>	<p>1. Universitetas</p> <p>2. Kolegija</p> <p>3. Kolegija</p> <p>4. Universitetas</p> <p>5. Kolegija</p> <p>6. Kolegija</p>	Akušeris	1. květen 2004

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Profesní označení	Referenční den
Luxembourg	Diplôme de sage-femme	Ministère de l'éducation nationale, de la formation professionnelle et des sports	Sage-femme	23. leden 1983
Magyarország	1. Szülészni bizonyítvány 2. Szülészni oklevél	1. Iskola/főiskola 2. Felsőoktatási intézmény	Szülészni	1. květen 2004
Malta	Lawrja jew diploma fl- Istudjital-Qwiebel	Universita` ta' Malta	Qabla	1. květen 2004
Nederland	Diploma van verloskundige	Door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport erkende opleidings-instellingen	Verloskundige	23. leden 1983
Österreich	1. Hebammen-Diplom 2. Diplom über den Abschluss des Fachhochschul-Bachelorstudiengangs ‚Hebamme‘	1. — Hebammenakademie — Bundeshebammenlehranstalt 2. Fachhochschulrat	Hebamme	1. leden 1994
Polska	— Dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku położnictwo z tytułem ‚magister położnictwa‘ — Dyplom ukończenia studiów wyższych zawodowych na kierunku/specjalności położnictwo z tytułem ‚licencjat położnictwa‘	Instytucja prowadząca kształcenie na poziomie wyższym uznana przez właściwe władze (Higher education institution recognised by the competent authorities)	Położna	1. květen 2004
Portugal	1. Diploma de enfermeiro especialista em enfermagem de saúde materna e obstétrica 2. Diploma/carta de curso de estudos superiores especializados em enfermagem de saúde materna e obstétrica 3. Diploma (do curso de pós-licenciatura) de especialização em enfermagem de saúde materna e obstétrica	1. Ecolas de Enfermagem 2. Escolas Superiores de Enfermagem 3. — Escolas Superiores de Enfermagem — Escolas Superiores de Saúde	Enfermeiro especialista em enfermagem de saúde materna e obstétrica	1. leden 1986
România	Diplomă de licență de moașă	Universități	Moașă	1. leden 2007
Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naslov ‚diplomirana babica/diplomirani babičar‘	1. Univerza 2. Visoka strokovna šola	diplomirana babica/diplomirani babičar	1. květen 2004

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Profesní označení	Referenční den
Slovensko	1. DIPLOM pôrodná asistencia ‚bakalár‘ (‚Bc.‘) 2. DIPLOM diplomovaná pôrodná asistentka	1. Vysoká škola/Univerzita 2. Stredná zdravotnícka škola	Pôrodná asistentka	1. květen 2004
Suomi/Finland	1. Kätilön tutkinto/barnmorskeexamen 2. Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto, kätilö (AMK)/yrkeshögskoleexamen inom hälsovård och det sociala området, barnmorska (YH)	1. Terveystieteiden tutkimuskeskus/hälsöförhållningsanstalt 2. Ammattikorkeakoulut/Yrkeshögskolor	Kätilö/Barnmorska	1. leden 1994
Sverige	Barnmorskeexamen	Universitet eller högskola	Barnmorska	1. leden 1994
United Kingdom	A qualification approved by the Nursing and Midwifery Council or its predecessor bodies as attesting to the completion of training as required for midwives by Article 40 and the standard of proficiency as required for registration as a Registered Midwife in its register ⁽³⁾	Education institution approved by the Nursing and Midwifery Council or its predecessor bodies	Registered Midwife	23. leden 1983

⁽¹⁾ Tento doklad o dosažené kvalifikaci dává držiteli právo na automatické uznání, pokud byl vydán státním příslušníkům členských států, kteří získali kvalifikaci v Irsku.

⁽²⁾ Tato informace o dosažené kvalifikaci se uvádí, aby se zajistilo, že absolventi vzdělávacích programů v Irsku budou mít právo na automatické uznání kvalifikace, aniž by byla vyžadována registrace v Irsku, jelikož tato registrace není součástí kvalifikačního postupu.

⁽³⁾ Tato informace o dosažené kvalifikaci se uvádí, aby se zajistilo, že absolventi vzdělávacích programů ve Spojeném království budou mít právo na automatické uznání kvalifikace, aniž by byla vyžadována registrace, jelikož tato registrace není součástí kvalifikačního postupu.

⁽⁴⁾ Platnost do roku 2001.

⁽⁵⁾ Od roku 2001/2002.“

6. Bod 5.6.2 se nahrazuje tímto:

„5.6.2 Doklady o dosažené kvalifikaci farmaceuta

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční den
België/Belgique/ Belgien	Diploma van apotheker/Diplôme de pharmacien	— De universiteiten/Les universities — De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap/Le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française		1. říjen 1987

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční den
Bългария	Диплома за висше образование на образователно-квалификационна степен „Магистър“ по „Фармация“ с професионална квалификация „Магистър-фармацевт“	Университет		1. leden 2007
Česká republika	Diplom o ukončení studia ve studijním programu farmacie (magistr, Mgr.)	Farmaceutická fakulta univerzity v České republice		1. květen 2004
Danmark	Bevis for kandidatuddannelsen i farmaci (cand.pharm.) Bevis for kandidatuddannelsen i farmaci (cand.pharm.)	Det Farmaceutiske Fakultet, Københavns Universitet Syddansk Universitet		1. říjen 1987
Deutschland	Zeugnis über die Staatliche Pharmazeutische Prüfung	Zuständige Behörden		1. říjen 1987
Eesti	Diplom proviisori õppekava läbimisest Farmaatsiamagister <i>Master of Science in Pharmacy (MSc)</i>	Tartu Ülikool		1. květen 2004
Ελλάς	Άδεια άσκησης φαρμακευτικού επαγγέλματος	— Περιφέρεια — Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση		1. říjen 1987
España	Título de Licenciado en Farmacia Título de Graduado/a en Farmacia	— Ministerio de Educación y Cultura — El rector de una universidad — El rector de una Universidad		1. říjen 1987 1. leden 1986
France	— Diplôme d'Etat de pharmacien — Diplôme d'Etat de docteur en pharmacie	Universités		1. říjen 1987
Hrvatska	Diploma „magistar farmacije/ magistra farmacije“	— Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu — Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu — Kemijsko-tehnološki fakultet Sveučilišta u Splitu		1. červenec 2013

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční den
Ireland	1. Certificate of Registered Pharmaceutical Chemist ⁽¹⁾ Certificate of Registration as a Pharmacist ⁽¹⁾ 2. A degree in Pharmacy recognised by the Pharmaceutical Society of Ireland ⁽²⁾	1. Cumann Cógaiseoirí na hEireann (Pharmaceutical Society of Ireland) 2. Universities delivering degrees in pharmacy recognised by the Pharmaceutical Society of Ireland	2. Notification from the Pharmaceutical Society of Ireland that the person named therein is the holder of a qualification appropriate for practicing as a pharmacist	1. říjen 1987
Italia	Diploma o certificato di abilitazione all'esercizio della professione di farmacista ottenuto in seguito ad un esame di Stato	Università		1 listopad 1993
Κύπρος	Πιστοποιητικό Εγγραφής Φαρμακοποιού	Συμβούλιο Φαρμακευτικής		1. květen 2004
Latvija	Farmaceita diploms	Universitātes tipa augstskola		1. květen 2004
Lietuva	1. Aukštojo mokslo diplomas, nurodantis suteiktą vaistininko profesinę kvalifikaciją 2. Magistro diplomas (farmacijos magistro kvalifikacinis laipsnis ir vaistininko profesinę kvalifikaciją)	Universitetas		1. květen 2004
Luxembourg	Diplôme d'Etat de pharmacien	Jury d'examen d'Etat + visa du ministre de l'éducation nationale		1. říjen 1987
Magyarország	Okleveles gyógyszerész oklevél (magister pharmaciae, abbrev: mag. Pharm)	Egyetem		1. květen 2004
Malta	Lawrja fil-farmacija	Universita` ta' Malta		1. květen 2004
Nederland	Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd apothekersexamen	Faculteit Farmacie		1. říjen 1987
Österreich	Staatliches Apothekerdiplom	Österreichische Apothekerkammer		1. říjen 1994
Polska	Dyplom ukończenia studiów wyższych na kierunku farmacja z tytułem magistra	1. Akademia Medyczna 2. Uniwersytet Medyczny 3. Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego		1. květen 2004

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční den
Portugal	— Licenciatura em Farmácia	Instituição de Ensino Superior Universitário		1. říjen 1987
	— Carta de curso de licenciatura em Ciências Farmacêuticas			
	Mestrado Integrado em Ciências Farmacêuticas			1. leden 2007
România	Diplomă de licență de farmacist Diploma de licență și master ⁽⁵⁾	Universități Ministerul Educației Nationale		1. leden 2007
Slovenija	Diploma, s katero se podeljuje strokovni naziv ‚magister farmacije/magistra farmacije‘	Univerza	Potrdilo o opravljenem strokovnem izpitu za poklic magister farmacije/magistra farmacije	1. květen 2004
Slovensko	DIPLOM farmácia magister (Mgr.)	Univerzita		1. květen 2004
Suomi/Finland	Proviisorin tutkinto/Provisorexamen	Yliopisto		1. říjen 1994
Sverige	Apotekarexamen	Universitet och högskolor		1. říjen 1994
United Kingdom	1. Certificate of Registered Pharmacist ⁽³⁾ 2. A degree in pharmacy approved by either the General Pharmaceutical Council (formerly Royal Pharmaceutical Society of Great Britain) or the Pharmaceutical Society of Northern Ireland ⁽⁴⁾	Universities delivering pharmacy degrees approved by the General Pharmaceutical Council (formerly Royal Pharmaceutical Society of Great Britain) or the Pharmaceutical Society of Northern Ireland	Notification from the General Pharmaceutical Council or Pharmaceutical Society of Northern Ireland confirming successful completion of the approved pharmacy degree, 12 months practical training and a pass of the registration assessment.	1. říjen 1987

⁽¹⁾ Tento doklad o dosažené kvalifikaci dává držiteli právo na automatické uznání, pokud byl vydán státním příslušníkům členských států, kteří získali kvalifikaci v Irsku.

⁽²⁾ Tato informace o dosažené kvalifikaci se uvádí, aby se zajistilo, že absolventi vzdělávacích programů v Irsku budou mít právo na automatické uznání kvalifikace, aniž by byla vyžadována registrace v Irsku. Osvědčení doplňující doklad v takových případech potvrzuje splnění všech kvalifikačních požadavků.

⁽³⁾ Tento doklad o dosažené kvalifikaci dává držiteli právo na automatické uznání, pokud byl vydán státním příslušníkům členských států, kteří získali kvalifikaci ve Spojeném království.

⁽⁴⁾ Tato informace o dosažené kvalifikaci se uvádí, aby se zajistilo, že absolventi vzdělávacích programů ve Spojeném království budou mít právo na automatické uznání kvalifikace, aniž by byla vyžadována registrace. Osvědčení doplňující doklad v takových případech potvrzuje splnění všech kvalifikačních požadavků.

⁽⁵⁾ Od 10. ledna 2011.“

7. Bod 5.7.1 se nahrazuje tímto:

„5.7.1 Doklady o dosažené kvalifikaci architekta uznávané podle článku 46

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
België/Belgique/ Belgien	1. Architect/Architecte	1. Nationale hogescholen voor architectuur/Ecoles nationales supérieures d'architecture	Certificat de stage délivré par l'Ordre des Architectes/Stagegetuigschrift afgeleverd door de Orde van Architecten	1988/1989
	2. Architect/Architecte	2. Hogere-architectuur-instituten/Instituts supérieurs d'architecture		
	3. Architect/Architecte	3. Provinciaal Hoger Instituut voor Architectuur te Hasselt/Ecole provinciale supérieure d'architecture de Hasselt		
	4. Architect/Architecte	4. Koninklijke Academies voor Schone Kunsten/Académies royales des Beaux-Arts		
	5. Architect/Architecte	5. Sint-Lucasscholen/Ecoles Saint-Luc		
	6. Burgerlijke ingenieur-architect/Ingénieur Civil Architecte	6. — Faculteiten Toegepaste Wetenschappen van de Universiteiten/Facultés des sciences appliquées des universités — ‚Faculté Polytechnique‘ van Mons		
	7. Burgerlijk Ingenieur-Architect (Ir. Arch.)	7. K.U. Leuven, faculteit ingenieurswetenschappen	2004/2005	
	8. Burgerlijk Ingenieur-Architect (Ir. Arch.)	8. Vrije Universiteit Brussel, faculteit ingenieurswetenschappen	2004/2005	
	9. Master Ingénieur Civil Architecte, à finalité spécialisée	9. Faculté Polytechnique de Mons	2008/2009	
България	Магистър-Специалност архитектура	— Университет по архитектура, строителство и геодезия – София, Архитектурен факултет	Свидетелство, издадено от компетентната Камара на архитектите, удостоверяващо изпълнението на предпоставките, необходими за регистрация като архитект с пълна проектантска правоспособност в регистъра на архитектите	2010/2011
		— Варненски свободен университет ‚Черноризец Храбър‘, Варна, Архитектурен факултет		2007/2008
		— Висше строително училище ‚Любен Каравелов‘, Архитектурен факултет		2009/2010

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
Česká republika	Architektura a urbanismus	<ul style="list-style-type: none"> — Fakulta architektury, České vysoké učení technické (ČVUT) v Praze — Vysoké učení technické v Brně, Fakulta architektury 	Osvědčení o splnění kvalifikačních požadavků pro samostatný výkon profese architekta vydané Českou komorou architektů	2007/2008
	Inženýr architekt (Ing.Arch.)	— Technická univerzita v Liberci, Fakulta umění a architektury		
	Magistr umění v oboru architektura (MgA.)	— Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze		
	Magistr umění v oboru Architektonická tvorba, MgA	— Akademie výtvarných umění v Praze		2007/2008
Danmark	Bevis for kandidatuddannelsen i arkitektur (cand.arch.)	<ul style="list-style-type: none"> — Kunstakademiets Arkitektsskole i København — Arkitektsskolen i Århus 		1988/1989
Deutschland	Diplom-Ingenieur,	— Universitäten (Architektur/Hochbau)	Bescheinigung einer zuständigen Architektenkammer über die Erfüllung der Qualifikationsvoraussetzungen im Hinblick auf eine Eintragung in die Architektenliste	1988/1989
	Diplom-Ingenieur Univ.	<ul style="list-style-type: none"> — Technische Hochschulen (Architektur/Hochbau) — Technische Universitäten (Architektur/Hochbau) — Universitäten-Gesamthochschulen (Architektur/Hochbau) — Hochschulen für bildende Künste — Hochschulen für Künste 		
	Diplom-Ingenieur, Diplom-Ingenieur FH	<ul style="list-style-type: none"> — Fachhochschulen (Architektur/Hochbau) — Universitäten-Gesamthochschulen (Architektur/Hochbau) bei entsprechenden Fachhochschulstudiengängen 		
	Master of Arts – M.A.	— Hochschule Bremen — University of applied Sciences, Fakultät Architektur, Bau und Umwelt — School of Architecture Bremen		2003/2004
		— Fachhochschule Münster (University of Applied Sciences) – Muenster School of Architecture		2000/2001
		— Georg-Simon-Ohm-Hochschule Nürnberg Fakultät Architektur		2005/2006
		— Hochschule Anhalt (University of Applied Sciences) Fachbereich Architektur, Facility Management und Geoinformation		2010/2011

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
		— Hochschule Regensburg (University of Applied Sciences), Fakultät für Architektur		2007/2008
		— Technische Universität München, Fakultät für Architektur		2009/2010
		— Hochschule Lausitz, Studiengang Architektur, Fakultät für Bauen ,seit Juli 2013: Brandenburgische Technische Universität Cottbus-Senftenberg‘		2009/2010
		— Fachhochschule Lübeck, University of Applied Sciences, Fachbereich Bauwesen		2004/2005
		— Fachhochschule für Technik und Wirtschaft Dresden, Fakultät Bauingenieurwesen/Architektur		2005/2006
		— Fachhochschule Erfurt/University of Applied Sciences		2006/2007
		— Hochschule Augsburg/Augsburg University of Applied Sciences		2005/2006
		— Hochschule Koblenz, Fachbereich Bauwesen		2004/2005
		— Hochschule München/Fakultät für Architektur		2005/2006
		— Hochschule für Technik Stuttgart, Fakultät Architektur und Gestaltung		2005/2006
		— SRH Hochschule Heidelberg		2013/2014
		— Staatliche Akademie der Bildenden Künste Stuttgart, Fachbereich Architektur		2006/2007
		— Hochschule Konstanz Technik, Wirtschaft und Gestaltung (HTWG)		2014/2015
	Master of Arts (in Kombination mit einem Bachelorabschluss in Architektur)	Hochschule Trier Fachbereich Gestaltung – Fachrichtung Architektur		2007/2008
	Master of Engineering (in Kombination mit einem Bachelorabschluss in Engineering)	Technische Hochschule Mittelhessen (University of Applied Sciences) Fachbereich Bauwesen		2010/2011
	Bachelor of Arts – B.A.	— Hochschule Anhalt (University of Applied Sciences) Fachbereich Architektur, Facility Management und Geoinformation		2010/2011

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
	<p>Bachelor of Sciences (B.Sc.)</p> <p>Master of Science</p> <p>Master of Science (M.Sc.) in Kombination mit dem Bachelor of Science (B.Sc.)</p>	<p>— Technische Universität München, Fakultät für Architektur</p> <p>— Alanus Hochschule für Kunst und Gesellschaft, Bonn</p> <p>— Hochschule Konstanz Technik, Wirtschaft und Gestaltung (HTWG)</p> <p>Hochschule Bochum, Fachbereich Architektur</p> <p>— Universität Stuttgart, Fakultät 1: Architektur und Stadtplanung</p> <p>— Leibniz Universität Hannover, Fakultät für Architektur und Landschaft</p> <p>— Fachhochschule Aachen, Fachbereich Architektur</p> <p>— Bauhaus-Universität Weimar</p> <p>— Bauhaus-Universität Weimar, Fakultät Architektur</p> <p>— Bauhaus-Universität Weimar, Fakultät Architektur und Urbanistik</p>		<p>2009/2010</p> <p>2007/2008</p> <p>2014/2015</p> <p>2003/2004</p> <p>2009/2010</p> <p>2011/2012</p> <p>2009/2010</p> <p>2005/2006</p> <p>2008/2009</p> <p>2013/2014</p>
Eesti	Arhitektuurimagister	Eesti Kunstiakadeemia		2006/2007
Ελλάς	Δίπλωμα Αρχιτέκτονα – Μηχανικού	<p>— Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ), τμήμα αρχιτεκτόνων — μηχανικών</p> <p>— Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), τμήμα αρχιτεκτόνων — μηχανικών της Πολυτεχνικής σχολής</p> <p>— Πανεπιστήμιο Πατρών, τμήμα αρχιτεκτόνων – μηχανικών της Πολυτεχνικής σχολής</p> <p>— Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Πολυτεχνική Σχολή, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών</p> <p>— Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πολυτεχνική Σχολή, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών</p> <p>Πολυτεχνείο Κρήτης, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών</p>	Βεβαίωση που χορηγεί το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΤΕΕ) και η οποία επιτρέπει την άσκηση δραστηριοτήτων στον τομέα της αρχιτεκτονικής	<p>1988/1989</p> <p>2003/2004</p> <p>1999/2000</p> <p>1999/2000</p> <p>2004/2005</p>

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
Espana	Título oficial de arquitecto	Rectores de las universidades enumeradas a continuación:		1988/1989
		— Universidad politécnica de Cataluña, escuelas técnicas superiores de arquitectura de Barcelona o del Vallès		
		— Universidad politécnica de Madrid, escuela técnica superior de arquitectura de Madrid		
		— Escuela de Arquitectura de la Universidad de Las Palmas de Gran Canaria		
		— Universidad politécnica de Valencia, escuela técnica superior de arquitectura de Valencia		
		— Universidad de Sevilla, escuela técnica superior de arquitectura de Sevilla		
		— Universidad de Valladolid, escuela técnica superior de arquitectura de Valladolid		
		— Universidad de Santiago de Compostela, escuela técnica superior de arquitectura de La Coruña		
		— Universidad del País Vasco, escuela técnica superior de arquitectura de San Sebastián		
		— Universidad de Navarra, escuela técnica superior de arquitectura de Pamplona		
		— Universidad de A Coruña		1991/1992
		— Universidad de Granada, Escuela Técnica Superior de Arquitectura de Granada.		1994/1995
— Universidad de Alicante, escuela politécnica superior de Alicante	1997/1998			
— Universidad Europea de Madrid	1998/1999			
— Universidad Ramón Llull, escuela técnica superior de arquitectura de La Salle				
— Universidad politécnica de Cataluña, escuela técnica superior de arquitectura de Barcelona	1999/2000			

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
		— Universidad Alfonso X El Sabio, centro politécnico superior de Villanueva de la Cañada		
		— Universidad de Alcalá (Escuela de Arquitectura)		
		— Universidad Internacional de Cataluña, Escuela Técnica Superior de Arquitectura		
		— Universidad S.E.K. de Segovia, centro de estudios integrados de arquitectura de Segovia		
		— Universidad Camilo José Cela de Madrid		2000/2001
		— Universidad San Pablo CEU		2001/2002
		— Universidad CEU Cardenal Herrera, Valencia-Escuela Superior de Enseñanzas Técnicas		2002/2003
		— Universidad Rovira i Virgili		2005/2006
		— Universidad de Málaga. Escuela Técnica Superior de Arquitectura		
		— Universidad de Girona. Escuela Politécnica Superior		
		— Universidad Pontificia de Salamanca		
		— Universidad Francisco de Vitoria		2006/2007
		— IE Universidad. Escuela Técnica Superior de Estudios Integrados de Arquitectura		2009/2010
	Título de Graduado/a en Arquitectura	— IE Universidad, Escuela Técnica Superior de Estudios Integrados de Arquitectura		2008/2009
		— Universidad de Zaragoza. Escuela de Ingeniería y Arquitectura		
		— Universidad Europea de Madrid		2009/2010
		— Universitat Internacional de Catalunya		
		— Universidad San Jorge (Zaragoza)		
		— Universidad de Navarra		
		— Universidad de Girona. Escuela Politécnica Superior		
		— Universitat Ramon Llull, la Salle		

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
		<ul style="list-style-type: none"> — Universidad San Pablo CEU – Madrid — Universitat Politècnica de València — Universidad de A Coruña. Escuela Técnica Superior de Arquitectura de A Coruña — Universidad Rovira i Virgili — Universidad Cardenal Herrera CEU — Universidad Francisco de Vitoria — Universidad de Málaga. Escuela Técnica Superior de Arquitectura — Universidad de Las Palmas de Gran Canaria. Escuela de Arquitectura — Universidad de Castilla La Mancha. Escuela de Arquitectura — Universidad Camilo José Cela de Madrid — Universidad de Alicante, escuela politécnica superior de Alicante — Universidad de Sevilla, escuela técnica superior de arquitectura de Sevilla — Universitat Politècnica de Catalunya 		2010/2011
	Graduado en fundamentos de la arquitectura + Máster en Arquitectura	<ul style="list-style-type: none"> — Universidad Politécnica de Madrid. Escuela Técnica Superior de Arquitectura de Madrid — Universidad Antonio de Nebrija — Universidad de Zaragoza, Escuela de Ingeniería y Arquitectura — Escuela Técnica Superior de Arquitectura – Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatea — Universidad Europea de Madrid 		2010/2011 2011/2012
		<ul style="list-style-type: none"> — Universidad Politécnica de Valencia. Escuela Técnica Superior de Arquitectura — Universidad de Alicante, escuela politécnica superior de Alicante 		2014/2015

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
		<ul style="list-style-type: none"> — Universidad de Alcalá de Henares. Escuela Politécnica de Alcalá de Henares — Universidad de A Coruña. Escuela Técnica Superior de Arquitectura de A Coruña — Universidad Cardenal Herrera CEU — Universidad Europea de Valencia — Universidad Europea de Canarias 		<p>2015/2016</p> <p>2016/2017</p> <p>2013/2014</p> <p>2012/2013</p>
France	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diplôme d'architecte DPLG, y compris dans le cadre de la formation professionnelle continue et de la promotion sociale. 2. Diplôme d'architecte ESA 3. Diplôme d'architecte ENSAIS 4. Diplôme d'Etat d'architecte (DEA) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Le ministre chargé de l'architecture 2. Ecole spéciale d'architecture de Paris 3. Ecole nationale supérieure des arts et industries de Strasbourg, section architecture 4. Ecole Nationale Supérieure d'Architecture et de Paysage de Bordeaux (Ministère chargé de l'architecture et Ministère chargé de l'enseignement supérieur) <p>Ecole Nationale Supérieure d'Architecture de Bretagne (Ministère chargé de l'architecture et Ministère chargé de l'enseignement supérieur)</p> <p>Ecole nationale supérieure d'architecture de Clermont-Ferrand (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)</p> <p>Ecole nationale supérieure d'architecture de Grenoble (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)</p> <p>Ecole nationale supérieure d'architecture et de paysage de Lille (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)</p>	<p>Habilitation de l'architecte diplômé d'Etat à l'exercice de la maîtrise d'œuvre en son nom propre (HMONP) (Ministère chargé de l'architecture)</p>	<p>1988/1989</p> <p>2005/2006</p> <p>2005/2006</p> <p>2004/2005</p> <p>2004/2005</p> <p>2004/2005</p>

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Lyon (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2004/2005
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Marne La Vallée (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2004/2005
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Marseille (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2005/2006
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Montpellier (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2004/2005
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Nancy (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2004/2005
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Nantes (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2005/2006
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Normandie (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2004/2005
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Paris-Belleville (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2005/2006
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Paris-La Villette (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2006/2007
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Paris Malaquais (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2005/2006

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Paris Val-de-Seine (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2004/2005
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Saint-Etienne (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2004/2005
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Strasbourg (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2005/2006
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Toulouse (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2004/2005
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Versailles (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2004/2005
	Diplôme d'Etat d'architecte (DEA), dans le cadre de la formation professionnelle continue	Ecole nationale supérieure d'architecture de Lyon (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2006/2007
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Marseille (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2006/2007
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Montpellier (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2006/2007
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Nantes (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2006/2007
		Ecole nationale supérieure d'architecture de Strasbourg (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)		2006/2007

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok	
	5. Diplôme d'études de l'école spéciale d'architecture Grade 2 équivalent au diplôme d'Etat d'architecte	5. Ecole spéciale d'architecture (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)	Diplôme d'architecte de l'ESA habilitant à exercer la maîtrise d'œuvre en son nom propre, équivalent à l'habilitation de l'architecte diplômé d'Etat à l'exercice de la maîtrise d'œuvre en son nom propre, reconnu par le Ministère chargé de l'architecture	2006/2007	
	6. Diplôme d'architecte INSA de Strasbourg équivalent au diplôme d'Etat d'architecte conférant le grade de master (parcours architecte)	6. Institut national des sciences appliquées de Strasbourg (INSA) (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)	Habilitation de l'architecte de l'INSA à exercer la maîtrise d'œuvre en son nom propre équivalent à l'HMONP, reconnue par le ministère chargé de l'architecture	2005/2006	
	Diplôme d'architecte INSA de Strasbourg équivalent au diplôme d'Etat d'architecte conférant le grade de master (parcours d'architecte pour ingénieur)	Institut national des sciences appliquées de Strasbourg (INSA) (Ministère chargé de l'architecture et ministère chargé de l'enseignement supérieur)	Habilitation de l'architecte de l'INSA à exercer la maîtrise d'œuvre en son nom propre équivalent à l'HMONP, délivrée par le ministère chargé de l'architecture	2005/2006	
Hrvatska	Magistar/Magistrice inženjer/inženjerka arhitekture i urbanizma	Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet	Diploma; Dopunska isprava o studiju; Potvrda HKA da podnositelj zahtjeva ispunjava kvalifikacijske uvjete	2005/2006	
	Magistar/magistra inženjer/inženjerka arhitekture	Sveučilišteu Splitu – Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije	Potvrda Hrvatske komore arhitekata da podnositelj zahtjeva zadovoljava uvjete za upis u komoru.	2016/2017	
Ireland	1. Degree of Bachelor of Architecture (B.Arch. NUI)	1. National University of Ireland to architecture graduates of University College Dublin	Certificate of fulfilment of qualifications requirements for professional recognition as an architect in Ireland issued by the Royal Institute of Architects of Ireland (RIAI)	1988/1989	
	2. Degree of Bachelor of Architecture (B.Arch.) (Previously, until 2002 – Degree standard diploma in architecture (Dip. Arch))	2. Dublin Institute of Technology, Bolton Street, Dublin (College of Technology, Bolton Street, Dublin)			
	3. Certificate of associateship (ARIAI)	3. Royal Institute of Architects of Ireland			
	4. Certificate of membership (MRIA)	4. Royal Institute of Architects of Ireland			
	5. Degree of Bachelor of Architecture (Honours) (B.Arch. (Hons) UL)	5. University of Limerick			2005/2006
	6. Degree of Bachelor of Architecture (Honours) (B.Arch. (Hons) WIT)	6. Waterford Institute of Technology			2005/2006

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
Italia ⁽¹⁾	Laurea in architettura	— Università di Camerino	Diploma di abilitazione all'esercizio indipendente della professione che viene rilasciato dal ministero della Pubblica istruzione (ora Ministero dell'istruzione, dell'università e della ricerca) dopo che il candidato ha sostenuto con esito positivo l'esame di Stato davanti ad una commissione competente	1988/1989
		— Università di Catania – Sede di Siracusa		
		— Università di Chieti		
		— Università di Ferrara		
		— Università di Firenze		
		— Università di Genova		
		— Università di Napoli Federico II		
		— Università di Napoli II		
		— Università di Palermo		
		— Università di Parma		
		— Università di Reggio Calabria		
		— Università di Roma ‚La Sapienza‘		
		— Università di Roma III		
		— Università di Trieste		
		— Politecnico di Bari		
— Politecnico di Milano				
— Politecnico di Torino				
— Istituto universitario di architettura di Venezia				
— Università degli Studi ‚Mediterranea‘ di Reggio Calabria	2000/2001			
Laurea in ingegneria edile – architettura	— Università dell'Aquila	1998/1999		
	— Università di Pavia			
	— Università di Roma ‚La Sapienza‘			
Laurea specialistica in ingegneria edile – architettura	— Università dell'Aquila	2000/2001		
	— Università di Pavia			
	— Università di Roma ‚La Sapienza‘			
	— Università di Ancona			
	— Università di Basilicata – Potenza			
	— Università di Pisa			
	— Università di Bologna			
	— Università di Catania			

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
	Laurea magistrale in ingegneria edile – architettura	— Università di Genova		
		— Università di Palermo		
		— Università di Napoli Federico II		
		— Università di Roma – Tor Vergata		
		— Università di Trento		
		— Politecnico di Bari		
		— Politecnico di Milano		
		— Università degli studi di Brescia		2001/2002
		— Università degli Studi di Cagliari		
		— Università Politecnica delle Marche		2002/2003
		— Università degli studi della Calabria		2003/2004
		— Università degli studi di Salerno		2005/2006
		— Università dell'Aquila		2004/2005
		— Università di Pavia		
		— Università di Roma ‚La Sapienza‘		
		— Università di Pisa		
		— Università di Bologna		
		— Università di Catania		
		— Università di Genova		
		— Università di Palermo		
	— Università di Napoli Federico II			
	— Università di Roma – Tor Vergata			
	— Università di Trento			
	— Politecnico di Bari			
	— Politecnico di Milano			
	— Università degli studi di Salerno		2010/2011	
	— Università degli studi della Calabria		2004/2005	

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
	Laurea specialistica quinquennale in Architettura	— Università degli studi di Brescia		2004/2005
		— Università Politecnica delle Marche		2004/2005
		— Università degli Studi di Perugia		2006/2007
		— Università degli Studi di Padova		2008/2009
		— Università degli Studi di Genova		2014/2015
		— Prima Facoltà di Architettura dell'Università di Roma 'La Sapienza'		1998/1999
		— Università di Ferrara		1999/2000
		— Università di Genova		
		— Università di Palermo		
		— Politecnico di Milano		
	Laurea magistrale quinquennale in Architettura	— Politecnico di Bari		
		— Università di Firenze		2001/2002
		— Prima Facoltà di Architettura dell'Università di Roma 'La Sapienza'		2004/2005
		— Università di Ferrara		
		— Università di Genova		
	Laurea specialistica in architettura (Progettazione architettonica)	— Università di Palermo		
		— Politecnico di Bari		
		— Università di Firenze		
		— Politecnico di Milano		
	Laurea specialistica in architettura (Progettazione architettonica)	— Università di Roma Tre		2001/2002
		Università degli Studi di Napoli 'Federico II'		2005/2006
	Laurea magistrale in architettura (Progettazione architettonica)	Università di Roma Tre		2004/2005
	Laurea specialistica in Architettura	— Università di Napoli II		2001/2002
		— Politecnico di Milano II		
		— Facoltà di architettura dell'Università degli Studi G. D'Annunzio di Chieti-Pescara		
		— Facoltà di architettura, Pianificazione e Ambiente del Politecnico di Milano		
		— Facoltà di Architettura dell'Università degli studi di Trieste		

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
		— Facoltà di Architettura di Siracusa, Università di Catania		
		— Facoltà di architettura, Università degli Studi di Parma		
		— Facoltà di Architettura, Università di Bologna		
		— Università IUAV di Venezia		2002/2003
		— Politecnico di Torino		
		— Facoltà di Architettura Valle Giulia, Università degli Studi di Roma ,La Sapienza'		2004/2005
		— Università degli Studi di Camerino		
		— Università di Napoli Federico II		
		— Università degli Studi ,Mediterranea' di Reggio Calabria		
		— Università degli Studi di Sassari		2005/2006
	Laurea Specialistica in Architettura (Progettazione Urbanistica)	— Università degli Studi ,Mediterranea' di Reggio Calabria		2005/2006
	Laurea Specialistica in Progettazione dell'Architettura	— Università di Firenze		2001/2002
	Laurea magistrale in Architettura	— Politecnico di Milano II		2004/2005
		— Università di Napoli II		
		— Università di Napoli Federico II		
		— Facoltà di architettura dell'Università degli Studi G. D'Annunzio di Chieti-Pescara		
		— Facoltà di architettura, Pianificazione e Ambiente del Politecnico di Milano		
		— Università IUAV di Venezia		
		— Facoltà di Architettura, Università di Bologna		
		— Facoltà di Architettura di Siracusa, Università di Catania		
		— Facoltà di architettura, Università degli Studi di Parma		
		— Facoltà di architettura dell'Università degli Studi di Trieste		
		— Università degli Studi di Trieste		2014/2015
		— Università degli Studi di Camerino		2006/2007

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
		— Università degli Studi di Enna ,Kore'		2004/2005
		— Università degli Studi di Firenze		2008/2009
		— Università degli Studi di Cagliari		
		— Università degli Studi di Udine		2009/2010
		— Università degli Studi ,Mediterranea' di Reggio Calabria		
		— Università degli Studi di Sassari		2010/2011
		— Università degli Studi della Basilicata		
		— Università degli Studi di Genova		2014/2015
	Laurea specialistica in architettura -progettazione architettonica e urbana	Facoltà ,Ludovico Quaroni' dell'Università degli Studi ,La Sapienza' di Roma		2000/2001
	Laurea Magistrale in architettura -progettazione architettonica e urbana	Facoltà ,Ludovico Quaroni' dell'Università degli Studi ,La Sapienza' di Roma		2004/2005
	Laurea Specialistica in Architettura (Progettazione Urbana)	Università di Roma Tre		2001/2002
	Laurea Magistrale in Architettura (Progettazione Urbana)	Università di Roma Tre		2004/2005
	Laurea Specialistica in Architettura (Progettazione urbana e territoriale)	Politecnico di Torino		2002/2003
	Laurea Specialistica in architettura (Architettura delle costruzioni)	Politecnico di Milano (Facoltà di Architettura civile)		2001/2002
	Laurea magistrale in architettura (Architettura delle costruzioni)	Politecnico di Milano (Facoltà di Architettura civile)		2004/2005
	Laurea Specialistica Architettura delle Costruzioni	Università degli Studi di Cagliari		2005/2006
	Laurea Specialistica in Architettura (Restauro)	— Facoltà di architettura di Valle Giulia dell'Università degli Studi ,La Sapienza' di Roma		2004/2005
		— Università degli Studi di Roma Tre – Facoltà di Architettura		2001/2002
		— Università degli Studi di Napoli ,Federico II'		2005/2006

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
	Laurea Magistrale in Architettura (Restauro)	— Facoltà di architettura di Valle Giulia dell'Università degli Studi 'La Sapienza' di Roma		2004/2005
		— Università degli Studi di Roma Tre – Facoltà di Architettura		2009/2010
		— Università degli Studi di Napoli 'Federico II'		2004/2005
	Laurea Specialista in Architettura (costruzione)	Politecnico di Torino		2002/2003
	Laurea Specialistica in Architettura (Restauro e Valorizzazione)	Politecnico di Torino		2005/2006
	Laurea Specialistica in Architettura (Ambiente e Paesaggio)	Politecnico di Torino		2005/2006
	Laurea Specialistica in Architettura (Nuove Qualità delle Costruzioni e dei Contesti)	Università degli Studi della Campania 'Luigi Vanvitelli' (Seconda Università degli Studi di Napoli) ⁽²⁾		2007/2008
	Laurea Magistrale in Architettura e Ingegneria Edile	Università degli Studi della Campania 'Luigi Vanvitelli' (Seconda Università degli Studi di Napoli) ⁽²⁾		2009/2010
	Laurea Magistrale in Architettura e Progetto dell'Ambiente Urbano	Università degli Studi della Campania 'Luigi Vanvitelli' (Seconda Università degli Studi di Napoli) ⁽²⁾		2009/2010
	Laurea Magistrale in Architettura – Progettazione degli Interni e per l'Autonomia	Università degli Studi della Campania 'Luigi Vanvitelli' (Seconda Università degli Studi di Napoli) ⁽²⁾		2011/2012
	Laurea Magistrale in Architettura – Progettazione architettonica	Università degli Studi di Napoli 'Federico II'		2004/2005
		— Politecnico di Torino		2013/2014
	Laurea Magistrale in Architettura e Città, Valutazione e progetto	Università degli Studi di Napoli 'Federico II'		2004/2005
	Laurea Specialistica in Architettura e Città, Valutazione e progetto	Università degli Studi di Napoli 'Federico II'		2007/2008
	Laurea Magistrale in Architettura – Arredamento e Progetto	Università degli Studi di Napoli 'Federico II'		2008/2009

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
	Laurea Magistrale in Architettura Manutenzione e Gestione	Università degli Studi di Napoli „Federico II“		2008/2009
	Laurea Magistrale in Architettura Costruzione Città	Politecnico di Torino		2010/2011
	Laurea Magistrale in Architettura per il Progetto Sostenibile	Politecnico di Torino		2010/2011
	Laurea Magistrale in Architettura per il Restauro e la Valorizzazione del Patrimonio	Politecnico di Torino		2010/2011
	Laurea Magistrale Architettura per la Sostenibilità	Politecnico di Torino		2010/2011
	Laurea Magistrale Architettura per l'Ambiente Costruito	Politecnico di Torino		2010/2011
	Laurea Magistrale in Architettura e Culture del Progetto	Università IUAV di Venezia		2013/2014
	Laurea Magistrale in Architettura e Innovazione	Università IUAV di Venezia		2013/2014
	Laurea Magistrale in Architettura per il Nuovo e l'Antico	Università IUAV di Venezia		2013/2014
	Laurea Magistrale in Architettura – Restauro	Università degli Studi „Mediterranea“ di Reggio Calabria		2013/2014
Κύπρος	Δίπλωμα Αρχιτέκτονα – Μηχανικού στην αρχιτεκτονική	— Πανεπιστήμιο Κύπρου	Βεβαίωση που εκδίδεται από το Επιστημονικό και Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (ΕΤΕΚ) η οποία επιτρέπει την άσκηση δραστηριοτήτων στον τομέα της αρχιτεκτονικής	2005/2006
	Professional Diploma in Architecture	— University of Nicosia		2006/2007
	Δίπλωμα Αρχιτεκτονικής (5 έτη)	— Frederick University, Σχολή Αρχιτεκτονικής, Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών του Πανεπιστημίου Frederick		2008/2009
	Δίπλωμα Αρχιτέκτονα Μηχανικού (5 ετούς φοίτησης)	— Frederick University, Σχολή Αρχιτεκτονικής, Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών του Πανεπιστημίου Frederick		2008/2009
	Δίπλωμα Αρχιτέκτονα Μηχανικού (5 ετούς φοίτησης)	Frederick University, Πολυτεχνική Σχολή, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Frederick		2014/2015
Latvija	Arhitekta diploms	Rīgas Tehniskā universitāte—	Latvijas Arhitektu savienības sertificēšanas centra Arhitekta prakses sertifikāts	2007/2008

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
Lietuva	Bakaluro diplomas (Architektūros bakalauras)	— Kauno technologijos universitetas — Vilniaus Gedimino technikos universitetas — Vilniaus dailės akademija	Architekto kvalifikacijos atestatas (Atestuotas architektas)	2007/2008
	Magistro diplomas (Architektūros magistras)	— Kauno technologijos universitetas — Vilniaus Gedimino technikos universitetas — Vilniaus dailės akademija		
Magyarország	Okleveles építészmérnök MSc	— Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem – Építészmérnöki Kar	A területi illetékes építészakadémiára hatósági bizonyítványa a szakmagyakorlási jogosultságról.	2007/2008
	Okleveles építészmérnök	— Széchenyi István Egyetem, Győr – Műszaki Tudományi Kar		2007/2008
	Okleveles építészmérnök	— Pécsi Tudományegyetem – Pollack Mihály Műszaki Kar		2007/2008
Malta	Degree in Bachelor of Engineering and Architecture (Hons)	Universita' ta' Malta	Warrant b'titlu ta' 'Perit' mahrug mill-Bord tal-Warrant	2007/2008
Nederland	1. Het getuigschrift van het met goed gevolg afgelegde doctoraal examen van de studierichting bouwkunde, afstudeerrichting architectuur	1. Technische Universiteit te Delft	Verklaring van de Stichting Bureau Architectenregister die bevestigt dat de opleiding voldoet aan de normen van artikel 46. As of 2014/2015: Verklaring van Bureau Architectenregister die bevestigt dat aan de eisen voor de beroepskwalificatie van architect is voldaan	1988/1989
	2. Het getuigschrift van het met goed gevolg afgelegde doctoraal examen van de studierichting bouwkunde, differentiatie architectuur en urbanistiek	2. Technische Universiteit te Eindhoven		
	3. Het getuigschrift hoger beroepsonderwijs, op grond van het met goed gevolg afgelegde examen verbonden aan de opleiding van de tweede fase voor beroepen op het terrein van de architectuur, afgegeven door de betrokken examencommissies van respectievelijk:			

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
	<ul style="list-style-type: none"> — de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten te Amsterdam — de Hogeschool Rotterdam en omstreken te Rotterdam — de Hogeschool Katholieke Leergangen te Tilburg — de Hogeschool voor de Kunsten te Arnhem — de Rijkshogeschool Groningen te Groningen — de Hogeschool Maastricht te Maastricht 			
	4. Master of Science in Architecture, Urbanism & Building Sciences variant Architecture	4. Technische Universiteit Delft Faculteit Bouwkunde		2003/2004
	— Master of Science in Architecture, Building and Planning (specialisatie: Architecture)	Technische Universiteit Eindhoven		2002/2003
	Master of Architecture	ArtEZ hogeschool voor de kunsten/ ArtEZ Academie van Bouwkunst		2003/2004
		Amsterdamse Hogeschool van de Kunsten/Academie van Bouwkunst Amsterdam		2003/2004
		Hanze Hogeschool Groningen/Academie van Bouwkunst Groningen		2003/2004
		Hogeschool Rotterdam/Rotterdamse Academie van Bouwkunst		2003/2004
		Fontys Hogeschool voor de Kunsten/Academie voor Architectuur en Stedenbouw in Tilburg		2003/2004

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
Österreich	1. Diplom-Ingenieur, Dipl.-Ing.	1. Technische Universität Graz (Erzherzog-Johann-Universität Graz)	Bescheinigung des Bundesministers für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft über die Erfüllung der Voraussetzung für die Eintragung in die Architektenkammer/Bescheinigung einer Bezirksverwaltungsbehörde über die Ausbildung oder Befähigung, die zur Ausübung des Baumeistergewerbes (Berechtigung für Hochbauplanung) berechtigt	1998/1999
	2. Diplom-Ingenieur, Dipl.-Ing.	2. Technische Universität Wien		
	3. Diplom-Ingenieur, Dipl.-Ing.	3. Universität Innsbruck (Leopold-Franzens-Universität Innsbruck)		
	4. Magister der Architektur, Magister architecturae, Mag. Arch.	4. Universität für Angewandte Kunst in Wien		
	5. Magister der Architektur, Magister architecturae, Mag. Arch.	5. Akademie der Bildenden Künste in Wien		
	6. Magister der Architektur, Magister architecturae, Mag. Arch.	6. Universität für künstlerische und industrielle Gestaltung in Linz		
	7. Bachelor of Science in Engineering (BSc) (aufgrund eines Bachelorstudiums), Diplom-Ingenieur/in (Dipl.-Ing. oder DI) für technisch-wissenschaftlich Berufe (aufgrund eines Bachelor- und eines Masterstudiums entspricht MSc)	7. Fachhochschule Kärnten	2004/2005	
	8. Diplom-Ingenieur, Dipl.-Ing.	8. Universität Innsbruck (Leopold-Franzens-Universität Innsbruck)	2008/2009	
	9. Diplom-Ingenieur, Dipl.-Ing.	9. Technische Universität Graz (Erzherzog-Johann-Universität Graz)	2008/2009	
	10. Diplom-Ingenieur, Dipl.-Ing.	10. Technische Universität Wien	2006/2007	
	11. Master of Architecture (MArch) (aufgrund eines Bachelor- und eines Masterstudiums entspricht MSc)	11. Universität für künstlerische und industrielle Gestaltung Linz	2008/2009	
	12. Masterstudium der Architektur	11. Akademie der bildenden Künste Wien 12. Universität für angewandte Kunst Wien	2008/2009 2011/2012	

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
	<p>13. BA-Studiengang Bauplanung u. Bauwirtschaft Studienzweig Architektur u. MA-Studiengang Architektur</p> <p>14. Bachelorstudiengang ‚Green Building‘ und Masterstudiengang ‚Architektur – Green Building‘</p>	<p>13. Fachhochschule Joanneum Graz</p> <p>14. Fachhochschule Campus Wien</p>		<p>2015/2016</p> <p>2016/2017</p>
Polska	<p>magister inżynier architekt (mgr inż. arch.)</p> <p>dypłom ukończenia studiów wyższych potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego magistra inżyniera architekta</p> <p>dypłom studiów wyższych potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego magistra inżyniera architekta</p>	<p>— Politechnika Białostocka</p> <p>— Politechnika Gdańska</p> <p>— Politechnika Łódzka</p> <p>— Politechnika Śląska</p> <p>— Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie</p> <p>— Politechnika Warszawska</p> <p>— Politechnika Krakowska</p> <p>— Politechnika Wroclawska</p> <p>— Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego</p> <p>— Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie</p> <p>— Politechnika Lubelska</p> <p>— Uniwersytet Techniczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy</p> <p>— Politechnika Poznańska</p> <p>— Uniwersytet Zielonogórski</p> <p>Politechnika Świętokrzyska</p>	<p>Zaświadczenie o członkostwie w okręgowej izbie architektów/Zaświadczenie Krajowej Rady Izby Architektów RP potwierdzające posiadanie kwalifikacji do wykonywania zawodu architekta zgodnych z wymaganiami wynikającymi z przepisów prawa Unii Europejskiej osoby nie będącej członkiem Izby</p>	<p>2007/2008</p> <p>2003/2004</p> <p>2011/2012</p> <p>2008/2009</p> <p>2011/2012</p> <p>2007/2008</p> <p>2008/2009</p> <p>2012/2013</p>
Portugal	Carta de curso de licenciatura em Arquitectura	<p>— Faculdade de Arquitectura da Universidade técnica de Lisboa</p> <p>— Faculdade de arquitectura da Universidade do Porto</p> <p>— Escola Superior Artística do Porto</p> <p>— Faculdade de Ciências e Tecnologia da Universidade de Coimbra</p>	Certificado de cumprimento dos pré-requisitos de qualificação para inscrição na Ordem dos Arquitectos, emitido pela competente Ordem dos Arquitectos	1988/1989

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
		— Universidade Lusíada de Lisboa		1986/1987
		— Faculdade de Arquitectura e Artes da Universidade Lusíada de Vila Nova de Famalicão		1993/1994
		— Universidade Lusófona de Humanidades e Tecnologia		1995/1996
		— Instituto Superior Manuel Teixeira Gomes		1997/1998
		— Universidade do Minho		1997/1998
		— Instituto Superior Técnico da Universidade Técnica de Lisboa		1998/1999
		— ISCTE-Instituto Universitário de Lisboa		1998/1999
	Carta de Curso de Licenciatura em Arquitectura e Urbanismo	— Escola Superior Gallaecia		2002/2003
	Para os cursos iniciados a partir do ano académico de 1991/1992	— Faculdade de Arquitectura e Artes da Universidade Lusíada do Porto		1991/1992
	Mestrado integrado em Arquitectura	— Universidade Autónoma de Lisboa		2001/2002
		— Universidade Técnica de Lisboa (Instituto Superior Técnico)		2001/2002
	Carta de curso de Mestrado integrado em Arquitectura	— Universidade do Minho		1997/1998
		— ISCTE-Instituto Universitário de Lisboa		1999/2000
		— Universidade Lusíada de Vila Nova de Famalicão		2006/2007
		— Universidade Lusófona de Humanidades e Tecnologias		1995/1996
		— Faculdade de Arquitectura da Universidade Técnica de Lisboa		2008/2009
		— Universidade de Évora		2007/2008
		— Escola Superior Artística do Porto (ESAP)		1988/1989 (Licenciatura) 2007/2008 (Mestrado)
		— Instituto Superior Manuel Teixeira Gomes		2006/2007
		Universidade Lusíada do Porto		2006/2007

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
	Carta de curso de Mestrado Integrado em Arquitectura e Urbanismo	— Universidade Fernando Pessoa		2006/2007
		— ESG/Escola Superior Gallaecia		2002/2003
	Diploma de Mestre em Arquitectura	— Universidade Lusíada de Lisboa		1988/1989
	Carta de Curso, Grau de Licenciado	— Universidade de Évora		2001/2002
	Carta de curso de mestre em Arquitectura	— Universidade do Porto		2003/2004
	Certidão de Licenciatura em Arquitectura	Universidade Católica Portuguesa Centro Regional das Beiras		2001/2002
	Diploma de Mestrado Integrado em Arquitectura	Universidade Católica Portuguesa Centro Regional das Beiras		2001/2002
România	Diploma de arhitect	— Universitatea de arhitectură și urbanism ‚ION MINCU‘	Certificat de dobândire a dreptului de semnătură și de înscriere în Tabloul Național al Arhitecților	2010/2011
		— Universitatea ‚Politehnică‘ din Timișoara		2011/2012
		— Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca		2010/2011
		— Universitatea Tehnică ‚Gheorghe Asachi‘ din Iași		2007/2008
		— Universitatea Spiru Haret – Facultatea de Arhitectură		2009/2010
	Diploma de licență și master	— Universitatea de arhitectură și urbanism ‚ION MINCU‘		2011/2012
		— Universitatea ‚Politehnică‘ din Timișoara		
		— Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca		
		— Universitatea Tehnică ‚Gheorghe Asachi‘ din Iași		
		— Universitatea Spiru Haret – Facultatea de Arhitectură		

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
Slovenija	Magister inženir arhitekture/ Magistrica inženirka arhitek- ture	Univerza v Ljubljani, Fakulteta za Arhitekturo	Potrdilo Zbornice za arhitek- turo in prostor o usposoblje- nosti za opravljanje nalog odgovornega projektanta ar- hitekture	2007/2008
	Diploma o pridobljeni ma- gistrski izobrazbi 2. stopnje	Univerza v Mariboru; Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo		
Slovensko	Diplom inženiera Architekta (titul Ing. arch.)	— Slovenská technická univerzita v Bratislave, Fakulta architektúry, študijný odbor 5.1.1 Architek- túra a urbanizmus	Certifikát vydaný Slovenskou komorou architektov na zá- klade 3-ročnej praxe pod dohľadom a vykonania auto- rizačnej skúšky	2007/2008
		— Technická univerzita v Košiciach, Fakulta umení, študijný odbor 5.1.1. Architektúra a urbanizmus		2004/2005
	Diplom magistra umení (titul Mgr. art.)	— Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave, študijný odbor 2.2.7 'Architektonická tvorba'		2007/2008
Suomi/Finland	Arkkitehdin tutkinto/Arki- tektexamen	— Teknillinen korkeakoulu/Tekni- ska högskolan (Helsinki)		1998/1999
		— Tampereen teknillinen korkea- koulu/Tammerfors tekniska hög- skola		
		— Oulun yliopisto/Uleåborgs uni- versitet		
		— Aalto-yliopisto/Aalto- universite- tet		
		— Tampereen teknillinen yliopisto/ Tammerfors tekniska universitet		
		— Oulun yliopisto		2010/2011
		— Tampereen teknillinen yliopisto		2010/2011
— Aalto-yliopisto/Aalto-universite- tet	2010/2011			
Sverige	Arkitektexamen	— Chalmers Tekniska Högskola AB		1998/1999
		— Kungliga Tekniska Högskolan		
		— Lunds Universitet		
		— Umeå universitet		2009/2010

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok	
United Kingdom	1. Diplomas in architecture	1. — Universities	Certificate of architectural education, issued by the Architects Registration Board.	1988/1989	
		— Colleges of Art			
		— Schools of Art			
		— Cardiff University		The diploma and degree courses in architecture of the universities, schools and colleges of art should have met the requisite threshold standards as laid down in Article 46 of this Directive and in Criteria for validation published by the Validation Panel of the Royal Institute of British Architects and the Architects Registration Board.	2006/2007
		— University for the Creative Arts			2008/2009
		— Birmingham City University			2008/2009
		— University of Nottingham			2008/2009
		2. Degrees in architecture	2. Universities		1988/1989
		3. Final examination	3. Architectural Association		
		— Final Examination (ARB/RIBA Part 2)	— Architectural Association	EU nationals who possess the Royal Institute of British Architects Part I and Part II certificates, which are recognised by ARB as the competent authority, are eligible. Also EU nationals who do not possess the ARB-recognised Part I and Part II certificates will be eligible for the Certificate of Architectural Education if they can satisfy the Board that their standard and length of education has met the requisite threshold standards of Article 46 of this Directive and of the Criteria for validation.	2011/2012
		4. Examination in architecture	4. Royal College of Art		
		5. Examination Part II	5. Royal Institute of British Architects		
		6. Master of Architecture	6. — University of Liverpool		2006/2007
			— Cardiff University		2006/2007
			— University of Plymouth		2007/2008
			— Queens University, Belfast		2009/2010
			— Northumbria University		2009/2010
			— University of Brighton		2010/2011
			— Birmingham City University	An Architects Registration Board Part 3 Certificate of Architectural Education	2010/2011
			— University of Kent		2006/2007
			— University of Ulster		2008/2009
			— University of Edinburgh/Edinburgh School of Architecture and Landscape Architecture		2009/2010
			— Leeds Metropolitan University		2011/2012
			— Leeds Beckett University (until 2014 Leeds Metropolitan University)		2014/2015
		— University of Newcastle upon Tyne		2011/2012	
		— University of Lincoln		2011/2012	
		— University of Huddersfield		2012/2013	
		— University of the West of England		2011/2012	

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
		— University of Westminster		2011/2012
		— University for the Creative Arts		2013/2014
		— University of Central Lancashire		2014/2015
	7. Graduate Diploma in Architecture	7. University College London		2006/2007
	8. Professional Diploma in Architecture	8. University of East London — Northumbria University		2007/2008 2008/2009
	9. Graduate Diploma in Architecture/MArch Architecture	9. University College London		2008/2009
	10. Postgraduate Diploma in Architecture	10. — Leeds Metropolitan University — University of Edinburgh — Sheffield Hallam University		2007/2008 2008/2009 2009/2010
	11. MArch Architecture (ARB/RIBA Part 2)	11. — University College London — University of Nottingham — University of East London		2011/2012 2013/2014 2013/2014
	12. Master of Architecture (MArch)	12. Liverpool John Moores University — De Montfort University — Arts University Bournemouth — Nottingham Trent University		2011/2012 2011/2012 2011/2012 2012/2013
	13. Postgraduate Diploma in Architecture and Architectural Conservation	13. University of Edinburgh		2008/2009
	14. Postgraduate Diploma in Architecture and Urban Design	14. University of Edinburgh		2008/2009
	15. MPhil in Environmental Design in Architecture (Option B)	15. University of Cambridge		2009/2010
	— MPhil in Architecture and Urban Design	— University of Cambridge		2013/2014
	16. Professional Diploma in Architecture: Advanced Environmental and Energy Studies	16. University of East London/Centre for Alternative Technology		2008/2009
	17. MArchD in Applied Design in Architecture	17. Oxford Brookes University		2011/2012

Země	Doklad o dosažené kvalifikaci	Subjekt vydávající doklad o dosažené kvalifikaci	Osvědčení doplňující doklad	Referenční akademický rok
	18. M'Arch	18. University of Portsmouth		2011/2012
	19. Master of Architecture (International)	19. University of Huddersfield		2012/2013
	20. Master of Architecture with Honours	20. Cardiff University		2015/2016
	21. MArch (Architecture)	21. Kingston University		2013/2014
	22. MArch in Architecture	22. University of Greenwich		2013/2014
	23. The degree of Master of Architecture in the College of Humanities and Social Science	23. University of Edinburgh/Edinburgh School of Architecture and Landscape Architecture		2012/2013
	24. M.Arch	24. Sheffield Hallam University		2013/2014
	25. MArch Architecture	25. University of the Arts London is the awarding body and the MArch Architecture is offered by Central Saint Martins		2015/2016
	26. MArch: Master of Architecture	26. London South Bank University		2015/2016
	27. Master of Architecture with Urban Planning	27. University of Dundee		2015/2016
	28. MArch Architecture: Collaborative Practice	28. University of Sheffield		2015/2016

⁽¹⁾ Oba názvy „Università degli studi di (město)“ a „Università di (město)“ jsou totožné a označují tutéž univerzitu.

⁽²⁾ V říjnu 2016 se název změnil na „Università degli Studi della Campania «Luigi Vanvitelli»“.

ISSN 1977-0626 (elektronické vydání)
ISSN 1725-5074 (papírové vydání)

Úřad pro publikace Evropské unie
2985 Lucemburk
LUXEMBURSKO

CS